

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳

۱۴۰۲/۱۱/۱۳

آزمون
نهم
حضورى

دفترچه شماره ۱

خیلی سبز!
آزمون
تجربى | رافى | انسانى

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

روان‌شناسی	جامعه‌شناسی	علوم و فنون ادبی	ریاضی و آمار
درس ۴ و ۵ (از ابتدای درس «حافظه و علل فراموشی» تا پایان درس «تفکر (۱) حل مسئله») صفحه ۸۸ تا ۱۳۳	جامعه‌شناسی دوازدهم درس ۶ (قدرت اجتماعی) صفحه ۵۴ تا ۷۰ جامعه‌شناسی یازدهم درس ۱ تا ۴ (از ابتدای درس «جهان فرهنگی» تا پایان درس «نمونه‌های فرهنگ جهانی (۲)») صفحه ۳۴ تا ۳۶	علوم و فنون ادبی دوازدهم درس ۷ (تاریخ ادبیات قرن چهاردهم (دوره معاصر و انقلاب اسلامی)) صفحه ۶۷ تا ۸۲ علوم و فنون ادبی دهم درس ۹ (موازنه و ترصیع) صفحه ۷۳ تا ۷۶ علوم و فنون ادبی یازدهم درس ۱۱ (پایه‌های اولیه همسان دولختی) + درس ۱۲ (کنایه) صفحه ۸۸ تا ۹۹	ریاضی و آمار دوازدهم فصل دوم، درس ۲ «دنباله‌های حسابی» صفحه ۶۱ تا ۷۲ ریاضی و آمار یازدهم فصل اول، درس ۱ (گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها) صفحه ۱ تا ۱۱

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• نام و نام خانوادگی: • شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	ریاضی	۲۰ سؤال	۱	۲۰	۳۰ دقیقه	۸۰ سؤال ۹۰ دقیقه
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰ سؤال	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه	
۳	علوم اجتماعی	۱۵ سؤال	۵۱	۶۵	۱۵ دقیقه	
۴	روان‌شناسی	۱۵ سؤال	۶۶	۸۰	۱۵ دقیقه	

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

ریاضی و آمار یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۱۱، ریاضی و آمار دوازدهم: صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲

- ۱- در کدام حالت، ارزش گزاره $(\sim q \Rightarrow r) \Leftrightarrow p$ نادرست است؟
- (۱) p, q, r نادرست باشند.
 (۲) p, q, r و $\sim r$ درست باشند.
 (۳) p, q, r و $\sim q$ درست باشند.
 (۴) p, q, r درست باشند.
- ۲- اگر ارزش گزاره‌های p و q درست و ارزش گزاره‌های r و s نادرست باشد، ارزش دو گزاره $(p \vee r) \Leftrightarrow (q \Rightarrow s)$ و $(p \Leftrightarrow s) \Leftrightarrow [(\sim r \Rightarrow p) \Rightarrow q]$ به ترتیب از راست به چپ کدام است؟
- (۱) درست - درست
 (۲) نادرست - درست
 (۳) درست - نادرست
 (۴) نادرست - نادرست
- ۳- گزاره $(p \Rightarrow q) \Rightarrow (q \wedge p)$ با کدام گزاره هم‌ارز است؟
- (۱) p
 (۲) $\sim p$
 (۳) q
 (۴) $\sim q$
- ۴- جدول ارزش‌گذاری مربوط به گزاره‌های p_1, p_2, \dots, p_n دارای $m - 14$ سطر و جدول مربوط به گزاره‌های p_1, p_2, \dots, p_{n+3} دارای $4m + 8$ سطر است. عرض رأس سهمی $y = x^2 + nx + m$ کدام است؟
- (۱) ۲۵
 (۲) ۲۶
 (۳) ۲۷
 (۴) ۲۸
- ۵- ارزش گزاره «اگر معادله $2x^2 + 12x + m = 0$ ریشه مضاعف داشته باشد، آن‌گاه $k = \text{sign}(-\sqrt{2}) + [-\sqrt{2}]$ است» نادرست است. مقدار m و k کدام می‌تواند باشد؟
- (۱) $k = -3, m = 18$
 (۲) $k = -3, m = 9$
 (۳) $k = -2, m = 18$
 (۴) $k = -2, m = 9$
- ۶- ارزش کدام گزاره درست است؟
- (۱) «مجموع ریشه‌های معادله $x^2 + 4x - 6 = 0$ برابر با ۴ است» یا «معادله $x + \frac{1}{x} = 1$ دارای دو ریشه حقیقی است».
 (۲) «واسطه حسابی دو عدد ۱۲ و ۲۲ برابر با ۱۷ است» و « $\sqrt[3]{2000}$ بین ۶ و ۷ قرار دارد».
 (۳) اگر $f(x) = \frac{5x + 15}{x + 3}$ تابع ثابت باشد» آن‌گاه «دنباله $\frac{2}{3}, \frac{4}{5}, \frac{6}{7}, \dots$ حسابی است».
 (۴) «دو خط $y = 2x + 3$ و $y = -2x + 3$ با هم موازی‌اند» اگر و تنها اگر «نمودار تابع $y = |x - 1| - 1$ از ناحیه چهارم دستگاه مختصات نمی‌گذرد».

محل انجام محاسبات

۷- هر دو گزاره $\sim r \Rightarrow \sim s$ و $(\sim p \Leftrightarrow q) \wedge r \Rightarrow (s \vee p \vee q)$ به انتفای مقدم درست هستند. ارزش نفیض گزاره $(p \wedge \sim q \wedge r)$ چگونه است؟

(۱) هم‌ارزش با $\sim s$ است.

(۲) هم‌ارزش با s است.

(۳) همواره درست

(۴) همواره نادرست

p	q	گزاره ؟
T	T	F
T	F	T
F	T	F
F	F	T

$$(p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow (q \wedge \sim p) \quad (۱)$$

$$[p \vee (q \Rightarrow \sim p)] \Leftrightarrow \sim q \quad (۲)$$

$$[(p \Leftrightarrow (q \vee \sim p))] \vee (q \Rightarrow p) \quad (۳)$$

$$[\sim q \wedge (p \vee \sim q)] \Leftrightarrow q \quad (۴)$$

۸- اگر گزاره $p \Leftrightarrow q$ درست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، گزاره $(p \Rightarrow r) \Leftrightarrow q$ با کدام گزاره هم‌ارز است؟

$$p \vee q \vee \sim r \quad (۲)$$

$$\sim p \vee q \vee \sim r \quad (۱)$$

$$p \vee \sim q \vee r \quad (۴)$$

$$\sim p \vee q \vee r \quad (۳)$$

۱۰- در گزاره مرکب $p \Leftrightarrow (\sim q \wedge s)$ به جای p ، q و s چه گزاره‌هایی می‌توان قرار داد تا ارزش کل این گزاره، درست باشد؟

$$\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z} : p \quad (۱)$$

$$\frac{\pi}{2} \notin \mathbb{Q} : q$$

$$\mathbb{N} - \mathbb{Z} = \{0\} : s$$

p : چهار عدد فرد متوالی، یک مجموعه را مشخص می‌کند.

q : شمارنده‌های طبیعی عدد ۱۲ عبارت‌اند از: $\{1, 2, 3, 4, 6, 12\}$

$$Q \cap Q' = \{ \} : s$$

$$\sqrt{(1-\sqrt{3})^2} = \sqrt{3} - 1 : p \quad (۳)$$

$$(x, y \neq 0), \left(\frac{x}{y}\right)^{-1} \times \left(\frac{x}{y}\right)^1 = 1 : q$$

s : معادله $x^2 - 5 = 0$ دو ریشه گنگ دارد.

p (۴) : تعداد سؤالات کنکور رشته‌های مختلف، متغیری کمی و فاصله‌ای است.

q : مشکل روش دادگان برای جمع‌آوری داده‌های آماری این است که دقت بالایی ندارند.

s : از نمودار راداری برای نمایش متغیرهای کیفی نمی‌توان استفاده کرد.

محل انجام محاسبات

۱۱- در یک دنباله حسابی با جمله اول $x + 5$ و اختلاف مشترک ۴، جمله هشتم برابر با $4x + 10$ است. جزء صحیح x کدام است؟

- (۱) ۷ (۲) ۶ (۳) ۵ (۴) ۸

۱۲- در یک دنباله حسابی با اختلاف مشترک $\frac{3}{5}$ ، جمله هشتاد و پنجم برابر با ۶۹ است. جمله صدم این دنباله کدام است؟

- (۱) ۷۸ (۲) $78 \frac{1}{6}$ (۳) ۷۹ (۴) $79 \frac{1}{6}$

۱۳- مجموع جمله دهم و چهاردهم یک دنباله حسابی برابر با ۹۰ است و جمله بیستم آن، سه برابر جمله هشتم دنباله است. جمله ششم این دنباله کدام است؟

- (۱) ۱۵ (۲) ۱۶ (۳) ۱۷ (۴) ۱۸

۱۴- در یک دنباله با جمله عمومی $b_n = 3 - 2n$ تمام جملات را ۴ برابر می‌کنیم. رابطه بازگشتی دنباله حاصل کدام است؟

$$\begin{cases} a_{n+1} - a_n = -8 \\ a_1 = 8 \end{cases} \quad (۴) \quad \begin{cases} a_{n+1} - a_n = 8 \\ a_1 = 4 \end{cases} \quad (۳) \quad \begin{cases} a_{n+1} = a_n - 8 \\ a_1 = 4 \end{cases} \quad (۲) \quad \begin{cases} a_{n+1} = a_n + 8 \\ a_1 = 8 \end{cases} \quad (۱)$$

۱۵- مجموع اعداد سه رقمی بخش پذیر بر ۳۵ کدام است؟

- (۱) ۱۴۱۰۵ (۲) ۱۴۱۴۰ (۳) ۱۴۱۷۵ (۴) ۱۴۲۱۰

۱۶- یک مَقْتَنی (چاه گن) تعدادی چاه حفر می‌کند. عمق اولین چاه ۲۳ متر، دومین چاه $22 \frac{1}{5}$ متر و سومین چاه ۲۲ متر می‌باشد و همین روند را ادامه می‌دهد. اگر عمق آخرین چاه $3 \frac{1}{5}$ متر باشد و بدانیم روزانه ۴ متر چاه می‌تواند حفر کند، چند روز طول می‌کشد تا این چاه‌ها را حفر کند؟

- (۱) $128 \frac{1}{5}$ (۲) $132 \frac{1}{5}$ (۳) $136 \frac{1}{5}$ (۴) $140 \frac{1}{5}$

۱۷- جمله دوم یک دنباله حسابی افزایشی ۱ است. جملات سوم، چهارم و پنجم این دنباله، اضلاع یک مثلث قائم‌الزاویه هستند. جمله سی و دوم این دنباله کدام است؟

- (۱) ۱۵ (۲) ۱۶ (۳) ۱۷ (۴) ۱۸

۱۸- در یک دنباله حسابی، جمله سوم، ۷ برابر جمله اول است. نسبت مجموع ۴۰ جمله اول به مجموع ۳۰ جمله اول کدام است؟

- (۱) $\frac{472}{273}$ (۲) $\frac{476}{273}$ (۳) $\frac{472}{267}$ (۴) $\frac{476}{267}$

محل انجام محاسبات

۱۹- مجموع مربع جملات هفتم و سیزدهم یک دنباله حسابی افزایشی 410 و حاصل ضرب این دو جمله 43 است. اختلاف مشترک جملات این دنباله کدام است؟

- ۲ (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۶ (۴)

۲۰- جملات پنجم و هفدهم دنباله حسابی a_n ، ریشه‌های معادله $2x^2 - mx + k = 0$ هستند. اگر $6 + \frac{m}{v} = a_{11}$ باشد، مقدار m کدام است؟

- ۲۸ (۱) ۳۵ (۲) ۴۲ (۳) ۵۶ (۴)

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی دهم: صفحه‌های ۷۳ تا ۷۶، علوم و فنون ادبی یازدهم: صفحه‌های ۸۸ تا ۹۹، علوم و فنون ادبی دوازدهم: صفحه‌های ۶۷ تا ۸۲

۲۱- کدام گزینه در معرّفی «پروین اعتصامی» و شعر او درست نیست؟

- (۱) در شعر او انعکاس اوضاع نامطلوب سیاسی - اجتماعی، همراه با مضامین اخلاقی و پند و اندرز وجود دارد.
- (۲) نام اصلی او «رخشنده اعتصامی» و فرزند یوسف اعتصام‌الملک آشتیانی است.
- (۳) اوج سخن پروین در قطعات اوست که در آن‌ها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.
- (۴) او در قصیده به سبک مسعود سعد به روانی و لطافت سعدی شعر می‌سراید.

۲۲- چند اثر از میان کتاب‌های زیر، مربوط به نویسندگان نسل دوم داستان‌نویسی ایران است که سبک ایشان تلفیقی

است از آن‌چه خود داشتیم و آن‌چه از شیوه‌های غربی گرفتیم؟

«دید و بازدید - شهری چون بهشت - سفر ششم - سووشون - چشم‌هایش - تنگسیر - زیارت - خسی در میقات»

(۱) سه	(۲) چهار
(۳) پنج	(۴) شش

۲۳- کدام گزینه را برای تکمیل عبارت زیر، مناسب‌تر می‌دانید؟

«منظور از ادبیات معاصر، آثار ادبی هستند که پدید آمده‌اند.»

- (۱) بعد از پایان سلطنت قاجار
- (۲) از آغاز قرن بیستم میلادی
- (۳) پس از مشروطیت
- (۴) از سال ۱۳۰۰ شمسی به بعد

۲۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند «خطا» به چشم می‌خورد؟

«در سال‌های آغازین انقلاب، در میان شاخه جوان، اقبال به شعر نیمایی پررنگ بود؛ البته بدون این‌که مثل قالب‌های سنتی عمومیت پیدا کند. هر چه از سال‌های اول انقلاب می‌گذرد، اقبال به شعر نیمایی کم‌تر می‌شود و در عوض توجه به چهارپاره، قصیده، ترکیب‌بند و بحر طویل دیده می‌شود. گاه نیز نوآوری‌هایی در قالب‌های شعری ایجاد می‌شود که برای مثال می‌توان از قالب «غزل - قصیده» نام برد.»

(۱) دو	(۲) سه
(۳) چهار	(۴) پنج

۲۵- ترتیب شاعران پیشگام شعر نو از نظر تاریخی در کدام گزینه درست آمده است؟

- (۱) ابوالقاسم لاهوتی - بانو شمس کسمایی - تقی رفعت - جعفر خامنه‌ای - نیما یوشیج
- (۲) تقی رفعت - بانو شمس کسمایی - ابوالقاسم لاهوتی - جعفر خامنه‌ای - علی اسفندیاری
- (۳) ابوالقاسم لاهوتی - تقی رفعت - بانو شمس کسمایی - جعفر خامنه‌ای - نیما یوشیج
- (۴) تقی رفعت - ابوالقاسم لاهوتی - جعفر خامنه‌ای - علی اسفندیاری - بانو شمس کسمایی

۲۶- همه کتاب‌های زیر، به جز گزینه، از آثار سید مهدی شجاعی هستند.

(۱) جای پای خون	(۲) بدوک
(۳) دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز	(۴) ملاقات در شب آفتابی

- ۲۷- موارد زیر به ترتیب، درباره کدام شاعر معاصر آمده است؟
- از بزرگ‌ترین شاعران غزل‌سرای معاصر است که از غزل‌سرایان نامی ایران، به‌ویژه حافظ تأثیر فراوان پذیرفته است. او به بزرگان دین به‌ویژه حضرت علی (ع) ارادت خاصی داشت.
 - از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب است که پس از انقلاب نیز به آرمان‌ها و اهداف مذهبی و انقلابی وفادار مانده است. وی در غزل و قصیده بیشتر طبع‌آزمایی کرده است و اشعار سپید او نیز قابل توجه‌اند.
 - از موفق‌ترین رهروان شعر نیمایی است. بیان روایی و داستانی، حماسی‌بودن زبان، کهن‌گرایی، به‌کارگیری ترکیبات زیبا و خوش‌آهنگ و برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی‌های شعر اوست.
 - از شاعران نواندیش و معروف شعر انقلاب بود. این معلم خوش‌ذوق در سال ۱۳۶۵ و در سن جوانی در یک حادثه رانندگی جان خود را از دست داد.

- (۱) سید محمدحسین بهجت تبریزی - سید علی موسوی گرمارودی - مهدی اخوان ثالث - سلمان هراتی
 (۲) شهریار - قیصر امین‌پور - سید علی موسوی گرمارودی - سلمان هراتی
 (۳) سید علی موسوی گرمارودی - سلمان هراتی - مهدی اخوان ثالث - قیصر امین‌پور
 (۴) شهریار - سید علی موسوی گرمارودی - مهدی اخوان ثالث - قیصر امین‌پور

۲۸- در تمام گزینه‌های زیر، به جز، به «اولین‌ها» به‌درستی اشاره شده است.

- (۱) اولین نمایش‌نامه: سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ
 (۲) اولین نثر داستانی معاصر: یکی بود، یکی نبود
 (۳) اولین رمان تاریخی: شمس و طغرا
 (۴) اولین رمان اجتماعی: تهران مخوف

۲۹- در تمام ابیات زیر، به جز گزینه، در هر دو مصراع، کنایه وجود دارد.

- (۱) یکی را به سر بر نهد تاج بخت
 (۲) ما سپر انداختیم، گر تو کمان می‌کشی
 (۳) هر که دل پیش دلبری دارد
 (۴) به درگاه لطف و بزرگیش بر
 یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
 گودل ما خوش‌مباش، گر تو بدین دلخوشی
 ریش در دست دیگری دارد
 بزرگان نهاده بزرگی ز سر

۳۰- در میان ابیات زیر، به ترتیب و از راست به چپ، چند بیت دارای «ترصیع» و چند بیت دارای «موازنه» است؟

- عجز فلک را به فلک وانمای
 - هیبتش جوهری‌ست از آتش
 - ای متابع تو را سپاه زمین
 - شکرشکن است یا سخن‌گوی من است
 - گرمهی از مهر تو مویی بیار
 - خواست پریدن چمن از چابکی
 - برند از برای دلی بارها
- عقد جهان را ز جهان واگشای
 هم‌تس عالمی‌ست از علیا
 وی موافق تو را نجوم سما
 عنبردقن است یا سمن‌بوی من است
 ور گلی از باغ تو بویی بیار
 خواست چکیدن سمن از نازکی
 خورند از برای گلی خارها

(۴) ۳ - ۴

(۳) ۴ - ۳

(۲) ۵ - ۲

(۱) ۵ - ۲

۳۱- توضیح مندرج در برابر کدام گزینه، نادرست است؟

- (۱) قرار در کف آزادگان نگیرد مال
 (۲) ای ز شگر خنده‌ات صد شور در جان شکر
 (۳) سرم به گونه شیر است و دل به گونه قیر
 (۴) گرم‌باز آمدی محبوب‌سیم‌اندام سنگین‌دل
 نه صبر در دل عاشق، نه آب در غربال (۲) تشبیه و ۱ مجاز دارد.
 وی ز شور شگرت پیوسته در افغان نمک (۱) تشبیه و ۳ استعاره دارد.
 رخم به گونه نیل است و تن به گونه نال (=نی) (۴) تشبیه و ۱ مجاز دارد.
 گل از خارم برآوردی و خار از پا و پا از گل (۳) تشبیه و ۳ کنایه دارد.

۳۲- آرایه‌های «پارادوکس، مراعات نظیر، تشبیه و تلمیح» همگی در کدام گزینه به کار رفته است؟

- (۱) تو را بدیدم و گفتم که مهر روزفروزی
 (۲) در درونم به جز از دوست دگر چیزی نیست
 (۳) ای که بیماری آسودگی‌ات سنگین است
 (۴) راز پنهان به که بر دار بلا حلاج را

۳۳- آرایه‌ی ابیات زیر به ترتیب کدام است؟

- (الف) هیچ کس را بر من از یاران مجلس دل نسوخت
 (ب) نوبهار آمد به بستان زیب و فر افزود زود
 (ج) دریای عشق را به حقیقت کنار نیست
 (د) گفתי هوای باغ در ایام گل خوش است
 (ه) اسیر قید محبت سر از کمند نتابد
- (۱) واج‌آرایی - تشخیص - استعاره - تناسب - کنایه
 (۲) تشخیص - تناسب - واژه‌آرایی - مجاز - تشبیه
 (۳) کنایه - واژه‌آرایی - تشبیه - مراعات نظیر - تشخیص
 (۴) استعاره - کنایه - تشبیه - واج‌آرایی - واژه‌آرایی

۳۴- آرایه‌های مقابل ابیات «کاملاً» درست است؛ به جز

- (۱) عقل باری خسروی می‌کرد بر ملک وجود
 (۲) به پای قامتی در پای سروی ناله سر کردم
 (۳) در سنگ خاره نیز اثر می‌کند سخن
 (۴) چون صدف هرکس که دندان بر سر دندان نهد
- باز چون فرهاد، عاشق بر لب شیرین اوست (تلمیح، استعاره)
 چو مژگان برگ‌برگش را به آب دیده تر کردم (استعاره، تشبیه)
 کوه از صدا، همین سخن اظهار می‌کند (واژه‌آرایی، تشخیص)
 سینه‌اش بی‌گفت‌وگو گنجینه دریا شود (مجاز، کنایه)

۳۵- در کدام ابیات، هر دو نوع استعاره مصرّحه و مکنیه به چشم می‌خورد؟

- (الف) از این زندان خلاصی بخش خود را
 (ب) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟
 (ج) از صبا پرس که ما را همه شب تا دم صبح
 (د) چرا چون لاله خونین دل نباشم؟
 (ه) ز سوز عشق بهتر در جهان چیست؟
 (و) دوش لعلش عشوه‌ای می‌داد حافظ را ولی
- (۱) ب - د - و
 (۲) الف - ب - ج
 (۳) د - ه - و
 (۴) الف - ج - ه

۳۶- در میان ابیات زیر، به ترتیب چند بیت «تناقض» دارند و بعد از کنار گذاشتن آن ابیات، چند بیت دارای «تضاد» هستند؟

- (الف) شمع دل دمسازم بنشست چو او برخاست
 (ب) سیر آینه دل، ضبط نفس می‌خواهد
 (ج) سرمایه آگاهی، گر آینه‌داری‌هاست
 (د) آمد کنون بدایت عمرم به منتها
 (ه) هرکه چون من به کفرش ایمان است
 (و) صد شکر که دل‌های عزیزان همه آن‌جا
- افغان ز نظر بازان برخاست چو او بنشست
 و نه آزادی ما این‌همه محبوس نبود
 در ما و تو چیزی نیست نزدیک‌تر از دوری
 لیکن گمان مبر که غمش را نهایتی است
 از همه خلق، او مسلمان است
 معمور بود گرچه خراب است در این‌جا

- (۱) ۲ - ۴
 (۲) ۳ - ۳
 (۳) ۲ - ۴
 (۴) ۱ - ۵

۳۷- تمام ابیات زیر به استثنای گزینه، به دو شکل متداول به ارکان عروضی تقطیع می‌شوند.

۱) گلچین که آمد ای گل من در چمن نباشم	آخر نه باغبانم؟ شرط است من نباشم
۲) ای در طلبت صد چاک از غصه گریبان‌ها	خون‌ها ز غمت جاری از دیده به دامان‌ها
۳) شامگهی کز افق، گشت نهان آفتاب	پرده ز زین گرفت مهر ز نیلی قباب
۴) امشب ز دست بردی با یک ترانه ما را	با یک ترانه کردی از خود روانه ما را

۳۸- در کدام یک از ابیات زیر، هجای کشیده نیم‌مصراع، بلند محسوب می‌شود؟

۱) یار به ما نظر نکرد صبر و شکیب را وداع	نالۀ ما اثر نکرد صبر و شکیب را وداع
۲) از بر من می‌رود سرو خرامان او	تا نزند آرزو دست به دامان او
۳) بسیار سفر باید تا پخته شود خامی	صوفی نشود صافی تا درنکشد جامی
۴) امشب تو را به خوبی نسبت به ماه کردم	تو خوب‌تر ز ماهی من اشتباه کردم

۳۹- ارکان عروضی در کدام بیت، هم به صورت «۳هجایی» و هم به صورت «۴هجایی» می‌تواند بیاید؟

۱) گر گل رخسار تو عزم گلستان کند	گل به تماشای تو روی به بستان کند
۲) خواهیم که با تو باشم اما کجا نشیند	مثل تو پادشاهی با همچو من گدایی
۳) با تو پدید می‌کنم حال تباه خویش را	تا تو نصیحتی کنی چشم سیاه خویش را
۴) ای ترک، چشمت را بگو تا دل‌ربایی کم کند	یا غمزه را پندی بده تا بی‌وفایی کم کند

۴۰- کدام بیت «وزن دوری» دارد؟

۱) یار مرا غار مرا عشق جگرخوار مرا	یار تویی غار تویی خواجه نگه‌دار مرا
۲) او می‌رود با گام‌هایی سست و لرزان	او می‌رود با جامه‌دانی کهنه در دست
۳) چه رهاورد سفر دارم ای مایه عمر؟	سینه‌ای سوخته در حسرت یک عشق محال
۴) آن کعبه نخواهم رفت چون کعبه من آن کوست	آن قبله نخواهم دید چون قبله من آن روست

۴۱- تقطیع هجایی و ارکان بیت «یک دم دل ما از غم آسوده نخواهد شد / وین عقده به آسانی بگشوده نخواهد شد» در

کدام گزینه، درست آمده است؟

۱) --U--/U--/--U--/U--/--U--/U--/	۲) --U--/U--/--U--/U--/--U--/U--/
۳) ---U/U---/---U/U---	۴) ---U/U---/---U/U---

۴۲- کدام بیت بر وزن «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» سروده شده است؟

۱) نرگس در ماجرا چشمک زد سبزه را	سبزه سخن فهم کرد گفت که فرمان تو را
۲) هرگز کسی به خوبی چون یار ما نباشد	مه را نظیر رویش گفتن روا نباشد
۳) آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند	آیا بود که گوشه چشمی به ما کنند
۴) عمر عزیزت شد تلف وز آن نداری جز اسف	تا فرصتی داری به کف باید شماری مغتنم

۴۳- ابیات کدام گزینه، همگی «وزن همسان دولختی» دارند؟

الف) دل بی تو نیاساید از سیر گلستان‌ها	خاطر نشود خرم از گردش بستان‌ها
ب) ای کاش دلت از دل تنگم خبری داشت	یا نالۀ من در دل سنگت اثری داشت
ج) از بر من می‌رود سرو خرامان او	تا نزند آرزو دست به دامان او
د) فریاد خسته‌ام را در ژرفنای دریا	هرگز نمی‌شنیدی از اوج آن ستاره
ه) تا که خرابم نکند کی دهد آن گنج به من	تا که به سلیم ندهد کی کشدم بحر عطا
و) ای که به حسن قامتت سرو ندیده‌ام سهی	گر همه دشمنی کنی از همه دوستان بهی

الف - ج - و	ب - د - ه
الف - ج - ه	ب - د - و
الف - ب - د	ج - ه - و
الف - ج - و	ب - د - ه

۴۴- وزن عروضی کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟

«تا دل من برده‌ای قصد جفا کرده‌ای
 (۱) دل ببری تن بزنی اینت بلایی که تویی
 (۲) آن‌که ز شرم لطف او آتش ناب آب شد
 (۳) کار دو گیتی به کام صدر اجل باد
 (۴) روز طرب رخ نمود روزه به پایان رسید

نی بر من بوده‌ای نی غم من خورده‌ای»
 شوخ‌رگی، سخت‌دلی، سست‌وفایی که تویی
 گمشده نعل مرکبش افسر آفتاب شد
 جایگه دشمنانش صدر اجل باد
 رأیت سلطان عید بر سر میدان رسید

۴۵- با توجه به مباحث «علوم و فنون ادبی» کدام گزینه دربارهٔ دو بیت زیر که از غزلی متعلق به سعدی انتخاب شده،

غلط است؟

«مایهٔ پرهیزگار قوت صبر است و عقل
 دلشده پای‌بند گردن جان در کمند
 (۱) در بیت نخست، آرایهٔ «لف و نشر مشوش» داریم.

(۲) این شعر، وزن دوری دارد و هجای نیم‌مصراع در هر چهار مصراع آن، کشیده است که هجای بلند محسوب می‌شود.
 (۳) بیت دوم با بیت «مزن ز چون و چرا دم که بندهٔ مقبول / قبول کرد به جان هر سخن که جانان گفت» قرابت معنایی دارد.

(۴) قافیهٔ این غزل مطابق «قاعدهٔ ۱ قافیه» ساخته شده و «ست» (است) ردیف آن است.

۴۶- کدام یک از ابیات زیر، مفهومی «متفاوت» با دیگر ابیات دارد؟

(۱) اول اندیشه وانگهی گفتار
 (۲) حرف چه بود تا تو اندیشی از آن؟
 (۳) سخن کاو از سر اندیشه ناید
 (۴) هر که تأمل نکند در جواب

پای‌بست آمده است پس دیوار
 حرف چه بود؟ خار دیوار رزان
 نوشتن را و گفتن را نشاید
 بیشتر آید سخنش ناصواب

۴۷- کدام ابیات با رباعی زیر، ارتباط مفهومی دارند؟

«آن قصر که با چرخ همی زد پهلوی
 دیدیم که بر کنگره‌اش فاخته‌ای
 (الف) سرالبارسلان دیدی ز رفعت رفته بر گردون
 (ب) در این فیروزه‌کاخ دیربنیاد
 (ج) سپهر بلند ار کشد زین تو
 (د) ز قصرش کمین پایه، چرخ بلند

بر درگه آن شهان نهادندی رو
 بنشسته همی گفت که کوکو، کوکو!»
 به مرو آ تا کنون در گل تن البارسلان بینی
 عجب غافل‌نهاد است آدمی‌زاد
 سرانجام خشت است بالین تو
 ز فیضش گران‌مایه، خاک نژند

(۱) الف - د (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ب - د

۴۸- در کدام یک از ابیات زیر، «عشق» دیرپای‌تر است و دوام بیشتری دارد؟

(۱) همه عمر برندارم سر از این خمار مستی
 (۲) به خوابگاه عدم گر هزار سال بخسبم
 (۳) سر ز مستی برنگیرد تا به صبح روز حشر
 (۴) گویند مگو سعدی، چندین سخن از عشقش

که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی
 به خواب عافیت آن‌گه به بوی موی تو باشم
 هر که چون من درازل یک جرعه خورد از جام دوست
 می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها

۴۹- مفهوم کدام بیت به سرودهٔ زیر از «مهدی اخوان ثالث» نزدیک تر است؟

«و گر دست محبت سوی کس یازی / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است»

۱) ما ز یاران چشم یاری داشتیم	خود غلط بود آن چه ما پنداشتیم
۲) تا زحمت سرمای زمستان نکشد	پر گل نشود دامن هر خار که هست
۳) پرتوی ای مهر رحمت، لطفی ای باد بهار	زان که ما در دست سرمای زمستان اندریم
۴) آن دست دوستی که در اول نگار داد	با دشمنی به خون دل آخر نگار داد

۵۰- مفاهیم «بازگشت به اصل - بی خبری غافلان از عالم عشق - در پی رهایی نبودن عاشق - دل کندن از دنیا - گذر سریع و بی حاصل عمر» به ترتیب در کدام ابیات دیده می شود؟

الف) خلاص حافظ از آن زلف تابدار مباد	که بستگان کمند تو رستگارانند
ب) چنین قفس نه سزای چومن خوش الحانی است	روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم
ج) از جهان هیچ ندیدیم و عبث عمر گذشت	ای دریغا که ز گهواره رسیدیم به گور
د) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل	کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها؟
ه) هین خمش کن، خار هستی راز پای دل بکن	تا ببینی در درون خویشتن گلزارها

۱) د - ب - الف - ه - ج

۲) ب - د - ه - الف - ج

۳) ه - د - ب - الف - ج

۴) ب - د - الف - ه - ج

جامعه‌شناسی یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۳۴، جامعه‌شناسی دوازدهم: صفحه‌های ۵۴ تا ۷۰

۵۱- عبارتهای کدام گزینه، در ارتباط با مفهوم «فرهنگ» درست است؟

- ۱) در زمانی واحد در سرزمین‌های متعدد، فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند. - فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، هیچ‌گاه جهانی نمی‌شوند. - عقاید و ارزش‌ها با پذیرش انسان‌ها به عرصه فرهنگ بشری راه می‌یابند و جلوه و نمود تاریخی پیدا می‌کنند.
- ۲) هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد. - فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند و آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند. - پذیرش تفاوت‌ها از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند.
- ۳) فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود محصول عمل مشترک انسان‌هاست. - هرگاه جامعه از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن می‌گشاید. - فرهنگ جاهلی در عصر نبوی و پس از فتح مکه، در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرده بود.
- ۴) پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی هر فرهنگ، به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند. - فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد همان فرهنگ حق است. - غلبه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم می‌انجامد، اما همواره منجر به گسترش فرهنگی نمی‌شود.

۵۲- در ارتباط با تعامل جهان‌های طبیعی، فردی و فرهنگی، به ترتیب گروهی که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند و اندیشمندانی که جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ آن‌ها می‌دانند، چه دیدگاهی دارند؟

- ۱) ذهن افراد و فرهنگ جامعه هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. - جهان‌های ذهنی و تکوینی اهمیت و استقلال خود را از دست می‌دهند و تابع فرهنگ جوامع دانسته می‌شوند.
- ۲) بین علوم انسانی و اجتماعی تفاوتی قائل نیستند و به این ترتیب ظرفیت‌هایی را از علوم انسانی سلب می‌کنند. - جهان ذهنی و فردی افراد وابسته به فرهنگ آن‌هاست و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.
- ۳) جهان تکوینی را ماده خامی می‌دانند که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌توانند در آن دخل و تصرف کنند. - جهان ذهنی و تکوینی، استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی و هویت فرهنگی هر جامعه از دست می‌دهند.
- ۴) جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی می‌دانند و معتقدند ذهن افراد و فرهنگ، هویتی مادی دارند. - جهان انسانی را ماده خامی می‌دانند که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

۵۳- متن زیر به ترتیب به عدم تحقق کدام ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی اشاره دارد؟

«برخی فرهنگ‌ها با نادیده گرفتن اختلاف طبقاتی بین گروه‌ها و اقشار مختلف جامعه، باعث شکل‌گیری دوقطبی در آن جامعه می‌شوند. در چنین شرایطی، افراد در رفع نیازهای مادی ناتوان‌اند و برای پرکردن این خلأ در زندگی خود، به جای تلاش اقتصادی به سمت عرفان‌های کاذب، انزوا و کناره‌گیری از دنیا میل پیدا می‌کنند. این شرایط به تدریج سبب می‌شود انسان‌ها به موجودات منفعلی تبدیل شوند که سرنوشت خود را از پیش تعیین شده می‌دانند. پیامد نامطلوب این وضعیت این است که طبقه حاکم، بیش از پیش به بهره‌کشی از طبقه فرودست می‌پردازند.»

۱) عدالت - عقلانیت - تعهد - عقلانیت	۲) مسئولیت - معنویت - تعهد - عدالت
۳) عدالت - معنویت - مسئولیت - عدالت	۴) مسئولیت - عقلانیت - مسئولیت - عقلانیت

۵۴- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، مربوط به کدام قسمت جدول است؟

- نفوذ سیاسی و اقتصادی
- حضور مستقیم استعمارگران
- قدرت و فنون نظامی
- ترویج ارزش‌های فرهنگ غرب

شیوه مداخله	ابزار و روش	هدف	نوع استعمار
«ج»	«د»	غلبه نظامی	قدیم
پنهان بودن استعمارگران	اتکا به قدرت اقتصادی	«ب»	نو
پنهان بودن استعمارگران و مجریان	رسانه و فناوری اطلاعات	«الف»	فرانو

(۱) د - الف - ب - ج

(۲) ب - ج - د - الف

(۳) ب - الف - د - ج

(۴) د - ج - ب - الف

۵۵- به ترتیب عبارت درست در رابطه با «گونه نخست فرهنگ جهانی»، «استعمار نو»، «جهان انسانی» و «مدینه تغلب» کدام است؟

- (۱) عقاید و ارزش‌های آن متعلق به قوم و گروه خاصی است. - از نهادهای سیاسی و اقتصادی بین‌المللی بهره می‌برد. - بخش فردی آن به زندگی شخصی انسان بازمی‌گردد. - مردم آن شیفته غلبه بر سایر ملت‌ها هستند.
- (۲) از مرزهای جغرافیایی خود عبور می‌کند. - از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره استفاده می‌کند. - زندگی اجتماعی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد. - مردم آن برای غلبه‌یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند.
- (۳) جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. - با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد. - به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود. - کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد.
- (۴) از عقاید مشترک انسانی سخن می‌گوید. - پس از جنبش‌های استقلال‌طلبانه قرن بیستم شکل گرفت. - هر چه با اندیشه و عمل انسان‌ها پدید می‌آید مربوط به این جهان است. - به ناچار از چیرگی بر یکدیگر خودداری می‌کنند.

۵۶- هر یک از موارد زیر، به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارد؟

- پرسش بشر از معنای زندگی و مرگ
 - تبلیغات شرکت‌های تجاری غربی در هند و نیجریه
 - پرسش از محدودیت روش شناخت به حس و تجربه
 - هضم و جذب گروه‌های مهاجم توسط قوم شکست‌خورده
- (۱) سطح اول عقلانیت - اتکای کشورهای استعمارگر به قدرت اقتصادی خود - معرفت‌شناسی - قوم شکست‌خورده در تهاجم نظامی، هویت فرهنگی خود را حفظ کند.
 - (۲) پاسخ به پرسش‌های ثابت و متغیر بشر - امپریالیسم اقتصادی - هستی‌شناسی - قوم شکست‌خورده در اثر تهاجم نظامی، دارای عمق و غنای فرهنگی باشد.
 - (۳) پاسخ به پرسش‌های بنیادین بشر - استعمار نو - معرفت‌شناسی - قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، فرهنگی غنی و قوی داشته باشد.
 - (۴) عقلانیت سطح دوم - کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر - هستی‌شناسی - با ضعیف‌شدن قدرت نظامی مهاجم، استقلال خود را به دست آورد.

۵۷- به ترتیب «شبهات استعمار قدیم و استعمار نو»، «کارکرد ویژگی آزادی در فرهنگ مطلوب جهانی» و «تفاوت راهبردی استبداد ایلی و قومی با استبداد استعماری» کدام است؟

- ۱) استفاده از ابزارهای نظامی - رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش - حذف مظاهر فرهنگ اسلامی توسط استبداد استعماری
- ۲) سلطه جهان غرب بر کشورهای دیگر - جلوگیری از ظلم بر انسان - پیوند استبداد ایلی و قومی با قدرت استعمارگران غربی در جهت حذف اسلام
- ۳) بهره‌گیری از کودتای نظامی - پیشگیری از نفوذ سلطه‌گران - اجتناب استبداد ایلی و قومی از رویارویی با فرهنگ توانمند اسلامی
- ۴) استفاده از مجریان بومی کشورهای مستعمره - تأیید نقش انسان در تعیین سرنوشت خود - هویت غیراسلامی در استبداد استعماری

۵۸- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- وجه اشتراک مفاهیم «ناسیونالیسم» و «صهیونیسم» کدام است؟
- دیدگاه‌هایی که بر شناخت درست از انسان و جهان استوار نیستند، چه پیامدی برای انسان‌ها به همراه دارند؟
- این‌که فتوحات ایرانیان باستان به جهانی‌شدن فرهنگ آن‌ها منجر نشد، مصداقی از کدام گزاره است؟
- قانون ممنوعیت استفاده از چادر و روسری برای زنان ایرانی مصوب سال ۱۳۱۴، نشانگر کدام مفهوم است؟
- ۱) نگاه سلطه‌جویانه به ملت‌های بیگانه - ناتوانی انسان در شکوفاساختن استعدادهای خود - شکل‌گیری امپراتوری‌های بزرگ از طریق فرهنگ سلطه - استعمار فرانسه
- ۲) به خدمت گرفتن دیگران در خدمت نژادی خاص - جلوگیری از تعامل سازنده جهان تکوینی با انسان - عدم گسترش فرهنگ از طریق قدرت نظامی - استبداد قومی
- ۳) دلبستگی و تعلق به مفهوم نژاد - بازماندن انسان از تعامل صحیح با جهان هستی - عدم تلازم غلبه نظامی با گسترش فرهنگی - استبداد استعماری
- ۴) تعیین هویت ملت‌ها براساس نژاد - پنهان‌ماندن ظرفیت‌های الهی و آسمانی انسان - نقش قدرت نظامی در شکل‌گیری امپراتوری - امپریالیسم فرهنگی

۵۹- در مورد قدرت، پاسخ درست کدام است؟

- الف) رواج سیاست‌نامه و سیاست‌نامه‌نویسی، نشان‌دهنده چه موضوعی است؟
- ب) در روزگار کنونی، شخصیت با کدام نوع قدرت نزدیکی و قرابت بیشتری دارد؟
- ج) چرا انسان نمی‌تواند صرفاً به لذت و منفعت مادی ناشی از قدرت قانع باشد و به آن بسنده کند؟
- د) کدام گزینه گزاره‌ای صحیح از تغییرات ابزارهای اعمال قدرت در گذر زمان ارائه می‌دهد؟
- ۱) سیاست سازوکار حفظ قدرت است. - اقناعی - قدرت باعث ایجاد فقر، نابرابری، جنگ و سرکوب می‌شود. - از ابزارهای تشویقی کمتر از ابزارهای اقناعی استفاده می‌شود.
 - ۲) قدرت مسئله اصلی سیاست نیست. - اقناعی - انسان در برخورد با هر پدیده‌ای به معنا و ارزش آن می‌اندیشد. - امروزه از ابزارهای تنبیهی کمتر از ابزارهای تشویقی استفاده می‌شود.
 - ۳) سیاست سازوکار حفظ قدرت است. - تنبیهی - انسان در برخورد با هر پدیده‌ای به معنا و ارزش آن می‌اندیشد. - از ابزارهای تشویقی بیشتر از ابزارهای تنبیهی استفاده می‌شود.
 - ۴) قدرت مسئله اصلی سیاست نیست. - تشویقی - قدرت باعث ایجاد فقر، نابرابری، جنگ و سرکوب می‌شود. - از ابزارهای اقناعی بیشتر از ابزارهای تشویقی استفاده می‌شود.

۶۰- عبارات‌های مرتبط با هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

• مطالعه قدرت بر مبنای رویکرد تفسیری

• فاقد معنا و بی‌ارزش شدن ارزش‌های واسطه‌ای

• ایجاد مانع در برابر توسعه

• نظام سیاسی لیبرال دموکراسی

(۱) منحصر کردن علم به علوم تجربی - مقایسه کردن عملکرد آن‌ها در دستیابی به سعادت - نادیده گرفتن نقش تعادل‌بخش قدرت - سازگاری با رویکرد سکولار و دنیوی جهان غرب

(۲) بسنده کردن به توصیف ارزش‌های سیاسی - انکار ارزش غایی - ارزیابی‌های اخلاقی و نگاه‌های وسیله‌ای به قدرت و ثروت - مجازدانستن همه امور برای انسان‌ها

(۳) معنزدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت - نادیده گرفتن داوری اخلاقی درباره قدرت - ممانعت از دستیابی به سعادت و کمال حقیقی - شکل‌گیری با خواست و اراده اکثریت مردم

(۴) فروکاستن قدرت به پدیده‌ای مادی و فاقد معنا - نگاه‌های واسطه‌ای به قدرت و ثروت - داوری اخلاقی درباره قدرت و ثروت - ارزش دادن به ثبات، رفاه و سلطه بر طبیعت

۶۱- جوامع و فرهنگ‌ها همانند طبیعت نیستند و ما نمی‌توانیم نتایج به‌دست‌آمده از مطالعه و بررسی یک جامعه را به سایر جوامع تعمیم بدهیم. بهتر است از رویکرد تفسیری بهره ببریم و جوامع و فرهنگ‌های دیگر را از منظر خودشان مطالعه کنیم. در صورت تبعیت از این روش، با چه مشکلی مواجه می‌شویم؟

(۱) در مطالعه جوامع، به معانی فرهنگی آن‌ها توجه نمی‌کنیم و معنای پدیده‌های سیاسی را دریافت نمی‌کنیم.

(۲) با ارزش‌زدایی و معنزدایی از پدیده‌های سیاسی مانند قدرت، امکان مقایسه و داوری فرهنگ‌ها را از دست می‌دهیم.

(۳) بدون توجه به وجوه محسوس سیاست و قدرت و به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه پدیده‌ها را از دست می‌دهیم.

(۴) تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده می‌سازد.

۶۲- در بین عبارات زیر، کدام موارد در بردارنده اطلاعات درستی‌اند؟

(الف) هنگامی که فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته و یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، از جهان اجتماعی به جهان فرهنگی راه می‌یابد.

(ب) در عصر خلافت، غلبه قدرت‌هایی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند مانع آن می‌شد که ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.

(ج) پژوهش‌های بسیاری نشان می‌دهند که آگاهی‌های سیاسی افراد جامعه، موجب افزایش مشارکت سیاسی آن‌ها می‌شود و عدم آگاهی، باعث می‌شود افراد کم‌تر به سمت مشارکت‌های سیاسی حرکت کنند.

(د) سازمان در درجه نخست با قدرت اقناعی خویشاوند است؛ به این معنا که اعمال قدرت اقناعی، نیازمند وجود سازمان است.

(۱) د - الف - ج

(۲) ج - ب

(۳) ب - د

(۴) د - ج - ب

۶۳- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- در عصر بیداری اسلامی، امت اسلامی از چه طریقی مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام آغاز کرده است؟
- امروزه بیشترین قدرت‌ها در درون شرکت‌های بزرگ در اختیار چه افرادی است؟
- جامعه‌شناسان انتقادی به علت وجود کدام ویژگی در رویکردهای تبیینی و تفسیری آن‌ها را محافظه‌کار می‌دانند؟
- وجه اشتراک استعمار فرانسه و امپریالیسم سیاسی چیست؟
- ۱) الهام از انقلاب اسلامی - سهامداران - عدم ارائه راهکار برای بهترساختن وضعیت موجود - توسل به قدرت نظامی
- ۲) الهام از انقلاب اسلامی - مدیران - عدم ارائه ملاک و معیاری برای داوری و انتقاد - فراورده فرهنگ غرب بودن
- ۳) بازگشت به هویت الهی - مشاوران - منفعل و مجبور ساختن انسان در برابر وضع موجود - اشغال جوامع ضعیف
- ۴) بازگشت به هویت الهی - سهامداران - ارزش‌زدایی و معنازدایی از پدیده‌های اجتماعی - بسط فرهنگی قوم غالب

۶۴- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب، مبین کدام دوران، جامعه، فرهنگ و ... است؟

- استفاده از ناسیونالیسم برای مبارزه با استعمار
- بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت
- تعیین قوانین و مقررات براساس احکام الهی
- پذیرش برتری فرهنگی جامعه مسلط توسط قوم مغلوب
- ۱) پیش از انقلاب اسلامی ایران - قرن هفدهم و هجدهم میلادی - جمهوری اسلامی - امپریالیسم فرهنگی
- ۲) تا پیش از عصر بیداری اسلامی - دوران امپریالیسم - فرهنگ حق از نظر فارابی - تهاجم فرهنگی
- ۳) دوران استبداد استعماری - فرهنگ معاصر غرب - عصر بیداری اسلامی - استعمار فرانسه
- ۴) پس از گسترش اسلام در کشورهای غربی - استعمار قدیم - فرهنگ اسلام - حرکت در مسیر ترسیم‌شده توسط غرب

۶۵- به ترتیب، علت پدیدآیی هر یک از وضعیت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- جذب گروه‌های مهاجم بیگانه در عصر خلافت
- فراهم آوردن انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها
- دزدی تلقی شدن مالکیت
- جلب اطاعت اقناعی دیگران
- ۱) عمق و غنای معرفتی اسلام - تأکید بر اشتراکات - تلقی ثروت به عنوان یک امر خاکستری و خنثی - مالکیت
- ۲) عملکرد قدرت‌های سیاسی - حفظ صلح جهانی - نادیده گرفتن داوری‌های اخلاقی درباره قدرت و ثروت - درآمد
- ۳) قدرت و غنای فرهنگ اسلامی - پذیرش تفاوت‌ها - قلمداد شدن ثروت به عنوان ریشه بسیاری از ظلم‌ها و شرارت‌ها - ثروت
- ۴) تلاش و کوشش عالمان مسلمان - پذیرش تفاوت‌ها - مقایسه عملکرد قدرت با دانش در دستیابی به سعادت - شخصیت

روان شناسی: صفحه‌های ۸۸ تا ۱۳۳

۶۶- محمد و سارا برای یادآوری لیست خرید به یکدیگر، از راه‌های مختلفی استفاده می‌کنند. سارا گاهی نوشته‌ای بر روی یخچال می‌چسباند و گاهی برای محمد پیام صوتی می‌گذارد، اما محمد عادت دارد لیست خرید را برای سارا پیامک کند. به ترتیب رمزگردانی محمد و سارا از چه نوعی است؟

- (۱) شنیداری - دیداری، دیداری
(۲) دیداری - دیداری، شنیداری
(۳) شنیداری، دیداری - شنیداری
(۴) دیداری، شنیداری - دیداری

۶۷- اگر ۲۰ لغت را برای فردی بخوانیم و به او بگوییم که بعد از بیان کامل لغات، ده دقیقه فرصت دارد تا آن‌ها را مرور کرده و سپس هر تعداد لغاتی که در ذهن دارد برای ما بازگو کند، حداکثر لغاتی که می‌تواند از این تعداد لغت به یاد آورد، چه تعداد است؟

- (۱) ۵ تا ۹ لغت
(۲) ۲ تا ۷ لغت
(۳) ۲۰ لغت
(۴) ۲ تا ۹ لغت

۶۸- هر یک از فعالیت‌های زیر در افراد مشخص شده، بیانگر به کارگیری کدام نوع حافظه در آنان است؟
• سارا در حین راه رفتن در خیابان با شنیدن نام خود به سمت صدا برمی‌گردد، ولی وقتی متوجه می‌شود فرد دیگری را صدا کرده‌اند به راهش ادامه می‌دهد.

• معلم کلاس دوم در زنگ انشا، هر بار سه کلمه را بیان می‌کند و کودکی که می‌تواند با آن‌ها یک جمله معنادار بسازد امتیاز می‌گیرد.

• احسان هر روز قبل از رفتن به محل کار خود آیه‌الکرسی را با صوت خاصی که آموخته است می‌خواند.

- (۱) کوتاه‌مدت - کاری - بلندمدت
(۲) بلندمدت - کوتاه‌مدت - معنایی
(۳) حسی - معنایی - بلندمدت
(۴) معنایی - رویدادی - معنایی

۶۹- نگار به دلیل بیماری نتوانست به مدرسه برود و عصر آن روز با دوستش محدثه، تماس گرفت و اتفاقات آن روز مدرسه را از او پرسید. فردا که نگار به مدرسه رفت، متوجه شد تکلیف فارسی که محدثه به او گفته بود باید انجام دهد، توصیه معلم بوده، نه تکلیف آن‌ها و در عوض محدثه به او نگفته بود امتحان فارسی دارند. هر یک از بخش‌های مشخص شده، به ترتیب نشان‌دهنده کدام یک از انواع خطاهای حافظه در روایت محدثه از مدرسه است؟

- (۱) اضافه کردن - اضافه کردن
(۲) حذف کردن - اضافه کردن
(۳) اضافه کردن - حذف کردن
(۴) حذف کردن - حذف کردن

۷۰- درستی و نادرستی هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب کدام است؟

• بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور کارآمد و رسیدن به مفهوم جدیدی است که در دفعات قبل به آن دست نیافته‌ایم.

• دلیل این که ابینگهوس در آزمایشات خود از واژه‌های بی‌معنا استفاده کرد این بود که پایداری کلمات در حافظه از طریق رمزگردانی معنادار بیشتر است.

• صرف قرار گرفتن دو واژه (یا شیء یا فرد) در کنار یکدیگر که با نامیده شدن اولی، دومی به یاد آید نشان‌دهنده قطعی بودن وجود نشانه‌های بیرونی بین آن‌هاست.

• دخالت عوامل عاطفی به دو گونه مثبت و منفی عمل می‌کند و نقش آن در مرحله رمزگردانی مطرح است.

- (۱) درست - نادرست - نادرست - درست
(۲) نادرست - درست - درست - نادرست
(۳) درست - نادرست - درست - نادرست
(۴) نادرست - درست - نادرست - درست

۷۱- هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام یک از فنون بهسازی حافظه است؟

- معلم‌های فلسفه سعی دارند هنگام تدریس کتاب فلسفه دوازدهم، مطالب را با مفاهیمی از زندگی روزمره و مثال‌هایی در این زمینه، پیوند دهند.
 - یکی از راه‌های یادگیری عمیق زبان انگلیسی این است که زمانی که واژگان را می‌شنویم، معنای آن‌ها را نیز در ذهن خود تصور کنیم.
 - تکرار صرف مطالب برای یادگیری مفاهیم، کاربردی نیست؛ بلکه باید هنگام مطالعه یک مطلب تکراری هر بار از خود پرسیم که به چه مفهوم جدیدی دست یافته‌ایم.
 - یکی از راهکارهای مشاورهای تحصیلی برای به خاطر سپردن مطالب حفظی، خلاصه‌نویسی و رسم نمودار است.
- (۱) بسط معنایی - استفاده از رمزگردانی معنادار - ساماندهی مطالب - ساماندهی مطالب
 - (۲) تمایزبخشی - مطالعه چندحسی - ساماندهی مطالب - استفاده از چند روش حرکتی
 - (۳) تمایزبخشی - استفاده از رمزگردانی معنادار - مرور کارآمد - ساماندهی مطالب
 - (۴) بسط معنایی - مطالعه چندحسی - مرور کارآمد - استفاده از چند روش حرکتی

۷۲- درستی و نادرستی هر یک از عبارات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آورده شده است؟

- آگاهی از فرایند و نحوه تفکر، خارج از تجربه فرد درگیر تفکر است.
- بدون استفاده از روش‌های درست حل مسئله، فرصت پیشرفت از دست می‌رود.
- با توجه به تنوع مسائل زندگی نمی‌توان به روش‌های تعمیم‌پذیر حل مسئله رسید.
- برخوردار بودن از حافظه خوب برای تفکر قوی لازم است، اما کافی نیست.

(۱) نادرست - درست - نادرست - درست

(۲) نادرست - درست - نادرست - نادرست

(۳) درست - نادرست - درست - نادرست

(۴) درست - نادرست - درست - درست

۷۳- دو دانش‌آموز مشغول حل یک مسئله فیزیک هستند. دانش‌آموز اول موانع احتمالی را به خوبی نمی‌شناسد و

دانش‌آموز دوم از راه حل‌های غیرمنطقی استفاده می‌کند. کدام یک از گزینه‌های زیر دلیل نحوه برخورد این دو دانش‌آموز

با مسئله را بهتر بیان کرده است؟

(۱) دانش‌آموز اول آگاهی کامل ندارد و دانش‌آموز دوم موقعیت فعلی را نمی‌شناسد.

(۲) دانش‌آموز اول هدف را به صراحت تعریف نکرده و دانش‌آموز دوم درکش از مسئله ناقص است.

(۳) دانش‌آموز اول موقعیت فعلی را نمی‌شناسد و دانش‌آموز دوم توانایی‌هایش را به دقت شناسایی نکرده است.

(۴) دانش‌آموز اول در جریان حل مسئله جدی نیست و دانش‌آموز دوم هدف را به صراحت تعریف نکرده است.

۷۴- مدیر تیم فوتبالی از سرمربی خود خواست تا تلاش کند نتایج مسابقات بعدی تیم را بهبود بخشد. مربی تیم، جلسه‌ای با آنالیزورهای خود تشکیل داد و به این نتیجه رسید که باید کلاس‌های آموزشی - تمرینی بازیکنان را افزایش دهند ولی متأسفانه نتایج مسابقات به دلیل عدم شرکت بازیکنان در همه کلاس‌ها، تغییر چندانی نکرد و تیم آنان هم‌چنان در همان رده قبلی باقی ماند، لذا تصمیم گرفته شد که از طریق افزایش دستمزد کسانی که در همه کلاس‌ها به طور منظم شرکت می‌کنند بازیکنان را به شرکت در آن‌ها تشویق کنند. به ترتیب «برگزاری جلسه با آنالیزورها» و «افزایش دستمزد بازیکنان» اشاره به کدام مرحله از مراحل حل مسئله مربی دارد؟

- (۱) ارزیابی راه حل - بازبینی و اصلاح راه حل
(۲) تشخیص مسئله - انتخاب راه حل‌های جایگزین
(۳) تشخیص مسئله - انتخاب راه حل‌های جایگزین
(۴) ارزیابی راه حل - انتخاب راه حل‌های جایگزین

۷۵- موارد کدام گزینه همگی بیانگر ویژگی‌های مسئله‌های خوب تعریف نشده است؟

- (۱) نداشتن هدف - وجود علل متعدد - پیچیده بودن راه رسیدن به هدف
(۲) وجود ابهامات زیاد - دشوار بودن پیدا کردن راه حل مناسب - وجود علل متعدد
(۳) دشواری پیدا کردن راه حل مناسب - امکان تضمین نرسیدن به هدف - دشواری تعریف دقیق هدف
(۴) وجود علل متعدد - دشواری شناسایی موقعیت اولیه - وجود اقدامات مشخص در دسترس

۷۶- چه تعداد از مسائل زیر به راحتی قابل تعریف نیستند؟

- چگونه می‌توانیم یک غذا را طبق دستور آن درست کنیم؟
 - علت ظلم و تبعیض اجتماعی در برخی از کشورهای جهان چیست؟
 - چگونه می‌توانیم محافظت از محیط زیست را فرهنگ‌سازی کنیم، به گونه‌ای که همه افراد به آن عمل کنند؟
 - برای ایجاد انگیزه در یک دانش‌آموز برای قبول شدن در یک رشته مشخص و دانشگاه مورد نظر در کنکور چه باید بکنیم؟
 - خرابی وسیله نقلیه خود را چگونه باید برطرف کنیم؟
- (۱) دو مورد
(۲) سه مورد
(۳) چهار مورد
(۴) پنج مورد

۷۷- فرض کنید با دوستان مشغول بازی منچ هستید و از قواعد این بازی این است که برای حرکت دادن مهره‌ها باید تاس انداخته و به تعداد عدد تاس مهره خود را جلو ببرید و هر کس بتواند هر چهار مهره مربوط به خودش را به خانه‌های مربوط به رنگ مهره‌هایش برساند برنده بازی است. قاعده دیگر بازی این است که اگر مهره‌ای به خانه‌ای رسید که مهره رقیب در آن است، می‌تواند آن مهره را بیرون بیندازد. کدام گزینه، در رابطه با ویژگی‌های روش حل این بازی درست نیست؟

- (۱) از روش‌های تحلیلی حل مسئله استفاده می‌شود، چون دارای قواعد منطقی است.
(۲) دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند.
(۳) نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد.
(۴) مورد قبول همگان است و دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند.

۷۸- مادر شیوا از او می خواهد تا در درست کردن غذای مهمانی به او کمک کند. شیوا برای پاک کردن برنج ها، آشغال های هر پیمانه را جدا کرده و بعد به سراغ پیمانه بعدی می رود و برای درست کردن ژله، کتری را پر کرده و زیر آن را روشن می کند. هر کدام از اقدامات شیوا برای «پاک کردن برنج» و «درست کردن ژله»، به ترتیب مصداق کدام یک از انواع حل مسئله است؟

(۱) خرد کردن - کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب

(۲) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - خرد کردن

(۳) خرد کردن - مهندسی معکوس

(۴) مهندسی معکوس - کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب

۷۹- کدام عبارت در مورد مسئله ای که «از طریق بارش مغزی حل شده است»، نادرست است؟

(۱) همه راه حل های احتمالی که در پاسخ به آن مسئله می تواند درست باشد، ارائه می شود.

(۲) پس از داوری درباره هر راه حل، معیارهایی برای انتخاب ارائه می گردد.

(۳) امکان تضمین دستیابی به بهترین راه حل وجود ندارد.

(۴) با استفاده از معیارهای ارائه شده بهترین راه حل انتخاب می شود.

۸۰- کدام عبارت در خصوص پیامدهای ناتوانی در حل مسئله درست است؟

(۱) بسیاری از کسانی که احساس شکست می کنند به دلیل ندانستن مهارت های حل مسئله به مشکلات جدی عاطفی دچار می شوند.

(۲) فردی که نتوانسته است مسئله را حل کند، اگرچه ناکامی را تجربه می کند، ولی لزوماً فشار روانی را تجربه نمی کند.

(۳) همه افرادی که در حل مسئله ناکام مانده اند، هم دچار فشار روانی می شوند و هم پرخاشگری از خود نشان می دهند.

(۴) افرادی که در حل مسئله دانش و تجربه لازم را دارند، از بودن با دیگران ابراز رضایت می کنند.

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛

فایل پاسخ نامه این آزمون را که شامل درس نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

همچنین شما می توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید.

برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی های آزمون های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در سایت ثبت بفرمایید.

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳

۱۴۰۲/۱۱/۱۳

آزمون
نهم
حضورى

دفترچه شماره ۲

خیلی سبز!
آزمون
تجربى | راشی | انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

عربی	تاریخ	جغرافیا	فلسفه و منطق	اقتصاد
عربی، زبان قرآن دوازدهم درس ۳ (متن و قواعد) صفحه ۳۷ تا ۴۶ عربی، زبان قرآن یازدهم درس ۱ + درس ۲ صفحه ۳۰ تا ۳۰	تاریخ دوازدهم درس ۷ (ایران در دوره حکومت رضاشاه) + بخشی از درس ۸ (تا ابتدای مبحث جنگ جهانی دوم) صفحه ۹۲ تا ۱۰۵ تاریخ یازدهم درس ۱ تا ۴ (از ابتدای درس «منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی» تا پایان درس «امت و حکومت نبوی در مدینه») صفحه ۱ تا ۴۱	جغرافیای دوازدهم درس ۴ (مدیریت حمل و نقل) + فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۲) صفحه ۵۹ تا ۸۰ جغرافیای یازدهم درس ۱ تا ۳ (از ابتدای درس «معنا و مفهوم ناحیه» تا پایان درس «نواحی آب‌وهوایی») صفحه ۱ تا ۳۶	فلسفه دوازدهم درس ۷ (عقل در فلسفه - قسمت اول) صفحه ۵۲ تا ۵۸ منطق درس ۸ (قیاس اقترانی) صفحه ۷۲ تا ۸۲ فلسفه یازدهم درس ۸ (نگاهی به تاریخچه معرفت) صفحه ۵۸ تا ۶۸	درس ۷ تا ۱۰ (از ابتدای درس «تجارت بین‌الملل» تا پایان درس «مقاوم‌سازی اقتصاد») صفحه ۶۷ تا ۱۱۵

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• نام و نام خانوادگی: • شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	زبان عربی	۲۰ سؤال	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه	۸۰ سؤال ۸۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳ سؤال	۱۰۱	۱۱۳	۲۵ دقیقه	
۳	جغرافیا	۱۲ سؤال	۱۱۴	۱۲۵		
۴	فلسفه و منطق	۲۰ سؤال	۱۲۶	۱۴۵	۲۰ دقیقه	
۵	اقتصاد	۱۵ سؤال	۱۴۶	۱۶۰	۱۵ دقیقه	

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

عربی، زبان قرآن یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۳۰، عربی، زبان قرآن دوازدهم: صفحه‌های ۳۷ تا ۴۶

• عَيْنَ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۸):

۸۱- ﴿وَجَادِلْهُمْ بَالْتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ﴾:

- ۱) و با راهی که بهتر است با آن‌ها بحث کن که قطعاً خداوند به کسی که از راه خود گمراه شده آگاه است!
- ۲) و به روشی که نیکوست با ایشان جدل کن همانا خدایت به کسانی که از راهشان گمراه می‌شوند، آگاه‌تر است!
- ۳) و با شیوه‌ای که نیکوتر است با آن‌ها مجادله کن همانا پروردگار تو به کسانی که از راه خود گمراه شده‌اند، داناتر است!
- ۴) و با آنان به شیوه‌ای که بهتر است بحث کن بی‌شک پروردگارت به کسی که از راه خودش گمراه شده است، داناتر است!

۸۲- «لَمْ تُصَغِّرِينَ خَدَّكَ لَزِمِيْلَتِكَ فِي الصَّفِّ وَ تَمْشِينَ فِي سَاحَةِ الْمَدْرَسَةِ مَرَحًا وَ هَذَا مِنْ أَعْمَالِ الْمُتَكَبِّرِينَ الَّذِينَ لَيْسُوا مُحِبِّينَ عِنْدَ اللَّهِ وَ عِبَادِهِ؟!»:

- ۱) چرا با خودپسندی روی خود را از همکلاسی‌هایت در کلاس برمی‌گردانی و با ناز و غرور در حیاط مدرسه می‌گردی در حالی که این از کارهای کسانی است که نزد خدا و بندگان او محبوب نیستند؟!
- ۲) برای چه در کلاس به همکلاسی‌های خود پشت می‌کنی و با ناز و خودپسندی در حیاط مدرسه راه می‌روی در حالی که این از کارهای خودخواهانی است که نزد الله و بندگان او محبوب نیستند؟!
- ۳) چرا در کلاس از همشاگردی‌هایت با تکبر روی برمی‌گردانی و در حیاط مدرسه با ناز و شادمانه راه می‌روی در حالی که این کارها را متکبرانی انجام می‌دهند که نزد خداوند و بندگان او محبوب نیستند؟!
- ۴) برای چه با تکبر از همشاگردی‌های خود در کلاس رویت را برمی‌گردانی و با ناز و خودپسندی در حیاط مدرسه راه می‌روی در حالی که این از کارهای متکبرانی است که نزد الله و بندگان او محبوب نیستند؟!

۸۳- «أَفْضَلُ التَّعَالِيمِ التَّرْبَوِيَّةِ تَنْصَحُ الْوَالِدِينَ أَلَّا يَفْرَقُوا بَيْنَ الْأَوْلَادِ فَعَلَيْهِمَا أَنْ يُحَبِّبَا بَنَاتَهُمَا وَ أَبْنَاءَهُمَا عَلَى حُدُودِ سَوَاءٍ!»:

- ۱) بهترین آموزه‌های تربیتی پدر و مادر را نصیحت می‌کنند که میان فرزندان فرق نگذارند و آنان باید دختران و پسرانشان را به صورت برابر دوست داشته باشند!
- ۲) بهترین آموزش‌های تربیتی آن است که والدین را نصیحت می‌کند تا بین فرزندان تفاوت نگذارند و دختر و پسر خود را به یک اندازه دوست بدارند!
- ۳) برترین آموزش تربیت به والدین توصیه می‌کند تا بین فرزندانشان فرق نگذارند و به دختران و پسران خویش به صورت برابر محبت کنند!
- ۴) خوب‌ترین آموزه‌های تربیتی به پدر و مادر توصیه می‌کند تا میان فرزندان فرقی گذاشته نشود و دختران و پسران را به اندازه یکسان دوست داشته باشند!

۸۴- «حَبِيبِي الْعَزِيزُ، لَمْ تَمَرَّرْ عَيْشِي دَائِمًا وَ أَنْتَ السَّبَبُ الْوَحِيدُ لِمَوَاصِلَةِ الْحَيَاةِ!»:

- ۱) محبوب عزیز من، دائماً زندگی مرا تلخ کردی، با این‌که تو تنها دلیل ادامه‌دادن حیات و زندگی هستی!
- ۲) دوست عزیزم، چرا همیشه زندگی‌ام را تلخ می‌کنی، حال آن‌که تو تنها دلیل برای ادامه‌دادن زندگی هستی!
- ۳) دوست عزیز من، به چه دلیل زندگی‌ام را همیشه سخت می‌کنی، در حالی که تنها دلیل ادامه‌دادن زندگی تو هستی!
- ۴) محبوب عزیزم، به چه دلیل دائماً زندگی من را سخت می‌کنی، وقتی تویی یگانه دلیل برای ادامه‌دادن زندگی!

۸۵- «مَا أَسْرَعَ مَرَّ عَمْرِ الْإِنْسَانِ، كَأَنَّ الدَّهْرَ يَلَاعِبُنَا وَ لِحْظَاتِنَا الْفَيْمَةُ فِي الْحَيَاةِ تَمَرُّ كَالسَّحَابِ!»:

- ۱) عمر انسان چه قدر سریع می‌گذرد، انگار که با روزگار بازی می‌کنیم و لحظات ارزشمندمان در زندگی مثل ابرها می‌گذرند!
- ۲) گذر عمر انسان چه قدر شتابان است، گویی روزگار هم‌بازی ماست و لحظات ارزشمند در زندگی ما مثل یک ابر گذر می‌کنند!
- ۳) عمر انسان چه قدر شتابان گذشت، گویی روزگار با ما بازی می‌کند و لحظه‌های باارزش ما در زندگی مانند ابر در گذرند!
- ۴) گذر عمر انسان چه سریع است، گویی روزگار با ما بازی می‌کند و لحظات ارزشمند ما در زندگی مانند ابر گذر می‌کنند!

۸۶- عین الخطأ:

- ۱) إِيَّاكَ و مَصَادِقَةَ الْكُذَّابِ، فَهُوَ يُضَلِّكَ عَنِ الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ بِأَكَاذِبِهِ الْخَدَاعَةِ!؛ از دوستی با فرد بسیار دروغگو پرهیز، زیرا او تو را با دروغ‌های فریبنده‌اش از راه راست گمراه می‌کند!
- ۲) خَيْرَ أَصْدِقَائِكَ هُمُ الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرَاتِ وَ مَعِينُونَ عَلَى الْإِحْسَانِ!؛ بهترین دوستانت همان کسانی هستند که تو را از زشتی‌ها منع می‌کنند و به خوبی یاری می‌کنند!
- ۳) قَالَ الْإِمَامُ عَلِيُّ (ع): لَا تَتَوَاضَعُ أَمَامَ الْمُخْتَالِ الْفَخُورِ، تَكْبَرُوا عَلَيْهِ حَتَّى يُصْلِحَ سَلُوكُهُ!؛ امام علی (ع) گفته است: در برابر مغرور و فخر فروش، تواضع نکن، بر او تکبر بورز تا رفتارش را اصلاح کند!
- ۴) الْإِهْتِمَامُ بِمَوَاعِظِ الْمُجْرِبِينَ الْقِيَمَةَ يُسَبِّبُ قَلَّةَ أَخْطَائِنَا فِي الْحَيَاةِ!؛ توجه کردن به توصیه‌های ارزشمند انسان‌های باتجربه باعث کاهش اشتباهات ما در زندگی می‌شود!

۸۷- عین الخطأ:

- ۱) الْكَسَلُ مِنَ اخْتِلَافِ سَيِّئَةٍ لَا نَتَخَلَّصُ مِنْهَا إِلَّا بِالْجُهْدِ!؛ تنبلی از اخلاق بدی است که از آن رها نمی‌شویم، مگر با تلاش!
- ۲) أَنْزَعَجَ مِنْ أُخِي الْأَكْبَرِ لِأَنَّهُ لَا يَهْتَمُّ بِاحْتِرَامِ زَوْجَتِهِ!؛ از برادر بزرگ‌ترم آزرده می‌شوم، زیرا به احترام گذاشتن به همسرش توجه نمی‌کند!
- ۳) جَمَاعَةٌ يَتَفَقَّهُونَ خَيْرٌ مِنْ جَمَاعَةٍ لَا يَقُومُونَ إِلَّا بِالِدَّعَاءِ!؛ گروهی که نادان را دانا می‌کنند از گروهی که تنها به دعا کردن می‌پردازند بهتر هستند!
- ۴) مَا كُنَّا نَسَارِكُنَا قَبْلَ يَوْمَيْنِ مَعَ زَمَلَانِي إِلَّا فِي حَفْلَةٍ أَدَبِيَّةٍ!؛ با همکارانم دو روز پیش فقط در یک جشن ادبی شرکت کردیم!

۸۸- عین الصحيح:

- «نوبل برای جبران خسارت‌های اختراعش جایزه‌ای را تعیین کرده بود، آن جایزه در زمینه‌های مشخصی داده می‌شود!»
- ۱) نوبل كَانَ يُعَيِّنُ لَتَعْوِيضِ مَضْرَرَاتِ اخْتِرَاعِهِ جَائِزَةً، تُمَنَحُ تِلْكَ الْجَائِزَةُ فِي الْمَجَالَاتِ الْمَحْدَدَةِ!
 - ۲) كَانَ نوبل عَيَّنَ جَائِزَةً لَتَعْوِيضِ مَضْرَرَاتِ الْاِخْتِرَاعِ، تُعْطَى الْجَائِزَةُ فِي مَجَالَاتٍ مَحْدَدَةٍ!
 - ۳) نوبل كَانَ عَيَّنَ جَائِزَةً لَتَعْوِيضِ مَضْرَرَاتِ اخْتِرَاعِهِ، تُمَنَحُ الْجَائِزَةُ فِي مَجَالَاتٍ مَحْدَدَةٍ!
 - ۴) كَانَ نوبل قَدْ عَيَّنَ الْجَائِزَةَ لِاخْتِرَاعِهِ الْمُضْرَرِ الَّذِي تُعْطَى تِلْكَ الْجَائِزَةُ فِي مَجَالَاتٍ مَحْدَدَةٍ!

• اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۸۹- ۹۱) بِمَا يَنْسَبُ لِلنَّصِّ:

«إِنَّ التَّمْسَاحَ مِنْ أَضْحَمِ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ. لَهُ جَسْمٌ طَوِيلٌ وَ أَرْجُلٌ قَصِيرَةٌ وَ ذَنْبٌ قَوِيٌّ يُسَاعِدُهُ فِي السَّبَاحَةِ، وَ أَسْنَانٌ حَادَّةٌ يَقْبِضُ بِهَا عَلَى فَرِيستِهِ. يُوجَدُ اثْنَا عَشَرَ نَوْعًا مِنَ التَّمْسَاحِ فِي الْعَالَمِ. تَعِيشُ التَّمْسَاحُ فِي الْمَاءِ وَ الْبَرِّ فِي الْمَنَاطِقِ الْحَارَّةِ وَ لَكِنْ تَحَبُّ الْعَيْشَ فِي الْمَاءِ أَكْثَرَ وَ أَيْضًا تَسْتَطِيعُ أَنْ تَعِيشَ عِدَّةَ أَشْهُرٍ بِلَا طَعَامٍ! حَرَارَةُ جَسْمِ التَّمْسَاحِ تَتَغَيَّرُ مَعَ تَغْيِيرِ الْجَوِّ، فَعِنْدَمَا تَرْتَفِعُ حَرَارَةُ الْجَوِّ تَقَلُّ حَرَارَةُ جَسْمِهِ. يَمْضِي التَّمْسَاحُ اللَّيْلَ فِي الْمَاءِ لِلْمَحَافَظَةِ عَلَى حَرَارَةِ جَسْمِهِ وَ عِنْدَ الصَّبَاحِ يَخْرُجُ وَ يَسْتَرِيحُ تَحْتَ أَشْعَةِ الشَّمْسِ. عِنْدَمَا يَسْبِغُ التَّمْسَاحُ فِي الْمِيَاهِ، يُحْرِكُ ذَنْبَهُ وَ يَجْعَلُ أَنْفَهُ وَ عَيْنَيْهِ خَارِجَ الْمَاءِ لِمُرَاقَبَةِ الصَّيْدِ. يَسْتَطِيعُ التَّمْسَاحُ أَنْ يَبْقَى سَاعَتَيْنِ تَحْتَ الْمَاءِ دُونَ الْحَاجَةِ إِلَى الْأَكْسِجِنِ. مِنْ مِيزَاتِهِ الرَّائِعَةِ وَ الْعَجِيبَةِ أَنَّهُ لَا يَسْتَطِيعُ إِخْرَاجَ لِسَانِهِ مِنْ فَمِهِ!»

۸۹- عین الصحيح:

- ۱) إِنَّ الْحَيَاةَ فِي الْمَاءِ أَوْ عَلَى الْأَرْضِ لَا فَرْقَ فِيهَا لِلتَّمْسَاحِ!
- ۲) لَا يَقْدِرُ التَّمْسَاحُ أَنْ يَبْقَى حَيًّا أَكْثَرَ مِنْ عِدَّةِ أَسَابِيعٍ دُونَ طَعَامٍ!
- ۳) لَا تَحَبُّ التَّمْسَاحُ أَشْعَةَ الشَّمْسِ فَتَهْرَبُ مِنْهَا إِلَى الْمَاءِ!
- ۴) التَّمْسَاحُ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَمْضِيَ أَكْثَرَ مِنْ سَتَيْنِ دَقِيقَةٍ تَحْتَ الْمَاءِ!

۹۰- عَيْنُ الْخَطَا «من صفات التماسح هي أنه...»

- (۱) ليست لديه القدرة على العيش في كل منطقة!
 (۲) عند ازدياد حرارة الجو تنقص حرارة جسمه!
 (۳) لا يقدر أن يُحرّك لسانه!
 (۴) يقدر أن يفترس الإنسان!

۹۱- عَيْنُ الصَّحِيحِ حَوْلَ التَّمَسَّاحِ:

- (۱) يفترس فرائسه غالباً في الليل!
 (۲) عند مراقبة الصيد لا يخرج رأسه من الماء!
 (۳) حركة ذنبه في الماء دليل على أنه يراقب صيده!
 (۴) بقاءه ليلاً في الماء لتعديل حرارة جسمه!

• عَيْنُ الْخَطَا فِي الْأَعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۹۲-۹۳):

۹۲- «يُحَرِّكُ - الْعَيْشُ - تَتَغَيَّرُ - الْكَائِنَاتُ»:

- (۱) الكائنات: اسم - جمع سالم للمؤنث (مفرده: الكائن أو الكائنة) - معرف بال / مضاف إليه و مجرور و موصوف
 (۲) العيش: اسم - مفرد مذکر - معرفة - معرب / مفعول أو مفعول به و منصوب بالفتحة لفاعل «تحب»
 (۳) تتغير: فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي (مصدره: «تغير») - معلوم / فعل و مع فاعله خبر لـ «حرارة»
 (۴) يُحرِّكُ: مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي (من باب «تفعيل») - لازم / فعل و مع فاعله جملة فعلية

۹۳- «حَرَارَةٌ - تَرْتَفِعُ - الرَّائِعَةُ - يُسَاعِدُ»:

- (۱) يُسَاعِدُ: مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد و هو الألف - معلوم / فعل و مع فاعله جملة فعلية
 (۲) ترتفع: فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي (من مصدر «افتعال») - لازم / فعل و مع فاعله «حرارة» جملة فعلية
 (۳) حرارة: اسم - مفرد مؤنث - معرب / فاعل و مرفوع بالضم لفاعل «تقل» و مضاف للمضاف إليه «جسم»
 (۴) الرَّائِعَةُ: مفرد مؤنث - اسم فاعل (من الفعل المجرد) - معرفة / صفة أو نعت للموصوف «ميزات» و منصوب

۹۴- عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) مَهْلًا يَا قَنْدِيرَ، دَعُ شَاتَمَكَ مَهَانًا تُرْضِ الرَّحْمَنَ!
 (۲) أُعْطِنِي بَعْدَ التَّخْفِيفِ مِئْتَيْنِ وَ عِشْرِينَ أَلْفًا!
 (۳) مَنْ جَرَّبَ الْمُجْرَبَ حَلَّتْ بِهِ الدَّامَةُ!
 (۴) الْمَلِيحُ مَنْ يُعْجِبُكَ شَكْلُهُ وَ كَلَامُهُ وَ سُلُوكُهُ!

۹۵- عَيْنُ الْأَبْعَدِ لِلْمَفْهُومِ: «السَّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فُضَّةٌ»

- (۱) جز گرفتاری سخن سازی ندارد حاصلی
 طوطیان رادر قفس شیرین زبانی کرده است!
 (۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است
 که بیند که شمع از زبان سوخته است!
 (۳) به نطق است و عقل آدمیزاده فاش
 چو طوطی سخن گوی نادان مباش!
 (۴) یک حرف بشنواز من و در خلد سیر کن
 در مجلسی که گوش توان شد، زبان مباش!

۹۶- عَيْنُ مَا فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ:

- (۱) أَمْرٌ بِدَكَانٍ صَدِيقِي يَوْمِيًّا فِي الصَّبَاحِ الْبَاكِرِ!
 (۲) أَنْفَعُ جَمِيعِ الَّذِينَ يَعِيشُونَ مَعِيَ بِسُلُوكِي!
 (۳) أَكْمَلُ أَحَدِ تَلَامِيذِي الْفَرَائِغَاتِ بِإِجَابَاتِ صَحِيحَةٍ!
 (۴) أَهْدَى مَا سَمِعْتَهُ فِي حَيَاتِي هُوَ الْإِلْتِمَازُ بِالْأَدَبِ!

۹۷- عَيْنُ مَا فِيهِ اسْمُ الْفَاعِلِ وَ اسْمُ الْمَفْعُولِ مَعًا :

- (۱) عَمَّالٌ مَصْنَعُنَا الْأَكْبَرَ يَحَاوِلُونَ لِإِنْتِاجِ كَثِيرٍ لِلْبِلَادِ!
 (۲) إِلَهِي أَنْتَ مُسَاعِدِي دَائِمًا فَأَنَا مُجِدٌّ لِلْحَصُولِ عَلَى رِضَاكَ!
 (۳) هَذِهِ الْبِضَائِعُ مُنَاسِبَةٌ فَأَعْطِيهَا النَّجَّارَ لِصَنْعِ الْمَنْزِلِ!
 (۴) مَوْظَّفُونَا الْمُتَوَاضِعُونَ يَهْتَمُّونَ بِأَوْامِرِ رَئِيسِ الشَّرْكَةِ!

۹۸- عین العبارة لا یوجد فیها اسم مبالغه:

- (۱) اليوم یرجع كثيرٌ من الزوار فانطلقت سیارات إلیهم لنقلهم!
- (۲) هذه المادة تكون هدّامة جدّاً فعلى مُستخدميها الاطلاع على استفادتها!
- (۳) كان الحصار في الصالة يُشاهدون فلماً رائعاً عن الدواب!
- (۴) لم یقبل البائع أن یبدل نظارتي الشمسية التي قد اشتريتها منه قبل أسبوع!

۹۹- عین الصحيح في الإشارة إلى المستثنى منه:

- (۱) لم تتعرف الطالبات على علماء الكيمياء الكبار إلا واحداً منهم!
- (۲) أنفق أولئك أموالهم في سبيل الله إلا قليلاً منها!
- (۳) لا یقدر أحد على أن یدرك غايته إلا ما یسعى لها!
- (۴) اشتریت ملابس من ذاك المتجر إلا سروالاً!

۱۰۰- عین «إلا» یختلف معناه:

- (۱) ما رأیت زمیلاتي في صالة الحفلة إلا سمیة و أختها!
- (۲) لا تُطعموا المساكين الذين یعيشون حولكم إلا ممّا تأكلون!
- (۳) عليك ألا تطالع شيئاً أيام الامتحانات إلا دروسك!
- (۴) كانت زمیلتی أكلت بین الحصتين ما وضعتهُ أمّها في محفظتها إلا التفاح!

تاریخ یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۴۱، تاریخ دوازدهم: صفحه‌های ۹۲ تا ۱۰۵

- ۱۰۱- کدام گزینه درباره نوعی از تاریخ‌نگاری که از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد، درست است؟
- (۱) با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، با تاریخ‌نویسی محلی پیوند خورد.
 - (۲) با هدف ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی و زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی نگارش می‌یافت.
 - (۳) به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او به صورت متمرکز و ویژه، توصیف، ثبت و ضبط می‌شد.
 - (۴) نگارش تاریخ جهان، از آفرینش عالم آغاز شده و تا زمان حیات مؤلف ادامه پیدا می‌کرد.

۱۰۲- در رابطه با اعتبارسنجی و بررسی اصالت اخبار تاریخی، کدام موضوع، در مرحله «سنجش اعتبار و نقد راوی» مورد توجه قرار می‌گیرد؟

- (۱) راوی، خود شاهد وقوع رویداد بوده یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است؟
- (۲) روایت مورد نظر، زمان و مکان دقیق دارد یا فاقد زمان و مکان مشخص است؟
- (۳) آیا از نتایج تحقیقات علمی باستان‌شناسان برای روایت خبر استفاده شده است؟
- (۴) راوی، خبر را با اطلاعات سایر منابع و نوشته‌های تاریخی مطابقت داده است یا خیر؟

۱۰۳- از مقایسه دو کتاب تاریخ طبری و تاریخ بیهقی، کدام نتیجه حاصل می‌شود؟

- (۱) هر دو کتاب در زمره بهترین تاریخ‌های عمومی قرار دارند که به شیوه‌ای روایی نوشته شده‌اند.
- (۲) اگرچه هر دو کتاب به روش روایی نوشته شده‌اند، اما تاریخ طبری، عمومی و تاریخ بیهقی، سلسله‌ای است.
- (۳) طبری، کتاب تاریخ عمومی خود را به شیوه‌ای روایی و بیهقی، کتاب تاریخ سلسله‌ای خود را با روشی تحلیلی نوشته است.
- (۴) بیهقی، با روش ترکیبی، یک تاریخ سلسله‌ای را نگاشته و طبری، به شیوه‌ی روایی، یک تاریخ عمومی را به رشته تحریر درآورده است.

۱۰۴- کدام موارد درباره وضعیت شبه‌جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام درست است؟

- (الف) حسب به معنای فخر و شرف اجدادی، از شاخص‌ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای اعراب بود.
 - (ب) قبایل عرب به صورت پراکنده می‌زیستند و تنها حکومت فراگیر و قدرتمند از آن قریش بود.
 - (ج) شهر یثرب که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به شمار می‌رفت.
 - (د) در برخی مناطق مانند یمن و طائف، در کنار پرورش شتر، کشاورزی هم وجود داشت.
- (۱) «د» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ج» - «ب» (۴) «ب» - «الف»

۱۰۵- با تشدید آزار مشرکان مکه در پی رحلت ابوطالب، پیامبر (ص) دست به چه اقدامی زد؟

- (۱) در جست‌وجوی یافتن مردمانی با آمادگی بیشتر برای پذیرش اسلام، راهی طائف شد.
- (۲) هنگام مراسم حج، در مکانی موسوم به عقبه، با دوازده مرد یثربی پیمان بست.
- (۳) از قبیله بنی‌هاشم خواست تا برای مدتی به شعب ابی‌طالب پناه برند.
- (۴) مخفیانه از مکه خارج شد و به سوی شهر یثرب حرکت کرد.

۱۰۶- کدام موارد درباره عبدالله بن ابی، سردسته منافقان مدینه، درست است؟

- (الف) مردم یثرب او را به ریاست خود برگزیده بودند تا به تفرقه قبایل اوس و خزرج پایان دهد.
- (ب) زمانی که پیامبر تصمیم به محاصره یهودیان بنی‌نضیر گرفت، به یهودیان وعده کمک و یاری داد.
- (ج) پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر اظهار مسلمانی کرد، اما نقش او در فتنه‌ها و آشوب‌ها آشکار است.
- (د) می‌کوشید مهاجران را علیه انصار تحریک کند و در غزوه تبوک، از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج» (۳) «د» - «الف» (۴) «ج» - «د»

۱۰۷- در رابطه با تقدم و تأخر زمانی رویدادهای زیر، کدام گزینه درست است؟

- (الف) مکه به طور مسالمت آمیز، فتح و کعبه از بت‌ها پاکسازی شد.
 (ب) به فرمان پیامبر، امام علی (ع) برای ابلاغ سوره برائت عازم مکه شد.
 (ج) حضرت محمد (ص)، امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد.
 (د) تعدادی از حاکمان محلی عمان، بحرین، نجران و یمن به اسلام گرویدند.
- (۱) «الف» مقدم و «ب» مؤخر از سایر رویدادها به وقوع پیوسته است.
 (۲) «ب» مقدم بر «الف» و «د» مؤخر از «ج» به وقوع پیوسته است.
 (۳) «الف» مقدم بر «ب» و «د» مؤخر از «ج» رخ داده است.
 (۴) به ترتیب، «ب»، «الف»، «د» و «ج» رخ داده است.

۱۰۸- بی نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹، انگلیسی‌ها را به کدام نتیجه رساند و این نتیجه موجب شد آن‌ها چه تصمیمی اتخاذ کنند؟

- (۱) برای انجام تغییرات مورد نظر خود نمی‌توانند روی قاجار حساب کنند. - حضور مستقیم نظامی در ایران
 (۲) نمی‌توانند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کنند. - طرح ریزی کودتا برای تغییر حکومت ایران
 (۳) فساد و بی‌کفایتی حکومت قاجار باعث نارضایتی مردم شده است. - سرکوب قیام‌های مردمی مانند قیام شیخ محمد خیابانی
 (۴) استفاده از نظامیان دست‌نشانده هزینه کم‌تری دارد. - تبدیل ایران به بازار مصرف محصولات صنعتی برای تأمین هزینه‌ها

۱۰۹- کدام گزینه، درباره وقایع تاریخ ایران در فاصله سال‌های ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ درست است؟

- (۱) احمدشاه، تحت فشار انگلیسی‌ها، به ناچار سید ضیاءالدین طباطبایی را به نخست‌وزیری منصوب نمود.
 (۲) رضاخان در سمت وزارت جنگ، با دسیسه‌چینی و حمایت انگلستان، موقعیت خود را تثبیت کرد.
 (۳) سرکوب شورش شیخ خزعل و تبلیغات طرفداران رضاخان، مردم را به احمدشاه بدبین نمود.
 (۴) مجلس، طرح خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان را تصویب کرد.
- ۱۱۰- رضاشاه تصمیم گرفت ریل‌های راه‌آهن ایران در کدام جهت کشیده شود و این تصمیم چه پیامدی می‌توانست داشته باشد؟
- (۱) شمال به جنوب - دسترسی انگلیسی‌ها به مهم‌ترین مستعمره آن‌ها یعنی هندوستان تسهیل می‌شد.
 (۲) شرق به غرب - ایران به خط اصلی تجارت از چین در شرق آسیا تا انگلیس در غرب اروپا متصل می‌گشت.
 (۳) شمال به جنوب - در صورت پیشروی روس‌ها در ایران، انگلیسی‌ها با اعزام نیرو به شمال، مانع نفوذ آن‌ها می‌شدند.
 (۴) شرق به غرب - در جریان جنگ جهانی، متفقین می‌توانستند نیروهای پشتیبانی خود را با سهولت بیشتری جابه‌جا کنند.

۱۱۱- کدام اقدامات رضاشاه، پایه‌های سلطنت وی را بیش از پیش متزلزل کرد؟

- (الف) انباشت سرمایه شخصی و اجبار زمین‌داران بزرگ و کوچک به فروش زمین‌هایشان
 (ب) غدغن کردن عزاداری سیدالشهدا و جلوگیری از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی
 (ج) نادیده گرفتن اصول مشروطه، بی‌احترامی به مجلس و قوانین آن و گرایش به خودکامگی و استبداد
 (د) چادر کشیدن از سر زنان، تعطیل کردن دفترخانه‌های شرعی و منع روحانیون از دخالت در مسائل اجتماعی
- (۱) «الف» - «د» (۲) «الف» - «ج» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ب» - «د»

۱۱۲- کدام گزینه توصیف درستی از وضعیت کشورهای شوروی، آلمان و ایتالیا در آستانه جنگ جهانی دوم ارائه می‌دهد؟

- (۱) در عرصه خارجی، با تدوین برنامه‌های توسعه طلبانه سرزمینی، به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر سرزمین‌های دیگر بودند.
 (۲) گروه‌های ملی‌گرای افراطی در تلاش بودند تا یک دولت تک‌حزبی نظامی‌گرا مبتنی بر اندیشه‌های کمونیستی ایجاد کنند.
 (۳) در نتیجه ویرانی‌های ناشی از جنگ جهانی اول و سقوط ارزش پول، درگیر بحران‌های اقتصادی، رکود و بیکاری بودند.
 (۴) در نظام جمهوری آن‌ها، تنها یک حزب حق فعالیت داشت و مخالفان به اردوگاه‌های کار اجباری فرستاده می‌شدند.

۱۱۳- کدام موارد درباره اوضاع ژاپن در فاصله دو جنگ جهانی درست است؟

- (الف) تغییرات اساسی را در بخش‌های نظامی، مالیات و قانون اساسی تجربه کرد.
 (ب) از جامعه ملل خارج شد و به همراه ایتالیا و آلمان کشورهای محور را شکل دادند.
 (ج) برای تحقق اهداف توسعه طلبانه نظامی، به کشورهای همسایه از جمله چین لشکر کشید.
 (د) با سرمشق قراردادن کشورهای غربی، در صدد کشورگشایی و جبران عقب‌ماندگی خود برآمد.
- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ج» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «الف» - «د»

جغرافیای یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۳۶، جغرافیای دوازدهم: صفحه‌های ۵۹ تا ۸۰

۱۱۴- کدام موارد درباره «ناحیه‌بندی» درست است؟

الف) عبارت است از تقسیم یک محیط جغرافیایی به واحدهای کوچک‌تر، به طوری که میان آن‌ها همگونی نسبی وجود داشته باشد.

ب) هدف از ناحیه‌بندی، شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌هاست.

ج) انتخاب معیار و ملاک درست و مناسب برای ناحیه‌بندی، به عوامل طبیعی و انسانی موجود در مکان‌ها بستگی دارد.

د) ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد.

(۱) «الف» - «ج» (۲) «ج» - «ب»

(۳) «ب» - «د» (۴) «د» - «الف»

۱۱۵- در کدام گزینه، شکل رابطه میان انسان و محیط، مشابه شکل رابطه میان انسان و محیط در عبارت زیر است؟
«در کشورهایی مانند سوئد و نروژ، دولت هر ساله باید هزینه‌ها و تجهیزات خاصی را برای پاکسازی جاده‌ها از برف و یخ در زمستان اختصاص دهد.»

(۱) کشور مراکش، بخشی از برق مصرفی خانوارها را از طریق صفحه‌های خورشیدی تأمین می‌کند.

(۲) کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی، می‌تواند اقتصاد کشورهای عضو اوپک را با مشکل مواجه سازد.

(۳) تصمیم دولت برزیل در انتقال پایتخت از ریودوژانیرو به برزیلیا، چشم‌اندازهای جغرافیایی را تغییر داده است.

(۴) ادامه کشتار مردم فلسطین توسط دولت اسرائیل، می‌تواند به حذف منطقه مسلمان‌نشین در نوار غزه منجر شود.

۱۱۶- از مطابقت دادن نواحی بارشی ایران بر ویژگی‌های کانون و مرزهای ناحیه، کدام نتایج حاصل می‌شود؟

الف) با حرکت از ناحیه خزر غربی به ناحیه خزر شرقی، از میزان بارش کاسته می‌شود.

ب) با حرکت از ناحیه کردستان به ناحیه زاگرس، بر تراکم و قد گیاهان افزوده می‌شود.

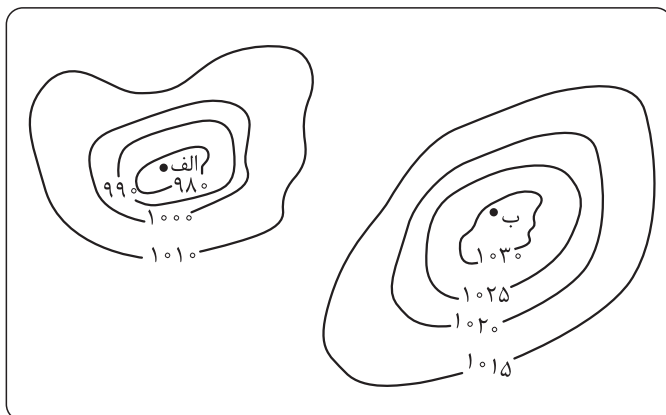
ج) با حرکت از ناحیه خراسان شمالی به ناحیه داخلی، تغییری در میزان بارش مشاهده نمی‌شود.

د) با حرکت از ناحیه خزر غربی به ناحیه آذربایجان، از میزان بارش و تراکم پوشش گیاهی کاسته می‌شود.

(۱) «ب» - «ج» (۲) «الف» - «د»

(۳) «ج» - «الف» (۴) «د» - «ب»

۱۱۷- با توجه به تصویر زیر که بیانگر دو مرکز فشار «الف» و «ب» است، کدام گزینه درست می‌باشد؟

(۱) «الف» مرکز فشاری را نشان می‌دهد که در آن تعداد مولکول‌ها در واحد حجم کم است و در منطقه قطبی تشکیل می‌شود.

(۲) «ب» مرکز فشاری را نشان می‌دهد که در آن تعداد مولکول‌ها در واحد حجم زیاد است و در منطقه حاره تشکیل می‌شود.

(۳) «الف» یک مرکز کم‌فشار را نشان می‌دهد که در منطقه معتدله تشکیل می‌شود و به دلیل سبکی

قابلیت صعود دارد.

(۴) «ب» یک مرکز پرفشار را نشان می‌دهد که در منطقه استوایی تشکیل می‌شود و به دلیل سنگینی فرومی‌نشیند.

۱۱۸- کدام گزینه، درباره نوعی از بارش که در حوالی مدار صفر درجه اتفاق می‌افتد، درست است؟

- (۱) در نتیجه برخورد توده‌های هوا با یکدیگر در محل جبهه‌ها ایجاد می‌شود.
- (۲) مانند بارش‌های بهاری، حاصل سرد شدن هوای گرم و مرطوب پس از صعود است.
- (۳) در نتیجه ناتوانی هوای سرد و مرطوب از حرکت افقی و نگاه داشتن رطوبت رخ می‌دهد.
- (۴) مانند بارش در دامنه‌های شمالی البرز و غربی زاگرس، تحت تأثیر عامل ناهمواری قرار دارد.

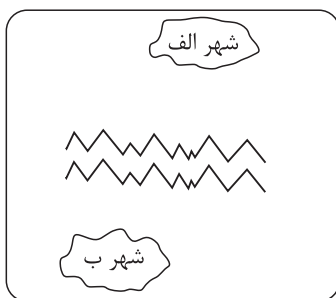
۱۱۹- بیشتر مساحت ایران در کدام ناحیه آب‌وهوایی از تقسیم‌بندی کوپن واقع شده است و ویژگی‌های غالب این ناحیه آب‌وهوایی کدام‌اند؟

- (۱) E - نامناسب بودن برای رویش جنگل‌های سردسیری، بارش در زمستان بیشتر از تابستان، میانگین دما بین $+18$ تا -3
- (۲) B - بارش در زمستان بیشتر از تابستان، میانگین دما بین $+18$ تا -3 ، مناسب برای جنگل‌های مخروطی
- (۳) E - اختلاف دمای زیاد، کمبود بارش، مناسب برای رویش جنگل‌های تایگا و خزان‌دار
- (۴) B - کمبود بارش، نامناسب بودن برای رویش گیاه، اختلاف دمای زیاد

۱۲۰- با توجه به انواع بیابان (سرد و گرم) و علل ایجاد بیابان‌ها، کدام گزینه درست است؟

الف) نامیب	ب) پاتاگونی
ج) تکلماکان	د) آتاکاما

- (۱) «د» همانند «الف» در زمره بیابان‌های گرم قرار دارد، اما برخلاف «ج» در نتیجه دوری از منابع رطوبتی ایجاد شده است.
- (۲) «ج» برخلاف «الف» در نتیجه دوری از منابع رطوبتی ایجاد شده است، اما همانند «د» در زمره بیابان‌های سرد قرار دارد.
- (۳) «ج» همانند «ب» در زمره بیابان‌های سرد قرار دارد، اما برخلاف «الف» در اثر استقرار مرکز پرفشار ایجاد نشده است.
- (۴) «الف» برخلاف «د» در نتیجه استقرار مرکز پرفشار ایجاد شده است، اما همانند «ب» در زمره بیابان‌های گرم قرار ندارد.

۱۲۱- با توجه به تصویر مقابل، کم‌هزینه‌ترین مسیر برای اتصال دو شهر «الف» و «ب» به یکدیگر کدام است؟

- (۱) مسیر کوتاه بدون حفر تونل
- (۲) مسیر طولانی با دورزدن کوه
- (۳) ترکیبی از «مسیر طولانی و مستقیم» و «حفر تونل کوتاه»
- (۴) ترکیبی از «مسیر کوتاه و مستقیم» و «حفر تونل طولانی»

۱۲۲- در رابطه با عوامل مؤثر در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) نواحی پرجمعیت در مقایسه با نواحی دارای تقاضای حمل‌ونقل فصلی یا موقتی، در اولویت احداث مسیر قرار دارند.
- (۲) حمل‌ونقل ریلی به سرمایه‌فراوانی نیاز دارد، اما بازدهی آن در آینده، هزینه سرمایه‌گذاری اولیه را جبران خواهد کرد.
- (۳) میان حجم محموله و هزینه حمل آن رابطه مستقیم وجود دارد و افزایش حجم محموله، هزینه‌های حمل را بالا می‌برد.
- (۴) هر چه تعداد نقاطی که بر سر راه رسیدن به یک مکان قرار دارند، بیشتر باشد، قابلیت دسترسی آن مکان نامطلوب‌تر است.

۱۲۳- به ترتیب، «تعریف مدیریت حمل‌ونقل» و «مهم‌ترین مزیت حمل‌ونقل چندمنظوره» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) فعالیت‌های برنامه‌ریزی و اجرایی با هدف بهینه‌کردن سامانه‌های حمل‌ونقل - کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل
- (۲) ارتباط دادن مکان‌ها به یکدیگر با هدف بهینه‌کردن سامانه‌های حمل‌ونقل - افزایش سرعت در جابه‌جایی
- (۳) فعالیت‌های برنامه‌ریزی و اجرایی به منظور مکان‌گزینی مناسب برای سکونت و فعالیت - تسهیل انبارداری محموله‌ها
- (۴) ارتباط دادن مکان‌ها به یکدیگر به منظور مکان‌گزینی مناسب برای سکونت و فعالیت - کاهش زمان ارسال محموله‌ها

۱۲۴- مصادیق مهم ترین راهکار بهبود حمل و نقل درون شهری را در کدام تصویر می توان جست و جو کرد؟

۱۲۵- با توجه به تصویر روبه رو، کدام گزینه درباره نقاط «الف» و «ب» درست است؟

- ۱) خورشید در نقطه «الف» زودتر غروب می کند، اما در زمستان، طول مدت روز در نقطه «ب» بیشتر است.
- ۲) نقطه «الف» انرژی بیشتری از خورشید دریافت می کند، اما مردم نقطه «ب» طلوع خورشید را زودتر می بینند.
- ۳) خورشید در نقطه «ب» زودتر غروب می کند و در زمان تابستان نقطه «الف»، نقطه «ب» در زمستان به سر می برد.
- ۴) نقطه «ب» در مقایسه با نقطه «الف»، انرژی بیشتری از خورشید می گیرد و طلوع خورشید را نیز زودتر تجربه می کند.

منطق: صفحه‌های ۷۲ تا ۸۲، فلسفه یازدهم: صفحه‌های ۵۸ تا ۶۸، فلسفه دوازدهم: صفحه‌های ۵۲ تا ۵۸

۱۲۶- کدام گزینه در مورد استدلال زیر درست است؟

«هر قیاس، نوعی استدلال قیاسی است. در داستان طوطی و بازرگان استدلال طوطی، قیاس بود؛ پس استدلال طوطی، نوعی استدلال قیاسی بود.»

- (۱) مقدمات، از نتیجه حمایت قطعی می‌کنند. (۲) مقدمات با یکدیگر مرتبط نیستند.
(۳) قانون نتیجه قیاس رعایت نشده است. (۴) شرط سوم اعتبار را ندارد.

۱۲۷- در کدام یک از گزینه‌های زیر برخی مصادیق موضوع و تمام مصادیق محمول، مد نظر گوینده است؟

- (۱) بادیه، معنای ظرف می‌دهد. (۲) فلز، رسانای الکتریسیته است.
(۳) همه پرنده‌ها جاندار هستند. (۴) درخت‌های این خیابان چنار نیستند.

۱۲۸- در کدام مورد، علامت موضوع در دو قضیه متفاوت است؟

- (۱) از جمله پایتخت‌های کشورهای اسلامی، بغداد است - دانش‌آموزان کلاس ما بیست نفرند.
(۲) انسان از نسیان گرفته شده است - دیدمش خرم و خندان، قدح باده به دست
(۳) اسلام به ذات خود ندارد عیبی - هر عیب که هست، از مسلمانی ماست.
(۴) حیوه در دمای اتاق مایع است - مردم ایران مهمان‌نوازند.

۱۲۹- کدام مورد یک قیاس معتبر است؟

- (۱) سعید ایرانی است؛ سعید تهرانی است، پس بعضی تهرانی‌ها ایرانی‌اند.
(۲) بعضی انسان‌ها ایرانی‌اند، بعضی ایرانی‌ها تهرانی‌اند؛ پس بعضی انسان‌ها تهرانی‌اند.
(۳) هیچ انسانی گیاه نیست، هیچ گیاهی سنگ نیست؛ پس هیچ انسانی سنگ نیست.
(۴) بعضی انسان‌ها دانشجو نیستند، هر دانشجویی درسخوان است؛ پس بعضی انسان‌ها درسخوان نیستند.

۱۳۰- اگر قضیه «بعضی ب الف است» مقدمه اول یک قیاس اقترانی معتبر باشد، مقدمه دوم می‌تواند کدام مورد باشد؟

- (۱) بعضی ج ب است. (۲) هیچ ج ب نیست.
(۳) هر ج ب است. (۴) بعضی ب ج نیست.

۱۳۱- با علم به صدق «هر الف ب است» و کذب «بعضی غیر الف غیر ج است»، کدام نتیجه درست است؟

- (۱) بعضی ب غیر الف است. (۲) بعضی ب غیر ج است. (۳) هیچ ب غیر ج نیست. (۴) هر غیر ج ب است.

۱۳۲- درباره معرفت‌شناسی در یونان باستان کدام گزینه درست است؟

- (۱) در این دوره، در معرفت‌شناسی به طور مستقل درباره مسئله شناخت و میزان انطباق آن با واقعیت نظر داده شده است.
(۲) از نظر سوفیست‌ها انسان هیچ ابزاری برای درک درست از واقعیت ندارد؛ حتی حس که نمی‌توان وجودش را انکار کرد.
(۳) اختلاف پارمنیدس و هراکلیتوس درباره اعتبار شناخت عقلی به اختلاف آن‌ها در قبول حرکت در جهان بازمی‌گردد.
(۴) در یونان باستان از میان ابزارهای شناخت فقط حس و عقل مورد توجه بوده است.

۱۳۳- اختلاف فلاسفه مسلمان درباره ابزارهای شناخت در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- (۱) اختلاف در محدوده کاربرد ابزارها (۲) قبول یا عدم قبول اعتبار شهود
(۳) تأکید بیش از اندازه بر یکی از ابزارها (۴) انکار شناخت شهودی توسط ابن سینا و فارابی

۱۳۴- کدام فیلسوف، در عین اعتقاد به معتبر بودن شهود، بحث از آن را به محلی غیر از کتب فلسفی خود، اختصاص می‌دهد؟

- (۱) شیخ اشراق (۲) علامه طباطبایی (۳) صدرالمتألهین (۴) ابن سینا

۱۳۵- کدام عبارت با دیدگاه کانت مطابق است؟

- (۱) مواردی مانند خدا و روح مجرد انسان، شناخت‌های ذاتی انسان هستند.
- (۲) انسان در معرفت به مفاهیمی مانند زمان و مکان، نیازی به حس و تجربه ندارد.
- (۳) اگر چیزی را علت چیزی دیگر می‌دانیم، حتماً از حس و تجربه کمک گرفته‌ایم.
- (۴) آشنایی ذهن با اموری مانند علیت، مشابه آشنایی ذهن با روح مجرد در دیدگاه دکارت است.

۱۳۶- کدام گزینه دربارهٔ پوزیتیویست‌ها صحیح است؟

- (۱) آن‌ها معتقدند آن دسته از مفاهیمی که تجربه‌پذیر نیستند، اصولاً وجود واقعی ندارند.
- (۲) آن‌ها معتقدند که مهم‌ترین راه رسیدن به شناخت واقعیت تجربه است.
- (۳) معتقدند که برداشت یا درک واقعیت از طریق عقل محض قابل انکار نیست.
- (۴) آن‌ها روح یا نفس مجرد انسان را نفی یا اثبات نمی‌کنند.

۱۳۷- کدام عبارت درست است؟

- (۱) از نظر پراگماتیست‌ها، واقعیت آن‌چه پوزیتیویست‌ها بامعنا می‌دانند، قابل شناخت نیست.
- (۲) از نظر نسبی‌گرایان، شناخت هر کس نسبت به خودش و برای خودش نسبی است.
- (۳) تجربهٔ دینی نوعی شناخت تجربی است که به کشف امور دینی می‌انجامد.
- (۴) بیکن با تأکید بر اصالت تجربه، اعتبار استدلال عقلی را زیر سؤال برد.

۱۳۸- کدام گزینه از ویژگی‌های عقل به عنوان موجود متعالی نیست؟

- (۱) مجرد از جسم و ماده هستند.
- (۲) فارغ از زمان و مکان هستند.
- (۳) با حس قابل درک نمی‌باشند.
- (۴) علاوه بر تعقل شهود هم دارند.

۱۳۹- کدام گزینه بیانگر دیدگاه هراکلیتوس دربارهٔ لوگوس است؟

- (۱) هراکلیتوس مانند فیلسوفان یونان باستان با به کار بردن کلمهٔ لوگوس، به هر دو عقل توجه ویژه کرده است.
- (۲) هراکلیتوس معتقد است که سخن و کلمات، همان لوگوس به معنای حقیقت برتر هستند.
- (۳) هراکلیتوس با استفاده از لوگوس نشان می‌دهد که حقیقت برتر در جهانی که در حکم سخن و کلمه است، متجلی شده است.
- (۴) لوگوس در کلام هراکلیتوس، معادل کلمهٔ عقل نظری در بیان ارسطو است.

۱۴۰- کدام مورد، در حوزهٔ علم عملی است؟

- (۱) این جهان باید خدایی داشته باشد.
- (۲) چاره‌ای جز مختار دانستن انسان نیست.
- (۳) موازین زندگی جمعی را نمی‌توان زیر پا گذاشت.
- (۴) پدرم در خانه نیست؛ پس باید در محل کارش باشد.

۱۴۱- در چه فرضی ممکن بود عقل‌گرایی متفکران دورهٔ دوم حاکمیت کلیسا، به انزوای دین مسیحیت منتهی نشود؟

- (۱) عدم تندروی بزرگان کلیسا در دورهٔ اول حاکمیت، در زمینهٔ مخالفت با عقل و چون‌وچراهای عقلی
- (۲) امکان تبیین آموزه‌های اساسی اعتقادی، براساس اصول و مبانی عقلی و استدلالی
- (۳) عدم بروز اختلاف بین اندیشمندان دربارهٔ محدودهٔ کارآمدی عقل
- (۴) باور به همهٔ توانایی‌های عقل انسان و بهره‌گیری از آن‌ها

۱۴۲- کدام گزینه دربارهٔ دورهٔ جدید اروپا و معانی عقل درست است؟

- (۱) از نظر اوگوست کنت، عقل به‌هیچ‌وجه معتبر نیست و نمی‌تواند به علم مطابق واقع دست پیدا کند.
- (۲) دکارت معتقد است عقل بدون نیاز به حس می‌تواند خدا و روح را اثبات کند.
- (۳) در این دوره برای اولین بار عقل، جای دین را گرفت و عقل‌گرایی گسترش یافت.
- (۴) در این دوره هیچ‌گاه توانایی عقل محصور به امور حسی و تجربی نشد.

۱۴۳- کدام متفکر دوره جدید اروپا، با معرفی تجربه به عنوان تنها راه رسیدن به معرفت، کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد؟
 (۱) کانت (۲) بیکن (۳) کنت (۴) هیوم

۱۴۴- کدام گزینه درباره عقل در کاربرد رایج میان مردم، درست است؟

- (۱) حاصل مشورت کردن با افراد مختلف و صاحب نظر، استفاده درست انسان از دستگاه تفکر و استدلال است.
- (۲) فعلیت عقل استدلالی افراد مختلف با یکدیگر متفاوت است و وابسته به تربیت عقلانی آن‌هاست.
- (۳) انسان وقتی می‌تواند آیین حق را از باطل جدا سازد که روح خود را تهذیب داده باشد و وارد عالم عقول شود.
- (۴) میزان بهره‌مندی همه افراد از عقل به صورت بالقوه یکسان است، اما وابسته به میزان توجه به عقل عملی و عقل نظری، به اندازه متفاوتی محقق می‌شود.

۱۴۵- کدام دسته از افراد، سخت‌ترین شرایط را در بین قرون سوم تا نهم از نظر عقیدتی در اروپا داشتند؟

- (۱) حکام که می‌خواستند براساس اصول کلیسا مدیریت کنند.
- (۲) افرادی که اصول دینی کلیسا را بدون هیچ چون‌وچرایی می‌پذیرفتند.
- (۳) افرادی که کاملاً در مقابل جریان ایمانی ایستاده بودند.
- (۴) کسانی که در عین اعتقاد به کلیسا و مسائل دینی به دنبال تبیین عقلانی هم بودند.

۱۴۶- سه کشور A، B و C به تولید دو محصول برنج و چای مطابق جدول زیر می‌پردازند، با توجه به جدول (هر سه کشور به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردارند):

کشور	برنج	چای
A	هزینه تولید: ۹ دلار	هزینه تولید: ۷ دلار
B	هزینه تولید: ۱۵ دلار	هزینه تولید: ۱۸ دلار
C	هزینه تولید: ۱۰ دلار	هزینه تولید: ۵ دلار

الف) کدام کشور در تولید چای و کدام کشور در تولید برنج مزیت مطلق دارد؟

ب) کدام گزینه در خصوص وضعیت تولید محصولات و مراددهای تجاری در کشور B صحیح است؟

۱) الف) $A - C$ / ب) باید در تولید چای متمرکز شود و برنج مورد نیاز خود را از کشور A وارد کند.

۲) الف) $A - C$ / ب) باید در تولید چای متمرکز شود و برنج مورد نیاز خود را از کشور A وارد کند.

۳) الف) $C - A$ / ب) باید در تولید برنج متمرکز شود و چای مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند.

۴) الف) $A - C$ / ب) باید در تولید برنج متمرکز شود و چای مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند.

۱۴۷- کدام مورد رابطه با کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل صحیح است؟

۱) در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان، در کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل شرکت کردند.

۲) در کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل، دولت آمریکا تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش داد و تجارت خود را با سایر کشورها کاهش داد.

۳) سیاست‌های حمایت‌گرایانه ایالات متحده و برخی کشورهای اروپایی باعث تشکیل کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل در سال ۱۹۹۲ شد که در این کنفرانس، پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا امضا شد.

۴) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

۱۴۸- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) دولت برای «بهبود روابط اقتصادی‌اش با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند.» یا برای «حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر»، به ترتیب، چه اقداماتی را انجام می‌دهد؟

ب) کدام گزینه، از عوامل نزدیک شدن یک کشور به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نیست؟

ج) عبارات کدام گزینه در رابطه با انواع نظام‌های اقتصادی صحیح است؟

۱) الف) ارائه انواع یارانه‌ها و تسهیلات اقتصادی و حقوقی - وضع پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها / ب) گوناگون کردن راه‌های تأمین کالاهای وارداتی / ج) عبارت: «کسانی که پول بیشتر یا قدرت خرید بالاتری داشته باشند، حق تصاحب بالاتری به دست می‌آورند و می‌توانند کالاها و منابع تولید بیشتری را از آن خود کنند و بر ابزارها و روش‌های تولید مسلط شوند.»، به عقاید نظام سوسیالیستی اشاره دارد.

۲) الف) وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی از کالاها - ارائه انواع یارانه‌ها و تسهیلات اقتصادی و حقوقی / ب) توجه بیشتر به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان / ج) عبارت: «کارگران تنها طبقه‌ای هستند که حق دارند سازوکارهای حاکم بر میدان بازی اقتصاد را به اختیار و آگاهی خودشان، تعیین کنند.»، به عقاید نظام سرمایه‌داری اشاره دارد.

۳) الف) وضع پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها - وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی از کالاها / ب) نزدیک شدن به وضعیت تک‌محصولی / ج) عبارت: «نه سرمایه اصل است، نه آزادی بازار، نه دخالت دولت و نه حتی حکومت طبقه کارگر»، به عقاید نظام اقتصاد اسلامی اشاره دارد.

۴) الف) وضع انواع عوارض یا سهمیه وارداتی - آزاد کردن صادرات به منظور رقابت تولیدکنندگان داخلی با تولیدکنندگان خارجی در جهت تولید کارآمدتر و بهتر / ب) خلق مزیت‌های جدید اقتصادی / ج) عبارت: «آنچه مبنای تعاملات اقتصادی را تعیین می‌کند، عدالت و توازن اجتماعی است.»، به عقاید نظام اقتصاد اسلامی اشاره دارد.

محل انجام محاسبات

۱	جمعیت غیرفعال	۱۵,۲۵۰ نفر
۲	جمعیت شاغل	۱۰,۰۰۰ نفر
۳	جمعیت بیکار	۱۵,۰۰۰ نفر

۱۴۹- با توجه به اطلاعات جدول مقابل که مربوط به یک منطقه در سال گذشته است:

الف) نرخ بیکاری چند درصد است؟

ب) اگر یک کارخانه تازه تأسیس، ۵,۰۰۰ نیروی جدید از بین جمعیت بیکار استخدام کند، نرخ بیکاری چه تغییری خواهد کرد؟

ج) با شروع فصل زمستان برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان شغل خود را از دست می‌دهند و تعداد بیکاران افزایش پیدا می‌کند. این منطقه دچار کدام نوع بیکاری شده است؟

۱) الف) ۴۵ درصد / ب) نرخ بیکاری ۱۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری فصلی

۲) الف) ۶۰ درصد / ب) نرخ بیکاری ۲۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری فصلی

۳) الف) ۴۵ درصد / ب) نرخ بیکاری ۲۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری دوره‌ای

۴) الف) ۶۰ درصد / ب) نرخ بیکاری ۱۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری دوره‌ای

۱۵- در هر یک از موارد زیر مشخص کنید، فرد از تورم زیان می‌برد و یا سود می‌کند؟

• خانم حمیدی دو سال قبل یک واحد آپارتمان به قیمت ۲ میلیارد تومان پیش خرید کرده است. امسال با وجود تورم ارزش این واحد به بیش از ۳ میلیارد تومان رسیده است.

• آقای قیاسی که یک کفش فروش است، در ماه قبل تعداد ۱۰ هزار جفت کفش خریداری کرده است. قیمت کفش‌ها در این ماه ناگهان ۵۰ درصد افزایش پیدا کرد.

• آقای محرمی هر ماه حقوق ثابتی دریافت می‌کند، اما در سال جاری وضعیت کشور تورمی است.

• خانم فروزان با وجود تورم معادل ۲۰ درصد در جامعه، به ناچار قیمت خدمات مجموعه خودش را ۱۵ درصد افزایش داده است.

۱) زیان می‌کند - سود می‌برد - زیان می‌کند - زیان می‌کند (۲) سود می‌برد - سود می‌برد - زیان می‌کند - زیان می‌کند

۳) زیان می‌کند - زیان می‌کند - سود می‌برد - سود می‌برد (۴) سود می‌برد - سود می‌برد - زیان می‌کند - سود می‌برد

۱۵۱- کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) به چه دلیل معمولاً بیکاری را بیشتر از آن چه اعلام می‌شود، حس می‌کنیم؟

ب) بیکاران معمولاً علاوه بر از دست دادن بیمه خود را نیز از دست می‌دهند.

ج) تأثیر بیکاری بر درآمد مالیاتی دولت چگونه است؟

۱) الف) در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، افرادی که از جست‌وجوی کار دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌شوند. /

ب) درآمد - خدمات درمانی / ج) درآمد مالیاتی دولت به دلیل بیکاربودن کارگران و کاهش تولید شرکت‌ها کاهش می‌یابد.

۲) الف) برخی افراد ممکن است به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیررسمی یا به امید بهره‌مندی از بیمه بیکاری و ...

با مأموران آمارگیری درباره وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نکنند. / ب) شغل - بیکاری / ج) درآمد مالیاتی دولت

به دلیل صرف هزینه‌های بیشتر برای انجام برنامه‌های اجتماعی افزایش می‌یابد.

۳) الف) در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، همه کسانی که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند

را شاغل به حساب نمی‌آورند. / ب) درآمد - خدمات درمانی / ج) درآمد مالیاتی دولت به دلیل صرف هزینه‌های بیشتر برای

انجام برنامه‌های اجتماعی افزایش می‌یابد.

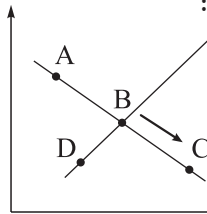
۴) الف) در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، کسانی که به صورت پاره‌وقت مشغول به کارند و در جست‌وجوی شغل

تمام وقت هستند را شاغل به حساب نمی‌آورند. / ب) شغل - بیکاری / ج) درآمد مالیاتی دولت به دلیل بیکاربودن کارگران

و کاهش تولید شرکت‌ها کاهش می‌یابد.

محل انجام محاسبات

دستمزد

۱۵۲- با توجه به نمودار مقابل که مربوط به عرضه و تقاضای نیروی کار در یک کشور فرضی است:

(الف) علت حرکت از نقطه B به نقطه C چیست؟

(ب) وضع نقطه C نسبت به نقطه A چگونه است؟

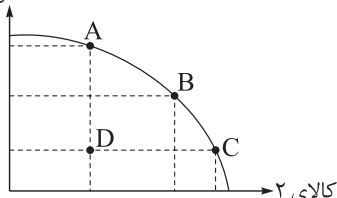
(ج) نقطه D بر روی محور قرار دارد.

- (۱) الف) کاهش دستمزد / ب) دستمزد بالاتر و عرضه کم تر / ج) تقاضای نیروی کار / تعداد نیروی کار
 (۲) الف) کاهش دستمزد / ب) دستمزد پایین تر و تقاضا بیشتر / ج) عرضه نیروی کار
 (۳) الف) افزایش دستمزد / ب) دستمزد بالاتر و عرضه کم تر / ج) عرضه نیروی کار
 (۴) الف) افزایش دستمزد / ب) دستمزد پایین تر و تقاضا بیشتر / ج) تقاضای نیروی کار

۱۵۳- با توجه به منحنی مرز امکانات تولید زیر که مربوط به یک کشور فرضی است، که تنها دو کالای ۱ و ۲ در آن تولید

می شود، آن گاه:

کالای ۱

(الف) حرکت از نقطه D به B می تواند ناشی از چه اتفاقی باشد؟

(ب) اگر تولید کشور در نقطه D باشد، کشور دچار چه نوع از بیکاری شده است؟

(ج) اگر تعداد ۱۲۰ دانشجو که قبلاً در جست و جوی کاری نبوده اند وارد بازار

نیروی کار شوند، منحنی مرز امکانات تولید چه تغییری می کند؟

(۱) الف) بخشی از کارگران که بیکار بوده اند دوباره جذب بازار کار شده اند. / ب) بیکاری دوره ای / ج) به سمت بیرون جابه جا می شود.

(۲) الف) منابع و عوامل تولید بیشتری خریداری شده است. / ب) بیکاری ساختاری / ج) به سمت داخل جابه جا می شود.

(۳) الف) رسیدن به کارایی / ب) بیکاری دوره ای / ج) تغییری نمی کند.

(۴) الف) دور شدن از وضعیت کارایی / ب) بیکاری ساختاری / ج) به سمت بیرون جابه جا می شود.

۱۵۴- کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش های زیر است؟

(الف) عدم وجود وسیله ای برای سنجش ارزش، موجب پدید آمدن کدام وسیله برای مبادله شد؟

(ب) چرا به چک، پول تحریری نیز می گویند؟

(ج) چه چیزی را نخستین اسکناس نامیدند؟

(۱) الف) کالاهای خاص و پر طرفدار در هر منطقه / ب) چون چک برخلاف اسکناس که چاپی است، توسط خود افراد تحریر می شود. /

(ج) پول های منتشر شده توسط یک بانک تجاری

(۲) الف) سکه های فلزی / ب) چون بر اساس مبلغ تحریر شده بر روی چک، بانک موجودی حسابی را کاهش و موجودی

حساب دیگری را افزایش می دهد. / ج) رسیدهای کاغذی صادر شده توسط صرافان و بازرگانان

(۳) الف) کالاهای خاص و پر طرفدار در هر منطقه / ب) چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می نویسند. / ج) رسیدهای

کاغذی صادر شده توسط صرافان و بازرگانان

(۴) الف) سکه های فلزی / ب) چون افراد خودشان مبلغ مورد نظر را روی چک تحریر می کنند. / ج) پول های منتشر شده

توسط یک بانک تجاری

محل انجام محاسبات

۱۵۵- کدام گزینه در بردارنده پاسخ دو پرسش زیر است؟

الف) در دوران کنونی پشتوانه پول‌های کاغذی، فلزی، تحریری و ... چیست؟

ب) هر یک از موارد زیر به کدام یک از وظایف پول اشاره دارد؟

• در صورتی که در یک کشور نیاز به اعمال سیاست پولی انقباضی باشد، این وظیفه پول به درستی تحقق نمی‌یابد.

• این‌که واحد پول مالزی، رینگیت و واحد پول چین، یوان است به این وظیفه پول اشاره دارد.

۱) الف) جواهرات و شمش‌های طلا و ارزهای نگهداری شده نزد بانک مرکزی / ب) وسیله پرداخت‌های آینده - وسیله

سنجش ارزش

۲) الف) قدرت اقتصادی کشور / ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله پرداخت در مبادلات

۳) الف) جواهرات و شمش‌های طلا و ارزهای نگهداری شده نزد بانک مرکزی / ب) وسیله پرداخت‌های آینده - وسیله

پرداخت در مبادلات

۴) الف) قدرت اقتصادی کشور / ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله سنجش ارزش

۱۵۶- در جدول زیر، هزینه سبد بازار در ابتدا و انتهای یک سال مشخص در سه کشور مختلف با نرخ تورم یکسان آمده است.

• هزینه سبد بازار در ابتدای سال در کشور B چه قدر است؟

• هزینه سبد بازار در انتهای سال در کشور A چه قدر است؟

هزینه سبد بازار		
نام کشور	ابتدای سال	انتهای سال
A	۳۰,۰۰۰	?
B	?	۲۶,۰۰۰
C	۴۰۰۰	۵۲۰۰

۱) ۲۰,۰۰۰ - ۳۲,۷۰۰

۲) ۳۰,۰۰۰ - ۳۹,۰۰۰

۳) ۲۰,۰۰۰ - ۳۹,۰۰۰

۴) ۳۰,۰۰۰ - ۳۲,۷۰۰

۱۵۷- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر:

۱	اسکناس‌ها	۳۲۰ واحد پولی
۲	سپرده پس‌انداز بلندمدت	۴۸۰ واحد پولی
۳	مجموع سپرده پس‌انداز کوتاه‌مدت و سپرده‌های دیداری	۸۰۰ واحد پولی
۴	ارزش مسکوکات در دست مردم	$\frac{1}{5}$ ارزش کل اسکناس‌ها
۵	چک پول‌ها	۲ برابر ارزش مسکوکات
۶	سپرده‌های جاری	۲۴۸ واحد پولی

الف) ارزش سپرده پس‌انداز کوتاه‌مدت،

ب) شبه پول،

ج) نقدینگی کشور، چند واحد پولی است؟

۱) الف) ۵۵۲ / ب) ۱۰۳۲ / ج) ۱۷۹۲

۲) الف) ۳۲۰ / ب) ۱۲۸۰ / ج) ۱۷۹۲

۳) الف) ۵۵۲ / ب) ۱۲۸۰ / ج) ۲۰۴۰

۴) الف) ۳۲۰ / ب) ۱۰۳۲ / ج) ۲۰۴۰

محل انجام محاسبات

۱۵۸- کدام گزینه متضمن پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) در کدام گزینه به یکی از علل به وجود آمدن تورم در جامعه، اشاره شده است؟
 ب) در کشوری فرضی با بیکاری شدید و کاهش سطح تولید مواجه شده‌ایم، اعمال کدام سیاست پولی در این شرایط راهگشا است؟

ج) در شرایطی که دولت بخواهد برای مقابله و کنترل تورم، عرضه را افزایش دهد، کدام راهکار برای تنظیم بازار اعمال می‌شود؟

۱) الف) هماهنگ‌نبودن افزایش نقدینگی با افزایش تولید در کشور / ب) سیاست پولی انقباضی / ج) افزایش میزان صادرات
 ۲) الف) نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد به صورت فزونی عرضه بر تقاضا / ب) سیاست پولی انقباضی / ج) افزایش ظرفیت‌های تولیدی

۳) الف) هماهنگ‌بودن افزایش نقدینگی با افزایش تولید در کشور / ب) سیاست پولی انبساطی / ج) کاهش میزان صادرات
 ۴) الف) نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد به صورت فزونی تقاضا بر عرضه / ب) سیاست پولی انبساطی / ج) افزایش میزان واردات

۱۵۹- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش از مسیر تاریخی اقتصاد ایران است؟

• حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

• در این دوران کشورهای دیگر منطقه (مثل مصر و ترکیه (امپراطوری عثمانی)، سوریه و لبنان) در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند.

• برقراری خطوط تلگراف به اروپا

• نظم جهانی در آن دوران، اقتصاد ایران را به سمت وابستگی به قدرت‌های جهانی سوق داد.

• دولت با هدف ایجاد توسعه به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و بخشی از درآمدهای نفتی صرف ساخت‌وساز شد.

• احکام اقتصادی اسلام، پایه قواعد و مقررات اقتصادهای موفق مانند آسیای غربی و جنوب غربی قرار گرفت.

۱) نیمه اول حکومت صفویه، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران شکوفایی تمدن اسلامی

۲) دوره پایانی حکومت صفویه، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران شکوفایی تمدن اسلامی

۳) دوره پایانی حکومت صفویه، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت پهلوی، دوران شکوفایی تمدن اسلامی

۴) نیمه اول حکومت صفویه، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران شکوفایی تمدن اسلامی

محل انجام محاسبات

۱۶۰- کدام گزینه در رابطه با واقعیت نادرست است؟

- (۱) وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می توان با نام استقلال اقتصادی شناخت. با این حال استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست و هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد.
- (۲) اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است پیشرفته، مردمی و دانش بنیان که در برابر تهدیدات و تکانه های داخلی و خارجی آسیب ناپذیر است.
- (۳) مقاوم سازی اقتصادی به معنای آن است که مجموع نیروهای مولد، شرکتها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.
- (۴) اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند «خودکفایی»، «نوآوری»، «آسیب زدایی» و «شناسایی کانون های ضعف و بحران» بر مقاوم سازی اقتصادی تأکید می کنند.

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛
فایل پاسخنامه این آزمون را که شامل درس نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از
صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.
همچنین شما می توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید.
برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید
و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی های آزمون های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در
سایت ثبت بفرمایید.

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳

دفترچه
پاسخ
آزمون نهم
حضور

۱۴۰۲/۱۱/۱۳

علوم انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی - محسن فراهانی - محمد یگانه
زبان و ادبیات فارسی	کوروش بقائی راوری
جامعه‌شناسی	سید هانی رکن‌الدینی - فاطمه صفری - محمدابراهیم مازنی - فروغ نجمی تیموریان
روان‌شناسی	سجاد یازوکیان - مهدی جاهدی - سیمین زاهدی - محمدابراهیم مازنی - امین مشمول لیلان
زبان عربی	ولی برجی - کیارش پورمهدی - بهروز حیدرکی - آریا ذوقی - کاظم غلامی - خالد مشیر پناهی - آیدین مصطفی‌زاده
تاریخ	زهره نعمتی
جغرافیا	زهره نعمتی
فلسفه و منطق	علی‌اکبر آخوندی - سعید رحیمیان - محمدجواد سده‌هی - مجید قدرتی پور
اقتصاد	سعید بهروزی‌فر - سارا شریفی - پریناز گلپایگانی

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ‌نامه	کارشناسان علمی - محتوایی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	مرتضی محمدی‌نژاد - زهرا فتحی	زهرا جالینوسی - شقایق راهبریان - کوثر صادقی
زبان و ادبیات فارسی	کوروش بقائی راوری	کوروش بقائی راوری	کوروش بقائی راوری	جمال طباطبائی‌نژاد - سعید همایونفر	فرزانه حاجی - زهرا سیدقاسم
جامعه‌شناسی	حبیبه صالح‌نژاد	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان - فاطمه صفری	خدیجه جنت علیپور - علی سلوکی - کوثر شاه‌حسینی
روان‌شناسی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	محسن پیرحسینلو - محمدجواد حیدر - مهدی جاهدی	مهدی جاهدی - ستایش محمدی
زبان عربی	کاظم غلامی	کاظم غلامی	آریا ذوقی	جمال‌الدین هنزور - محمدنوید راست‌خدویو - حسام حاج‌مومن	مختار حسامی - سمانه ریحانی - احسان کلاته عربی
تاریخ	زهرا نعمتی	زهرا نعمتی	زهرا نعمتی	علیرضا کاهیدوند	فرزانه حاجی - نادیا فیلی - الهام مقدادیان
جغرافیا	زهرا نعمتی	زهرا نعمتی	زهرا نعمتی	علیرضا کاهیدوند	مریم طاهری
فلسفه و منطق	محمدجواد سده‌هی	علی‌اکبر آخوندی	علی‌اکبر آخوندی	علی آقاجانپور	علی سلوکی - کوثر شاه‌حسینی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مهدی ضیایی	سعید بهروزی‌فر - شاهین محمدی

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانپور

مشاور محتوایی: محمدابراهیم مازنی

Azmoon.kheilisabz.com

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی و آمار یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۱۱، ریاضی و آمار دوازدهم: صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲

تست و پاسخ ۱

در کدام حالت، ارزش گزاره $(\sim q \Rightarrow r) \Leftrightarrow p$ نادرست است؟

- (۱) p, q, r نادرست باشند.
 (۲) p, q, r و $\sim r$ درست باشند.
 (۳) p, q, r و $\sim q$ درست باشند.
 (۴) p, q, r درست باشند.

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی ارزش گزاره $(\sim q \Rightarrow r) \Leftrightarrow p$ را در هر ۴ حالت حساب می‌کنیم:

$$\begin{aligned} p \Leftrightarrow (\sim q \Rightarrow r) &\equiv F \Leftrightarrow (T \Rightarrow F) \equiv F \Leftrightarrow F \equiv T \\ p \Leftrightarrow (\sim q \Rightarrow r) &\equiv T \Leftrightarrow (T \Rightarrow F) \equiv T \Leftrightarrow F \equiv F \\ p \Leftrightarrow (\sim q \Rightarrow r) &\equiv T \Leftrightarrow (T \Rightarrow T) \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \\ p \Leftrightarrow (\sim q \Rightarrow r) &\equiv T \Leftrightarrow (F \Rightarrow T) \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \end{aligned}$$

- ۱ هر سه گزاره نادرست باشند:
 ۲ p درست، q و r نادرست باشند:
 ۳ p و r درست و q نادرست باشد:
 ۴ هر سه گزاره درست باشند:

تست و پاسخ ۲

اگر ارزش گزاره‌های p و q درست و ارزش گزاره‌های r و s نادرست باشد، ارزش دو گزاره $(q \Rightarrow s) \Leftrightarrow (p \vee r)$ و $(p \Leftrightarrow s) \Leftrightarrow [(\sim r \Rightarrow p) \Rightarrow q]$ به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

- (۱) درست - درست (۲) نادرست - درست (۳) درست - نادرست (۴) نادرست - نادرست

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●● جدول ارزش‌گذاری چهار گزاره مرکب اصلی

		فصلی	عطفی	شرطی	دو شرطی
p	q	$p \vee q$	$p \wedge q$	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
T	T	T	T	T	T
T	F	T	F	F	F
F	T	T	F	T	F
F	F	F	F	T	T

پاسخ تشریحی گام اول: ارزش گزاره اول را پیدا می‌کنیم:

$$(p \vee r) \Leftrightarrow (q \Rightarrow s) \equiv (T \vee F) \Leftrightarrow (T \Rightarrow F) \equiv T \Leftrightarrow F \equiv F$$

گام دوم: ارزش گزاره دوم را پیدا می‌کنیم:

$$[(\sim r \Rightarrow p) \Rightarrow q] \Leftrightarrow (p \Leftrightarrow s) \equiv [\underbrace{(\sim F \Rightarrow T)}_T] \Rightarrow T \Leftrightarrow (T \Leftrightarrow F) \equiv [T \Rightarrow T] \Leftrightarrow F \equiv T \Leftrightarrow F \equiv F$$

تست و پاسخ ۳

گزاره $(p \Rightarrow q) \Rightarrow (q \wedge p)$ با کدام گزاره هم‌ارز است؟

- (۱) p (۲) $\sim p$ (۳) q (۴) $\sim q$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ● قوانین مهم جبر گزاره‌ها که باید آن‌ها را بلد باشیم را در جدول زیر آورده‌ایم:

اسم قانون	فرم ریاضی
۱ جابه‌جایی	$p \vee q \equiv q \vee p$ $p \wedge q \equiv q \wedge p$
۲ شرکت‌پذیری	$p \vee (q \vee r) \equiv (p \vee q) \vee r$ $p \wedge (q \wedge r) \equiv (p \wedge q) \wedge r$
۳ پخش	$p \vee (q \wedge r) \equiv (p \vee q) \wedge (p \vee r)$ $p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$
۴ دمورگان	$\sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$ $\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$
۵ جذب	$p \vee (p \wedge q) \equiv p$ $p \wedge (p \vee q) \equiv p$
۶ تبدیل شرطی به فصلی	$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$
۷ تبدیل دوشروطی به شرطی	$p \Leftrightarrow q \equiv (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$
۸ عکس نقیض گزاره شرطی	$p \Rightarrow q \equiv \sim q \Rightarrow \sim p$

پاسخ تشریحی راه اول: برای گزاره داده شده جدول ارزش‌گذاری رسم می‌کنیم:

p	q	$p \Rightarrow q$	$q \wedge p$	$(p \Rightarrow q) \Rightarrow (q \wedge p)$
T	T	T	T	T
T	F	F	F	T
F	T	T	F	F
F	F	T	F	F

ارزش ستون نهایی با ارزش ستون p یکسان شد، پس گزاره داده شده با p هم‌ارز است.

راه دوم:

گام اول: گزاره شرطی داخل پرانتز را به فصلی تبدیل می‌کنیم:

$$\underbrace{(p \Rightarrow q)}_{\sim p \vee q} \Rightarrow (q \wedge p) \equiv (\sim p \vee q) \Rightarrow (q \wedge p)$$

گام دوم: باز هم گزاره شرطی را به فصلی تبدیل می‌کنیم:

$$\underbrace{(\sim p \vee q)}_A \Rightarrow \underbrace{(q \wedge p)}_B \equiv \underbrace{\sim(\sim p \vee q)}_{\sim A} \vee \underbrace{(q \wedge p)}_B$$

$$\sim(\sim p \vee q) \vee (q \wedge p) \equiv (p \wedge \sim q) \vee (p \wedge q)$$

$p \wedge \sim q$ جابه‌جایی می‌زنیم

گام سوم: از دمورگان استفاده می‌کنیم:

گام چهارم: عبارت « $p \wedge$ » در هر دو پرانتز مشترک است. از عکس قانون پخش استفاده می‌کنیم:

$$(p \wedge \sim q) \vee (p \wedge q) \equiv p \wedge \underbrace{(\sim q \vee q)}_T \equiv p \wedge T \equiv p$$

تست و پاسخ ۴

جدول ارزش‌گذاری مربوط به گزاره‌های p_1, p_2, \dots, p_n و دارای $m-14$ سطر و جدول مربوط به گزاره‌های p_1, p_2, \dots, p_{n+3} دارای

$4m+8$ سطر است. عرض رأس سهمی $y = x^2 + nx + m$ کدام است؟

۲۸ (۴)

۲۷ (۳)

۲۶ (۲)

۲۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

(۱) تعداد سطرهای جدول ارزش‌گذاری n گزاره برابر با 2^n است.

(۲) اگر k واحد به تعداد گزاره‌ها اضافه شود، تعداد سطرهای جدول ارزش‌گذاری، 2^k برابر می‌شود.

(۳) عرض رأس سهمی $y = ax^2 + bx + c$ برابر با $y_s = \frac{-b}{2a}$ است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد سطرهای جدول ارزش گذاری مربوط به گزاره‌های p_1, p_2, \dots, p_n برابر با 2^n است که باید با $m - 14$ برابر باشد

$$2^n = m - 14$$

تعداد سطرهای جدول ارزش گذاری مربوط به گزاره‌های p_1, p_2, \dots, p_{n+3} برابر با 2^{n+3} است که باید با $4m + 8$ برابر باشد:

$$2^{n+3} = 4m + 8 \Rightarrow \frac{2^{n+3}}{2^n} = \frac{4m + 8}{m - 14} \Rightarrow 2^{(n+3-n)} = \frac{4m + 8}{m - 14} \Rightarrow 8 = \frac{4m + 8}{m - 14}$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 8(m - 14) = 4m + 8 \Rightarrow 8m - 112 = 4m + 8 \Rightarrow 4m = 120 \Rightarrow m = 30$$

گام سوم: با جای گذاری $m = 30$ در $2^n = m - 14$ ، داریم:

$$2^n = 30 - 14 \Rightarrow 2^n = 16 \Rightarrow 2^n = 2^4 \Rightarrow n = 4$$

گام چهارم: معادله سهمی $y = x^2 + nx + m$ به صورت $y = x^2 + 4x + 30$ می‌شود و عرض این سهمی برابر است با:

$$y_s = \frac{-(b^2 - 4ac)}{4a} = \frac{-(4^2 - 4(1)(30))}{4(1)} = \frac{-(16 - 120)}{4} = \frac{104}{4} = 26$$

تست و پاسخ ۵

ارزش گزاره «اگر معادله $2x^2 + 12x + m = 0$ ریشه مضاعف داشته باشد، آن گاه $\text{sign}(-\sqrt{2}) + [-\sqrt{2}] = k$ نادرست است. مقدار m و k کدام می‌تواند باشد؟

$$k = -2, m = 9 \quad k = -2, m = 18 \quad k = -3, m = 9 \quad k = -3, m = 18$$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

گام اول: گزاره شرطی «اگر معادله $2x^2 + 12x + m = 0$ ریشه مضاعف داشته باشد، آن گاه $\text{sign}(-\sqrt{2}) + [-\sqrt{2}] = k$ نادرست است» فقط زمانی نادرست است که مقدم درست و تالی نادرست باشد.

گام دوم: برای آن که معادله $2x^2 + 12x + m = 0$ ریشه مضاعف داشته باشد، باید دلتایش صفر باشد:

$$\Delta = 0 \Rightarrow 12^2 - 4(2)(m) = 0 \Rightarrow 144 - 8m = 0 \Rightarrow 8m = 144 \Rightarrow m = 18$$

$$\text{گام سوم: حاصل عبارت } \text{sign}(-\sqrt{2}) + [-\sqrt{2}] \text{ برابر است با:}$$

$$\underbrace{\text{sign}(-\sqrt{2})}_{-1} + \underbrace{[-\sqrt{2}]}_{-1/4} = -1 + [-1/4] = -1 + (-2) = -3$$

گام چهارم: برای آن که گزاره اول درست باشد باید $m = 18$ باشد و برای آن که گزاره دوم نادرست باشد، باید $k \neq -3$ باشد؛ پس در گزینه‌ها فقط $m = 18$ و $k = -2$ این شرط را دارند.

تست و پاسخ ۶

ارزش کدام گزاره درست است؟

(۱) «مجموع ریشه‌های معادله $x^2 + 4x - 6 = 0$ برابر با ۴ است» یا «معادله $x + \frac{1}{x} = 1$ دارای دو ریشه حقیقی است».

(۲) «واسطه حسابی دو عدد ۱۲ و ۲۲ برابر با ۱۷ است» و « $\sqrt{200}$ بین ۶ و ۷ قرار دارد».

(۳) اگر $f(x) = \frac{5x + 15}{x + 3}$ تابع ثابت باشد، آن گاه «دنباله $\frac{2}{3}, \frac{4}{5}, \frac{6}{7}, \dots$ حسابی است».

(۴) «دو خط $y = 2x + 3$ و $y = -2x + 3$ با هم موازی‌اند» اگر و تنها اگر «نمودار تابع $y = |x - 1| - 1$ از ناحیه چهارم دستگاه مختصات نمی‌گذرد».

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

$$\text{پاسخ تشریحی} \quad \underbrace{x + \frac{1}{x} = 1 \text{ دارای دو ریشه حقیقی است.}}_q \quad \underbrace{\text{مجموع ریشه‌های معادله } x^2 + 4x - 6 = 0 \text{ برابر با ۴ است}}_p$$

گزاره فصلی $p \vee q$ فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشند، پس:

$$p: \text{مجموع ریشه‌های معادله، } S = \frac{-b}{a} = -4 \text{ می‌شود، پس } p \text{ نادرست است.}$$

q: طرفین معادله را در x ضرب می‌کنیم و به معادله $x^2 + 1 = x$ می‌رسیم. آن را به شکل $x^2 - x + 1 = 0$ می‌نویسیم. دلتای آن عددی منفی است ($\Delta = -3$)، پس جواب حقیقی ندارد؛ در نتیجه q نادرست است.

● ارزش گزاره: $p \vee q \equiv F \vee F \equiv F$

۲) واسطه حسابی دو عدد ۱۲ و ۲۲ برابر با ۱۷ است و $\sqrt[3]{200}$ بین ۶ و ۷ قرار دارد.

گزاره عطفی $p \wedge q$ فقط زمانی درست است که هر دو گزاره درست باشند، پس:

p : واسطه حسابی همان میانگین است که برای دو عدد ۱۲ و ۲۲ برابر با ۱۷ است، پس p درست است.

q : چون $5^3 = 125$ و $6^3 = 216$ است، پس $\sqrt[3]{200}$ بین ۵ و ۶ است؛ در نتیجه q نادرست است.

● ارزش گزاره: $p \wedge q \equiv T \wedge F \equiv F$

۳) اگر $f(x) = \frac{5x+15}{x+3}$ تابع ثابت باشد، آن گاه «دنباله $\frac{2}{3}, \frac{4}{5}, \frac{6}{7}, \dots$ حسابی است».

گزاره شرطی $p = 5q$ فقط زمانی نادرست است که p درست و q نادرست باشد، پس:

p : اگر در صورت از ۵ فاکتور بگیریم به $f(x) = \frac{5(x+3)}{x+3} = 5$ می‌رسیم که تابعی ثابت است، پس p درست است.

q : دنباله داده شده حسابی نیست، چون فاصله بین جملات ثابت نیست: $\frac{6}{7} - \frac{4}{5} \neq \frac{4}{5} - \frac{2}{3}$ ؛ پس q نادرست است.

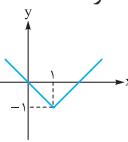
● ارزش گزاره: $p \Rightarrow q \equiv T \Rightarrow F \equiv F$

۴) «دو خط $y = 2x + 3$ و $y = -2x + 3$ با هم موازی‌اند» اگر و تنها اگر «نمودار تابع $y = |x - 1| - 1$ از ناحیه چهارم دستگاه مختصات نمی‌گذرد».

گزاره دوشروطی $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که p و q هم‌ارزش باشند، پس:

p : چون شیب دو خط برابر نیست، پس با هم موازی نیستند و p نادرست است.

q : باید نمودار $y = |x|$ را ۱ واحد به راست و ۱ واحد به پایین ببریم. این نمودار از ناحیه سوم عبور نمی‌کند، پس q نادرست است.

● ارزش گزاره: $p \Leftrightarrow q \equiv F \Leftrightarrow F \equiv T$

تست و پاسخ ۷

هر دو گزاره $\sim r \Rightarrow \sim s$ و $(s \vee p \vee q) \Rightarrow [(p \Leftrightarrow q) \wedge r]$ به انتفای مقدم درست هستند. ارزش نقیض گزاره $(p \wedge \sim q \wedge r)$ چگونه است؟

(۱) هم‌ارزش با $\sim s$ است. (۲) هم‌ارزش با s است. (۳) همواره درست (۴) همواره نادرست

پاسخ: گزینه ۳ (ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

درس نامه

در گزاره شرطی $\square \Rightarrow \bigcirc$ ، به \bigcirc «مقدم» و به \square ، «تالی» می‌گوییم.

وقتی ارزش مقدم نادرست باشد، می‌گوییم «ارزش گزاره شرطی به انتفای مقدم، درست است.»

پاسخ تشریحی گام اول: در هر دو گزاره شرطی، ارزش مقدم باید نادرست باشد:

مقدم
● $\sim r \Rightarrow \sim s \xrightarrow{\text{مقدم نادرسته}} \sim r \equiv F \rightarrow r \equiv T$

● $[(\sim p \Leftrightarrow q) \wedge r] \Rightarrow (s \vee p \vee q) \xrightarrow{\text{مقدم نادرسته}} (\sim p \Leftrightarrow q) \wedge r \equiv F$

گام دوم: در $(\sim p \Leftrightarrow q) \wedge r \equiv F$ با توجه به درست بودن r باید $\sim p \Leftrightarrow q$ نادرست باشد، پس ارزش دو گزاره $\sim p$ و q مثل هم نیست.

اگر $\sim p$ و q هم‌ارزش نباشند، نقیض هایشان یعنی p و $\sim q$ نیز هم‌ارزش نیستند (یعنی یکیشون درست و یکیشون نادرسته).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

یکیشون نادرسته

$$\underbrace{(p \wedge \sim q)}_F \wedge \underbrace{T}_T \equiv F \wedge T \equiv F$$

p	q	گزاره ؟
T	T	F
T	F	T
F	T	F
F	F	T

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

گام سوم: ارزش گزاره $p \wedge \sim q \wedge r$ را حساب می‌کنیم:

پس نقیض این گزاره، همواره درست است.

تست و پاسخ ۸

جدول ارزش‌گذاری مقابل، مربوط به کدام گزاره می‌تواند باشد؟

$$(p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow (q \wedge \sim p) \quad (۱)$$

$$[p \vee (q \Rightarrow \sim p)] \Leftrightarrow \sim q \quad (۲)$$

$$[(p \Leftrightarrow (q \vee \sim p))] \vee (q \Rightarrow p) \quad (۳)$$

$$[\sim q \wedge (p \vee \sim q)] \Leftrightarrow q \quad (۴)$$

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره این تیپ سؤال در کنکور رشته ریاضی آمده است. بعید نیست ردپایش را در کنکورهای انسانی هم ببینیم!

خودت حل کنی بهتره در حالت $p \equiv T$ و $q \equiv T$ ، ارزش گزاره‌های گزینه‌ها را حساب کنید و با سطر اول جدول تطابق دهید. اگر لازم شد در حالت دیگری هم این کار را تکرار کنید و با حذف سه گزینه به جواب برسید.

پاسخ تشریحی

گام اول: با یک نگاه سریع به گزاره‌ها، می‌فهمیم ۲ با قوانین جبر گزاره‌ها ساده می‌شود:

$$\underbrace{[\sim q \wedge (p \vee \sim q)]}_{\sim q: \text{جذب}} \Leftrightarrow q \equiv \underbrace{\sim q}_{\text{ارزش دو طرف متفاوت}} \Leftrightarrow q \equiv F$$

پس ۲ را کنار می‌گذاریم، چون همواره نادرست است و با ستون آخر جدول داده‌شده تطابق ندارد.

گام دوم: به ازای $p \equiv T$ و $q \equiv T$ ، ارزش سه گزاره باقی‌مانده را حساب می‌کنیم:

$$① (p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow (q \wedge \sim p) \equiv (T \Leftrightarrow T) \Leftrightarrow (T \wedge F) \equiv T \Leftrightarrow F \equiv F \quad \checkmark$$

$$② [p \vee (q \Rightarrow \sim p)] \Leftrightarrow \sim q \equiv [T \vee \underbrace{(T \Rightarrow F)}_F] \Leftrightarrow F \equiv T \Leftrightarrow F \equiv F \quad \checkmark$$

$$③ [(p \Leftrightarrow (q \vee \sim p))] \vee (q \Rightarrow p) \equiv [(T \Leftrightarrow \underbrace{(T \vee F)}_T)] \vee (T \Rightarrow T) \equiv T \vee T \equiv T \quad \times$$

با توجه به مجهول، ارزش گزاره ؟ در سطر اول باید F باشد، پس ۳ هم حذف شد.

گام سوم: به ازای $p \equiv F$ و $q \equiv F$ ، ۱ و ۲ را بررسی می‌کنیم:

$$① (p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow (q \wedge \sim p) \equiv (F \Leftrightarrow F) \Leftrightarrow (F \wedge T) \equiv T \Leftrightarrow F \equiv F \quad \times$$

$$② [p \vee (q \Rightarrow \sim p)] \Leftrightarrow \sim q \equiv [F \vee \underbrace{(F \Rightarrow T)}_T] \Leftrightarrow T \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \quad \checkmark$$

با توجه به مجهول، ارزش گزاره ؟ در سطر چهارم باید T باشد، پس ۱ هم حذف شد و جواب ۲ است.

تست و پاسخ ۹

اگر گزاره $p \Leftrightarrow q$ درست و گزاره‌های دلخواه باشد، گزاره $(p \Rightarrow r) \Leftrightarrow q$ با کدام گزاره هم‌ارز است؟

$$p \vee q \vee \sim r \quad (۲)$$

$$\sim p \vee q \vee \sim r \quad (۱)$$

$$p \vee \sim q \vee r \quad (۴)$$

$$\sim p \vee q \vee r \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۱

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

پاسخ تشریحی گام اول: گزاره $p \Leftrightarrow q$ درست است، پس ارزش گزاره‌های $\sim p$ و q یکسان است؛ در نتیجه ارزش p و q متفاوت است (یکی درست و یکی نادرست). برای r هم دو حالت داریم؛ پس در کل باید در $4 = 2 \times 2$ حالت، گزاره $(p \Rightarrow r) \Leftrightarrow q$ را بررسی کنیم.

p	q	r	$p \Rightarrow r$	$(p \Rightarrow r) \Leftrightarrow q$
T	F	T	T	F
T	F	F	F	T
F	T	T	T	T
F	T	F	T	T

گام دوم: جدول ارزش گذاری گزاره $(p \Rightarrow \Delta r) \Leftrightarrow q$ را رسم می‌کنیم:

گام سوم: ارزش گزاره‌های هر چهار گزینه را در همین ۴ حالت به دست می‌آوریم:

p	q	r	$\sim p$	$\sim q$	$\sim r$	۱ $\sim p \vee q \vee \sim r$	۲ $p \vee q \vee \sim r$	۳ $\sim p \vee q \vee r$	۴ $p \vee \sim q \vee r$
T	F	T	F	T	F	F	T	T	T
T	F	F	F	T	T	T	T	F	T
F	T	T	T	F	F	T	T	T	T
F	T	F	T	F	T	T	T	T	F

چون ستون‌های مربوط به گزاره صورت سؤال و گزاره ۱ یکسان شد، پس جواب ۱ است.

تست و پاسخ ۱۰

در گزاره مرکب $(\sim q \wedge s) \Leftrightarrow p$ به جای p ، q و s چه گزاره‌هایی می‌توان قرار داد تا ارزش کل این گزاره، درست باشد؟

$$\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z} : p \text{ (۱)}$$

$$\frac{\pi}{\sqrt{2}} \notin \mathbb{Q} : q$$

$$\mathbb{N} - \mathbb{Z} = \{0\} : s$$

(۲) p : چهار عدد فرد متوالی، یک مجموعه را مشخص می‌کند.

q : شمارنده‌های طبیعی عدد ۱۲ عبارت‌اند از: $\{1, 2, 3, 4, 6, 12\}$

$$Q \cap Q' = \{ \} : s$$

$$\sqrt{(1-\sqrt{3})^2} = \sqrt{3} - 1 : p \text{ (۳)}$$

$$(x, y \neq 0), \left(\frac{x}{y}\right)^{-8} \times \left(\frac{x}{y}\right)^8 = 1 : q$$

$$s: \text{معادله } x^2 - 5 = 0 \text{ دو ریشه گنگ دارد.}$$

(۴) p : تعداد سوالات کنکور رشته‌های مختلف، متغیری کمی و فاصله‌ای است.

q : مشکل روش دادگان برای جمع‌آوری داده‌های آماری این است که دقت بالایی ندارند.

s : از نمودار راداری برای نمایش متغیرهای کیفی نمی‌توان استفاده کرد.

پاسخ: گزینه ۲

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ تشریحی می‌دانیم گزاره $\square \Leftrightarrow \circ$ فقط وقتی درست است که \circ و \square هم‌ارزش باشند، یعنی هر دوتای آن‌ها درست یا هر دوی آن‌ها نادرست باشند. حالا تک تک گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$s: \underbrace{\mathbb{N} - \mathbb{Z} = \{0\}}_{\text{نادرست}}, q: \underbrace{\frac{\pi}{\sqrt{2}} \notin \mathbb{Q}}_{\text{درست}}, p: \underbrace{\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z}}_{\text{درست}} \quad \text{①}$$

$$[p \Leftrightarrow (\sim q \wedge s)] \equiv [T \Leftrightarrow (\underbrace{F \wedge F}_F)] \equiv F$$

بررسی گزاره داده‌شده:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

۲) p: چهار عدد فرد متوالی، یک مجموعه را مشخص می کند. ← نادرست چون جوابش منحصر به فرد نیست.

q: شماره‌های طبیعی عدد ۱۲ عبارت‌اند از: {۱, ۲, ۳, ۴, ۶, ۱۲} ← درست

s: $Q \cap Q' = \{\}$ ← درست چون اعداد گویا و گنگ، عضو مشترکی ندارند.

بررسی گزاره داده شده: $[p \Leftrightarrow (\sim q \wedge s)] \equiv [F \Leftrightarrow (F \wedge T)] \equiv T$

پس جواب ۲) است ولی دو گزینه دیگر را هم بررسی می کنیم.

۳) p: $\sqrt{(1-\sqrt{3})^2} = \sqrt{3} - 1$ ← درست چون $\sqrt{(1-\sqrt{3})^2} = |1-\sqrt{3}| = 1-\sqrt{3}$ است و به خاطر منفی بودن $1-\sqrt{3}$ ، قرینه‌اش از قدرمطلق خارج می شود.

$$q: 1 = \left(\frac{x}{y}\right)^{-\lambda} \times \left(\frac{x}{y}\right)^{\lambda} \leftarrow \text{درست} \quad \left(\frac{x}{y}\right)^{-\lambda} \times \left(\frac{x}{y}\right)^{\lambda} = \left(\frac{x}{y}\right)^{-\lambda+\lambda} = \left(\frac{x}{y}\right)^0 = 1$$

s: معادله $x^2 - 5 = 0$ دو ریشه گنگ دارد. ← درست ریشه‌هایش $\pm\sqrt{5}$ است که هر دو گنگ‌اند.

بررسی گزاره داده شده: $[p \Leftrightarrow (\sim q \wedge s)] \equiv [T \Leftrightarrow (F \wedge T)] \equiv F$

۴) p: تعداد سوالات کنکور رشته‌های مختلف، متغیر کمتی و فاصله‌ای است. ← نادرست کمتی نسبتی است.

q: مشکل روش دادگان برای جمع‌آوری داده‌های آماری این است که دقت بالایی ندارند. ← نادرست مشکل این است که اطلاعات ثبتی همیشه در دسترس نیست.

s: از نمودار راداری برای نمایش متغیرهای کیفی نمی توان استفاده کرد. ← درست برای متغیرهای کمتی مناسب است.

بررسی گزاره داده شده: $[p \Leftrightarrow (\sim q \wedge s)] \equiv [F \Leftrightarrow (T \wedge T)] \equiv F$

تست و پاسخ ۱۱

در یک دنباله حسابی با جمله اول $x + 5$ و اختلاف مشترک ۴، جمله هشتم برابر با $4x + 10$ است. جزء صحیح x کدام است؟

۱) ۷ ۲) ۶ ۳) ۵ ۴) ۸

پاسخ: گزینه ۱) (ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

درس نامه ..

جمله n ام دنباله حسابی با جمله اول a_1 و اختلاف مشترک d از رابطه $a_n = a_1 + (n-1)d$ به دست می آید.

پاسخ تشریحی گام اول: جمله هشتم را بر حسب a_1 و d می نویسیم:

$$a_8 = a_1 + 7d$$

گام دوم: تساوی‌های $a_1 = x + 5$ ، $d = 4$ و $a_8 = 4x + 10$ را در رابطه بالا جای گذاری می کنیم:

$$4x + 10 = \underbrace{(x + 5)}_{a_1} + \underbrace{7(4)}_{7d} \Rightarrow 4x + 10 = x + 5 + 28$$

$$\Rightarrow 4x + 10 = x + 33 \Rightarrow 4x - x = 33 - 10 \Rightarrow 3x = 23 \Rightarrow x = \frac{23}{3} = 7 \frac{2}{3}$$

گام سوم: $7 \frac{2}{3}$ بین ۷ و ۸ قرار دارد، پس جزء صحیحش برابر با ۷ است.

تست و پاسخ ۱۲

در یک دنباله حسابی با اختلاف مشترک $\frac{3}{5}$ ، جمله هشتاد و پنجم برابر با ۶۹ است. جمله صدم این دنباله کدام است؟

۱) ۷۸ ۲) $78 \frac{1}{6}$ ۳) ۷۹ ۴) $79 \frac{1}{6}$

پاسخ: گزینه ۱) (ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

نکته در دنباله حسابی، اگر d را داشته باشیم، برای آن که از جمله m ام به جمله k ام برسیم، کافی است $k - m$ تا d به جمله m ام

$$a_k = a_m + (k - m)d$$

افزافه کنیم (با شرط $k > m$):

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

پاسخ تشریحی گام اول: فاصله a_{85} تا a_{100} ، ۱۵ شماره است، پس اگر به a_{85} تا ۱۵ اضافه کنیم به a_{100} می‌رسیم: $a_{85} + 15d = a_{100}$

گام دوم: با جای گذاری $d = \frac{3}{5}$ و $a_{85} = 69$ داریم:
 $a_{100} = 69 + 15 \left(\frac{3}{5} \right) = 69 + 9 = 78$

تست و پاسخ ۱۳

مجموع جمله دهم و چهاردهم یک دنباله حسابی برابر با ۹۰ است و جمله بیستم آن، سه برابر جمله هشتم دنباله است. جمله ششم این دنباله کدام است؟

- ۱۸ (۴) ۱۷ (۳) ۱۶ (۲) ۱۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خوب حل کنی بهتره تمام اطلاعات داده شده را بر حسب a_1 و d بنویسید.

پاسخ تشریحی گام اول: مجموع جمله دهم و چهاردهم دنباله حسابی برابر با ۹۰ است، پس:

$$a_{10} + a_{14} = 90 \Rightarrow (a_1 + 9d) + (a_1 + 13d) = 90 \Rightarrow 2a_1 + 22d = 90 \xrightarrow{\div 2} a_1 + 11d = 45$$

گام دوم: جمله بیستم، سه برابر جمله هشتم است، پس:

$$a_{20} = 3a_8 \Rightarrow a_1 + 19d = 3(a_1 + 7d) \Rightarrow a_1 + 19d = 3a_1 + 21d \Rightarrow 2a_1 = -2d \Rightarrow a_1 = -d$$

گام سوم: در معادله $a_1 + 11d = 45$ ، به جای a_1 ، $-d$ قرار می‌دهیم:

$$-d + 11d = 45 \Rightarrow 10d = 45 \Rightarrow d = 4.5$$

$$a_1 = -d \Rightarrow a_1 = -4.5$$

گام چهارم: جمله ششم را حساب می‌کنیم:

$$a_6 = a_1 + 5d = -4.5 + 5(4.5) = -4.5 + 22.5 = 18$$

تست و پاسخ ۱۴

در یک دنباله با جمله عمومی $b_n = 3 - 2n$ تمام جملات را ۴ برابر می‌کنیم. رابطه بازگشتی دنباله حاصل کدام است؟

$$\begin{cases} a_{n+1} - a_n = -8 \\ a_1 = 8 \end{cases} \quad (۴) \quad \begin{cases} a_{n+1} - a_n = 8 \\ a_1 = 4 \end{cases} \quad (۳) \quad \begin{cases} a_{n+1} = a_n - 8 \\ a_1 = 4 \end{cases} \quad (۲) \quad \begin{cases} a_{n+1} = a_n + 8 \\ a_1 = 8 \end{cases} \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خوب حل کنی بهتره چند جمله اول دنباله b_n را بنویسید. بعد همگی را در ۴ ضرب کنید. چک کنید دنباله جدید چه دنباله‌ای می‌شود.

نکته در دنباله حسابی با اختلاف مشترک d ، رابطه بازگشتی به صورت $a_{n+1} = a_n + d$ یا $a_{n+1} - a_n = d$ است.

$$n = 1 \Rightarrow b_1 = 3 - 2(1) = 3 - 2 = 1$$

پاسخ تشریحی گام اول: چند جمله اول دنباله $b_n = 3 - 2n$ را می‌نویسیم:

$$n = 2 \Rightarrow b_2 = 3 - 2(2) = 3 - 4 = -1$$

$$n = 3 \Rightarrow b_3 = 3 - 2(3) = 3 - 6 = -3$$

$$n = 4 \Rightarrow b_4 = 3 - 2(4) = 3 - 8 = -5$$

$$1, -1, -3, -5, \dots$$

$$4, -4, -12, -20, \dots$$

$$\begin{array}{cccc} & \swarrow & \searrow & \swarrow \\ & -8 & -8 & -8 \end{array}$$

پس جملات دنباله ما به صورت مقابل‌اند:

گام دوم: تمام جملات را در ۴ ضرب می‌کنیم:

اگر دقت کنید، هر جمله از جمله قبلیش ۸ واحد کم‌تر است، یعنی با یک دنباله حسابی با $d = -8$ و جمله اول $a_1 = 4$ روبه‌رو هستیم.

$$a_{n+1} = a_n + d \xrightarrow{d=-8} a_{n+1} = a_n - 8$$

گام سوم: رابطه بازگشتی آن به صورت مقابل است:

$$\begin{cases} a_{n+1} = a_n - 8 \\ a_1 = 4 \end{cases} \text{ با توجه به } a_1 = 4, \text{ آن را به شکل می‌نویسیم.}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۵

مجموع اعداد سه رقمی بخش پذیر بر ۳۵ کدام است؟

۱۴۲۱۰ (۴)

۱۴۱۷۵ (۳)

۱۴۱۴۰ (۲)

۱۴۱۰۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

۱) اگر جمله اول، جمله آخر و اختلاف مشترک یک دنباله حسابی را داشته باشیم، تعداد جملات از رابطه زیر به دست می آید:

$$1 + \frac{\text{عدد اولی} - \text{عدد آخری}}{d} = \text{تعداد}$$

۲) مجموع n جمله اول یک دنباله حسابی از یکی از دو رابطه زیر قابل محاسبه است:

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$$

$$S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d]$$

پاسخ تشریحی گام اول: باید اولین و آخرین عدد سه رقمی بخش پذیر بر ۳۵ را پیدا کنیم.

اولی که $35 \times 3 = 105$ است.

برای آخری هم از ۱۰۵ کم می گیریم. اگر یک صفر به آن اضافه کنیم به ۱۰۵۰ می رسیم (که قطعاً بر ۳۵ بخش پذیر است). بعد ۲ تا ۳۵ تا یعنی ۷۰ تا از کم می کنیم:

$$1050 - 70 = 980$$

$$105, 140, 175, \dots, 980$$

$$\begin{array}{c} \curvearrowright \quad \curvearrowright \\ +35 \quad +35 \end{array}$$

پس اعدادمان این جوری شدند:

گام دوم: این اعداد تشکیل یک دنباله حسابی با $d = 35$ می دهند.

تعدادشان برابر است با:

$$\text{تعداد} = \frac{\text{عدد اولی} - \text{عدد آخری}}{d} + 1 = \frac{980 - 105}{35} + 1 = \frac{875}{35} + 1 = 26$$

گام سوم: با داشتن $a_1 = 105$ ، $a_n = 980$ و $n = 26$ از فرمول $S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$ مجموع جملات را حساب می کنیم:

$$S_{26} = \frac{26}{2}(105 + 980) = 13 \times 1085 = 14105$$

تست و پاسخ ۱۶

یک مقننی (چاه کن) تعدادی چاه حفر می کند. عمق اولین چاه ۲۳ متر، دومین چاه $22/5$ متر و سومین چاه ۲۲ متر می باشد و همین روند را ادامه می دهد. اگر عمق آخرین چاه $3/5$ متر باشد و بدانیم روزانه ۴ متر چاه می تواند حفر کند، چند روز طول می کشد تا این چاهها را حفر کند؟

۱۴۰/۵ (۴)

۱۳۶/۵ (۳)

۱۳۲/۵ (۲)

۱۲۸/۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

گام اول: عمق چاههای حفر شده به صورت زیر است:

$$23, 22/5, 22, \dots, 3/5$$

$$\begin{array}{c} \curvearrowright \quad \curvearrowright \\ -0/5 \quad -0/5 \end{array}$$

اعداد مربوط به عمق چاهها، تشکیل یک دنباله حسابی با $d = -0/5$ ، جمله اول ۲۳ و جمله آخر $3/5$ می دهند.

گام دوم: تعداد چاهها (تعداد جملات دنباله حسابی) را حساب می کنیم:

$$\text{تعداد} = \frac{\text{جمله اولی} - \text{جمله آخری}}{d} + 1 = \frac{3/5 - 23}{-0/5} + 1 = \frac{-19/5}{-0/5} + 1 = \frac{195}{5} + 1 = 39 + 1 = 40$$

گام سوم: با داشتن $n = 40$ ، $a_1 = 23$ و $a_n = 3/5$ ، مجموع جملات دنباله حسابی مان (مجموع عمق همه چاهها) را حساب می کنیم:

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) \Rightarrow S_{40} = \frac{40}{2}(23 + 3/5) = 20(26/5) = 530$$

گام چهارم: در هر روز ۴ متر چاه حفر می شود، پس برای آن که تعداد کل روزهایی که مقننی مشغول حفر چاه بوده را حساب کنیم، باید 530

را بر ۴ تقسیم کنیم:

$$\text{تعداد روزها} = \frac{\text{مجموع عمق چاهها}}{4} = \frac{530}{4} = \frac{265}{2} = 132/5$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۱۷

جمله دوم یک دنباله حسابی افزایشی ۱ است. جملات سوم، چهارم و پنجم این دنباله، اضلاع یک مثلث قائم الزاویه هستند. جمله سی و دوم این دنباله کدام است؟

۱۸ (۴)

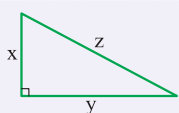
۱۷ (۳)

۱۶ (۲)

۱۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

$$\Rightarrow x^2 + y^2 = z^2$$

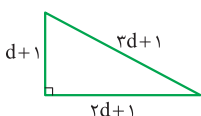
نکته در مثلث قائم الزاویه، مجموع مربع دو ضلع قائمه برابر با مربع وتر است:

$$a_7 = a_1 + d \Rightarrow 1 = a_1 + d \Rightarrow a_1 = 1 - d$$

پاسخ تشریحی گام اول: جمله دوم ۱ است، پس:

$$\begin{cases} a_7 = a_1 + 2d = (1-d) + 2d = d+1 \\ a_4 = a_1 + 3d = (1-d) + 3d = 2d+1 \\ a_5 = a_1 + 4d = (1-d) + 4d = 3d+1 \end{cases}$$

گام دوم: جملات سوم، چهارم و پنجم این دنباله را بر حسب d می نویسیم:

گام سوم: چون دنباله افزایشی است، a_5 بزرگترین ضلع (یعنی وتر) است:

فیثاغورس می نویسیم:

$$(3d+1)^2 = (d+1)^2 + (2d+1)^2 \Rightarrow 9d^2 + 6d + 1 = d^2 + 2d + 1 + 4d^2 + 4d + 1 \Rightarrow 9d^2 + 1 = 5d^2 + 2 \Rightarrow 4d^2 = 1$$

$$\Rightarrow d^2 = \frac{1}{4} \xrightarrow{d>0} d = \frac{1}{2}$$

$$a_1 = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

گام چهارم: a_1 برابر با $1-d$ بود، پس:

$$a_{32} = a_1 + 31d = \frac{1}{2} + 31\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{1}{2} + \frac{31}{2} = \frac{32}{2} = 16$$

جمله سی و دوم را حساب می کنیم:

تست و پاسخ ۱۸

در یک دنباله حسابی، جمله سوم، ۷ برابر جمله اول است. نسبت مجموع ۴۰ جمله اول به مجموع ۳۰ جمله اول کدام است؟

$\frac{476}{267}$ (۴)

$\frac{472}{267}$ (۳)

$\frac{476}{273}$ (۲)

$\frac{472}{273}$ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول: جمله سوم، ۷ برابر جمله اول است، پس: $a_3 = 7a_1 \Rightarrow a_1 + 2d = 7a_1 \Rightarrow 2d = 6a_1 \Rightarrow d = 3a_1$

گام دوم:

• مجموع ۴۰ جمله اول دنباله را بر حسب a_1 حساب می کنیم:

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow S_{40} = \frac{40}{2}(2a_1 + (40-1)d) = 20(2a_1 + 117a_1) = 20 \times 119a_1$$

• مجموع ۳۰ جمله اول دنباله را بر حسب a_1 حساب می کنیم:

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow S_{30} = \frac{30}{2}(2a_1 + (30-1)d) = 15(2a_1 + 87a_1) = 15 \times 89a_1$$

$$\frac{S_{40}}{S_{30}} = \frac{20 \times 119 a_1}{15 \times 89 a_1} = \frac{476}{267}$$

گام سوم: نسبت S_{40} به S_{30} برابر است با:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۹

مجموع مربع جملات هفتم و سیزدهم یک دنباله حسابی افزایشی 410 و حاصل ضرب این دو جمله 43 است. اختلاف مشترک جملات این دنباله کدام است؟

۲ (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۶ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

$$(a_7)^2 + (a_{13})^2 = 410$$

$$a_7 \times a_{13} = 43$$

$$2a_7a_{13} = 86$$

پاسخ تشریحی گام اول: مجموع مربع جملات هفتم و سیزدهم دنباله حسابی 410 است:

حاصل ضرب این دو جمله 43 است:

گام دوم: اگر طرفین تساوی $a_7 \times a_{13} = 43$ را در ۲ ضرب کنیم به تساوی روبه‌رو می‌رسیم:

حالا طرفین دو تساوی $(a_7)^2 + (a_{13})^2 = 410$ و $2a_7a_{13} = 86$ را از هم کم می‌کنیم:

$$(a_{13})^2 + (a_7)^2 - 2a_7a_{13} = 410 - 86 \Rightarrow (a_{13} - a_7)^2 = 324$$

$$(a_{13} - a_7)^2 = 324$$

$$|a_{13} - a_7| = \sqrt{324} = 18$$

$$a_{13} - a_7 = 18$$

$$(a_7 + 12d) - (a_1 + 6d) = 18 \Rightarrow 6d = 18 \Rightarrow d = 3$$

گام سوم: سمت چپ باز شده اتحاد مربع $(a_{13} - a_7)^2$ است، پس:

جذر می‌گیریم:

چون دنباله افزایشی بود، پس a_{13} از a_7 بزرگ‌تر است و داخل قدرمطلق مثبت است:

گام چهارم: a_7 و a_{13} را بر حسب a_1 و d می‌نویسیم:

تست و پاسخ ۲۰

جملات پنجم و هفدهم دنباله حسابی a_n ، ریشه‌های معادله $2x^2 - mx + k = 0$ هستند. اگر $a_{11} = \frac{m}{v} + 6$ باشد، مقدار m کدام است؟

۲۸ (۱) ۳۵ (۲) ۴۲ (۳) ۵۶ (۴)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

$$a_t + a_k = a_p + a_q$$

(۱) در دنباله حسابی a_n ، اگر $t + k = p + q$ باشد، آن‌گاه:

(۲) مجموع و حاصل ضرب ریشه‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به ترتیب برابر با $S = \frac{-b}{a}$ و $P = \frac{c}{a}$ است.

پاسخ تشریحی گام اول: بین a_5 ، a_{11} و a_{17} رابطه داریم:

$$a_5 + a_{17} = \underbrace{a_{11} + a_{11}}_{2a_{11}}$$

چون $11 + 17 = 5 + 28 = 28$ می‌شود، پس:

گام دوم: از طرفی a_5 و a_{17} ریشه‌های معادله $2x^2 - mx + k = 0$ هستند. مجموع ریشه‌ها (یا همان مجموع a_5 و a_{17}) را حساب می‌کنیم:

$$S = \frac{-B}{A} = \frac{-(-m)}{2} = \frac{m}{2} \xrightarrow{\text{پس}} a_5 + a_{17} = \frac{m}{2}$$

گام سوم: در تساوی $a_5 + a_{17} = 2a_{11}$ جای $a_5 + a_{17}$ کسر $\frac{m}{2}$ را قرار می‌دهیم:

از طرفی $a_{11} = \frac{m}{v} + 6$ ، پس:

$$\frac{m}{2} = 2\left(\frac{m}{v} + 6\right) \Rightarrow \frac{m}{2} = \frac{2m}{v} + 12 \xrightarrow{\text{ضرب در ۱۴}} 7m = 4m + 168 \Rightarrow 3m = 168 \Rightarrow m = 56$$

علوم و فنون ادبی دهم: صفحه‌های ۷۳ تا ۷۶، علوم و فنون ادبی یازدهم: صفحه‌های ۸۸ تا ۹۹
علوم و فنون ادبی دوازدهم: صفحه‌های ۶۷ تا ۸۲

تست و پاسخ ۲۱

کدام گزینه در معرّفی «پروین اعتصامی» و شعر او درست نیست؟

- (۱) در شعر او انعکاس اوضاع نامطلوب سیاسی - اجتماعی، همراه با مضامین اخلاقی و پند و اندرز وجود دارد.
- (۲) نام اصلی او «رخشنده اعتصامی» و فرزند یوسف اعتصام‌الملک آشتیانی است.
- (۳) اوج سخن پروین در قطعات اوست که در آن‌ها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.
- (۴) او در قصیده به سبک مسعود سعد به روانی و لطافت سعدی شعر می‌سراید.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در درس‌های ۱ و ۷ کتاب علوم و فنون ادبی دوازدهم، چند تن از شاعران دوره بازگشت، بیداری و معاصر معرّفی شده‌اند. خلاصه‌ای از زندگی و شعر آن‌ها را تهیه و بارها تکرار کنید تا ملکه ذهن‌تان شود. این مورد از مباحث پرتکرار در کنکور است.

درس‌نامه ●● «پروین اعتصامی» از شاعران بزرگ معاصر است. چند نکته درباره او و شعرش اهمّیت زیادی دارد:

- (۱) نام او «رخشنده» و نام پدرش «یوسف اعتصام‌الملک» است.
- (۲) پروین در قصیده به سبک ناصر خسرو، به روانی و لطافت سعدی شعر می‌سراید.
- (۳) اوج سخن او در قطعاتش است که در آن‌ها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.
- (۴) برخی از اشعار او به صورت مناظره (گفت‌وگو) میان دو انسان، جاندار یا شیء است.
- (۵) آن‌چه شعر پروین را از دیگران متمایز می‌کند، شکل تصرف وی در مضامین و کیفیت ارائه آن‌هاست.
- (۶) او به همراه انعکاس اوضاع نامطلوب سیاسی - اجتماعی، به مضامین اخلاقی و پند و اندرز نیز روی می‌آورد.
- (۷) بیت «در آن سرای که زن نیست، انس و شفقت نیست در آن وجود که دل مُرده، مرده است روان» از سروده‌های اوست.

پاسخ تشریحی پروین در قصیده به سبک ناصر خسرو شعر می‌سراید؛ نه مسعود سعد. «فَرّخی یزدی» شاعر بزرگ دوره بیداری، از پیروان مسعود سعد سلمان است.

تست و پاسخ ۲۲

چند اثر از میان کتاب‌های زیر، مربوط به نویسندگان نسل دوم داستان‌نویسی ایران است که سبک ایشان تلفیقی است از آن‌چه خود داشتیم و آن‌چه از شیوه‌های غربی گرفتیم؟

- «دید و بازدید - شهری چون بهشت - سفر ششم - سووشون - چشم‌هایش - تنگسیر - زیارت - خسی در میقات»
- (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

درس‌نامه ●● می‌دانیم که نثر داستانی معاصر با مجموعه داستان کوتاه «یکی بود، یکی نبود» از سید محمدعلی جمال‌زاده در سال ۱۳۰۱ آغاز شد. پس از آن، داستان‌نویسی نوین با افرادی مانند صادق هدایت، بزرگ علوی و صادق چوبک گسترش یافت که به نویسندگان نسل اول موسوم هستند. بعد از آن‌ها به تدریج نسل جدیدی وارد ادبیات داستانی می‌شوند که سبک نویسندگی آنان تلفیقی است از آن‌چه خود داشتیم و آن‌چه از شیوه‌های غربی گرفتیم. از نویسندگان نسل دوم می‌توانیم از جلال آل احمد، سیمین دانشور (همسر جلال)، تقی مدرّسی، محمود اعتمادزاده، غلامحسین ساعدی و جمال میرصادقی نام ببریم.

نکته از میان نویسندگان نسل دوم، آثار زیر را از جلال آل احمد و سیمین دانشور به خاطر بسپارید:

- آثار جلال آل احمد: زیارت - دید و بازدید - سه‌تار - مدیر مدرسه - خسی در میقات - ارزیابی شتاب‌زده
- آثار سیمین دانشور: آتش خاموش - شهری چون بهشت - سووشون

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی پنج کتاب از میان این آثار، متعلق به جلال آل احمد یا سیمین دانشور است که از نویسندگان نسل دوم اند. «دید و بازدید، زیارت و خسی در میقات» متعلق به جلال و «شهری چون بهشت و سووشون» متعلق به سیمین دانشور است؛ اما «چشم‌هایش» اثر بزرگ علوی و «تنگسیر» اثر صادق چوبک از نویسندگان نسل اول است و «سفر ششم» اثر علی مؤذنی از نویسندگان دوران انقلاب اسلامی است.

تکنیک از میان نویسندگان نسل دوم، در کتاب درسی تنها نام چند کتاب از «جلال آل احمد» و «سیمین دانشور» آمده است. برای پاسخ‌گویی به این سؤال، دانستن نام آثار این دو نفر کفایت می‌کند.

تست و پاسخ ۲۳

کدام گزینه را برای تکمیل عبارت زیر، مناسب‌تر می‌دانید؟

«منظور از ادبیات معاصر، آثار ادبی هستند که پدید آمده‌اند.»

(۱) بعد از پایان سلطنت قاجار

(۲) از آغاز قرن بیستم میلادی

(۳) پس از مشروطیت

(۴) از سال ۱۳۰۰ شمسی به بعد

آغاز ادبیات معاصر مدّ نظر است؛ نه شروع «شعر نو»، یا آغاز «تحولات اجتماعی» یا ...

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در سؤالات مربوط به «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» به جزئیات توجه کنید. در هنگام مطالعه این مباحث از حاشیه کتابتان برای برجسته (bold) کردن نکات استفاده کنید.

درس‌نامه چند مورد را درباره دوره معاصر به خاطر بسپارید:

(۱) منظور از ادبیات معاصر [فارسی] آثار ادبی هستند که پس از مشروطیت پدید آمده‌اند.

(۲) از آغاز قرن بیستم میلادی، تجدد و نوگرایی در ابعاد مختلف زندگی ایرانیان به وجود آمد. هم‌زمان با این تحولات، شعر و نثر فارسی نیز از آن بی‌نصیب نماند.

(۳) پیدایش شعر معاصر ایران و گسترش آن با رویدادهایی مانند انقلاب مشروطیت، پایان سلسله قاجار و سلطنت رضاشاه همراه بود.

(۴) در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرا و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه قرار گرفت.

پاسخ تشریحی باید به قید «مناسب‌تر» در صورت سؤال توجه کنید، چون هر چهار گزینه با «ادبیات معاصر» مرتبط هستند. وقتی از ادبیات معاصر صحبت می‌کنیم، هم نظم مدّ نظرمان است و هم نثر؛ بنابراین نمی‌توانیم (۲) را درست بدانیم که مربوط به شعر نو است. (۱) و (۳) نیز اشتباه نیستند؛ اما مناسب‌ترین پاسخ (۳) است.

تست و پاسخ ۲۴

از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند «خطا» به چشم می‌خورد؟

«در سال‌های آغازین انقلاب، در میان شاخه جوان، اقبال به شعر نیمایی پررنگ بود؛ البته بدون این‌که مثل قالب‌های سنتی عمومیت پیدا کند. هر چه از سال‌های اول انقلاب می‌گذرد، اقبال به شعر نیمایی کم‌تر می‌شود و در عوض توجه به چهارپاره، قصیده، ترکیب‌بند و بحر طویل دیده می‌شود. گاه نیز نوآوری‌هایی در قالب‌های شعری ایجاد می‌شود که برای مثال می‌توان از قالب «غزل - قصیده» نام برد.

(۲) سه

(۱) دو

(۴) پنج

(۳) چهار

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

نکته درباره شعر و ادبیات در دوره انقلاب اسلامی چند مورد، کمی دور از ذهن هستند؛ حتماً به آن‌ها توجه کنید:

- (۱) برخی مظاهر فرهنگ غربی به ادبیات این دوره راه پیدا می‌کند.
 - (۲) در سال‌های آغازین انقلاب، در میان شاخه جوان، اقبال به شعر نیمایی کم‌رنگ است.
 - (۳) کانون نویسندگان ایران، از همان ابتدای پیروزی انقلاب، دستخوش کشمکش سیاسی - عقیدتی می‌شود که در نهایت به انشعاب حزب توده از آن می‌انجامد.
 - (۴) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از **واژه‌های کهن** در زبان شعر این دوره محسوس است.
 - (۵) در شعر حماسی، **بعد زمینی** غلبه دارد.
- (البته دو مورد آخر را در درس دهم خواهید خواند.)

پاسخ تشریحی در سال‌های آغازین انقلاب، در میان شاخه جوان، اقبال به شعر نیمایی **کم‌رنگ** بود. هر چه از سال‌های اول انقلاب می‌گذرد،

اقبال به شعر نیمایی **بیشتر** می‌شود و در ادامه توجه به چهارپاره، قصیده، ترکیب‌بند و بحر طویل نیز دیده می‌شود. گاه نیز نوآوری‌هایی در

قالب‌های شعری ایجاد می‌شود که برای مثال می‌توان از قالب «**غزل - مثنوی**» (ادغام غزل با مثنوی) نام برد.

تست و پاسخ ۲۵

ترتیب شاعران پیشگام شعر نو از نظر تاریخی در کدام گزینه درست آمده است؟

- (۱) ابوالقاسم لاهوتی - بانو شمس کسمایی - تقی رفعت - جعفر خامنه‌ای - نیما یوشیج
- (۲) تقی رفعت - بانو شمس کسمایی - ابوالقاسم لاهوتی - جعفر خامنه‌ای - علی اسفندیاری
- (۳) ابوالقاسم لاهوتی - تقی رفعت - بانو شمس کسمایی - جعفر خامنه‌ای - نیما یوشیج
- (۴) تقی رفعت - ابوالقاسم لاهوتی - جعفر خامنه‌ای - علی اسفندیاری - بانو شمس کسمایی

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

خود حل کنی بهتره کسی که تحول اساسی و نهایی رو توی شعر نو ایجاد کرد، باید نفر آخر باشه! در ضمن ایشون بیشتر به اسم شاعرانش مشهوره؛ ولی باید اسم و فامیلش رو بدونی.

نکته نفر اول و آخر این فهرست را باید بدانید؛ ترتیب زمانی سایر افراد، اهمیت چندانی ندارد. **نفر اول**، **تقی رفعت** است و **نفر آخر**، **علی اسفندیاری**، مشهور به **نیما یوشیج**.

پاسخ تشریحی شعر دوره معاصر را بیشتر با عنوان «شعر نو» می‌شناسیم. در این دوره، ابتدا **تقی رفعت** و افرادی مانند **بانو شمس کسمایی**، **ابوالقاسم لاهوتی**، **جعفر خامنه‌ای** و در نهایت **نیما یوشیج** (علی اسفندیاری) تلاش‌هایی در تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا داشتند که آن‌ها را پیشگامان شعر نو خوانده‌اند.

دام تستی در کتاب درسی، نام آخرین نفر این فهرست، **نیما یوشیج** آمده است. اگر توجه نکنید که **علی اسفندیاری** همان **نیما یوشیج** است، هیچ بعید نیست که سراغ **۱** یا **۳** بروید.

تست و پاسخ ۲۶

همه کتاب‌های زیر، به جز **گزینه ۱**.....، از آثار **سید مهدی شجاعی** هستند.

- (۱) جای پای خون
- (۲) بدوک
- (۳) دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز
- (۴) ملاقات در شب آفتابی

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره به اسم کتاب‌ها و نویسندگانی که در «خودارزیابی‌ها» و یا «کارگاه‌های تحلیل فصل» آمده نیز باید توجه داشته باشید.

پاسخ تشریحی سید مهدی شجاعی در رشته ادبیات نمایشی (دراماتیک) تحصیل کرد. در چند روزنامه و مجله مثل جمهوری اسلامی، رشد جوان و صحیفه همکاری داشت. در نمایش‌نامه‌نویسی، فیلم‌نامه‌نویسی، داستان‌نویسی و ادبیات کودک و نوجوان صاحب اثر است. «بدوک» از فیلم‌نامه‌های او و «ضیافت»، «جای پای خون»، «کشتی پهلوگرفته» و «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» حاصل تجربه‌های داستانی او، خصوصاً در زمینه ادبیات مذهبی هستند.

نکته اسم کتاب «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» در خودارزیابی درس هفتم آمده است.

تست و پاسخ ۲۷

مورد زیر به ترتیب، درباره کدام شاعر معاصر آمده است؟

- از بزرگ‌ترین شاعران غزل‌سرای معاصر است که از غزل‌سرایان نامی ایران، به‌ویژه حافظ تأثیر فراوان پذیرفته است. او به بزرگان دین به‌ویژه حضرت علی (ع) ارادت خاصی داشت.
- از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب است که پس از انقلاب نیز به آرمان‌ها و اهداف مذهبی و انقلابی وفادار مانده است. وی در غزل و قصیده بیشتر طبع آزمایی کرده است و اشعار سپید او نیز قابل توجه‌اند.
- از موفق‌ترین رهروان شعر نیمایی است. بیان روایی و داستانی، حماسی‌بودن زبان، کهن‌گرایی، به‌کارگیری ترکیبات زیبا و خوش‌آهنگ و برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی‌های شعر اوست.
- از شاعران نواندیش و معروف شعر انقلاب بود. این معلم خوش‌ذوق در سال ۱۳۶۵ و در سن جوانی در یک حادثه رانندگی جان خود را از دست داد.

(۱) سید محمدحسین بهجت تبریزی - سید علی موسوی گرمارودی - مهدی اخوان ثالث - سلمان هراتی

(۲) شهریار - قیصر امین‌پور - سید علی موسوی گرمارودی - سلمان هراتی

(۳) سید علی موسوی گرمارودی - سلمان هراتی - مهدی اخوان ثالث - قیصر امین‌پور

(۴) شهریار - سید علی موسوی گرمارودی - مهدی اخوان ثالث - قیصر امین‌پور

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره شعر «علی ای همای رحمت» مال کی بود؟ هم باید اسمش رو بدونی، هم لقبش روا!

درس‌نامه نکات زیر را در مورد شاعران دوره معاصر و انقلاب اسلامی از بر داشته باشید!

- (۱) **پروین اعتصامی**: نامش رخشنده اعتصامی است. پدرش یوسف اعتصام‌الملک آشتیانی بود. او در قصیده به سبک ناصرخسرو به روانی و لطافت سعدی شعر می‌سراید. اوج سخن پروین در قطعات اوست که در آن‌ها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد. برخی از اشعار او حالت مناظره (گفت‌وگو) دارد. او علاوه بر انعکاس اوضاع نامطلوب سیاسی - اجتماعی، به مضامین اخلاقی و پند و اندرز نیز توجه دارد.
- (۲) **سید محمدحسین بهجت تبریزی**: تخلص وی «شهریار» بود. از غزل‌سرایان بنام معاصر است و از حافظ، تأثیر فراوان پذیرفته است. منظومه «حیدربابایه سلام» را به ترکی آذری سروده است و از ارادتمندان بزرگان دین، به‌ویژه حضرت علی (ع) است.
- (۳) **علی اسفندیاری**: مشهور به نیما یوشیج و بنیان‌گذار (پدر) شعر نو است. او در قالب، زبان و مضمون شعر، تغییر و تحول ایجاد کرد. وی در سال ۱۳۰۱ شمسی منظومه «افسانه» را منتشر کرد که به عنوان بیانیه شعر نو است. نیما با سرایش شعر «ققنوس» در سال ۱۳۱۶ تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد و تجدیدی را که از مشروطه آغاز شده و به «افسانه» او رسیده بود، تکامل بخشید.
- (۴) **مهدی اخوان ثالث**: متخلص به «م. امید» بود. او یکی از موفق‌ترین رهروان شعر نیمایی است. بیان روایی و داستانی، حماسی‌بودن زبان، کهن‌گرایی، به‌کارگیری ترکیبات زیبا و خوش‌آهنگ و برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی‌های شعر اوست.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان ادبیات فارسی

۵) **قیصر امین پور:** شاعر و نویسنده انقلاب است. وی با مجموعه شعر «در کوچه آفتاب» توانایی خود را در ادبیات انقلاب نشان داد. نشر امین پور نیز ساده، عمیق و عاطفی است.

۶) **سید علی موسوی گرمارودی:** از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب است. پس از انقلاب نیز به آرمان‌ها و اهداف مذهبی و انقلابی وفادار مانده است. وی در غزل و قصیده بیشتر طبع آزمایی کرده است. اشعار سپید او نیز قابل توجه‌اند.

۷) **سلمان هراتی:** از شاعران نواندیش و معروف شعر انقلاب بود. این معلم خوش ذوق در سال ۱۳۶۵ و در سن جوانی در یک حادثه رانندگی جان خود را از دست داد.

پاسخ تشریحی تأثیرپذیری فراوان از حافظ در غزل‌سرایی و ارادت به حضرت علی (ع) یادآور نام «سید محمدحسین بهجت تبریزی

(شهریار)» است. پیشتازی در شعر مذهبی قبل از انقلاب، شاخصه «سید علی موسوی گرمارودی» است؛ بیان روایی و داستانی و حماسی بودن زبان، خاص «مهدی اخوان ثالث» است و شاعر انقلاب که در جوانی جان خود را از دست داد، معترف «سلمان هراتی» است.

دام‌تستی توجه‌نکردن به این نکته که «شهریار» همان «سید محمدحسین بهجت تبریزی» است، شما را به دام می‌اندازد.

تست و پاسخ ۲۸

در تمام گزینه‌های زیر، به جز به «اولین‌ها» به‌درستی اشاره شده است.

۱) اولین نمایش‌نامه: سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ

۲) اولین نثر داستانی معاصر: یکی بود، یکی نبود

۳) اولین رمان تاریخی: شمس و طغرا

۴) اولین رمان اجتماعی: تهران مخوف

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

نکته در صفحه ۱۹ کتاب علوم و فنون ادبی (۳)، میرزا آقا تبریزی اولین نویسنده نمایش‌نامه فارسی معرّفی شده است. وی اولین نمایش‌نامه‌نویس در دوره قاجار بود. در صفحه ۷۳ کتاب، حسن مقدم را اولین نمایش‌نامه‌نویس دانسته است؛ حسن مقدم نخستین نمایش‌نامه‌نویس دوره معاصر بود. نام این دو نفر را به خاطر بسپارید تا متناسب با سؤال بتوانید پاسخ صحیح را انتخاب کنید.

پاسخ تشریحی اولین نمایش‌نامه فارسی در سال ۱۳۰۱ با عنوان «جعفرخان از فرنگ برگشته» به قلم حسن مقدم نوشته شده است.

«سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ» اسم سفرنامه‌ای خیالی از زین‌العابدین مراغه‌ای است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

نثر داستانی معاصر با مجموعه داستان کوتاه «یکی بود، یکی نبود» از سید محمدعلی جمال‌زاده در سال ۱۳۰۱ آغاز شد. اولین رمان تاریخی دوره معاصر را محمدباقر میرزا خسروی با نام «شمس و طغرا» نوشت و اولین رمان اجتماعی را نیز در سال ۱۳۰۱ با نام «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی منتشر کرد.

تست و پاسخ ۲۹

در تمام ابیات زیر، به جز گزینه در هر دو مصراع، کنایه وجود دارد.

۱) یکی را به سر بر نهد تاج بخت

۲) ما سپر انداختیم، گر تو کمان می‌کشی

۳) هر که دل پیش دلبری دارد

۴) به درگاه لطف و بزرگیش بر

یکی را به خاک اندر آرد ز تخت

گو دل ما خوش مباحش، گر تو بدین دلخوشی

ریش در دست دیگری دارد

بزرگان نهاده بزرگی ز سر

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

درس نامه ●● قبل از هر چیز، خوب است که به تعریف کنایه توجه کنیم. «کنایه» سخنی است که معنی حقیقی و نهاده آن قابل رد نیست؛

اما با توجه به فضای موجود، معنی دیگری از آن فهمیده می‌شود. بعد از خواندن تعریف، لازم است به انواع کنایه بپردازیم:

(۱) کنایه از موصوف: گاهی گوینده، ویژگی یا صفتی را عنوان می‌کند، ولی منظور او صاحب و دارنده آن ویژگی یا صفت است؛ مثلاً وقتی کسی می‌گوید «جهان‌آفرین»، منظور او «خداوند» است که جهان‌آفرین، صفت و ویژگی اوست.

(۲) کنایه از صفت: گاهی گوینده، صفتی را بیان می‌کند، ولی منظور او مفهوم آن صفت است؛ مثلاً وقتی صفت «جیب‌بر» به کار می‌رود، منظور «دزد و سارق» است که مفهوم آن است.

(۳) کنایه از مصدر یا فعل: مشهورترین نوع کنایه است که در آن، جمله یا مصدری گفته می‌شود و منظور، مفهوم آن جمله و مصدر است؛ مثلاً «بوی شیر دادن دهان کسی» کنایه از «بچه‌بودن او» است.

پاسخ تشریحی در ۲ فقط در مصراع دوم، کنایه وجود دارد: «بزرگی را از سر نهادن» کنایه از «اظهار تواضع و کوچکی در برابر کسی» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در ۱ «تاج بخت بر سر کسی نهادن» کنایه از «رساندن او به مقام والا»؛ «از تخت به خاک اندر آوردن» کنایه از «پایین آوردن کسی از مقام رفیع خود» است. در ۲ «سپرانداختن» کنایه از «تسلیم شدن»؛ «کمان کشیدن» کنایه از «جنگ‌جویی یا مقابله کردن»؛ «دلخوش بودن» کنایه از «خوشحالی» و «دلخوش» نیز کنایه از «خوشحال» است. در ۳ «دلبر» کنایه از «معشوق»؛ «دل پیش کسی داشتن» کنایه از «شیفته کسی بودن»؛ «ریش کسی در دست دیگری بودن» کنایه از «دادن اختیار یا اجازه خود به او» است.

ملاحظه می‌کنید که در ۱، ۲ و ۳ کنایه در هر دو مصراع وجود دارد.

نکته کنایه‌های موجود در ۱، ۲ و ۴ همگی کنایه از مصدر یا فعل هستند. در ۲ «سپرانداختن»، «کمان کشیدن» و «دلخوش بودن» کنایه از مصدر یا فعل هستند و «دلخوش» کنایه از صفت است. همان‌طور که می‌بینید بیشتر کنایه‌ها از نوع سوم، یعنی کنایه از مصدر یا فعل هستند.

تست و پاسخ ۳۰

در میان ابیات زیر، به ترتیب و از راست به چپ، چند بیت دارای «ترصیع» و چند بیت دارای «موازنه» است؟

- عجز فلک را به فلک وانمای
- هیبتش جوهریست از آتش
- ای متابع تو را سپاه زمین
- شگرشکن است یا سخن‌گوی من است
- گر مهی از مهر تو مویی بیار
- خواست پریدن چمن از چابکی
- برنند از برای دلی بارها

۳ - ۴ (۴)

۴ - ۳ (۳)

۲ - ۵ (۲)

۵ - ۲ (۱)

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● اگر تک تک کلمات متناظر «دو مصراع از یک بیت» یا «دو جمله پشت سر هم» وزن و حرف پایانی یکسان (سجع متوازی)

داشته باشند، ترصیع شکل می‌گیرد؛

مانند:	ای	زبان	هم	گنج	بی‌پایان	تویی
	↕	↕	↕	↕	↕	↕
	ای	زبان	هم	رنج	بی‌درمان	تویی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

ترصیعی که دست کم، یکی از سجع‌های آن متوازن (فقط دارای وزن یکسان) باشد، تبدیل به موازنه می‌شود؛

مانند: این لطایف کز لب لعل تو من گفتم که گفت؟
 وین تطاول کز سر زلف تو من دیدم که دید؟

فقط هم وزن

پاسخ تشریحی بیت‌های چهارم، ششم و هفتم «ترصیع» دارند، زیرا تک تک کلمات متناظر دو مصراع آن‌ها، با هم سجع متوازی دارند:

بیت چهارم:

شگر شکن است یا سخن گوی من است
 عنبَر دَقَن است یا سمن بوی من است

بیت ششم:

خواست پریدن چمن از چابکی
 خواست چکیدن سمن از نازکی

بیت هفتم:

برند از برای دلی بارها
 خوردند از برای گلی خارها

بیت‌های اول، دوم، سوم و پنجم «موازنه» دارند، زیرا دست کم یکی از زوج کلمات متناظر در دو مصراع آن‌ها، سجعشان متوازی نیست:

بیت اول:

عجز فلک را نه فلک وانمای
 عقد جهان را ز جهان واگشای

فقط هم وزن

بیت دوم:

هیبتش جوهری ست از آتش
 همتش عالمی ست از علیا

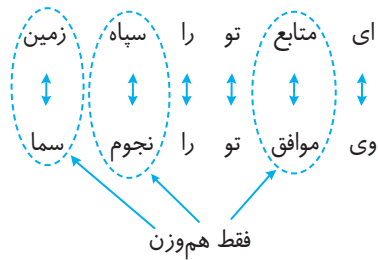
فقط هم وزن

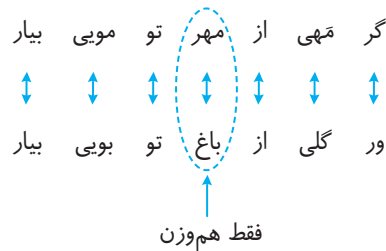
پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

بیت سوم:

بیت پنجم:

نکته منظور از هم وزن بودن دو کلمه، مطابقت هجاهای آن‌ها با یکدیگر است؛ مثلاً «عجز» و «عقد» هر دو ساختار هجایی «- ل» دارند یا «فلک» و «جهان» بر وزن «- ل» و «آتش» و «علیا» بر وزن «- -» هستند.

تست و پاسخ ۳۱

توضیح مندرج در برابر کدام گزینه، نادرست است؟

- ۱) قرار در کف آزادگان نگیرد مال
- ۲) ای ز شگرخندهات صد شور در جان شکر
- ۳) سرم به گونه شیر است و دل به گونه قیر
- ۴) گرم باز آمدی محبوب سیم‌اندام سنگین‌دل

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳، ۶، ۹ و ۱۲)

درس‌نامه می‌دانیم که تشبیه دو رکن اصلی دارد که به آن‌ها طرفین تشبیه می‌گویند؛ این دو رکن، مشبه و مشبه‌به هستند. گاهی طرفین تشبیه در داخل یک واژه (مثلاً یک صفت) دیده می‌شوند؛ به این نوع از تشبیه، تشبیه درون‌واژه‌ای می‌گویند؛ مانند: «گل‌رخ» یعنی رخی که مانند گل است یا «سنگ‌دل» یعنی دلی که مانند سنگ است. در ابیات این سؤال، «سیم‌اندام»، «سنگین‌دل» و «شکرخنده» تشبیه درون‌واژه‌ای محسوب می‌شوند.

پاسخ تشریحی در بیت چهارم، دو تشبیه و پنج کنایه دیده می‌شود.

● **تشبیه‌ها:** دو تشبیه درون‌واژه‌ای در این بیت وجود دارد: ۱) سیم‌اندام (اندامی که مانند سیم (= نقره) است)؛ ۲) سنگین‌دل (دلی که مانند سنگ است).

● **کنایه‌ها:** ۱) سیم‌اندام: کنایه از سپیداندام؛ ۲) سنگین‌دل: کنایه از بی‌رحم، بی‌عاطفه؛ ۳) گل از خارم برآوردی: کنایه از این که مشکل مرا حل می‌کرد؛ ۴) خار از پایم [برآوردی]: مشکل مرا حل می‌کرد؛ ۵) پایم را از گل [برآوردی]: مشکل مرا حل می‌کرد.

نکته «برآوردی» فعل ماضی استمراری به معنی «برمی‌آورد» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «قرار گرفتن مال در دست آزادگان» به «قرار گرفتن صبر در دل عاشق» و همچنین «قرار گرفتن آب در غربال (= الک) تشبیه شده؛ پس دو تشبیه داریم. «کف» هم مجاز از «دست» یا «پنجه دست» است.

۲ «شگر خنده» تشبیه درون‌واژه‌ای دارد (خنده‌ای که مانند شکر، شیرین است).

«جان داشتن شکر» و «فغان کردن نمک» تشخیص و استعارهٔ مکنیه است؛ «شکر» در مصراع دوم نیز استعارهٔ مصرحه از «لب معشوق» است.

۳ «به‌گونه» ادات تشبیه است و چهار تشبیه بیت واضح است. «سر» هم مجاز از «مو» است که مانند شیر یعنی سفید شده است!

تست و پاسخ ۳۳

آرایه‌های «پارادوکس، مراعات نظیر، تشبیه و تلمیح» همگی در کدام گزینه به کار رفته است؟

- ۱) تو را بدیدم و گفتم که مهر روزفروری
 ۲) در درونم به‌جز از دوست دگر چیزی نیست
 ۳) ای که بیماری آسودگی‌ات سنگین است
 ۴) راز پنهان به که بر دار بلا حلاج را
- ولی چه سود که یک ذره مهر از تو ندیدم
 یوسفم اوست من آلوده به خون پیرهنم
 درد عشقی به کف آور که مسیحای خوشی است
 آن‌همه رسوایی از یک نکتهٔ نهفته شد

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۴)

پاسخ: گزینهٔ ۳

مشاوره یکی از اشتباهات رایج دانش‌آموزان، گزینشی‌خواندن آرایه‌های ادبی است؛ به این صورت که چند آرایه را انتخاب می‌کنند و می‌خوانند. برای پاسخ‌گویی به سؤالات آرایه، این روش جواب نمی‌دهد، چون اغلب سؤالات کنکور، ترکیبی از چند آرایه هستند. دومین خطای رایج، حفظ‌کردن نمونه‌های کتاب درسی به جای یادگیری کامل و منطقی یک آرایه است. عزیزان، حفظ‌کردن نمونه‌های کتاب درسی، برای کنکور هیچ فایده‌ای ندارد، چون سؤالات مطرح‌شده در کنکور، همگی از ابیات و عبارات خارج از کتاب درسی انتخاب می‌شوند. به جای اتلاف وقت، درست و گام‌به‌گام، آرایه‌های ادبی را یاد بگیرید و سپس تست بزنید تا مهارت کافی را برای پاسخ‌گویی به سؤالات کنکور به دست بیاورید. کتاب «هفت خان آرایه‌های ادبی» از انتشارات خیلی سبز، کتاب خوبی برای این منظور است.

پاسخ تشریحی

در بیت ۲، ترکیب «بیماری آسودگی» و هم‌چنین «مسیح‌بودن درد» پارادوکس دارد. میان «بیماری و درد» مراعات نظیر هست؛ «درد عشق» به «مسیحای خوشی» مانند شده و بالاخره «آوردن» کلمهٔ «مسیحا» با توجه به مفهوم بیت، یادآور جان‌بخشی حضرت عیسی (ع) و دم مسیحایی اوست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) فاقد پارادوکس و تلمیح است و ۲) و ۴) پارادوکس ندارند.

تکنیک با توجه به تسلط خودتان، یکی از آرایه‌ها را انتخاب کنید و با ردّ گزینه پیش بروید تا به جواب برسید. جدول زیر، در انتخاب آرایه‌ها به منظور ردّ گزینه به شما کمک می‌کند:

شمارهٔ گروه	نام آرایه‌ها	دستورالعمل
۱	تشبیه - تشخیص - جناس نام - تلمیح - تضاد - تناقض - حس آمیزی - حسن تعلیل - اسلوب معادله	این آرایه‌ها معمولاً ساده‌تر هستند و بهتر است بررسی سؤال را با آن‌ها شروع کنیم.
۲	مجاز - کنایه - مراعات نظیر - ایهام - ایهام تناسب	آرایه‌هایی که حتی‌المقدور در ابتدا سراغشان نمی‌رویم.
۳	بقیهٔ آرایه‌ها	آرایه‌های بینابین که با آن‌ها ۵۰ - ۵۰ رفتار می‌کنیم.

البته ممکن است به دلایلی، این اولویت را رعایت نکنیم؛ اما در مجموع، کار راه‌انداز است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۳۳

آرایه ابیات زیر به ترتیب کدام است؟

- (الف) هیچ کس را بر من از یاران مجلس دل نسوخت
(ب) نوبهار آمد به بستان زیب و فر افزود زود
(ج) دریای عشق را به حقیقت کنار نیست
(د) گفתי هوای باغ در ایام گل خوش است
(ه) اسیر قید محبت سر از کمند نتابد
- شمع می بینم که اشکش می رود بر روی زرد
زد مغتی با طرب اندر کنار رود، رود
ور هست پیش اهل حقیقت کنار اوست
ما را به در نمی رود از سر هوای یار
گرم به تیغ برانی کجا روم که اسیرم

- (۱) واج آرای - تشخیص - استعاره - تناسب - کنایه
(۲) تشخیص - تناسب - واژه آرای - مجاز - تشبیه
(۳) کنایه - واژه آرای - تشبیه - مراعات نظیر - تشخیص
(۴) استعاره - کنایه - تشبیه - واج آرای - واژه آرای

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس های ۳، ۶، ۹ و ۱۲ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

مشاوره در سؤالات الفبایی، در انتخاب گزینه جواب عجله نکنید، چون ممکن است در هر کدام از ابیات، چند آرایه از میان گزینه‌ها وجود داشته باشد.

پاسخ تشریحی

در بیت «الف»، اشک ریختن شمع بر روی زرد تشخیص دارد. در بیت «ب»، «نوبهار و بستان» از یک سو و از سوی دیگر «مغتی (= آوازخوان)، طرب و رود (= نام یک ساز)» تناسب دارند. در بیت «ج»، واژه «کنار» در معنای ساحل تکرار شده است؛ بنابراین واژه آرایه دارد. در بیت «د»، «ایام گل» مجاز از فصل بهار و «سر» مجاز از خاطر است و در بیت «ه»، «قید محبت» اضافه تشبیهی است که در آن، محبت به قید (= بند) مانند شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در **۱** بیت «ج» فاقد استعاره است. در **۳** بیت «ب» واژه آرایه ندارد، زیرا واژه تکراری «رود» در دو معنای مختلف (۱) رودخانه (۲) نام یک ساز) آمده است و جناس تام دارد؛ بیت «ه» نیز فاقد تشخیص است و بالاخره در **۴** بیت «ب» کنایه ندارد.

تکنیک

به جدول پاسخ قبل، نگاهی بیندازید. با آرایه‌های گروه ۱ و پس از آن، گروه ۳ شروع کرده، ردّ گزینه کنید. حتماً توجه داشته باشید که لازم نیست به ترتیب ابیات پیش بروید؛ مثلاً در همان حرکت اول، اگر از آخرین بیت شروع کنید، **۳** حذف می‌شود، چون بیت «ه» تشخیص ندارد؛ به همین ترتیب، با آرایه‌هایی که راحت‌تر است، گزینه‌ها را حذف کنید تا به جواب برسید.

تست و پاسخ ۳۴

آرایه‌های مقابل ابیات «کاملاً» درست است؛ به جز

- (۱) عقل باری خسروی می کرد بر مُلک وجود باز چون فرهاد، عاشق بر لب شیرین اوست (تلمیح، استعاره)
(۲) به پای قامتی در پای سروی ناله سر کردم چو مژگان برگ‌برگش را به آب دیده تر کردم (استعاره، تشبیه)
(۳) در سنگ خاره نیز اثر می کند سخن کوه از صدا، همین سخن اظهار می کند (واژه آرای، تشخیص)
(۴) چون صدف هرکس که دندان بر سر دندان نهد سینه‌اش بی گفت‌وگو گنجینه دریا شود (مجاز، کنایه)

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس های ۳، ۶، ۹ و ۱۲ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی

در بیت دوم «برگ برگ سرو» به «مژگان» (= مژه‌ها) تشبیه شده است؛ اما در این بیت، استعاره نداریم. توجه کنید که «سرو» در این جا در معنای درخت سرو آمده است؛ نه معشوق!

معنای بیت: من در مقابل قامتی در پای درخت سروی ناله سر دادم و برگ برگ درخت سرو را مانند مژه‌هایم با اشک تر کردم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در **۱** «عقل» خسروی می کند و عشق می‌ورزد؛ بنابراین تشخیص و استعاره مکنیه دارد. مصراع دوم نیز ما را یاد داستان عاشقانه «فرهاد و شیرین» می‌اندازد و تلمیح دارد.

در ۳ تکرار «سخن» ایجاد واژه آرایبی کرده است و «اثر کردن سخن در سنگ خاره» و هم‌چنین «اظهار سخن از سوی کوه» تشخیص دارد.
در ۴ «سینه» مجاز از «دل» است. «دندان بر سر دندان نهادن» کنایه از صبر و شکیبایی کردن و «گنجینه دریا شدن سینه (دل)» کنایه از ارزشمند شدن دل است.

تکنیک در این گونه سؤالات بهتر است با آرایه‌های ساده‌تر ردّ گزینه کنید و پیش بروید تا به جواب برسید؛ مثلاً با توجه به جدول آرایه‌ها در سؤال ۳۲، آرایه‌های تلمیح، تشبیه و تشخیص از گروه اول و آرایه‌های استعاره و واژه‌آرایبی از گروه سوم هستند.

با بررسی همین آرایه‌ها به جواب می‌رسیم و اصلاً نیازی به بررسی مجاز و کنایه - که از گروه دوم هستند - پیدا نمی‌کنیم.

تست و پاسخ ۳۵

در کدام ابیات، هر دو نوع استعاره مصرّحه و مکنیه به چشم می‌خورد؟

الف) از این زندان خلاصی بخش خود را	وجود خویشتن گردان آحد را
ب) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟	منزل آن مه عاشق‌کش عیار کجاست؟
ج) از صبا پرس که ما را همه شب تا دم صبح	بوی زلف تو همان مونس جان است که بود
د) چرا چون لاله خونین دل نباشم؟	که با ما نرگس او سر گران کرد
ه) ز سوز عشق بهتر در جهان چیست؟	که بی او گل نخندید، ابر نگریست
و) دوش لعلش عشوهای می‌داد حافظ را ولی	من نه آنم کز وی این افسانه‌ها باور کنم

۲ الف - ب - ج

۱ ب - د - و

۴ الف - ج - ه

۳ د - ه - و

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●● جمله «نگاه او از چشمانش همچون تیری بر قلب من نشست» را در نظر بگیرید. مشخص است که این جمله «تشبیه» دارد و ارکان تشبیه در آن عبارت است از:

«نگاه او: مشبه / تیر: مشبه‌به / نشستن بر قلب: وجه‌شبهه / همچون: ادات تشبیه». اگر از میان ارکان تشبیه، «مشبه‌به» را ذکر و «مشبه» را حذف کنیم، استعاره مصرّحه شکل می‌گیرد:

«تیری از چشمانش پرتاب شد» ← «تیر» را استعاره مصرّحه از «نگاه او» (مشبه) می‌گوییم. (جانشین مشبه شده)

اما اگر «مشبه» به همراه «وجه‌شبهه» ذکر شود، استعاره مکنیه شکل می‌گیرد:

«نگاه او از چشمانش بر قلب من نشست» ← «نگاه او» را استعاره مکنیه برای «تیر» (مشبه‌به) می‌گوییم.

نکته تشخیص، نوعی استعاره مکنیه است که مشبه‌به محذوف آن، انسان است؛ مثلاً وقتی می‌گوییم: «سنگ می‌نالد» یعنی «سنگ مانند انسان می‌نالد».

پاسخ تشریحی در بیت «ب»، «نسیم سحر» منادا واقع شده؛ بنابراین تشخیص (استعاره مکنیه) دارد و «مه» استعاره مصرّحه از معشوق است. در بیت «د»، «نرگس» استعاره مصرّحه از چشم است و خونین‌دل بودن «لاله» و سر گران کردن «نرگس» (= چشم) استعاره مکنیه (تشخیص) دارد و در بیت «و»، «لعل» استعاره مصرّحه از لب معشوق است و عشوهدادن «لعل» (= لب) استعاره مکنیه (تشخیص) دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

در بیت «الف»، «زندان» استعاره مصرّحه از دنیا و تعلقات آن است؛ اما در این بیت، استعاره مکنیه نداریم. در بیت «ج»، پرسش از «صبا» و هم‌چنین مونس جان بودن «بوی زلف» استعاره مکنیه (تشخیص) ایجاد کرده است؛ ولی استعاره مصرّحه در بیت نیست. در بیت «ه»، سوزانده‌بودن «عشق» و نیز خندیدن «گل» و گریستن «ابر» استعاره مکنیه دارند؛ اما هیچ کلمه‌ای استعاره مصرّحه نیست.

نکته توجه داشته باشید که در بیت «ه»، «گل» استعاره مصرّحه از معشوق نیست؛ بلکه در معنای خودش به کار رفته است. شاعر می‌گوید: «بهتر از سوز عشق در جهان، چیزی وجود ندارد، زیرا بدون وجود عشق، گل نمی‌خندد (شکفته نمی‌شود) و ابر نمی‌گرید (نمی‌بارد).»

تست و پاسخ ۲۶

در میان ابیات زیر، به ترتیب چند بیت «تناقض» دارند و بعد از کنار گذاشتن آن ابیات، چند بیت دارای «تضاد» هستند؟

الف) شمع دل دمسازم بنشست چو او برخاست	ب) سیر آینه دل، ضبط نفس می‌خواهد
ج) سرمایه آگاهی، گر آینه‌داری‌هاست	د) آمد کنون بدایت عمرم به منتها
ه) هر که چون من به کفرش ایمان است	و) صد شکر که دل‌های عزیزان همه آن‌جا

۳ - ۳ (۲)

۴ - ۲ (۱)

۵ - ۱ (۴)

۲ - ۴ (۳)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

می‌دانیم که «تضاد» آوردن دو کلمه است که معنا یا مفهوم آن‌ها ضدّ یکدیگر باشد؛ مثل: «سیاه و سفید» یا «شاد و غمگین». نسبت‌دادن دو مفهوم متضاد به یکدیگر، آرایه «متناقض‌نما» را ایجاد می‌کند؛ مثل: «حاضر غایب» یا «فریاد بی‌صدا».

نکات

۱) در «تضاد»، دو امر مختلف با یکدیگر متضادند؛ در حالی که در «تناقض» وجود تضاد در مورد یک امر است؛ مثلاً اگر بگوییم: «سعید عاقل و وحید بی‌خرد است». فقط تضاد داریم، چون عاقل بودن مربوط به سعید و بی‌خرد بودن مربوط به وحید است؛ اما اگر بگوییم: «سعید عاقل بی‌خردی است». تضاد، تبدیل به تناقض می‌شود، چون در این‌جا، عقل و بی‌خردی را به یک شخص نسبت داده‌ایم.

۲) در «تناقض» شرط هم‌زمانی باید رعایت شود؛ مثلاً جمله «او فقیر است؛ اما ثروتمند خواهد شد». تناقض ندارد، چون فقیربودن مربوط به زمان حال است و ثروتمندشدن مربوط به آینده؛ اما اگر بگوییم: «او فقیری است که ثروتمند است». تناقض به کار برده‌ایم.

۳) در «تناقض» شرط هم‌مکانی باید رعایت شود؛ مثلاً اگر بگوییم: «من در نزد تو دیوانه‌ام و دور از تو عاقل» فقط تضاد داریم؛ اما اگر بگوییم: «من در عشق تو دیوانه و عاقلم» تناقض پدید می‌آید.

پاسخ تشریحی

بیت «الف» تضاد دارد، زیرا «نشستن» و «برخاستن» به دو امر مختلف مربوط است. در بیت «ب»، «محبوس بودن آزادی» پارادوکس (تناقض) است. در بیت «ج» نیز «نزدیک‌تر از دوری» نسبت‌دادن دو مفهوم متضاد به یکدیگر است؛ بنابراین ایجاد تناقض می‌کند. در بیت «د»، «بدایت» (= آغاز) عمر به «منتها» (= پایان) رسیده؛ یعنی عمر به سر آمده است. در این‌جا، تنها میان بدایت و منتها تضاد وجود دارد. در بیت «ه»، «ایمان داشتن به کفر» متناقض‌نماست، چون دو مفهوم متضاد به یکدیگر نسبت داده شده‌اند و در بیت «و»، میان «معمور» و «خراب» هم‌مکانی وجود ندارد، چون می‌گوید: «دل‌های عزیزان در آن‌جا، معمور (= آباد) است؛ اما در این‌جا خراب است.»؛ بنابراین پارادوکس نداریم و فقط معمور و خراب متضادند.

نکته توجه داشته باشید که با توجه به صورت سؤال، برای پیدا کردن تضاد، بیت‌های دارای تناقض را کنار می‌گذاریم؛ و گرنه برخی ابیات، علاوه بر تناقض، تضاد هم دارند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۳۷

تمام ابیات زیر به استثنای گزینه به دو شکل متداول به ارکان عروضی تقطیع می‌شوند.

- (۱) گلچین که آمد ای گل من در چمن نباشم
 (۲) ای در طلبت صد چاک از غصه گریبان‌ها
 (۳) شامگهی کز افق، گشت نهان آفتاب
 (۴) امشب ز دست بردی با یک ترانه ما را
 آخر نه باغبانم؟ شرط است من نباشم
 خون‌ها ز غمت جاری از دیده به دامن‌ها
 پرده ز زین گرفت مهر ز نیلی قباب
 با یک ترانه کردی از خود روانه ما را

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

مشاوره سعی کنید که از عروض سماعی برای پاسخ‌گویی سریع‌تر بهره ببرید.

خودت حل کنی بهتره باید ببینی هجاهای کدام گزینه‌ها، هم به شکل «۳ تایی - ۴ تایی - ۳ تایی - ۴ تایی» هم به شکل «۴ تایی - ۳ تایی - ۳ تایی - ۴ تایی» هستند. این بیت‌ها به دو شکل تقطیع می‌شوند.

نکته اغلب وزن‌هایی که به دو حالت دسته‌بندی می‌شوند، یک حالتشان با «مفعول» آغاز می‌شود؛ پس اگر تشخیص دادید که رکن اولی بی‌تی نمی‌تواند «مفعول» (-- U) باشد، معمولاً آن بیت، فقط به یک صورت دسته‌بندی می‌شود.

پاسخ تشریحی بیت سوم را تنها به یک شکل متداول می‌شود تقطیع کرد:

شا	م	گ	هی	گز	اُ	فُق	گشت	نَ	هان	آ	ف	تاب
پَر	دِ	ي	رَر	رین	گِ	رِفَت	مِهَر	زِ	نِی	لِی	قِ	باب
-	U	U	-	-	U	U -	U	U	-	-	U	-
مفتعلن				فاعلن			مفتعلن			فاعلن		

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) و (۴) به دو شکل متداول «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» و «مستعلن فعولن مستعلن فعولن» و (۲) به دو شکل متداول «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» و «مستعلن مفعولن مستعلن مفعولن» تقطیع می‌شوند.

تست و پاسخ ۳۸

در کدام یک از ابیات زیر، هجای کشیده نیم‌مصراع، بلند محسوب می‌شود؟

- (۱) یار به ما نظر نکرد صبر و شکیب را وداع
 (۲) از بر من می‌رود سرو خرامان او
 (۳) بسیار سفر باید تا پخته شود خامی
 (۴) امشب تو را به خوبی نسبت به ماه کردم
 ناله ما اثر نکرد صبر و شکیب را وداع
 تا نزنند آرزو دست به دامن او
 صوفی نشود صافی تا درنکشد جامی
 تو خوب‌تر ز ماهی من اشتباه کردم

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

خودت حل کنی بهتره بین هجای نیم‌مصراع (یعنی جای توقف و درنگ وسط مصراع) در کدام گزینه، هجای کشیده دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

درس نامه ●● ارکان عروضی در اوزان دوری به شکل « $\square\Delta\square\Delta$ » یعنی یک‌درمیان هستند. یکی از ویژگی‌های اوزان دوری این است که هجای پایان نیم‌مصراع، حتی اگر کوتاه یا کشیده باشد، بلند محسوب می‌شود؛
 نمونه: مژده که آمد برون خاطر ما ز انتظار مژدهٔ فتح‌الفتح داد به ما کردگار
 وزن این بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» و از اوزان دوری (همسان دولختی) است. در نیم‌مصراع دوم آن (توح)، هجای کشیده، بلند محسوب می‌شود:

مُژ	دِ	ی	قَت	حُل	فُ	تو	ح	دا	د	پ	ما	کِر	دِ	گا	ر
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن			

در **پاسخ تشریحی** (۱) هجای نیم‌مصراع در هر دو مصراع، «گرد» است که یک هجای کشیده است؛ اما برای رعایت وزن و نظم میان ارکان بیت، لازم است که آن را بلند در نظر بگیریم.

یا	ر	پ	ما	نَ	ظَر	نَ	گر	د	صَب	رُ	شَن	کِیَب	را	وِ	دا	ع
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	U
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن				

نکته هجای پایان مصراع نیز در این‌جا کشیده است و بلند محسوب شده است. بلندبودن هجای پایانی مصراع، ارتباطی با دوری بودن این وزن ندارد و همواره هجای پایان مصراع‌ها را بلند در نظر می‌گیریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

هجای نیم‌مصراع در بقیهٔ گزینه‌ها، بلند است:

در (۲) هجای نیم‌مصراع اول، «وَد» و هجای نیم‌مصراع دوم، «زو» است:

آزِ بَرِ مَن	می‌رَوَد	سَرَوِ خَرَا	مَنِ او
تا نَرَزَ نَد	آرِزُو	دَسْتِ بَه دَا	مَنِ او
مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن

در (۳) هجای نیم‌مصراع اول، «یَد» و هجای نیم‌مصراع دوم، «فی» است:

بِسِیَار	سَفَر	بَیْد	تا پُخْتَه	شَوَد	خَامِی
صُوفِی تَشَوَد	صَافِی	تا دَر تَشِکِّشَد	جَامِی		
مفعول	مفاعیلن	مفعول	مفاعیلن		

در (۴) هجای نیم‌مصراع اول، «بی» و «هجای نیم‌مصراع دوم»، «هی» است:

إمَّشَبِ تُو	رَا بَه خُوبِی	نِیْسَبَتِ بَه	مَهِ	گَرْدَم
تُو خُوب	تَر زِ مَهِی	مَن	إشْتِیَبَاه	گَرْدَم
مفعول	فاعلاتن	مفعول	فاعلاتن	

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۳۹

ارکان عروضی در کدام بیت، هم به صورت «۳هجایی - ۴هجایی» و هم به صورت «۴هجایی - ۳هجایی» می‌تواند بیاید؟

کدام بیت بر وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» یا «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» است.

- (۱) گر گل رخسار تو عزم گلستان کند
 (۲) خواهم که با تو باشم اما کجا نشیند
 (۳) با تو پدید می‌کنم حال تباه خویش را
 (۴) ای ترک، چشمت را بگو تا دل‌ربایی کم کند
- گل به تماشای تو روی به بستان کند
 مثل تو پادشاهی با همچو من گدایی
 تا تو نصیحتی کنی چشم سیاه خویش را
 یا غمزه را پندی بده تا بی‌وفایی کم کند

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

نکته می‌دانیم که اوزان دوری، وزن یک‌درمیان (□Δ□Δ) دارند. برخی از اوزان دوری، به دو شکل تقطیع می‌شوند.

دو وزن زیر را به عنوان پرکاربردترین اوزان دوری با دو تقطیع مختلف، به خاطر داشته باشید:

(۱)

مفعول	فاعلاتن	مفعول	فاعلاتن	مفعول	فاعلاتن	مفعول	فاعلاتن	مفعول	فاعلاتن
U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--
(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)
U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--

(۲)

مفعول	مفاعیلن	مفعول	مفاعیلن	مفعول	مفاعیلن	مفعول	مفاعیلن	مفعول	مفاعیلن
U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--
(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)	(۳تایی - ۴تایی)
U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--	U--

پاسخ تشریحی ۲ بر وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» است که مطابق نکته بالا، به صورت «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» هم تقطیع می‌شود:

تقطیع می‌شود:

خا	هم	ک	با	ت	با	شَم	آم	ما	گ	جا	ن	شی	تد
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
مفعول	مفعول	فاعلاتن	فاعلاتن	مفعول	مفعول	فاعلاتن	فاعلاتن	مفعول	مفعول	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن
مستفعلن	مستفعلن	فاعولن	فاعولن	مستفعلن	مستفعلن	فاعولن	فاعولن	مستفعلن	مستفعلن	فاعولن	فاعولن	فاعولن	فاعولن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

گر	گ	ل	رُخ	سا	ر	ت	عز	م	گ	س	کان	گ	تد
-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن	مفتعلن	فاعلن	فاعلن	مفتعلن	مفتعلن	فاعلن	فاعلن	مفتعلن	مفتعلن	فاعلن	فاعلن	فاعلن	فاعلن

(هجای نیم‌مصراع، در وزن دوری بلند محسوب می‌شود.)

این وزن هم دوری است؛ ولی تنها به همین شکل تقطیع می‌شود.

(۳)

با	ت	پ	دیند	می	گ	تم	حا	ل	ت	با	ه	خیش	را
-	U	U	-	U	-	-	-	U	U	-	U	U	-
مفتعلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

این وزن نیز گرچه دوری است، تنها به همین شکل تقطیع می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

۴

ای	تُر	ک	چَش	مَت	را	بِ	گو	تا	دِل	رُ	با	یِ	گَم	گُ	نَد
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن			

این بیت، وزن همسان تک پایه‌ای دارد و به همین صورت منظم «۴تا - ۴تا» تقطیع می‌شود.

تست و پاسخ ۴۰

کدام بیت «وزن دوری» دارد؟

- (۱) یار مرا غار مرا عشق جگرخوار مرا
 (۲) او می‌رود با گام‌هایی سست و لرزان
 (۳) چه رهاورد سفر دارم ای مایهٔ عمر؟
 (۴) آن کعبه نخواهم رفت چون کعبهٔ من آن کوست
- یار تویی غار تویی خواجه نگه‌دار مرا
 او می‌رود با جامه‌دانی کهنه در دست
 سینه‌ای سوخته در حسرت یک عشق محال
 آن قبله نخواهم دید چون قبلهٔ من آن روست

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

خودت حل کنی بهتره بین کدوم بیت، درست وسط مصراعش یه مکث داره.

درس نامه ●● وزن دوری به وزنی می‌گوییم که ارکان عروضی آن، یک‌درمیان تکرار می‌شوند و شکلی شبیه « $\square\Delta\square\Delta$ » دارد. مشهورترین وزن‌های دوری به این ترتیب است:

- مفعولُ مفاعیلن مفعولُ مفاعیلن = مستفعلُ مفعولن مستفعلُ مفعولن
- مفعولُ فاعلاتن مفعولُ فاعلاتن = مستفعلن فاعولن مستفعلن فاعولن
- مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
- مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

نکته برخی از اوزان دوری به دو شکل تقطیع می‌شوند؛ «۳تایی و ۴تایی» یا «۴تایی و ۳تایی».

پاسخ تشریحی بیت چهارم بر وزن «مفعولُ مفاعیلن مفعولُ مفاعیلن» است.

آن	گَع	بِ	نَ	خا	هَم	رَفِیت	چُن	گَع	بِ	یِ	مَن	آن	کو	ست	
-	-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	-	U	
مفعولُ				مفاعیلن				مفعولُ				مفاعیلن			
مستفعلُ				مفعولن				مستفعلُ				مفعولن			

نکته در اوزان دوری، هجای نیم‌مصراع، بلند محسوب می‌شود، به همین دلیل، هجای «رَفَت» را بلند در نظر گرفته‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بر وزن «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است:

یا	ر	مَ	را	غا	ر	مَ	را	عِش	قِ	جِ	گَر	خا	ر	مَ	را
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن			

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

۲ بر وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع» است:

او	می	رَ	وَد	با	گا	م	ها	ی	سُس	تْ	لَر	زَان
—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—
مستفعلن			مستفعلن				مستفعلن			فع		

۳ بر وزن «فعلاتن فعلاتن مفعولن فعلن» است:

چ	رَ	ها	وَر	دِ	سَ	قَر	دا	رَم	ای	ما	ی	ی	عُمَر
U	U	—	U	U	—	—	—	—	—	—	U	U	U
فعلاتن			فعلاتن			مفعولن			فعلن				

نکته رکن سوم این مصراع، در اصل به صورت «فَعَلاتن» (UU --) است که در این جا با توجه به اختیار وزنی «ابدال» به جای آن، «مفعولن» (---) آمده است. با اختیارات وزنی، در درس هشتم علوم و فنون ادبی (۳) آشنا می شوید.

تکنیک در «اوزان دوری» رکن اول با دوم متفاوت است؛ بنابراین در (۱) تا (۳) به محض این که رکن دوم، مشابه رکن اول شد، آن گزینه کنار می رود.

تست و پاسخ ۴۱

تقطیع هجایی و ارکان بیت «یک دم دل ما از غم آسوده نخواهد شد / وین عقده به آسانی بگشوده نخواهد شد» در کدام گزینه، درست آمده است؟

- (۱) --U- / U-- / --U- / U--
 (۲) --U / -U-- / --U / -U--
 (۳) ---U / U-- / ---U / U--
 (۴) -- / UUU-- / UUU-- / UUU--

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره فکر کنم تا الآن با عروض سماعی (تشخیص وزن از راه شنیدن) آشنا شده باشید. اگر با خواندن بیت بتوانید وزن آن را تشخیص دهید، انتخاب گزینه صحیح به راحتی و در مدت زمان کوتاه امکان پذیر می شود.

پاسخ تشریحی یک مصراع از بیت را تقطیع می کنیم و با توجه به «اوزان همسان دولختی» که ارکان آن ها یک در میان، مشابه یکدیگر است، به جواب می رسیم:

یک	دَم	دِ	لِ	ما	اَز	عَم	آ	سو	دِ	نَ	خا	هَد	شد
—	—	U	U	—	—	—	—	—	U	U	—	—	—
مفعول			مفاعیلن			مفعول			مفاعیلن				

نکته هجاهای این بیت را اگر «۴ تا - ۳ تا - ۴ تا - ۳ تا» جدا بکنیم به «-- / UUU-- / -- / UUU--» یعنی «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» می رسیم. لازم است به این نکته توجه داشته باشید که ارکان مشخص شده در (۳)، شکل دوم تقطیع این بیت است که هجاهای آن به صورت «۴ تا - ۳ تا - ۴ تا - ۳ تا» تقسیم بندی شده اند؛ یعنی در واقع وزن «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» با «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» یکسان است.

دام تستی با توجه به این که یک صورت از تقطیع این بیت می تواند با «-- UU» شروع شود، توجه نکردن به تقطیع هجایی کل مصراع می تواند شما را اشتباهاً به سمت (۴) ببرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۴۲

کدام بیت بر وزن «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» سروده شده است؟

- (۱) نرگس در ماجرا چشمک زد سبزه را
 (۲) هرگز کسی به خوبی چون یار ما نباشد
 (۳) آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند
 (۴) عمر عزیز شد تلف وز آن نداری جز اسف
- سبزه سخن فهم کرد گفت که فرمان تو را
 مه را نظیر رویش گفتن روا نباشد
 آیا بود که گوشه چشمی به ما کنند
 تا فرصتی داری به کف باید شماری مغتنم

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره همون بیتیه که بر وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» است.

نکته می‌دانیم که بعضی از وزن‌های همسان دولختی را به دو شکل می‌توانیم تقطیع به ارکان عروضی بکنیم. «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» یکی از همان وزن‌هاست که آن را می‌شود به شکل «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» نیز تقطیع کرد؛ بنابراین اگر گوش شما با این وزن دوم آشنا تر است، حواستان باشد که همان وزن مورد نظر در صورت سؤال است.

پاسخ تشریحی در این جا کار ما «مهندسی معکوس» است! یعنی وزن را داریم و می‌خواهیم بدانیم کدام گزینه بر این وزن سروده شده. پاسخ ما ۲ است:

هَر	گِز	ک	سی	پ	خو	بی	چُن	یا	ر	ما	ن	با	شَد
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
مستفعلن				فعولن			مستفعلن			فعولن			

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱

تَر	گِیس	دَر	ما	ج	را	چِش	مَک	زَد	سَب	ز	را
-	-	-	-	U	-	-	-	-	-	U	-
مفعولن			فاعلن			مفعولن			فاعلن		

۳

آ	نَان	ک	خا	ک	را	پ	ن	ظَر	کی	م	یا	ک	تَنبَد
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
مستفعلن				مفاعِلن			مستفعلن			فَعَلن			

وزن این بیت «ناهمسان» است.

۴

عُم	ر	ع	زی	زَت	سُد	ت	لَف	وَز	آن	ن	دا	ری	جُز	آ	سَف
-	U	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن					

در هجای دوم این مصراع، مصوت کوتاه «ی» بلندتر از حالت عادی خوانده می‌شود؛ به همین دلیل، هجای کوتاه را خط زده و به جای آن، علامت هجای بلند گذاشته‌ایم. این تغییر با مجوز «اختیارات زبانی» صورت گرفته که در درس پنجم علوم و فنون ادبی (۳) در این باره شرح و بسط داده شده است.

تست و پاسخ ۴۳

ابیات کدام گزینه، همگی «وزن همسان دولختی» دارند؟

- (الف) دل بی تو نیاساید از سیر گلستان‌ها
 (ب) ای کاش دلت از دل تنگم خبری داشت
 (ج) از بر من می‌رود سرو خرامان او
 (د) فریاد خسته‌ام را در ژرفنای دریا
 (ه) تا که خرابم نکند کی دهد آن گنج به من
 (و) ای که به حسن قامتت سرو ندیده‌ام سهی
- خاطر نشود خرم از گردش بستان‌ها
 یا ناله من در دل سنگت اثری داشت
 تا نزند آرزو دست به دامان او
 هرگز نمی‌شنیدی از اوج آن ستاره
 تا که به سلیم ندهد کی کشدم بحر عطا
 گر همه دشمنی کنی از همه دوستان بهی

(۲) ج - ه - ب

(۱) الف - ج - و

(۴) و - د - ه

(۳) الف - ب - د

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره باید بیت‌ها رو با ریتم بخونی و ببینی کدام بیت‌ها، درست وسطشون یک مکثی اتفاق می‌افته. اونا وزنشون همسان دولختیه.

نکته وزن همسان دولختی دو ویژگی مهم دارد؛ یکی این که ارکان عروضی آن، یک‌درمیان شبیه هم‌اند: □△□△؛ دوم این که در نیم‌مصراع می‌توانیم یک توقف یا درنگ داشته باشیم.

پاسخ تشریحی ابیات «الف»، «ج»، «د» و «و» وزن همسان دولختی دارند:

(الف)

دل	بی	ن	یا	سا	ید	آز	سی	ر	گ	س	تان	ها
—	—	U	—	—	—	—	—	U	U	—	—	—
مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل
مستفعل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل

این بیت به دو صورت تقطیع به ارکان می‌شود که هر دو حالت آن، همسان دولختی است.

(ب)

ای	کا	ش	د	ل	آز	د	ل	ت	ن	گ	خ	ب	ری	دا	شت
—	—	U	U	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل
مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل	مفعول	مفاعیل

این بیت به دو شکل، تقطیع به ارکان می‌شود که شکل اول آن، همسان تک‌پایه‌ای [محدوف] است و شکل دوم آن، ناهمسان است.

(ج)

آز	ب	ر	من	می	ر	ود	سر	و	خ	را	ما	ن	او
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
مفتعلن	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل
مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل

وزن این بیت، همسان دولختی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

(د)

قَر	یا	دِ	خَس	تِ	آم	را	دَر	زَر	ف	نا	ی	دَر	یا
—	—	U	—	U	—	—	—	—	U	—	U	—	—
مفعول				فاعلاتن				مفعول		فاعلاتن			
مستفعلن				فعولن				مستفعلن		فعولن			

این بیت به دو شکل تقطیع به ارکان می‌شود که هر دوی آن‌ها، همسان دولختی است.

(ه)

تا	کِ	خَ	را	بَم	نَ	کُ	نَد	کِی	دَ	هَ	دَان	گَنج	بِ	مَن	
—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	—	
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن			

وزن این بیت، همسان تک پایه‌ای است.

(و)

ای	کِ	بِ	حُس	نِ	قا	مَ	تَت	سَر	و	نَ	دِی	دِ	آم	سَ	هی
—	U	U	—	U	—	U	—	—	U	U	—	U	—	U	—
مفتعلن				مفاعِلن				مفتعلن				مفاعِلن			

وزن این بیت، همسان دولختی است.

اکنون به گزینه‌ها توجه می‌کنیم؛ در (۱) هر سه بیت، وزن همسان دولختی دارند.

تکنیک برای پاسخ‌گویی به چنین سؤالی، حتماً حتماً باید عروض سماعی (تشخیص وزن از راه شنیدن) را بلد باشید؛ وگرنه در یک دقیقه زمان کنکور که هیچ؛ در پنج دقیقه هم نمی‌شود به این سؤال جواب داد!

دام‌تستی اگر به ارکان عروضی یک مصراع، به طور کامل توجه نکنید، ممکن است در حالتی مثل شکل دوم تقطیع بیت «ب» با دیدن دو رکن «مفعول مفاعیل» در آغاز آن، حکم به دولختی بودن آن بدهید. اشتباه دیگری که ممکن است مرتکب شوید آن است که در بیت «ه» با دیدن رکن اول (مفتعلن) گمان کنید که وزن آن، یکی از وزن‌های همسان دولختی است که با «مفتعلن» شروع می‌شود.

تست و پاسخ ۴۴

وزن عروضی کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟

«تا دل من برده‌ای قصد جفا کرده‌ای»

نی بر من بوده‌ای نی غم من خورده‌ای»

۱) دل ببری تن بزنی اینت بلایی که تویی
 ۲) آن‌که ز شرم لطف او آتش ناب آب شد
 ۳) کار دو گیتی به کام صدر اجل باد
 ۴) روز طرب رخ نمود روزه به پایان رسید

۱) دل ببری تن بزنی اینت بلایی که تویی
 ۲) آن‌که ز شرم لطف او آتش ناب آب شد
 ۳) کار دو گیتی به کام صدر اجل باد
 ۴) روز طرب رخ نمود روزه به پایان رسید

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی وزن بیت صورت سؤال «مفتعلن فاعلن مُفتعلن فاعلن» است که در ۴ تکرار شده است:

ای	د	گر	فا	ج	د	قص	ای	د	بُر	من	ل	د	تا
-	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-
سید	ر	یان	پا	ب	ز	رو	مود	ن	رُخ	رَب	ط	ز	رو
U	U	-	-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-
فاعلن		مفتعلن			فاعلن			مفتعلن					

نکته (۱) هجای پایانی مصراع در ۴ کشیده است؛ اما می‌دانیم که هجای پایانی مصراع - هر چه که باشد - بلند در نظر گرفته می‌شود. به همین دلیل، «سید» را هجای بلند در نظر گرفته و علامت هجای کوتاه آن را خط زده‌ایم. (۲) در اوزان دوری، هجای نیم‌مصراع نیز - هر چه که باشد - بلند در نظر گرفته می‌شود؛ یعنی از این لحاظ، مانند هجای پایان مصراع است. به همین دلیل، «مود» را در نیم‌مصراع ۴ بلند در نظر گرفته و علامت هجای کوتاه آن را خط زده‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

دِل	پ	ب	ری	تَن	پ	رَ	نی	اینبت	ب	لا	بی	ک	تُ	یی
-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن						

«اینبت» از نظر دستوری «صوت» است؛ به معنی «عجبا، ای عجب».

آن	ک	ز	شَر	م	لُط	ف	او	آ	ت	ش	نا	ب	آ	ب	شد
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				مفاعِلن				مفتعلن				مفاعِلن			

کا	ر	دُ	گی	تی	پ	کا	م	صد	ر	آ	جَل	با	د
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U
مفتعلن				فاعِلاتُ				مفتعلن				فَع	

تست و پاسخ ۴۵

با توجه به مباحث «علوم و فنون ادبی» کدام گزینه دربارهٔ دو بیت زیر که از غزلی متعلق به سعدی انتخاب شده، غلط است؟
 «مایهٔ پرهیزگار قوت صبر است و عقل گرفتار عشق، صبر زبون هواست
 دلشده پای‌بند گردن جان در کمند زهرهٔ گفتار نی کاین چه سبب و آن چراست»
 (۱) در بیت نخست، آرایهٔ «لَف و نشر مشوش» داریم.

(۲) این شعر، وزن دوری دارد و هجای نیم‌مصراع در هر چهار مصراع آن، کشیده است که هجای بلند محسوب می‌شود.

(۳) بیت دوم با بیت «مزن ز چون و چرا دم که بندهٔ مقبول / قبول کرد به جان هر سخن که جانان گفت» قرابت معنایی دارد.

(۴) قافیۀ این غزل مطابق «قاعدهٔ ۱ قافیه» ساخته شده و «ست» (است) ردیف آن است.

(کلّ مباحث علوم و فنون ادبی)

پاسخ: گزینهٔ ۲

مشاوره چند سالی است که آخرین سؤال مبحث «قافیه و عروض» به سؤالی ترکیبی اختصاص داده شده است. پاسخ دادن به این سؤال، معمولاً وقت گیر است و نیاز به دانش ادبی بالایی دارد. توصیه می‌کنیم که دور شماره این سؤال در دفترچه، دایره بکشید و در زمان اضافه‌ای که در پایان دفترچه شماره ۱ کنکور در نظر گرفته‌اید، به سراغ آن بروید تا خدای نکرده، کلی از وقتتان صرف پاسخ‌گویی به آن نشود و چند سؤال را از دست بدهید.

پاسخ تشریحی این غزل، وزن دوری دارد [جمله اول در ۲] درست است]. اما هجای نیم‌مصراع چهارم آن، کشیده نیست («نی» یک هجای بلند است)؛ هر چند نیم‌مصراع‌های دیگر آن، هر سه، هجایشان کشیده است (به ترتیب: گار - عشق - بند) و بلند محسوب می‌شود! بررسی سایر گزینه‌ها:

در ۱ «قوت صبر» (لف ۱) با «صبر زبون هواس» (نشر ۲) و «[قوت] عقل» (لف ۲) با «عقل گرفتار عشق [است]» (نشر ۱) مرتبط است و لَف و نشر نامرتب (مشقوش) ایجاد کرده است. مفهوم بیت مندرج در ۲ این است که «عاشق در برابر معشوق تسلیم است» که با بیت دوم صورت سؤال، قرابت معنایی دارد و بالاخره در ۴ با توجه به قالب شعر که غزل است، «هوا» و «چرا» واژه‌های قافیه‌اند و «ا» حرف اصلی قافیه، بر طبق قاعده ۱ قافیه است. در ضمن فعل «است» بعد از واژه‌های قافیه، عیناً از نظر لفظ و معنا تکرار شده؛ بنابراین «ردیف» شعر است.

تکنیک ابتدا سراغ گزینه‌های بروید که روی موضوع آن، تسلط بیشتری دارید تا بتوانید گام به گام به پاسخ سؤال نزدیک شوید.

تست و پاسخ ۴۶

کدام یک از ابیات زیر، مفهومی «متفاوت» با دیگر ابیات دارد؟

- ۱) اول اندیشه وانگهی گفتار
- ۲) حرف چه بود تا تو اندیشی از آن؟
- ۳) سخن کاو از سر اندیشه ناید
- ۴) هر که تأمل نکند در جواب

- پای‌بست آمده است پس دیوار
حرف چه بود؟ خار دیوار رزان
نوشتن را و گفتن را نشاید
بیشتر آید سخنش ناصواب

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای پاسخ‌گویی مطلوب به سؤالات «قرابت معنایی» لازم است به معنی و مفهوم ابیات و همچنین عبارات‌های ادبی در کتاب‌های علوم و فنون ادبی، توجه داشته باشید. معمولاً یکی از گزینه‌های سؤال و یا بیت صورت سؤال، از کتاب درسی انتخاب می‌شود. اگر شما از قبل به آن‌ها توجه کرده باشید، به محض خواندن متن، مفهوم آن به ذهنتان متبادر می‌شود و با کمی تأمل می‌توانید بیت یا بیت‌های هم‌مفهوم با آن را تشخیص بدهید.

پاسخ تشریحی مفهوم محوری این سؤال این است که اندیشه باید بر گفتار مقدم باشد. این مفهوم در تمام ابیات به جز ۲ دیده می‌شود. مفهوم بیت ۲: سخن، مانع رسیدن به حقیقت معنا می‌شود (حرف مانند خار دیوار باغ انگور است که مانع دستیابی به انگور می‌شود). معنی بیت ۱: نخست باید اندیشید و سپس سخن گفت؛ همان‌طور که ابتدا پی دیوار را بنا می‌کنند و سپس خود دیوار را.

تست و پاسخ ۴۷

کدام ابیات با رباعی زیر، ارتباط مفهومی دارند؟
«آن قصر که با چرخ همی زد پهلوی
دیدیم که بر کنگره‌اش فاخته‌ای

بر درگه آن شهان نهادندی رو
بنشسته همی گفت که کوکو، کوکو!

الف) سرالبارسلان دیدی ز رفعت رفته بر گردون
ب) در این فیروزه‌کاخ دیربنیاد
ج) سپهر بلند ار کشد زین تو
د) ز قصرش کمین پایه، چرخ بلند

به مرو آ تا کنون در گل تن البارسلان بینی
عجب غافل‌نهاد است آدمی‌زاد
سرانجام خشت است بالین تو
ز فیضش گران‌مایه، خاک نژند

۴ - ب - د

۳ - الف - ج

۲ - ب - ج

۱ - الف - د

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

نکته گاهی عین ابیات موجود در کتاب درسی، در صورت سؤال یا در گزینه‌ها مطرح نمی‌شود؛ اما مفهوم مورد نظر برگرفته از کتاب درسی است. مفهوم **زوال قدرت‌های دنیایی** از مفاهیم رایج در ادبیات فارسی است و ابیات زیر در ارتباط با آن، در کتاب‌های علوم و فنون ادبی آمده است:

- هان ای دل عبرت‌بین از دیده عبرت کن، هان
- از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه
- چنین داد پاسخ فریدون که تخت
- ایوانِ مداین را آیینۀ عبرت دان
- زیر پی پیلش بین شهمات شده نُعمان
- نماند به کس جاودانه نه بخت

برخی ابیات شعر «بیداد ظالمان» از سیف فرغانی در کتاب فارسی (۱) نیز با این مفهوم مرتبط‌اند:

- هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد
- هم رونقِ زمانِ شما نیز بگذرد
- وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب
- بر دولت‌آشیان شما نیز بگذرد
- ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن
- تأثیرِ اخترانِ شما نیز بگذرد

پاسخ تشریحی شاعر در رباعی صورت سؤال می‌گوید که قصری که بلندای آن تا آسمان می‌رسیده و پادشاهان زیادی در برابر عظمت آن، تعظیم می‌کرده‌اند، اکنون ویران شده و پرندگان در آن لانه کرده‌اند. همان‌طور که اشاره شد، این مفهوم به **زوال قدرت‌های دنیایی** اشاره دارد که در ابیات «الف» و «ج» نیز دیده می‌شود.

مفهوم سایر ابیات: بیت «ب»: غافل بودن انسان / بیت «د»: رفعت مقام ممدوح («ممدوح» یعنی کسی که مورد مدح و ستایش قرار گرفته است).

تکنیک در این قبیل سؤالات، برای سرعت‌بخشیدن به کار می‌توان از شعر صورت سؤال صرف نظر کرد و صرفاً ابیات را خواند و دو بیت هم‌مفهوم را انتخاب کرد.

تست و پاسخ ۴۸

در کدام‌یک از ابیات زیر، «عشق» دیرپای‌تر است و دوام بیشتری دارد؟

- ۱) همه عمر برندارم سر از این خمار مستی
- ۲) به خوابگاه عدم گر هزار سال بخرم
- ۳) سر ز مستی برنگیرد تا به صبح روز حشر
- ۴) گویند مگو سعدی، چندین سخن از عشقش
- که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی
- به خواب عافیت آن‌گه به بوی موی تو باشم
- هر که چون من درازل یک جرعه خورداز جام دوست
- می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۳)

پاسخ: گزینه ۳

درس‌نامه دو مفهوم در ادبیات عاشقانه ما هست که بسیار به هم نزدیک‌اند؛ اما تفاوتی جزئی با یکدیگر دارند:

«عاشقی تا سر حد مرگ» و «عشق جاویدان». تفاوت این مفهوم در آن است که در دومی، عشق حتی بعد از مرگ و گاهی تا روز قیامت دوام دارد؛ ملاحظه کنید:

- بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک
- در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم
- به وقت صبح قیامت که سر ز خاک برآرم
- بگفت آن‌گه که باشم خفته در خاک (عاشقی تا سر حد مرگ)
- بدان امید دهم جان که خاک کوی تو باشم (عشق حتی بعد از مرگ)
- به گفت‌وگوی تو خیزم به جست‌وجوی تو باشم (عشق تا روز قیامت)

در برابر این مفهوم، مفهوم دیگری نیز وجود دارد که به «ازلی بودن عشق» اشاره دارد؛ یعنی عشق از روز ازل (آغاز آفرینش) در وجود ما هست:

- از شبنم عشق، خاکِ آدم گیل شد
- صد فتنه و شور در جهان، حاصل شد (ازلی بودن عشق)

اما گاهی شاعران پا از این نیز فراتر گذاشته‌اند و به عشقی اشاره دارند که از ازل تا ابد ادامه دارد:

- جز دل من کز ازل تا به ابد عاشق رفت
- جاودان کس نشنیدیم که در کار بماند (ازلی و ابدی بودن عشق)

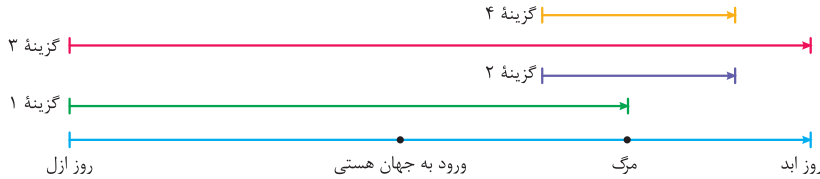
این مفهوم اخیر که عشق را از ازل تا ابد می‌داند، دیرپای‌تر و طولانی‌تر از مفاهیم قبلی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی در ۲۳ که عشق را از روز ازل تا ابد (روز قیامت) می‌داند، عشق دیرپای‌تر است و دوام بیشتری دارد. بررسی گزینه‌های سؤال:

همان‌طور که در نمودار بالا می‌بینید در ۱ عشق از روز ازل تا زمان مرگ ادامه دارد. در ۲ عشقی که طبیعتاً پیش از مرگ شروع شده، بعد از مرگ نیز ادامه دارد. ۳ نیز مانند ۲ به عشق حتی بعد از مرگ اشاره دارد؛ اما دیدیم که در ۳ عشق از ازل شروع شده و تا ابد ادامه دارد.

تست و پاسخ ۴۹

مفهوم کدام بیت به سرودهٔ زیر از «مهدی اخوان ثالث» نزدیک‌تر است؟

«و گر دست محبت سوی کس یازی / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است»

۱) ما ز یاران چشم یاری داشتیم	خود غلط بود آن‌چه ما پنداشتیم
۲) تا زحمت سرمای زمستان نکشد	پر گل نشود دامن هر خار که هست
۳) پرتوی ای مهر رحمت، لطفی ای باد بهار	زان که ما در دست سرمای زمستان اندریم
۴) آن دست دوستی که در اول نگار داد	با دشمنی به خون دل آخر نگار داد

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره گاهی در میان متون تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، شعر یا متنی ادبی آمده است. لازم است که شما به آن اشعار و متون نیز توجه بکنید، چون گاهی مد نظر طراحان قرار می‌گیرد.

پاسخ تشریحی در قطعه شعر صورت سؤال که برگرفته از شعر زیبای «زمستان» از اخوان است، شاعر معتقد است که دستی که از روی دوستی و محبت به سوی کسی دراز می‌کند، بی‌جواب می‌ماند! در ۱ از حافظ نیز شاعر در پی جلب دوستی و محبت از سوی یاران خود است، اما این انتظار او برآورده نمی‌شود؛ بنابراین می‌توان گفت از میان گزینه‌های سؤال، این بیت بیشتر از ابیات دیگر به سرودهٔ «اخوان» نزدیک است. مفهوم سایر گزینه‌ها:

- ۲) تحمل رنج و سختی برای رسیدن به خواسته
 ۳) طلب لطف و مرحمت از مخاطب
 ۴) جفاکاری محبوب

نکته گاهی در صورت سؤال، مفهوم «نزدیک‌تر» یا قرابت معنایی «بیشتر» مطرح می‌شود. در این‌گونه موارد، معمولاً یکی از دو حالت زیر وجود دارد:

- حالت اول این‌که بیش از یک گزینه با شعر یا متن صورت سؤال، مرتبط است و طراح از ما می‌خواهد تشخیص بدهیم کدام گزینه انطباق بیشتری با صورت سؤال دارد.
- حالت دوم آن است که مفهوم هیچ‌یک از گزینه‌ها انطباق زیادی با صورت سؤال ندارد و ما باید بگوییم به هر حال از میان گزینه‌های موجود، کدام‌یک ارتباط قابل قبولی با صورت سؤال دارد. این سؤال، از نوع دوم بود.

تست و پاسخ ۵۰

مفاهیم «بازگشت به اصل - بی خبری غافلان از عالم عشق - در پی رهایی نبودن عاشق - دل‌کندن از دنیا - گذر سریع و بی‌حاصل عمر» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

الف) خلاص حافظ از آن زلف تابدار مباد
 ب) چنین قفس نه‌سزای چو من خوش‌الحانی است
 ج) از جهان هیچ ندیدیم و عبث عمر گذشت
 د) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
 ه) هین خمش کن، خار هستی را ز پای دل بکن

که بستگان کمند تو رستگارانند
 روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم
 ای دریغا که ز گهواره رسیدیم به گور
 کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟
 تا ببینی در درون خویشتن گلزارها

۱) د - ب - الف - ه - ج

۳) ه - د - ب - الف - ج

۲) ب - د - ه - الف - ج

۴) ب - د - الف - ه - ج

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹/ علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۱۱ و ۱۲)

پاسخ تشریحی مفهوم «بازگشت به اصل» را انتخاب می‌کنیم. با توجه به گزینه‌ها باید ابیات «د»، «ب» و «ه» بررسی شوند. این مفهوم در بیت «ب» دیده می‌شود که شاعر در آن می‌گوید: «این دنیا، شایسته مرغ خوش‌آوازی همچون من نیست. به باغ بهشت می‌روم، چون که من پرندۀ آن گلزار هستم.» در نتیجه ۱) و ۳) را کنار می‌گذاریم. با توجه به یکسان بودن ترتیب ابیات «د» و «ج» در ۲) و ۴)، سراغ سومین مفهوم، یعنی «در پی رهایی نبودن عاشق» می‌رویم. این مفهوم را باید در ابیات «ه» و «الف» بررسی کنیم. بیت «الف» قابل قبول است و بیت «ه» رد می‌شود؛ در نتیجه ۲) نیز رد می‌شود و به پاسخ صحیح می‌رسیم.

بررسی مفهوم سایر ابیات:

ج) گذر سریع و بی‌حاصل عمر

د) بی‌خبری غافلان از عالم عشق (آدم‌های فارغ‌البال و آسوده‌خاطری که در ساحل امن به سر می‌برند و هرگز به دریا نرفته‌اند و خطر طوفان دریای عشق را نمی‌شناسند؛ از حال ما بی‌خبرند.)

ه) دل‌کندن از دنیا (تعلقات دنیایی مانند خارهایی هستند که در پای تو فرو رفته‌اند؛ آن‌ها را از پای خود بیرون بیاور تا به گلزار معرفت راه پیدا کنی.)

تکنیک

یک مفهوم را که برایتان ملموس‌تر است، انتخاب کنید. سپس با توجه به بیت‌های پیشنهادی گزینه‌ها، ردّ گزینه کنید و همین‌طور پیش بروید تا به جواب برسید. روش پاسخ‌گویی به این سؤال، شبیه روشی است که در پاسخ‌گویی به سؤالات الفبایی در مبحث «آرایه‌های ادبی» به کار می‌بریم و با آن آشنا هستیم.

جامعه‌شناسی یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۳۴، جامعه‌شناسی دوازدهم: صفحه‌های ۵۴ تا ۷۰

تست و پاسخ (۵۱)

عبارت‌های کدام گزینه، در ارتباط با مفهوم «فرهنگ» درست است؟

- (۱) در زمانی واحد در سرزمین‌های متعدد، فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند. - فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، هیچ‌گاه جهانی نمی‌شوند. - عقاید و ارزش‌ها با پذیرش انسان‌ها به عرصه فرهنگ بشری راه می‌یابند و جلوه و نمود تاریخی پیدا می‌کنند.
- (۲) هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد. - فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند و آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند. - پذیرش تفاوت‌ها از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند.
- (۳) فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود محصول عمل مشترک انسان‌هاست. - هرگاه جامعه از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن می‌گشاید. - فرهنگ جاهلی در عصر نبوی و پس از فتح مکه، در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرده بود.
- (۴) پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی هر فرهنگ، به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند. - فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد همان فرهنگ حق است. - غلبه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم می‌انجامد، اما همواره منجر به گسترش فرهنگی نمی‌شود.

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱، ۲، ۳ و ۴)

پاسخ: گزینه ۲

نکته نکات لازم برای حل این سؤال:

- (۱) انواع فرهنگ‌ها براساس قابلیت جهانی شدن
- دارای ارزش‌های عام و جهان‌شمول ← می‌توانند جهانی شوند.
 - دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه ← می‌توانند جهانی شوند؛ پس برخی فرهنگ‌ها که قومی و قبیله‌ای‌اند، می‌توانند جهانی شوند.
 - دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه‌جویانه ← نمی‌توانند جهانی شوند.
- (۲) نتایج عدم تحقق
- نداشتن معیار و ملاکی برای سنجش عقاید و ارزش‌ها
 - در نتیجه: ناتوانی فرهنگ‌ها در دفاع از حقانیت ارزش‌های خود
 - انکار نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان
 - مسئولیت
 - گرفتن قدرت مقاومت از آدمیان
 - تبدیل انسان‌ها به موجوداتی منفعل
 - فراهم آوردن زمینه نفوذ سلطه‌گران
- (۳) عملکرد فرهنگ‌های جاهلی در دوره‌های مختلف
- قبل از ظهور اسلام ← فرهنگ جاهلی قبیله‌ای در عربستان وجود داشت.
 - در عصر نبوی تا فتح مکه ← در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرد.
 - پس از فتح مکه ← به ناچار ظاهر اسلامی به خود گرفت.
 - در عصر خلافت ← دوباره در جامعه اسلامی نمایان شد.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) درست - نادرست (فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند؛ مگر این‌که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند). - درست

- ۲ درست - نادرست (فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند. عبارت صورت سؤال، نتیجه عدم وجود مسئولیت در یک فرهنگ است.) - درست
- ۳ درست - درست - نادرست (فرهنگ جاهلی در عصر نبوی تا فتح مکه در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرد، نه پس از فتح مکه.)

تست و پاسخ ۵۲

در ارتباط با تعامل جهان‌های طبیعی، فردی و فرهنگی، به ترتیب گروهی که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند و اندیشمندانی که جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ آن‌ها می‌دانند، چه دیدگاهی دارند؟

- ۱) ذهن افراد و فرهنگ جامعه هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. - جهان‌های ذهنی و تکوینی اهمیت و استقلال خود را از دست می‌دهند و تابع فرهنگ جوامع دانسته می‌شوند.
- ۲) بین علوم انسانی و اجتماعی تفاوتی قائل نیستند و به این ترتیب ظرفیت‌هایی را از علوم انسانی سلب می‌کنند. - جهان ذهنی و فردی افراد وابسته به فرهنگ آن‌هاست و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.
- ۳) جهان تکوینی را ماده خامی می‌دانند که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌توانند در آن دخل و تصرف کنند. - جهان ذهنی و تکوینی، استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی و هویت فرهنگی هر جامعه از دست می‌دهند.
- ۴) جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی می‌دانند و معتقدند ذهن افراد و فرهنگ، هویتی مادی دارند. - جهان انسانی را ماده خامی می‌دانند که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره صورت سؤال به ترتیب بیانگر عقاید «طبیعت‌گرایان» و «فرهنگ‌گرایان» است؛ بنابراین گزینه درست گزینه‌ای است که این ترتیب را به درستی رعایت کرده باشد.

درس نامه

<p>جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت، مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است.</p> <p>جهان افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها، نظیر علوم طبیعی است.</p> <p>جهان طبیعت → جهان ذهنی → جهان فرهنگی</p>	<p>براساس این دیدگاه - فرهنگی است.</p> <p>طرفداران این دیدگاه، بین علوم طبیعی و علوم انسانی، تفاوتی قائل نیستند - نتیجه ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌شود.</p>	<p>دیدگاه اول (طبیعت‌گرایان)</p>
<p>جهان ذهنی و فردی افراد، تابع فرهنگ آن‌هاست.</p> <p>جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع در آن دخل و تصرف می‌کنند.</p> <p>جهان طبیعت → جهان ذهنی → جهان فرهنگی</p>	<p>این گروه، جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند.</p> <p>در این دیدگاه - جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.</p>	<p>دیدگاه دوم (فرهنگ‌گرایان)</p>

پاسخ تشریحی

- گروهی که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند، معتقدند ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

● اندیشمندانی که جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ آن‌ها می‌دانند، معتقدند جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) نادرست (این اندیشمندان بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند). - درست
 ۳) نادرست (مربوط به اندیشه اندیشمندانی است که جهان فرهنگی را مهم‌تر از سایر جهان‌ها می‌دانند). - درست
 ۴) درست - نادرست (فرهنگ‌گرایان، جهان تکوینی را ماده خامی می‌دانند که می‌توان در آن دخل و تصرف کرد).

تست و پاسخ ۵۳

متن زیر به ترتیب به عدم تحقق کدام ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی اشاره دارد؟
 «برخی فرهنگ‌ها با نادیده گرفتن اختلاف طبقاتی بین گروه‌ها و اقشار مختلف جامعه، باعث شکل‌گیری دوقطبی در آن جامعه می‌شوند. در چنین شرایطی، افراد در رفع نیازهای مادی ناتوان‌اند و برای پرکردن این خلأ در زندگی خود، به جای تلاش اقتصادی به سمت عرفان‌های کاذب، انزوا و کناره‌گیری از دنیا میل پیدا می‌کنند. این شرایط به تدریج سبب می‌شود انسان‌ها به موجودات منفعلی تبدیل شوند که سرنوشت خود را از پیش تعیین شده می‌دانند. پیامد نامطلوب این وضعیت این است که طبقه حاکم، بیش از پیش به بهره‌کشی از طبقه فرودست می‌پردازند.»

- (۱) عدالت - عقلانیت - تعهد - عقلانیت
 (۲) مسئولیت - معنویت - تعهد - عدالت
 (۳) عدالت - معنویت - مسئولیت - عدالت
 (۴) مسئولیت - عقلانیت - مسئولیت - عقلانیت

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۲)

مشاوره این سؤال هم برای این که قبول کنید «جامعه‌شناسی درسی حفظی نیست» 😊. برای حل این سؤال، باید ویژگی‌های مطلوب هر فرهنگ رو شناسایی کنید و مصادیق عدم تحقق اون‌ها رو تشخیص بدید.

درس‌نامه ●● ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی

- (۱) **حقیقت** ← اگر فرهنگ به حقیقتی قائل نباشد، نمی‌تواند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشد. نتیجه: فرهنگ نمی‌تواند از حقایق ارزش‌های خود دفاع کند.
- (۲) **معنویت** ← فرهنگ جهانی با دارا بودن این ویژگی - به پرسش‌های بنیادین درباره مرگ و زندگی پاسخ می‌دهد. - به نیازهای ابدی و معنوی توجه می‌کند. - اگر فرهنگ صرفاً به نیازهای مادی و دنیوی توجه کند - بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد.
- (۳) **عدالت و قسط** ← فرهنگ جهانی باید از عدالت برخوردار باشد تا به این موارد برسد: - الف) از قطبی شدن جهان، بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر و در نتیجه پایمال شدن حقوق انسان‌ها جلوگیری کند. - ب) از تفرقه بین جوامع و تباه شدن منابع و امکانات بشر پیشگیری کند.
- (۴) **آزادی و حریت** ← برخی قید و بندها مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شوند و زمینه ظلم بر او را فراهم می‌کنند؛ فرهنگ جهانی باید آزادی از این قید و بندها را تأمین کند. - آزادی همواره دو پرسش به همراه دارد: الف) آزادی از چه؟ ب) آزادی برای چه؟ - به این پرسش‌ها براساس ارزش‌های جهان‌شمول دیگر مانند حقیقت، معنویت و عدالت پاسخ داده می‌شود.

فرهنگ مسئول، نقطه مقابل فرهنگ‌های جبرگراست.

- ۵) مسئولیت و تعهد**
- آن‌ها نقش انسان‌ها را در تعیین سرنوشتشان انکار می‌کنند.
 - قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند.
 - انسان‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند.
 - زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌کنند.
 - انسان در این فرهنگ، نمی‌تواند آینده‌اش را براساس اراده و عمل خود بسازد و محکوم به سرنوشتی محتوم است.
- فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان‌شمول را فراهم آورد.

- ۶) عقلانیت** ← فرهنگ جهانی، باید در دو سطح، عقلانیت داشته باشد.
- سطح اول: فرهنگ جهانی باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان (مانند پرسش از معنای زندگی و مرگ) پاسخ دهد.
- اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد ← توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.
- سطح دوم: فرهنگ جهانی باید توانایی پاسخ به پرسش‌های متغیر (مانند پیرشدن جمعیت یا بحران‌های زیست‌محیطی) را داشته باشد.

پاسخ تشریحی ایجاد دوقطبی ← عدالت / پیدایش عرفان و معنویت‌های کاذب و گرایش انسان‌ها به آن ← معنویت / تبدیل انسان‌ها به موجوداتی منفعل ← مسئولیت (تعهد) / بهره‌کشی برخی نسبت به برخی دیگر ← عدالت

تست و پاسخ ۵۴

به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، مربوط به کدام قسمت جدول است؟

نوع استعمار	هدف	ابزار و روش	شیوه مداخله
قدیم	غلبه نظامی	«د»	«ج»
نو	«ب»	اتکا به قدرت اقتصادی	پنهان‌بودن استعمارگران
فرانو	«الف»	رسانه و فناوری اطلاعات	پنهان‌بودن استعمارگران و مجریان

- نفوذ سیاسی و اقتصادی
- حضور مستقیم استعمارگران
- قدرت و فنون نظامی
- ترویج ارزش‌های فرهنگ غرب

(۴) د - ج - ب - الف

(۳) ب - الف - د - ج

(۲) ب - ج - د - الف

(۱) د - الف - ب - ج

(پایه‌شناسی یازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه •• انواع استعمار

- ۱) استعمار قدیم**
- ابزار: فنون نظامی - اقتصاد صنعتی - دریانوردی - برده‌داری
 - هدف: غلبه نظامی - کسب ثروت
 - شیوه مداخله: استعمارگران حضور مستقیم دارند.
- ۲) استعمار نو**
- ابزار: استفاده از مجریان بومی (دولت‌های دست‌نشانده) - کودتای نظامی - قدرت اقتصادی - نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی
 - هدف: کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر
 - شیوه مداخله: استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند.
- ۳) استعمار فرانو**
- ابزار: ظرفیت‌های علمی و فرهنگی - رسانه و فناوری اطلاعات
 - هدف: ترویج ارزش‌های فرهنگ غرب و غلبه بر هویت فرهنگی دیگر کشورها
 - شیوه مداخله: استعمارگران و مجریان هر دو پنهان‌اند.

پاسخ تشریحی

- در استعمار نو، کشورهای استعمارگر می‌خواهند کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر (نفوذ سیاسی و اقتصادی) را در اختیار گیرند. (ب)
- در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند. (ج)
- یکی از عوامل موفقیت و ابزارهای استعمار قدیم، فنون نظامی است. (د)
- جهان غرب در استعمار فرانو، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد تا با غلبه بر آنها، ارزش‌های خود را ترویج دهد. (الف)

تست و پاسخ ۵۵

به ترتیب عبارت درست در رابطه با «گونه نخست فرهنگ جهانی»، «استعمار نو»، «جهان انسانی» و «مدینه تغلب» کدام است؟

- ۱) عقاید و ارزش‌های آن متعلق به قوم و گروه خاصی است. - از نهادهای سیاسی و اقتصادی بین‌المللی بهره می‌برد. - بخش فردی آن به زندگی شخصی انسان بازمی‌گردد. - مردم آن شیفته غلبه بر سایر ملت‌ها هستند.
- ۲) از مرزهای جغرافیایی خود عبور می‌کند. - از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره استفاده می‌کند. - زندگی اجتماعی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد. - مردم آن برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند.
- ۳) جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. - با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد. - به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود. - کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد.
- ۴) از عقاید مشترک انسانی سخن می‌گوید. - پس از جنبش‌های استقلال طلبانه قرن بیستم شکل گرفت. - هر چه با اندیشه و عمل انسان‌ها پدید می‌آید مربوط به این جهان است. - به ناچار از چیرگی بر یکدیگر خودداری می‌کنند.

(پایه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱، ۲ و ۳)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره در حل سوالات جامعه‌شناسی، قدم به قدم حرکت کنید؛ مثلاً ابتدا در قسمت‌های اول هر چهار گزینه، به دنبال عبارت نادرست باشید و رد گزینه کنید؛ سپس به سراغ قسمت‌های بعدی بروید.

درس نامه

- ← مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند و این هنگامی پیش می‌آید که همه آنها، شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند.
- ← هدف این مردم خوار و مقهور کردن دیگران است. آنها نمی‌خواهند ملت مقهور، مالک جان و مال و ... خود باشد.
- ← چنین افرادی دوست دارند بر یکایک مردم جامعه خود نیز چیره شوند، ولی از آنجا که در یک جامعه مردم برای: ۱) بقای خود، ۲) غلبه بر اقوام دیگر و ۳) جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند.
- ← مردم در مدینه تغلب گمان می‌برند که فقط آنان خوشبخت، پیروز و مورد رشک دیگران‌اند (و باید باشند) و از همه جوامع برترند.
- ← آنها مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمارند. این‌گونه اندیشه‌ها در آنان حس خودخواهی را تقویت می‌کند؛ پس همواره می‌خواهند دیگران آنان را ستایش کنند.
- ← گمان می‌برند که ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیتی که آنان به دست آورده‌اند برسند و اصولاً چنین سعادت را نمی‌شناسند.

ویژگی‌های مردم در جامعه تغلب

پاسخ تشریحی

- ۲) درست - درست - نادرست (مربوط به جهان اجتماعی (فرهنگی) است. دقت داشته باشید که جهان اجتماعی بخشی از جهان انسانی است و صورت سؤال به دنبال ویژگی‌های جهان انسانی است، نه اجتماعی.) - درست
- ۳) درست - نادرست (مربوط به امپریالیسم سیاسی است.) - درست - نادرست (مربوط به فرهنگ سرمایه‌داری است.)
- ۴) نادرست (مربوط به گونه دوم فرهنگ جهانی است.) درست - درست - درست

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۵۶

هر یک از موارد زیر، به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارد؟

- پرسش بشر از معنای زندگی و مرگ
- تبلیغات شرکت‌های تجاری غربی در هند و نیجریه
- پرسش از محدودیت روش شناخت به حس و تجربه
- هضم و جذب گروه‌های مهاجم توسط قوم شکست خورده

(۱) سطح اول عقلانیت - اتکای کشورهای استعمارگر به قدرت اقتصادی خود - معرفت‌شناسی - قوم شکست خورده در تهاجم نظامی، هویت فرهنگی خود را حفظ کند.

(۲) پاسخ به پرسش‌های ثابت و متغیر بشر - امپریالیسم اقتصادی - هستی‌شناسی - قوم شکست خورده در اثر تهاجم نظامی، دارای عمق و غنای فرهنگی باشد.

(۳) پاسخ به پرسش‌های بنیادین بشر - استعمار نو - معرفت‌شناسی - قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، فرهنگی غنی و قوی داشته باشد.

(۴) عقلانیت سطح دوم - کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر - هستی‌شناسی - باضعیف شدن قدرت نظامی مهاجم، استقلال خود را به دست آورد.

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱، ۲ و ۳)

مشاوره تمام متن کتاب درسی را بررسی کنید. قسمت اول این سؤال از پاورقی انتخاب شده و قسمت دوم از زیرنویس عکس‌ها طراحی شده است.

نکته نکات لازم برای حل این سؤال:

- (۱) عقلانیت
- سطح اول ← پاسخ‌گوی نیازهای ثابت بشر مانند پرسش از معنای زندگی و مرگ
 - سطح دوم ← پاسخ‌گوی نیازهای متغیر بشر مانند بحران‌های زیست‌محیطی
- (۲) پرسش‌های بنیادی هر فرهنگ
- هستی‌شناسانه ← مانند این که «آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟»
 - انسان‌شناسانه ← مانند این که «آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟»
 - معرفت‌شناسانه ← مانند این که «آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟»

پاسخ تشریحی

- پرسش از معنای زندگی و مرگ، پرسش همیشگی بشر و مربوط به سطح اول عقلانیت است.
- تبلیغات تجاری، نشان‌دهنده ابزارهای استعمار نو است.
- پرسش از روش‌های شناخت، مربوط به پرسش‌های معرفت‌شناسانه بشر است.
- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر فرهنگی غنی و قوی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت گیرد.

دام تستی قسمت‌های سوم (۱) و (۲) نمی‌توانند درست باشند. می‌پرسی چرا؟ به نمودار زیر دقت کن:

قوم مغلوب در اثر

- حفظ هویت فرهنگی + ضعیف شدن قوم مهاجم ← قوم مغلوب استقلال سیاسی خود را به دست می‌آورد.
- دارا بودن فرهنگ غنی و قوی ← قوم مغلوب، گروه مهاجم را هضم می‌کند و به خدمت می‌گیرد.

تست و پاسخ ۵۷

به ترتیب «شبهات استعمار قدیم و استعمار نو»، «کارکرد ویژگی آزادی در فرهنگ مطلوب جهانی» و «تفاوت راهبردی استبداد ایلی و قومی با استبداد استعماری» کدام است؟

- (۱) استفاده از ابزارهای نظامی - رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی اش - حذف مظاهر فرهنگ اسلامی توسط استبداد استعماری
- (۲) سلطه جهان غرب بر کشورهای دیگر - جلوگیری از ظلم بر انسان - پیوند استبداد ایلی و قومی با قدرت استعمارگران غربی در جهت حذف اسلام
- (۳) بهره‌گیری از کودتای نظامی - پیشگیری از نفوذ سلطه‌گران - اجتناب استبداد ایلی و قومی از رویارویی با فرهنگ توانمند اسلامی
- (۴) استفاده از مجریان بومی کشورهای مستعمره - تأیید نقش انسان در تعیین سرنوشت خود - هویت غیراسلامی در استبداد استعماری

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۲، ۳ و ۴)

پاسخ تشریحی

● یکی از عوامل موفقیت استعمار قدیم، استفاده از فنون نظامی بود. در استعمار نو نیز گاهی از کودتای نظامی استفاده می‌شود؛ بنابراین شباهت این دو استعمار، در استفاده از ابزارهای نظامی است.

● وجود ویژگی آزادی در فرهنگ جهانی، دو کارکرد دارد: (۱) رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش، (۲) جلوگیری از ظلم بر انسان‌ها.

● تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود این که دارای هویتی غیراسلامی بود، به دلیل این که پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل استبداد استعماری، به دلیل این که در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) درست - نادرست (استبداد استعماری با قدرت استعمارگران غربی پیوند خورد؛ هم‌چنین استبداد ایلی و قومی، مظاهر فرهنگ اسلامی را حذف نمی‌کرد).

۳) نادرست (کودتای نظامی از روش‌های خاص استعمار نو است و در استعمار قدیم وجود نداشت). - نادرست (از کارکردهای ویژگی مسئولیت در فرهنگ جهانی است). - درست

۴) نادرست (از ویژگی‌های استعمار نو است). - نادرست (از کارکردهای ویژگی مسئولیت در فرهنگ جهانی است). - نادرست (هم استبداد استعماری و هم استبداد ایلی و قومی، هویتی غیراسلامی داشتند).

تست و پاسخ ۵۸

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

● وجه اشتراک مفاهیم «ناسیونالیسم» و «صهیونیسم» کدام است؟

● دیدگاه‌هایی که بر شناخت درست از انسان و جهان استوار نیستند، چه پیامدی برای انسان‌ها به همراه دارند؟

● این که فتوحات ایرانیان باستان به جهانی شدن فرهنگ آن‌ها منجر نشد، مصداقی از کدام گزاره است؟

● قانون ممنوعیت استفاده از چادر و روسری برای زنان ایرانی مصوب سال ۱۳۱۴، نشانگر کدام مفهوم است؟

(۱) نگاه سلطه‌جویانه به ملت‌های بیگانه - ناتوانی انسان در شکوفاساختن استعدادهای خود - شکل‌گیری امپراتوری‌های بزرگ از طریق فرهنگ سلطه - استعمار فرانو

(۲) به خدمت گرفتن دیگران در خدمت نژادی خاص - جلوگیری از تعامل سازنده جهان تکوینی با انسان - عدم گسترش فرهنگ از طریق قدرت نظامی - استبداد قومی

(۳) دلبستگی و تعلق به مفهوم نژاد - بازماندن انسان از تعامل صحیح با جهان هستی - عدم تلازم غلبه نظامی با گسترش فرهنگی - استبداد استعماری

(۴) تعیین هویت ملت‌ها براساس نژاد - پنهان‌ماندن ظرفیت‌های الهی و آسمانی انسان - نقش قدرت نظامی در شکل‌گیری امپراتوری - امپریالیسم فرهنگی

پاسخ: گزینه ۳

(پایه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱، ۲، ۳ و ۴)

مشاوره عکس‌ها و زیرنویس عکس‌هایی که در کتاب درسی آمده است، با متن کتاب درسی ارتباط دارند؛ برای مثال، زیرنویس

عکس‌های صفحه ۳۱ کتاب درسی را بررسی می‌کنیم:

● تکیه دولت، بنایی بود که برای برگزاری مراسم محرم و صفر به فرمان ناصرالدین‌شاه در تهران برپا شد. ← استبداد ایلی و قومی

● به دنبال تصویب قانونی در سال ۱۳۱۴، استفاده از چادر، روبنده و روسری برای زنان و دختران ایرانی ممنوع شد. ← استبداد استعماری

پاسخ تشریحی

● ناسیونالیسم مجموعه‌ای از باورها و نمادهایی است که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد و صرفاً تعلق خاطر و وابستگی به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند. صهیونیسم نژاد خاصی را مورد توجه قرار می‌دهد و با رویکرد دنیوی خود، دیگران را در خدمت به آن نژاد به کار می‌گیرد؛ بنابراین وجه اشتراک ناسیونالیسم و صهیونیسم «بهره‌گیری از مفهوم نژاد و وابسته‌ساختن انسان‌ها به این مفهوم» است.

- برخی دیدگاه‌ها، بر شناخت درستی از انسان و جهان هستی استوار نیستند. اگر انسان از خود و جهان هستی شناخت درستی نداشته باشد، از تعامل صحیح با جهان هستی بازمی‌ماند و نمی‌تواند استعدادهایش را پیرواند و شکوفا کند.
- غلبه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر می‌شود، همواره گسترش فرهنگی آن‌ها را به دنبال نمی‌آورد؛ برای مثال ایرانیان باستان فتوحاتی فراتر از مرزهای جغرافیایی‌شان داشتند، اما این جهان‌گشایی‌ها به جهانی‌شدن فرهنگ آنان منجر نشد.

نکته غلبه نظامی، همواره با غلبه فرهنگی همراه نیست. **یعنی** ← در تاریخ اقوامی بوده‌اند که با قدرت نظامی بر دیگر اقوام تسلط پیدا کرده‌اند، اما غلبه نظامی آن‌ها، همواره گسترش فرهنگی آن‌ها را به دنبال نداشته است.

مثال: (۱) ایرانیان باستان، فتوحاتی فراتر از مرزهای خود داشتند، اما جهان‌گشایی‌های آن‌ها به جهانی‌شدن فرهنگشان منجر نشد. (۲) مغولان پس از فتح ایران، چین و هند، تحت تأثیر فرهنگ این اقوام قرار گرفتند و حتی غازان‌خان، اسلام آورد و اسلام را دین رسمی اعلام کرد.

- قانون ممنوعیت حجاب، از اقدامات رضاخان و مصداقی از عملکرد استبداد استعماری در جوامع مسلمان است.

تست و پاسخ ۵۹

در مورد قدرت، پاسخ درست کدام است؟

- (الف) رواج سیاست‌نامه و سیاست‌نامه‌نویسی، نشان‌دهنده چه موضوعی است؟
- (ب) در روزگار کنونی، شخصیت با کدام نوع قدرت نزدیکی و قرابت بیشتری دارد؟
- (ج) چرا انسان نمی‌تواند صرفاً به لذت و منفعت مادی ناشی از قدرت قانع باشد و به آن بسنده کند؟
- (د) کدام گزینه گزاره‌ای صحیح از تغییرات ابزارهای اعمال قدرت در گذر زمان ارائه می‌دهد؟
- (۱) سیاست سازوکار حفظ قدرت است. - اقناعی - قدرت باعث ایجاد فقر، نابرابری، جنگ و سرکوب می‌شود. - از ابزارهای تشویقی کم‌تر از ابزارهای اقناعی استفاده می‌شود.
- (۲) قدرت مسئله اصلی سیاست نیست. - اقناعی - انسان در برخورد با هر پدیده‌ای به معنا و ارزش آن می‌اندیشد. - امروزه از ابزارهای تنبیهی کم‌تر از ابزارهای تشویقی استفاده می‌شود.
- (۳) سیاست سازوکار حفظ قدرت است. - تنبیهی - انسان در برخورد با هر پدیده‌ای به معنا و ارزش آن می‌اندیشد. - از ابزارهای تشویقی بیشتر از ابزارهای تنبیهی استفاده می‌شود.
- (۴) قدرت مسئله اصلی سیاست نیست. - تشویقی - قدرت باعث ایجاد فقر، نابرابری، جنگ و سرکوب می‌شود. - از ابزارهای اقناعی بیشتر از ابزارهای تشویقی استفاده می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

نکته

تغییرات ابزارهای اعمال قدرت در گذر زمان

امروزه از ابزارهای تنبیهی، کم‌تر از ابزارهای تشویقی استفاده می‌شود و از ابزارهای تشویقی کم‌تر از ابزارهای اقناعی استفاده می‌شود.

نتیجه: از بیشتر به کم‌تر: اقناعی ← تشویقی ← تنبیهی

تغییرات منابع اعمال قدرت در گذر زمان

از اثرگذاری و تأثیر شخصیت تا حدودی کاسته شده است و همین‌طور از سهم مالکیت نیز کاسته شده است. و به نقش سازمان افزوده شده است.

نتیجه: از بیشتر به کم‌تر: سازمان ← مالکیت و شخصیت

پاسخ تشریحی

- قدرت، وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن است، ولی در گذشته، قدرت، مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است. سیاستمداران و قدرتمندان نیز حداقل در ظاهر، ناگزیر از توجه به چنین معنایی از سیاست و قدرت بودند. رواج سیاست‌نامه‌نویسی و سیاست‌نامه‌ها که مجموعه نصیحت‌هایی برای ملوک و پادشاهان بود، شاهد این واقعیت است.

- در روزگار کنونی، شخصیت با قدرت اقماعی یعنی توانایی ترغیب یا ایجاد باور، نزدیکی بیشتری دارد.
- از آنجا که انسان در برخورد با هر پدیده‌ای، دیر یا زود به معنا و ارزش آن می‌اندیشد، نمی‌تواند صرفاً به لذت و منفعت مادی ناشی از قدرت، ثروت و دانش قانع باشد و به آن بسنده کند.
- امروزه از ابزارهای تنبیهی (زور، خشونت و ...) کم‌تر از ابزارهای تشویقی (ثروت، درآمد، پاداش مالی و ...) استفاده می‌شود و از ابزارهای تشویقی نیز کم‌تر از ابزارهای اقماعی (فکر، آموزش، تبلیغ و ...) استفاده می‌شود.

تست و پاسخ ۶۰

عبارت‌های مرتبط با هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- مطالعه قدرت بر مبنای رویکرد تفسیری
 - فاقد معنا و بی‌ارزش شدن ارزش‌های واسطه‌ای
 - ایجاد مانع در برابر توسعه
 - نظام سیاسی لیبرال دموکراسی
- (۱) منحصر کردن علم به علوم تجربی - مقایسه کردن عملکرد آن‌ها در دستیابی به سعادت - نادیده گرفتن نقش تعادل‌بخش قدرت - سازگاری با رویکرد سکولار و دنیوی جهان غرب
 - (۲) بسنده کردن به توصیف ارزش‌های سیاسی - انکار ارزش غایی - ارزیابی‌های اخلاقی و نگاه‌های وسیله‌ای به قدرت و ثروت - مجاز دانستن همه امور برای انسان‌ها
 - (۳) معنزدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت - نادیده گرفتن داوری اخلاقی درباره قدرت - ممانعت از دستیابی به سعادت و کمال حقیقی - شکل‌گیری با خواست و اراده اکثریت مردم
 - (۴) فروکاستن قدرت به پدیده‌های مادی و فاقد معنا - نگاه‌های واسطه‌ای به قدرت و ثروت - داوری اخلاقی درباره قدرت و ثروت - ارزش دادن به ثبات، رفاه و سلطه بر طبیعت

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●● هر یک از سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی، با روشی خاص به مطالعه پدیده قدرت و ارزش‌های سیاسی می‌پردازد.

جامعه‌شناسی تبیینی
 با منحصر کردن علم به علوم تجربی، ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند.
 با معنزدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آن‌ها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آن‌ها باز می‌ماند.

جامعه‌شناسی تفسیری
 سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی بسنده می‌کند و نمی‌تواند برای مقایسه آن‌ها با یکدیگر و تشخیص درست از غلط و خوب از بد، ملاک و معیاری به دست آورد.
 سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آن‌ها، وجوهی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن را ندارد.

جامعه‌شناسی انتقادی
 رویکردهای تبیینی و تفسیری را محافظه‌کار می‌داند؛ زیرا ملاک و معیاری برای ارزیابی و داوری ارزش‌های سیاسی به دست نمی‌دهند و انسان‌ها را در برابر وضع موجود منفعل می‌سازند.
 یافتن راهی برای داوری علمی ارزش‌های اجتماعی به‌ویژه در عرصه سیاست و قدرت را ضروری می‌داند.

پاسخ تشریحی

- جامعه‌شناسی تفسیری، سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند و نمی‌تواند ملاک و معیاری برای مقایسه آن‌ها با یکدیگر و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد به دست آورد.
- وقتی ارزش غایی انکار می‌شود، ارزش‌های واسطه‌ای نیز فاقد معنا و ارزش می‌شوند.

● در دوره اخیر و در جهان اجتماعی مدرن، برخی مدعی شدند که ارزیابی‌های اخلاقی و نگاه‌های واسطه‌ای به قدرت و ثروت، دست‌وپاگیر بوده و مانع توسعه و پیشرفت آن‌ها شده است.

● لیبرال دموکراسی با خواست و اراده اکثریت مردم شکل می‌گیرد و هیچ حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد.

تست و پاسخ ۶۱

جوامع و فرهنگ‌ها همانند طبیعت نیستند و ما نمی‌توانیم نتایج به‌دست آمده از مطالعه و بررسی یک جامعه را به سایر جوامع تعمیم بدهیم. بهتر است از رویکرد تفسیری بهره ببریم و جوامع و فرهنگ‌های دیگر را از منظر خودشان مطالعه کنیم. در صورت تبعیت از این روش، با چه مشکلی مواجه می‌شویم؟

- (۱) در مطالعه جوامع، به معنای فرهنگی آن‌ها توجه نمی‌کنیم و معنای پدیده‌های سیاسی را دریافت نمی‌کنیم.
- (۲) با ارزش‌زدایی و معنازدایی از پدیده‌های سیاسی مانند قدرت، امکان مقایسه و داوری فرهنگ‌ها را از دست می‌دهیم.
- (۳) بدون توجه به وجوه محسوس سیاست و قدرت و به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه پدیده‌ها را از دست می‌دهیم.
- (۴) تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده می‌سازد.

پاسخ: گزینه ۲

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

جوامع و فرهنگ‌ها همانند طبیعت نیستند و ما نمی‌توانیم نتایجی را که از مطالعه و بررسی یک جامعه به دست آورده‌ایم، به همه جوامع دیگر تعمیم بدهیم. وقتی جوامع و فرهنگ‌ها را از منظر خودشان و مطابق با رویکرد تفسیری مطالعه کنیم، در این صورت با مشکل دیگری مواجه می‌شویم: «تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده می‌سازد.»

تست و پاسخ ۶۲

در بین عبارات زیر، کدام موارد دربردارنده اطلاعات درستی‌اند؟

- (الف) هنگامی که فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته و یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، از جهان اجتماعی به جهان فرهنگی راه می‌یابد.
- (ب) در عصر خلافت، غلبه قدرت‌هایی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند مانع آن می‌شد که ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.
- (ج) پژوهش‌های بسیاری نشان می‌دهند که آگاهی‌های سیاسی افراد جامعه، موجب افزایش مشارکت سیاسی آن‌ها می‌شود و عدم آگاهی، باعث می‌شود افراد کم‌تر به سمت مشارکت‌های سیاسی حرکت کنند.
- (د) سازمان در درجه نخست با قدرت اقتناعی خویشاوند است؛ به این معنا که اعمال قدرت اقتناعی، نیازمند وجود سازمان است.

- (۱) د - الف - ج (۲) ج - ب (۳) ب - د (۴) د - ج - ب

(پایه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱ و ۴ / پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره بخش‌هایی مانند «فعالیت»، «گفت‌وگو کنید» و ... جزء حذفیات کنکور نیستند. قسمت «ج» از «گفت‌وگو کنید» درس ۶ دوازدهم طرح شده است.

نکته

وقتی فردی — درباره موضوعی خاص می‌اندیشد — در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد. — اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند، مثلاً کتابی می‌نویسد، مجسمه‌ای می‌سازد و یا به دیگری مهر می‌ورزد — به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌های نادرست:

- (الف) بیان اندیشه‌ها و رفتار براساس آن‌ها، باعث می‌شود فرد از جهان فردی (ذهنی) به جهان اجتماعی (فرهنگی) وارد شود.
- (ج) پژوهش‌های بسیاری نشان می‌دهند که مشارکت سیاسی موجب افزایش آگاهی سیاسی می‌شوند.

تست و پاسخ ۶۳

- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- در عصر بیداری اسلامی، امت اسلامی از چه طریقی مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام آغاز کرده است؟
 - امروزه بیشترین قدرت‌ها در درون شرکت‌های بزرگ در اختیار چه افرادی است؟
 - جامعه‌شناسان انتقادی به علت وجود کدام ویژگی در رویکردهای تبیینی و تفسیری آن‌ها را محافظه‌کار می‌دانند؟
 - وجه اشتراک استعمار فرانو و امپریالیسم سیاسی چیست؟
- (۱) الهام از انقلاب اسلامی - سهامداران - عدم ارائه راهکار برای به‌ترساختن وضعیت موجود - توسل به قدرت نظامی
 - (۲) الهام از انقلاب اسلامی - مدیران - عدم ارائه ملاک و معیاری برای داوری و انتقاد - فرآورده فرهنگ غرب بودن
 - (۳) بازگشت به هویت الهی - مشاوران - منفعل و مجبور ساختن انسان در برابر وضع موجود - اشغال جوامع ضعیف
 - (۴) بازگشت به هویت الهی - سهامداران - ارزش‌زدایی و معنازدایی از پدیده‌های اجتماعی - بسط فرهنگی قوم غالب

(پامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۳ و ۴ / پامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

- در عصر بیداری اسلامی، امت اسلامی با الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود، مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگ اسلامی آغاز کرده است.
- امروزه در شرکت‌های بزرگ از سهم مالکیت و نقش سهامداران کاسته شده و بر نقش مدیران و مشاوران افزوده شده است.
- رویکردهای تبیینی و تفسیری ملاک و معیاری برای داوری علمی درباره قدرت، سیاست و ارزش‌های سیاسی به دست نمی‌دهند؛ به همین دلیل جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که این دو رویکرد محافظه‌کارند و نه تنها هیچ راهکاری برای به‌ترساختن وضعیت موجود ندارند، بلکه انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود منفعل و مجبور می‌سازند.
- اروپا در پنج قرن اخیر، کانون شکل‌گیری فرهنگ جدیدی است که آن را به نام فرهنگ غرب می‌شناسیم. فرهنگ غرب در این مدت، اشکال مختلفی از سلطه را پدید آورده است. از سلطه غرب با نام‌هایی مانند امپریالیسم و استعمار (و همه انواع و ابعاد این مفاهیم) یاد کرده‌اند.

تست و پاسخ ۶۴

- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب، مبین کدام دوران، جامعه، فرهنگ و ... است؟
- استفاده از ناسیونالیسم برای مبارزه با استعمار
 - بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت
 - تعیین قوانین و مقررات براساس احکام الهی
 - پذیرش برتری فرهنگی جامعه مسلط توسط قوم مغلوب
- (۱) پیش از انقلاب اسلامی ایران - قرن هفدهم و هجدهم میلادی - جمهوری اسلامی - امپریالیسم فرهنگی
 - (۲) تا پیش از عصر بیداری اسلامی - دوران امپریالیسم - فرهنگ حق از نظر فارابی - تهاجم فرهنگی
 - (۳) دوران استبداد استعماری - فرهنگ معاصر غرب - عصر بیداری اسلامی - استعمار فرانو
 - (۴) پس از گسترش اسلام در کشورهای غربی - استعمار قدیم - فرهنگ اسلام - حرکت در مسیر ترسیم‌شده توسط غرب

(پامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۳ و ۴ / پامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

- بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی ایران، برای مقابله با سلطه استعمار، از مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) یا مارکسیسم استفاده می‌کردند.
- استعمار اروپایی در سده هفدهم و هجدهم میلادی بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.
- در نظام جمهوری اسلامی قوانین و مقررات آن با خواست مردم و براساس احکام الهی و اسلامی تعیین می‌گردند.

- در امپریالیسم فرهنگی، مقاومت فرهنگی منطقه‌ای که تحت تصرف اقتصادی یا نظامی جامعه‌ای دیگر قرار گرفته است، از بین می‌رود و قوم مغلوب، برتری فرهنگی جامعه مسلط را نیز می‌پذیرد.

تست و پاسخ ۶۵

به ترتیب، علت پدیدآیی هر یک از وضعیت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- جذب گروه‌های مهاجم بیگانه در عصر خلافت
- فراهم آوردن انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها
- دزدی تلقی شدن مالکیت
- جلب اطاعت اقناعی دیگران

- (۱) عمق و غنای معرفتی اسلام - تأکید بر اشتراکات - تلقی ثروت به عنوان یک امر خاکستری و خنثی - مالکیت
- (۲) عملکرد قدرت‌های سیاسی - حفظ صلح جهانی - نادیده گرفتن دآوری‌های اخلاقی درباره قدرت و ثروت - درآمد
- (۳) قدرت و غنای فرهنگ اسلامی - پذیرش تفاوت‌ها - قلمداد شدن ثروت به عنوان ریشه بسیاری از ظلم‌ها و شرارت‌ها - ثروت
- (۴) تلاش و کوشش عالمان مسلمان - پذیرش تفاوت‌ها - مقایسه عملکرد قدرت با دانش در دستیابی به سعادت - شخصیت

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۲ و ۴ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

- فرهنگ اسلامی، به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را نیز درون خود هضم و جذب می‌کرد یا دست کم آنان را ناگزیر می‌ساخت که برای بقای خود، در ظاهر از مفاهیم و ارزش‌های دینی استفاده کنند.
- پذیرش تفاوت‌ها از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند و انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها را فراهم می‌آورد.
- در دوره اخیر و در جهان مدرن، ثروت دیگر نه یک امر خاکستری و خنثی (نه خوب و نه بد)، بلکه ریشه بسیاری از ظلم‌ها و شرارت‌ها قلمداد شد و مالکیت، دزدی خوانده شد.
- ثروت، وجهه و شأنی به فرد عامل قدرت می‌دهد که همان اراده و قاطعیت اوست و می‌تواند موجب اطاعت اقناعی دیگران شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

روان شناسی: صفحه‌های ۸۸ تا ۱۳۳

تست و پاسخ ۶۶

محمد و سارا برای یادآوری لیست خرید به یکدیگر، از راه‌های مختلفی استفاده می‌کنند. سارا گاهی نوشته‌ای بر روی یخچال می‌چسباند و گاهی برای محمد پیام صوتی می‌گذارد، اما محمد عادت دارد لیست خرید را برای سارا پیامک کند. به ترتیب رمزگردانی محمد و سارا از چه نوعی است؟

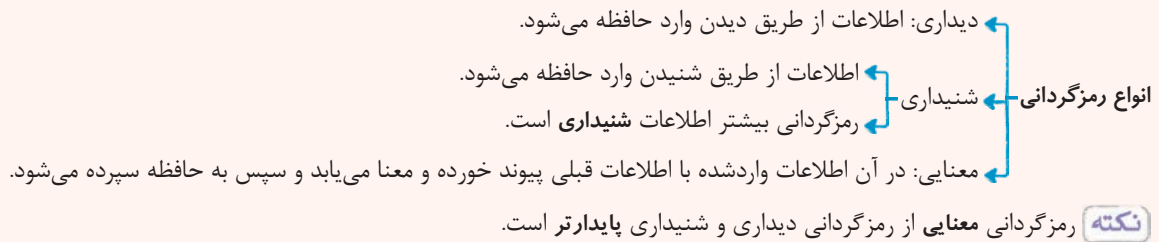
- (۱) شنیداری - دیداری، دیداری
(۲) دیداری - دیداری، شنیداری
(۳) شنیداری، دیداری - شنیداری
(۴) دیداری، شنیداری - دیداری

(درس ۴ - مراحل حافظه)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

رمزگردانی اولین مرحله حافظه است که در آن اطلاعات وارد حافظه می‌شوند.

محمد برای به خاطر سپردن با شیوه‌های سارا مواجه می‌شود. زمانی که سارا لیست خود را بر روی یخچال می‌چسباند، محمد آن را دیده و رمزگردانی او از نوع دیداری است و زمانی که پیام صوتی سارا را می‌شنود، رمزگردانی او از نوع شنیداری است. در مقابل سارا برای به خاطر سپردن، با شیوه محمد روبه‌رو شده و پیامک او را می‌بیند؛ پس رمزگردانی او دیداری است.

تست و پاسخ ۶۷

اگر ۲۰ لغت را برای فردی بخوانیم و به او بگوییم که بعد از بیان کامل لغات، ده دقیقه فرصت دارد تا آن‌ها را مرور کرده و سپس هر تعداد لغاتی که در ذهن دارد برای ما بازگو کند، حداکثر لغاتی که می‌تواند از این تعداد لغت به یاد آورد، چه تعداد است؟

- (۱) ۵ تا ۹ لغت
(۲) ۲ تا ۷ لغت
(۳) ۲۰ لغت
(۴) ۲ تا ۹ لغت

(درس ۴ - انواع حافظه)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

زمان بازیابی	ظرفیت یا گنجایش اندوزش	نوع رمزگردانی	مراحل حافظه انواع حافظه
حدود نیم‌ثانیه	نامحدود	حسی	حسی
چند دقیقه	7 ± 2	حسی (همراه با توجه)	کوتاه‌مدت
از چند دقیقه تا آخر عمر	نامحدود	عمدتاً معنایی	بلندمدت

یکی از شیوه‌های انتقال اطلاعات از حافظه کوتاه‌مدت به بلندمدت، بازگویی و تمرین است. زمانی که بعد از شنیدن لغات بلافاصله آن‌ها را بیان می‌کنیم، حافظه کوتاه‌مدت مخزن نگهداری اطلاعات است، ولی وقتی لغات را تکرار می‌کنیم، اطلاعات وارد حافظه بلندمدت می‌شود. ظرفیت نگهداری اطلاعات در حافظه کوتاه‌مدت 7 ± 2 لغت است، یعنی ۵ تا ۹ لغت را می‌تواند در خود نگه دارد، ولی ظرفیت نگهداری اطلاعات در حافظه بلندمدت نامحدود است؛ بنابراین وقتی ۲۰ لغت ارائه شده است حداکثر لغتی که فرد می‌تواند به یاد آورد ۲۰ لغت خواهد بود.

تست و پاسخ ۶۸

هر یک از فعالیت‌های زیر در افراد مشخص شده، بیانگر به‌کارگیری کدام نوع حافظه در آنان است؟

• سارا در حین راه رفتن در خیابان با شنیدن نام خود به سمت صدا برمی‌گردد، ولی وقتی متوجه می‌شود فرد دیگری را صدا کرده‌اند به راهش ادامه می‌دهد.

• معلم کلاس دوم در زنگ انشا، هر بار سه کلمه را بیان می‌کند و کودکی که می‌تواند با آن‌ها یک جمله معنادار بسازد امتیاز می‌گیرد.

• احسان هر روز قبل از رفتن به محل کار خود آیه‌الکرسی را با صوت خاصی که آموخته است می‌خواند.

(۱) کوتاه‌مدت - کاری - بلندمدت

(۲) بلندمدت - کوتاه‌مدت - معنایی

(۳) حسی - معنایی - بلندمدت

(۴) معنایی - رویدادی - معنایی

(درس ۳ - انواع حافظه)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: اطلاعات محیط پیرامون ما ابتدا از طریق گیرنده‌های حسی (چشم، گوش و ...) دریافت می‌شوند و سپس در مدت‌زمان کم‌تر از یک ثانیه اثر یا ردی از خود باقی می‌گذارند، زمانی که نام خود را می‌شنویم «حافظه حسی» اطلاعات را دریافت کرده است؛ و زمانی که به آن توجه می‌کنیم اطلاعات وارد حافظه کوتاه‌مدت می‌شود.

عبارت دوم: ما بسیاری از اطلاعات را براساس میزان استفاده از آن‌ها در مدت‌زمان کوتاه به خاطر می‌سپاریم. در این صورت با حافظه کاری سروکار داریم. کودکی که با کلمات داده‌شده جمله می‌سازد بر روی اطلاعات موجود، کاری (= فعالیت ذهنی) انجام داده و از آن‌ها استفاده می‌کند؛ بنابراین حافظه کاری او در حال انجام کار است.

عبارت سوم: مطالبی را که برای مدت‌زمانی بیش از چند دقیقه در ذهن داریم، در حافظه «بلندمدت» خود نگه‌داری می‌کنیم و چون حفظ کردن آیه‌الکرسی به دانش عمومی احسان مربوط است. «حافظه معنایی» هم می‌تواند پاسخ باشد.

تست و پاسخ ۶۹

نگار به دلیل بیماری نتوانست به مدرسه برود و عصر آن روز با دوستش محدثه، تماس گرفت و اتفاقات آن روز مدرسه را از او پرسید. فردا که نگار به مدرسه رفت، متوجه شد تکلیف فارسی که محدثه به او گفته بود باید انجام دهد. توصیه معلم بوده، نه تکلیف آن‌ها و در عوض محدثه به او نگفته بود امتحان فارسی دارند. هر یک از بخش‌های مشخص شده، به ترتیب نشان‌دهنده کدام یک از انواع خطاهای حافظه در روایت محدثه از مدرسه است؟

(۱) اضافه کردن - اضافه کردن

(۲) حذف کردن - اضافه کردن

(۳) اضافه کردن - حذف کردن

(۴) حذف کردن - حذف کردن

(درس ۴ - فطاهای حافظه)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

خطای حذف کردن (یا فراموشی): فرد بخش‌هایی از خاطرات سپرده‌شده را فراموش می‌کند.

خطای اضافه کردن

فرد در یادآوری اطلاعات گذشته، به تحریف خاطرات یا افسانه‌بافی روی می‌آورد و یا چاله‌های ایجادشده را پر می‌کند.

یکی از رایج‌ترین خطاهای «اضافه کردن» بازشناسی یا یادآوری غیرواقعی رویداد اتفاق نیفتاده است، که فرد به غلط ادعا می‌کند آن رویداد خاص قبلاً اتفاق افتاده است. در چنین حالتی می‌گویند «حافظه کاذب» شکل گرفته است.

محدثه به نگار گفته بود: «در درس فارسی تکلیف دارند.» در حالی که تکلیفی در کار نبوده است؛ پس حافظه محدثه دچار خطای «اضافه کردن» یا حافظه «کاذب» شده است. از طرف دیگر محدثه به نگار نگفته بود «امتحان فارسی دارند» و آن را فراموش کرده؛ پس دچار خطای «حذف کردن» شده است.

تست و پاسخ ۷۰

درستی و نادرستی هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

• بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور کارآمد و رسیدن به مفهوم جدیدی است که در دفعات قبل به آن دست نیافته‌ایم.
• دلیل این‌که اینگهوس در آزمایشات خود از واژه‌های بی‌معنا استفاده کرد این بود که پایداری کلمات در حافظه از طریق رمزگردانی معنادار بیشتر است.

• صرف قرار گرفتن دو واژه (یا شیء یا فرد) در کنار یکدیگر که با نامیده شدن اولی، دومی به یاد آید نشان‌دهنده قطعی بودن وجود نشانه‌های بیرونی بین آن‌هاست.

• دخالت عوامل عاطفی به دو گونه مثبت و منفی عمل می‌کند و نقش آن در مرحله رمزگردانی مطرح است.

(۱) درست - نادرست - نادرست - درست

(۳) درست - نادرست - درست - نادرست

(۲) نادرست - درست - درست - نادرست

(۴) نادرست - درست - درست - نادرست

(درس ۴ - عوامل ایجاد فراموشی)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

انواع نشانه‌های بازبایی بیرونی (یا حسی یا غیرمعنایی): دو واژه کنار هم قرار گرفته باشند.
درونی (یا معنایی): واژه‌ها علاوه بر این‌که کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند (نشانه بیرونی) ارتباط معنایی هم داشته باشند.

پاسخ تشریحی

بررسی عبارات:

عبارت اول: نادرست است؛ بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است.

عبارت دوم: درست است؛ اینگهوس با استفاده از کلمات بی‌معنا، از رمزگردانی معنایی و پایدار کردن واژه‌ها در ذهن خود جلوگیری کرد.

عبارت سوم: درست است؛ زمانی که جفت‌واژه‌ها کنار هم قرار می‌گیرند و ما با گفته شدن واژه اول، واژه دوم را به یاد می‌آوریم، نشانه‌های بیرونی به بازبایی کمک کرده است، ولی اگر علاوه بر کنار هم بودن واژه‌ها، ارتباط معنایی هم بین آن‌ها وجود داشته باشند در آن صورت دارای نشانه‌های درونی هم هستند.

عبارت چهارم: نادرست است؛ عوامل عاطفی می‌تواند بر هر سه مرحله حافظه؛ یعنی رمزگردانی، اندوزش و بازبایی اثر بگذارد.

تست و پاسخ ۷۱

هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام یک از فنون بهسازی حافظه است؟

• معلم‌های فلسفه سعی دارند هنگام تدریس کتاب فلسفه دوازدهم، مطالب را با مفاهیمی از زندگی روزمره و مثال‌هایی در این زمینه، پیوند دهند.

• یکی از راه‌های یادگیری عمیق زبان انگلیسی این است که زمانی که واژگان را می‌شنویم، معنای آن‌ها را نیز در ذهن خود تصور کنیم.

• تکرار صرف مطالب برای یادگیری مفاهیم، کاربردی نیست؛ بلکه باید هنگام مطالعه یک مطلب تکراری هر بار از خود پرسیم که به چه مفهوم جدیدی دست یافته‌ایم.

• یکی از راهکارهای مشاورهای تحصیلی برای به خاطر سپردن مطالب حفظی، خلاصه‌نویسی و رسم نمودار است.

(۱) بسط معنایی - استفاده از رمزگردانی معنادار - ساماندهی مطالب - ساماندهی مطالب

(۲) تمایزبخشی - مطالعه چندحسی - ساماندهی مطالب - استفاده از چند روش حرکتی

(۳) تمایزبخشی - استفاده از رمزگردانی معنادار - مرور کارآمد - ساماندهی مطالب

(۴) بسط معنایی - مطالعه چندحسی - مرور کارآمد - استفاده از چند روش حرکتی

(درس ۴ - چگونه مطالعه کنیم تا حافظه بوتری داشته باشیم؟)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

مرتبط کردن مفاهیم و استفاده از مثال‌های بیشتر برای درک بهتر مفاهیم، به فن «بسط معنایی» اشاره دارد.

• اگر هنگام یادگیری واژگان انگلیسی، بتوانیم آن‌ها را تصور کنیم، یادگیری، بهتر و عمیق‌تر خواهد بود؛ زیرا از چند گیرنده حسی برای به خاطر سپردن اطلاعات استفاده شده است.

- برای کنترل اثر گذشت زمان، باید از مرور مناسب و کارآمد استفاده کنیم. مرور یعنی این که مطالب گذشته را تکرار کنیم و در هر بار از خودمان بپرسیم این بار به چه مفهوم جدیدی رسیدم که در دفعات گذشته به آن دست نیافتیم. مرور مطالب فراتر از تکرار صرف است.
- راه رفتن، یادداشت برداری، برجسته کردن مفاهیم، خلاصه نویسی، رسم نمودار و حرکاتی از این قبیل، نشان دهنده «استفاده از چند روش حرکتی» است.

تست و پاسخ ۷۲

- درستی و نادرستی هر یک از عبارات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آورده شده است؟
- آگاهی از فرایند و نحوه تفکر، خارج از تجربه فرد درگیر تفکر است.
 - بدون استفاده از روش های درست حل مسئله، فرصت پیشرفت از دست می رود.
 - با توجه به تنوع مسائل زندگی نمی توان به روش های تعمیم پذیر حل مسئله رسید.
 - برخورداری از حافظه خوب برای تفکر قوی لازم است، اما کافی نیست.

(۲) نادرست - درست - نادرست - نادرست

(۱) نادرست - درست - نادرست - درست

(۴) درست - نادرست - درست - درست

(۳) درست - نادرست - درست - نادرست

(فصل ۵ - مقدمه)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی بررسی عبارات:

- عبارت اول: نادرست است؛ فردی که مشغول اندیشیدن درباره یک موضوع است، به آن چه می اندیشد و نیز به روش تفکر خود آگاهی کامل دارد.
- عبارت دوم: درست است؛ فردی که می کوشد مسئله را با استفاده از روش های درست حل کند، مسئله به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت برای او تبدیل می شود.
- عبارت سوم: نادرست است؛ یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر یادگیری ها قابل تعمیم است؛ از این روست که پرورش افرادی که بتوانند بر مسائل و مشکلات زندگی روزمره خود غلبه کنند و رسیدن افراد به اصول و قوانین قابل تعمیم به دیگر موقعیت ها، هدف نظام تعلیم و تربیت است.
- عبارت چهارم: درست است؛ اطلاعات حافظه به این دلیل ارزشمند هستند که می توانند تفکر ما را بسازند، اما برخورداری از حافظه قوی لزوماً به معنای داشتن تفکر قوی نیست.

تست و پاسخ ۷۳

- دو دانش آموز مشغول حل یک مسئله فیزیک هستند. دانش آموز اول موانع احتمالی را به خوبی نمی شناسد و دانش آموز دوم از راه حل های غیر منطقی استفاده می کند. کدام یک از گزینه های زیر دلیل نحوه برخورد این دو دانش آموز با مسئله را بهتر بیان کرده است؟
- (۱) دانش آموز اول آگاهی کامل ندارد و دانش آموز دوم موقعیت فعلی را نمی شناسد.
 - (۲) دانش آموز اول هدف را به صراحت تعریف نکرده و دانش آموز دوم درکش از مسئله ناقص است.
 - (۳) دانش آموز اول موقعیت فعلی را نمی شناسد و دانش آموز دوم توانایی هایش را به دقت شناسایی نکرده است.
 - (۴) دانش آموز اول در جریان حل مسئله جدی نیست و دانش آموز دوم هدف را به صراحت تعریف نکرده است.

(درس ۵ - ویژگی های مسئله)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره قسمت ویژگی های مسئله از قسمت های پرسؤال کتاب درسی است و توجه به کلمات کلیدی آن بسیار حائز اهمیت است. سعی کنید ارتباط بین عناوین و کلمات کلیدی هر قسمت را به خوبی حفظ کنید.

درس نامه •• ویژگی های مسئله

- (۱) هدفمند است
- ← زمانی احساس مسئله می کنیم که بدانیم هدف چیست.
 - ← وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود.
 - ← عدم تعریف صریح هدف ← باعث ندانستن راه حل مسئله می شود.
- (۲) مسئله یک «فرایند و جریان» است
- ← فرد در حال حل مسئله کاملاً درگیر موضوع است و به آن چه انجام می دهد، آگاهی کامل دارد.
 - ← در جریان حل مسئله هر چه جدی تر باشیم ← احتمال انتخاب راه حل بهتر بیشتر است.
- (۳) در مسئله، توانمندی های ما محدود است
- ← زمانی با مسئله مواجه می شویم که امکانات ما محدود باشد.
 - ← عدم شناسایی دقیق توانمندی ها ← باعث استفاده از راه حل های غیرمنطقی می شود.
- (۴) در مسئله، موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد: شناخت موقعیت فعلی کمک می کند
- ← تا موانع احتمالی را بشناسید.
 - ← راه حل های بهتری ارائه دهید.
 - ← زمانی احساس مسئله می کنیم که ← بدانیم هدف چیست.
 - ← زمانی با مسئله مواجه می شویم که ← امکانات ما محدود باشد.

پاسخ تشریحی کسانی که موقعیت فعلی خود را نمی دانند، نمی توانند «موانع احتمالی» را تشخیص دهند و عدم شناسایی دقیق توانمندی ها باعث استفاده از راه حل های «غیرمنطقی» می شود.

تست و پاسخ ۷۴

مدیر تیم فوتبالی از سرمربی خود خواست تا تلاش کند نتایج مسابقات بعدی تیم را بهبود بخشد. مربی تیم، جلسه ای با آنالیزورهای خود تشکیل داد و به این نتیجه رسید که باید کلاس های آموزشی - تمرینی بازیکنان را افزایش دهند ولی متأسفانه نتایج مسابقات به دلیل عدم شرکت بازیکنان در همه کلاس ها، تغییر چندانی نکرد و تیم آنان همچنان در همان رده قبلی باقی ماند، لذا تصمیم گرفته شد که از طریق افزایش دستمزد کسانی که در همه کلاس ها به طور منظم شرکت می کنند بازیکنان را به شرکت در آن ها تشویق کنند. به ترتیب «برگزاری جلسه با آنالیزورها» و «افزایش دستمزد بازیکنان» اشاره به کدام مرحله از مراحل حل مسئله مربی دارد؟

- (۱) ارزیابی راه حل - بازبینی و اصلاح راه حل
(۲) تشخیص مسئله - بازبینی و اصلاح راه حل
(۳) تشخیص مسئله - انتخاب راه حل های جایگزین
(۴) ارزیابی راه حل - انتخاب راه حل های جایگزین

(درس ۵ - مراحل حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی زمانی که مربی با افراد متخصص جلسه می گذارد تا دلیل ضعف و ناتوانی تیم خود در مسابقات را بفهمد در واقع در جهت «تشخیص مسئله» اقدام کرده است و به این نتیجه رسیده است که تمرین بازیکنان کم است و باید کلاس های آموزشی - تمرینی آن ها را افزایش دهد؛ بنابراین راه حل مناسب که شرکت در این دوره ها بوده به کار گرفته شده، ولی بعد از مدتی با ارزیابی نتیجه مسابقات جدید و مقایسه آن با مسابقات قبل به این نتیجه رسیدند که راه حل به کار گرفته شده کافی نبوده و برای بهبود و اصلاح آن از طریق ایجاد انگیزه برای شرکت منظم در جلسات آموزشی، دستمزد بازیکنانی که در جلسات شرکت می کنند را افزایش داده اند؛ پس با «افزایش دستمزد» راه حل خود را «بازبینی و اصلاح» کرده اند.

تست و پاسخ ۷۵

موارد کدام گزینه همگی بیانگر ویژگی های مسئله های خوب تعریف نشده است؟

- (۱) نداشتن هدف - وجود علل متعدد - پیچیده بودن راه رسیدن به هدف
(۲) وجود ابهامات زیاد - دشوار بودن پیدا کردن راه حل مناسب - وجود علل متعدد
(۳) دشواری پیدا کردن راه حل مناسب - امکان تضمین نرسیدن به هدف - دشواری تعریف دقیق هدف
(۴) وجود علل متعدد - دشواری شناسایی موقعیت اولیه - وجود اقدامات مشخص در دسترس

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۵ - انواع مسئله)

درس نامه ●●

مسائل با توجه به شاخص‌های زیر به دو گروه «خوب تعریف شده» و «خوب تعریف نشده» تقسیم می‌شوند:

(۱) شناسایی موقعیت اولیه (۲) فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس (۳) تعریف دقیق هدف (۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف

نکته خوب تعریف نشده بودن به معنای پیچیده بودن و دشواری حل یک مسئله است؛ به عبارت دیگر مسئله‌های پیچیده از آن جایی که علل متعددی دارند به راحتی قابل تعریف نیستند.

پاسخ تشریحی بررسی نادرستی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در مسئله‌های خوب تعریف نشده، تعریف دقیق هدف دشوار است، نه این‌که کلاً هدف نداشته باشند، یکی از ویژگی‌های مسئله هدفمند بودن است و برای این‌که احساس مسئله کنیم باید بدانیم هدف چیست؛ بنابراین در هر دو نوع مسئله هدف وجود دارد.
- ۲ امکان تضمین رسیدن یا نرسیدن به هدف، مربوط به مسئله‌های خوب تعریف شده است.
- ۳ در مسئله‌های خوب تعریف شده، اقدامات استاندارد و مشخصی در دسترس است.

تست و پاسخ ۷۶

چه تعداد از مسائل زیر به راحتی قابل تعریف نیستند؟

- چگونه می‌توانیم یک غذا را طبق دستور آن درست کنیم؟
- علت ظلم و تبعیض اجتماعی در برخی از کشورهای جهان چیست؟
- چگونه می‌توانیم محافظت از محیط زیست را فرهنگ‌سازی کنیم، به‌گونه‌ای که همه افراد به آن عمل کنند؟
- برای ایجاد انگیزه در یک دانش‌آموز برای قبول شدن در یک رشته مشخص و دانشگاه مورد نظر در کنکور چه باید بکنیم؟
- خرابی وسیله نقلیه خود را چگونه باید برطرف کنیم؟

(۱) دو مورد (۲) سه مورد (۳) چهار مورد (۴) پنج مورد

(درس ۵ - انواع مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی متن سؤال به دنبال مسائل خوب تعریف نشده است؛ بنابراین هر یک از مسائل را مورد بررسی قرار می‌دهیم:

مسئله اول: پختن غذا از روی دستورالعمل آن یک مسئله خوب تعریف شده است، چون ویژگی‌های مسائل خوب تعریف شده را دارد.

مسئله دوم: یک مسئله خوب تعریف نشده است، چون پیچیده است و دارای علل متعددی است.

مسئله سوم: یک مسئله خوب تعریف نشده است، چون حتی اگر همه اصول فرهنگ‌سازی را هم بدانیم و عمل کنیم، نمی‌توانیم مطمئن باشیم که همه افراد به آن عمل کنند.

مسئله چهارم: یک مسئله خوب تعریف نشده است، چون برای قبول شدن در کنکور علاوه بر ایجاد انگیزه در دانش‌آموز که امری پیچیده و دشوار است، درس خواندن منظم و جدی، داشتن استعداد و پشتکار، سبک درست مطالعه و ... هم نقش دارند، ضمناً عوامل دیگری مانند ظرفیت دانشگاه‌ها و عملکرد دیگران هم اثر دارد؛ بنابراین علاوه بر چندعلیتی بودن این مسئله، نمی‌توانیم تضمین کنیم که به هدف می‌رسیم.

مسئله پنجم: خوب تعریف شده است، چون برای تعمیر ماشین باید نسبت به موتور آن آگاهی وجود داشته باشد و فرد متخصص با بررسی آن و شناسایی موقعیت علت خرابی ماشین را پیدا کرده و با استفاده از راهبردهای موجود مشکل را برطرف کند.

تست و پاسخ ۷۷

فرض کنید با دوستان مشغول بازی منچ هستید و از قواعد این بازی این است که برای حرکت دادن مهره‌ها باید تاس انداخته و به تعداد عدد تاس مهره خود را جلو ببرید و هر کس بتواند هر چهار مهره مربوط به خودش را به خانه‌های مربوط به رنگ مهره‌هایش برساند برنده بازی است. قاعده دیگر بازی این است که اگر مهره‌ای به خانه‌ای رسید که مهره رقیب در آن است، می‌تواند آن مهره را بیرون بیندازد. کدام گزینه، در رابطه با ویژگی‌های روش حل این بازی درست نیست؟

- (۱) از روش‌های تحلیلی حل مسئله استفاده می‌شود، چون دارای قواعد منطقی است.
- (۲) دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند.
- (۳) نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد.
- (۴) مورد قبول همگان است و دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند.

(درس ۵ - روش‌های حل مسئله: تحلیلی و اکتشافی)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● مسائل از طریق دو نوع روش حل می‌شوند که هر کدام ویژگی‌هایی دارد:

روش تحلیلی	روش اکتشافی
<ul style="list-style-type: none"> ● مبتنی بر محاسبات ذهنی و قواعد منطقی است. ● مبتنی بر نیازسنجی واقعی است. ● دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند. ● مورد قبول همه است. ● از قواعد مشخصی تبعیت می‌کند. ● در بسیاری از موارد زمان‌بر است. 	<ul style="list-style-type: none"> ● با خطا مواجه است. ● با روش‌های غیرمنطقی صورت می‌گیرد. ● عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است. ● دستیابی به راه حل مسئله را تضمین نمی‌کند. ● نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد. ● در حداقل زمان به راه حل می‌رسند. ● اعتبار آن با گذشت زمان به شدت متزلزل می‌شود.

پاسخ تشریحی هر چند حل مسائلی که در آن‌ها از تاس استفاده می‌شود، بازی‌هایی هستند که با شانس و تصادف در ارتباطند و دستیابی به حل مسئله را تضمین نمی‌کنند و روش اکتشافی محسوب می‌شوند، ولی چون در این بازی استفاده از تاس، از وسایل بازی است و همچنین بازی قواعد مشخصی دارد که دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند، بنابراین بازی مطرح شده در متن سؤال از روش‌های تحلیلی حل مسئله است، بنابراین برای پاسخ به سؤال باید به دنبال ویژگی روش‌های اکتشافی حل مسئله باشیم. روش‌های اکتشافی حل مسئله با روش‌های غیرمنطقی صورت می‌گیرد، عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است و اجرای آن دستیابی به راه حل مسئله را تضمین نمی‌کند. این روش‌ها نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارند و در حداقل زمان به راه حل می‌رسند و اعتبار آن‌ها با گذشت زمان به شدت متزلزل می‌شود. فقط ۲۳ مربوط به روش‌های اکتشافی حل مسئله است و سایر گزینه‌ها در ارتباط با روش‌های تحلیلی حل مسئله هستند.

تست و پاسخ ۷۸

مادر شیوا از او می‌خواهد تا در درست کردن غذای مهمانی به او کمک کند. شیوا برای پاک کردن برنج‌ها، آشغال‌های هر پیمانانه را جدا کرده و بعد به سراغ پیمانانه بعدی می‌رود و برای درست کردن ژله، کتری را پر کرده و زیر آن را روشن می‌کند. هر کدام از اقدامات شیوا برای «پاک کردن برنج» و «درست کردن ژله»، به ترتیب مصداق کدام یک از انواع حل مسئله است؟

- (۱) خرد کردن - کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب (۲) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - خرد کردن
(۳) خرد کردن - مهندسی معکوس (۴) مهندسی معکوس - کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب

(درس ۵ - روش‌های حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●● انواع روش‌های اکتشافی حل مسئله

- (۱) خرد کردن: یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک تقسیم می‌شود و از طریق حل مسائل کوچک به حل مسئله بزرگ دست می‌یابند.
- (۲) روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب: در این روش فرد سعی می‌کند از موقعیت اولیه و موجود به سمت موقعیت نهایی و مطلوب که رسیدن به راه حل است حرکت کند. توجه: در این روش خرده‌هدف تعیین نمی‌شود و هر حرکتی که فرد برای رسیدن به هدف انجام می‌دهد بخشی از راه حل محسوب می‌شود.
- (۳) بارش مغزی: در این روش به همه راه‌های احتمالی که در پاسخ به یک مسئله می‌تواند درست باشد فکر شده و ارائه می‌گردد.
- (۴) روش شروع از آخر: در این روش مسیر حرکت برعکس است، در مواقعی که چگونگی رسیدن به هدف را نمی‌دانیم و هدف و محصول آماده و نهایی را در اختیار داریم با حرکت به سمت عقب سعی می‌کنیم مسیر تولید (رسیدن به هدف) را بیابیم. این روش در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد. روش مهندسی معکوس نمونه‌ای از روش‌های شروع از آخر است.

پاسخ تشریحی در روش خرد کردن، یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک تقسیم می‌شود. در این روش افراد مسئله‌های کوچک را حل می‌کنند تا به تدریج بتوانند به حل مسئله بزرگ‌تر دسترسی یابند. در روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب، حل‌کننده مسئله تلاش می‌کند فاصله این دو وضعیت را کاهش دهد.

تکنیک وجه تمایز دو روش «خرد کردن» و «کاهش تفاوت وضعیت موجود با مطلوب» در آن است که در روش خرد کردن موفقیت در یکی از گام‌ها به معنی رسیدن به بخشی از اهداف است، اما در روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با مطلوب زمانی که تمامی گام‌ها به پایان برسد، تمامی هدف محقق شده و در میانه مسیر هنوز موفقیتی به چشم نمی‌خورد. در مثال صورت سؤال شیوا با پاک کردن هر پیمانانه به بخشی از هدف خود رسیده است، اما با آماده کردن آب جوش هنوز بخشی از ژله آماده نشده و ژله زمانی آماده می‌شود که تمامی گام‌های حل مسئله طی شود.

تست و پاسخ ۷۹

- کدام عبارت در مورد مسئله‌ای که «از طریق بارش مغزی حل شده است»، نادرست است؟
- (۱) همه راه حل‌های احتمالی که در پاسخ به آن مسئله می‌تواند درست باشد، ارائه می‌شود.
 - (۲) پس از داوری درباره هر راه حل، معیارهایی برای انتخاب ارائه می‌گردد.
 - (۳) امکان تضمین دستیابی به بهترین راه حل وجود ندارد.
 - (۴) با استفاده از معیارهای ارائه شده بهترین راه حل انتخاب می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۵ - انواع روش‌های اکتشافی حل مسئله، بارش مغزی)

درس نامه در روش بارش مغزی همه راه حل‌های احتمالی که در پاسخ به یک سؤال می‌تواند درست باشد ارائه می‌شود و دارای مراحل زیر است:

- مراحل روش بارش مغزی
- (۱) تعریف مسئله
 - (۲) ارائه راه حل‌های مختلف
 - (۳) ارائه معیارهایی برای داوری درباره هر راه حل
 - (۴) ارائه بهترین راه حل

پاسخ تشریحی در روش بارش مغزی، ابتدا معیارهایی برای داوری ارائه می‌شود و سپس بر اساس آن معیارها، راه حل مناسب انتخاب می‌شود، نه این که اول داوری شود و سپس معیارها ارائه گردد.

تست و پاسخ ۸۰

کدام عبارت در خصوص پیامدهای ناتوانی در حل مسئله درست است؟

- (۱) بسیاری از کسانی که احساس شکست می‌کنند به دلیل ندانستن مهارت‌های حل مسئله به مشکلات جدی عاطفی دچار می‌شوند.
- (۲) فردی که نتوانسته است مسئله را حل کند، اگرچه ناکامی را تجربه می‌کند، ولی لزوماً فشار روانی را تجربه نمی‌کند.
- (۳) همه افرادی که در حل مسئله ناکام مانده‌اند، هم دچار فشار روانی می‌شوند و هم پرخاشگری از خود نشان می‌دهند.
- (۴) افرادی که در حل مسئله دانش و تجربه لازم را دارند، از بودن با دیگران ابراز رضایت می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۵ - پیامدهای ناتوانی در حل مسئله)

درس نامه

- پیامدهای ناتوانی در حل مسئله
- (۱) ناکامی ← پرخاشگری
 - (۲) فشار روانی

نکته (۱) بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند مشکلات عاطفی جدی ندارند. بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند.

(۲) افرادی که مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، روش‌های کارآمد حل مسئله را نمی‌دانند.

پاسخ تشریحی موفقیت در حل مسئله، خوشایند و لذت‌بخش است. افرادی که در حل مسئله، دانش و تجربه لازم را دارند، نسبت به دیگران احساس عاطفی مثبت‌تری دارند؛ آنان زندگی را شیرین می‌دانند و از بودن با دیگران ابراز رضایت می‌کنند. بررسی گزینه‌های نادرست:

- ۱) افرادی که احساس شکست می‌کنند، مشکلات جدی عاطفی ندارند.
- ۲) پیامدهای ناتوانی در حل مسئله «ناکامی» و «فشار روانی» است. نمی‌توانیم بگوئیم فرد ناکامی را تجربه می‌کند، ولی فشار روانی را تجربه نمی‌کند؛ چون خود ناکامی، احساس ناخوشایندی است که فشار روانی ایجاد می‌کند.
- ۳) کسی که نتوانسته است مسئله را حل کند و ناکامی را تجربه می‌کند دچار فشار روانی می‌شود، اما نمی‌توانیم بگوئیم که حتماً پرخاشگری می‌کند. بسیاری از افراد علی‌رغم احساس ناکامی، خود را کنترل می‌کنند و پرخاشگری نشان نمی‌دهند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی، زبان قرآن یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۳۰، عربی، زبان قرآن دوازدهم: صفحه‌های ۳۷ تا ۴۶

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۸):

تست و پاسخ ۸۱

﴿و جادلهم بالتي هي أحسن إن ربك هو أعلم بمن ضل عن سبيله﴾:

- ۱) و با راهی که بهتر است با آن‌ها بحث کن که قطعاً خداوند به کسی که از راه خود گمراه شده آگاه است!
- ۲) و به روشی که نیکوست با ایشان جدل کن همانا خدایت به کسانی که از راهشان گمراه می‌شوند، آگاه‌تر است!
- ۳) و با شیوه‌ای که نیکوتر است با آن‌ها مجادله کن همانا پروردگار تو به کسانی که از راه خود گمراه شده‌اند، داناتر است!
- ۴) و با آنان به شیوه‌ای که بهتر است بحث کن بی‌شک پروردگارت به کسی که از راه خودش گمراه شده است، داناتر است!

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست؛ پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرد، چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی‌شدن قبل از آزمون دارن!

خودت حل کنی بهتره «أحسن» و «أعلم» اسم تفضیل هستن؛ پس باید چه‌طوری ترجمه بشن؟ / «ضَلَّ» مفرد یا جمع؟

درس نامه •• اسم‌های تفضیل مانند «أحسن» و «أعلم» را به همراه «تر» یا «ترین» ترجمه می‌کنیم!

مثال: «أحسن النَّاسِ»: بهترین مردم ✓ مردم نیک ✗

«أعلم»: داناتر ✓ داناترین ✓ دانا ✗

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «جادلهم»: با آنان بحث کن / «بالتی هي أحسن»: به شیوه‌ای که بهتر است / «إن»: بی‌شک / «ربك»: پروردگارت / «أعلم»: داناتر / «بمن ضلَّ»: به کسی که گمراه شده است / «عن سبيله»: از راه خودش، از راهش خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) که قطعاً («که» اضافی است!) - خداوند (معادل «الله» است؛ «ربك» یعنی «پروردگارت») - آگاه («أعلم» اسم تفضیل است و باید به همراه «تر» / «ترین» ترجمه شود!)
- ۲) نیکو («أحسن» اسم تفضیل است و باید به همراه «تر» / «ترین» ترجمه شود!) - خدایت (مانند ۱) - کسانی که گمراه می‌شوند («ضَلَّ» گمراه شد» ماضی و مفرد است، نه مضارع و جمع!)
- ۳) کسانی که گمراه شده‌اند («ضَلَّ» گمراه شد» مفرد است، نه جمع!)

تست و پاسخ ۸۲

﴿لم تُصعِّرِين خَدَكِ لِمِيلَاتِكَ فِي الصَّفِّ وَ تَمْشِينَ فِي سَاحَةِ الْمَدْرَسَةِ مَرَحاً وَ هَذَا مِنْ أَعْمَالِ الْمُتَكَبِّرِينَ الَّذِينَ لَيْسُوا مَحْبُوبِينَ عِنْدَ اللَّهِ وَ عِبَادِهِ!﴾:

- ۱) چرا با خودپسندی روی خود را از هم‌کلاسی‌هایت در کلاس برمی‌گردانی و با ناز و غرور در حیاط مدرسه می‌گردی در حالی که این از کارهای کسانی است که نزد خدا و بندگان او محبوب نیستند؟!
- ۲) برای چه در کلاس به هم‌کلاسی‌های خود پشت می‌کنی و با ناز و خودپسندی در حیاط مدرسه راه می‌روی در حالی که این از کارهای خودخواهانی است که نزد الله و بندگان او محبوب نیستند؟!
- ۳) چرا در کلاس از هم‌شاگردی‌هایت با تکبر روی برمی‌گردانی و در حیاط مدرسه با ناز و شادمانه راه می‌روی در حالی که این کارها را متکبرانی انجام می‌دهند که نزد خداوند و بندگان او محبوب نیستند؟!
- ۴) برای چه با تکبر از هم‌شاگردی‌های خود در کلاس روی برمی‌گردانی و با ناز و خودپسندی در حیاط مدرسه راه می‌روی در حالی که این از کارهای متکبرانی است که نزد الله و بندگان او محبوب نیستند؟!

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «هذا من أعمال المتكبرين الذين» رو بررسی کنی تمومه!

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «لم تُصعِّرین خذک»: برای چه رویت را برمی گردانی؟ / «لزمیلائک»: از همشاگردی‌های خود / «فی الصف»: در کلاس / «تمشین»: راه می‌روی / «فی ساحة المدرسة»: در حیاط مدرسه / «مزحاً»: با ناز و خودپسندی / «و هذا من أعمال المتكبرين الذين»: در حالی که این از کارهای متکبرانی است که / «لیسوا محبوبین»: محبوب نیستند / «عند الله و عباده»: نزد الله و بندگانش. خطاهای سایر گزینه‌ها:

- 1) می‌گردی (معادل «تمشین»: راه می‌روی) نیست! - کارهای کسانی که (معادل «أعمال الذين» است: «المتكبرين» ترجمه نشده است!)
- 2) پشت می‌کنی (معادل «تُصعِّرین خذک»: روی برمی گردانی) نیست!
- 3) با تکبر (اضافی است!) - این کارها (معادل «هذه الأعمال» است، نه «هذا من الأعمال!») - انجام می‌دهند (اضافی است!)

تست و پاسخ ۸۳

«أفضل التعلیم التربویة تنصح الوالدین ألا یفرقا بین الأولاد فلیهما أن یحبّا بناتهما و أبناءهما علی حد سواء!»:

- 1) بهترین آموزه‌های تربیتی پدر و مادر را نصیحت می‌کنند که میان فرزندان فرق نگذارند و آنان باید دختران و پسرانشان را به صورت برابر دوست داشته باشند!
- 2) بهترین آموزش‌های تربیتی آن است که والدین را نصیحت می‌کند تا بین فرزندان تفاوت نگذارند و دختر و پسر خود را به یک اندازه دوست بدارند!
- 3) برترین آموزش تربیت به والدین توصیه می‌کند تا بین فرزندان فرق نگذارند و به دختران و پسران خویش به صورت برابر محبت کنند!
- 4) خوب‌ترین آموخته‌های تربیتی به پدر و مادر توصیه می‌کند تا میان فرزندان فرقی گذاشته نشود و دختران و پسران را به اندازه یکسان دوست داشته باشند!

پاسخ: گزینه 1

خودت حل کنی بهتره «بناتهما و أبناءهما» یعنی چی؟ / «الأولاد» رو هم دریاب!

درس نامه

- 1) ساختار «علی + اسم + أن + مضارع» معنای الزام و اجبار دارد.
مثال: «علینا أن نُحسِن»: بر ماست که نیکی کنیم ✓ بر ما واجب است که نیکی کنیم ✓ ما باید نیکی کنیم ✓
- 2) وقتی بعد از یکی از حروف ناصبه (أن، لن، کی، لکی، حتّی، لِ) حرف «لا» قرار بگیرد، گاهی در هم ادغام می‌شوند.
مثال: أن لا ← آلا لکی لا ← لکیلا

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «أفضل التعلیم التربویة»: بهترین آموزه‌های تربیتی / «تنصح»: نصیحت می‌کنند / «الوالدین»: پدر و مادر / «ألا یفرقا»: که فرق نگذارند (ألا ← أن + لا) / «بین الأولاد»: میان فرزندان / «علیها أن یحبّا»: آنان باید دوست داشته باشند / «بناتهما و أبناءهما»: دختران و پسرانشان / «علی حدّ سواء»: به صورت برابر خطاهای سایر گزینه‌ها:

- 2) آن است که (معادل «هی الّتی» است؛ در نتیجه این عبارت اضافی است!) - تا (معادل «أن: که» در «ألا» نیست!) - دختر و پسر («بنات» و «أبناء» جمع هستند، نه مفرد!) - دوست بدارند (معادل «علیها أن یحبّا» باید دوست بدارند) نیست! ساختار «علی + اسم + أن + مضارع» معنای الزام و اجبار دارد!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

- ۳) آموزش «التعالیم» جمع است، نه مفرد! - تربیت (کلمه «التربویة» معادل «تربیتی» است!) - تا (مانند ۲) - فرزندانشان (در «الأولاد» ضمیری به کار نرفته است؛ بنابراین «شان» اضافی است!) - محبت کنند (أن یحبّتا: دوست داشته باشند).
- ۴) تا (مانند ۳) - فرقی گذاشته نشود («أن یفرقا» مثنی است، نه مفرد، در نتیجه این عبارت نمی تواند مجهول باشد؛ بلکه معلوم است!) - دختران و پسران (ضمیر در «بناتهما و أبناءهما» ترجمه نشده است!)

تست و پاسخ ۸۴

«حبیبي العزيز، لم تمرّر عيشي دائماً و أنت السبب الوحيد لمواصله الحياة!»:

- ۱) محبوب عزیز من، دائماً زندگی مرا تلخ کردی، با این که تو تنها دلیل ادامه دادن حیات و زندگی هستی!
- ۲) دوست عزیزم، چرا همیشه زندگی ام را تلخ می کنی، حال آن که تو تنها دلیل برای ادامه دادن زندگی هستی!
- ۳) دوست عزیز من، به چه دلیل زندگی ام را همیشه سخت می کنی، در حالی که تنها دلیل ادامه زندگی تو هستی!
- ۴) محبوب عزیزم، به چه دلیل دائماً زندگی من را سخت می کنی، وقتی تویی یگانه دلیل برای ادامه زندگی!

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره! «لم تمرّر» رو بررسی کنی تمومه!

درس نامه... تفاوت «لم» با «لَمْ»

- لَمْ ← حرف جازمه است. فقط بر سر فعل مضارع می آید. علامت انتهای فعل را تغییر می دهد (مجزوم می کند؛ یعنی یا آخر فعل را ساکن می کند و یا «ن» را از انتهای آن حذف می کند، البته به غیر از «ن» در جمع های مؤنث). در ترجمه فعل مضارع را به ماضی منفی تبدیل می کند.
- لَمْ ← کلمه پرسشی است. لزوماً بر سر فعل مضارع نمی آید. علامت انتهای فعل را تغییر نمی دهد (مجزوم نمی کند؛ یعنی آخر فعل را ساکن نمی کند و یا «ن» را از انتهای آن حذف نمی کند). در ترجمه فعل مضارع هیچ تغییری ایجاد نمی کند.

پاسخ تشریحی: کلمات مهم: «حبیبي العزيز»: دوست عزیزم / «لم تمرّر»: چرا تلخ می کنی؟ / «عیشي»: زندگی ام / «دائماً»: همیشه / «و أنت السبب الوحيد»: حال آن که تو تنها دلیل هستی / «لمواصله الحياة»: برای ادامه دادن زندگی.

خطاهای سایر گزینه ها:

- ۱) تلخ کردی (اولاً «لم» ترجمه نشده، ثانیاً «تمرّر» مضارع است نه ماضی) - با این که («و» در «و أنت سبب...» حالیه است و باید به شکل «در حالی که» ترجمه شود! «مع أن» معادل «با این که» می باشد!)
- ۳) سخت می کنی (معادل «تمرّر: تلخ می کنی» نیست!) - تنها دلیل... تو هستی («أنت» مبتدا و «سبب» خبر است، اما در این عبارت جابه جا ترجمه شده اند!)
- ۴) سخت می کنی (مانند ۳) - وقتی («و» در «و أنت سبب...» حالیه است و باید به شکل «در حالی که» ترجمه شود! «لماً» معادل «وقتی» می باشد!)

تست و پاسخ ۸۵

«ما أسرع مرّ عمر الإنسان، كأنّ الدهر یلاعینا و لحظاتنا القیمة في الحياة تمرّ كالسحاب!»:

- ۱) عمر انسان چه قدر سریع می گذرد، انگار که با روزگار بازی می کنیم و لحظات ارزشمندان در زندگی مثل ابرها می گذرند!
- ۲) گذر عمر انسان چه قدر شتابان است، گویی روزگار هم بازی ماست و لحظات ارزشمند در زندگی ما مثل یک ابر گذر می کنند!
- ۳) عمر انسان چه قدر شتابان گذشت، گویی روزگار با ما بازی می کند و لحظه های باارزش ما در زندگی مانند ابر در گذرند!
- ۴) گذر عمر انسان چه سریع است، گویی روزگار با ما بازی می کند و لحظات ارزشمند ما در زندگی مانند ابر گذر می کنند!

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره! «ما أسرع مرّ عمر الإنسان» یعنی چی؟ / «یلاعینا» چه جوری ترجمه می شه؟

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

درس نامه •• به ساختار «ما أفعل» ساختار «تعجب» می‌گوییم و «ما» در این ساختار به شکل «چه، چه‌قدر» ترجمه می‌شود!

مثال: «ما أجمل»: چه زیباست ✓ چه قدر زیباست ✓

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «ما أسرع»: چه سریع است / «مرّ عمر الإنسان»: گذر عمر انسان / «كأن»: گویی / «الدَّهر»: روزگار / «يُلاعِبنا»: با ما بازی می‌کند / «لحظتانا القيّمة»: لحظات ارزشمند ما / «في الحياة»: در زندگی / «تمرّ»: گذر می‌کنند / «كالسحاب»: مانند ابر. خطاهای سایر گزینه‌ها:

① بازی می‌کنیم (معادل «نُلاعِب» است؛ «يُلاعِب» فعل غایب است، نه متکلم مع الغير (نَحْنُ: ما) و ضمیر «نا» در «يُلاعِبنا» مفعولی است، نه فاعلی!) - ابرها («السحاب» مفرد است، نه جمع!)

② هم‌بازی ماست («يُلاعِب» فعل است، نه اسم!) - لحظات ارزشمند (ضمیر «نا» در «لحظتانا» ترجمه نشده است!) - زندگی ما (در «الحياة» ضمیری به کار نرفته است!) - یک ابر («السحاب» معرفه است نه نکره).

③ چه قدر شتابان گذشت (معادل «ما أسرع مرّ»: چه قدر سریع است گذر... نیست!)

تست و پاسخ ۸۶

عین الخطأ:

① إِيَّاكَ و مَصَادِقَةَ الْكَذَّابِ، فَهُوَ يُضَلِّكَ عَنِ الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ بِأَكَاذِبِهِ الْخَدَاعَةِ! از دوستی با فرد بسیار دروغگو بپرهیز، زیرا او تو را با دروغ‌های فریبنده‌اش از راه راست گمراه می‌کند!

② خَيْرَ أَصْدِقَائِكَ هُمُ الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرَاتِ وَ مَعِينُونَ عَلَى الْإِحْسَانِ! بهترین دوستانت همان کسانی هستند که تو را از زشتی‌ها منع می‌کنند و به خوبی یاری می‌کنند!

③ قَالَ الْإِمَامُ عَلِيُّ (ع): لَا تَتَوَاضَعُ أَمَامَ الْمُخْتَالِ الْفَخُورِ، تَكْبَرُوا عَلَيْهِ حَتَّى يُصْلِحَ سُلُوكَهُ! امام علی (ع) گفته است: در برابر مغرور فخر فروش، تواضع نکن، بر او تکبر بورز تا رفتارش را اصلاح کند!

④ الْإِهْتِمَامُ بِمَوَاعِظِ الْمُجْرِبِينَ الْقِيَمَةَ يُسَبِّبُ قَلَّةَ أَخْطَانِنَا فِي الْحَيَاةِ! توجه کردن به توصیه‌های ارزشمند انسان‌های باتجربه باعث کاهش اشتباهات ما در زندگی می‌شود!

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید؛ پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بگذارید!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطاهای این گزینه:

تو را (اضافی است!) - یاری می‌کنند («مُعِينُونَ: یاری کنندگان» اسم است، نه فعل!).

ترجمه صحیح: «بهترین دوستانت همان کسانی هستند که از زشتی‌ها منع می‌کنند و یاری کننده بر نیکی هستند!»

تست و پاسخ ۸۷

عین الخطأ:

① الكسل من أخلاق سيئة لا نتخلص منها إلا بالجهد! تنبلی از اخلاق بدی است که از آن رها نمی‌شویم، مگر با تلاش!

② أنزعج من أخي الأكبر لأنه لايهتّم باحترام زوجته! از برادر بزرگ‌ترم آزرده می‌شوم، زیرا به احترام گذاشتن به همسرش توجه نمی‌کند!

③ جماعة يتفقّهون خير من جماعة لا يقومون إلا بالدعاء! گروهی که نادان را دانای می‌کنند از گروهی که تنها به دعا کردن می‌پردازند بهتر هستند!

④ ما كنّا شاركنّا قبل يومين مع زملائي إلا في حفلة أدبية! با همکارانم دو روز پیش فقط در یک جشن ادبی شرکت کردیم!

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه در جملات منفی می‌توانیم «إلا» را به شکل «فقط، تنها» نیز ترجمه کنیم به شرط آن که ترجمه هیچ کلمه‌ای از قلم نیفتد.

در این صورت باید فعل جمله را به شکل مثبت ترجمه کنیم!

مثال: «ما کُنَّا شارکنا إِلَّا فِي حَفْلَةٍ أَدْبِيَّةٍ!»:

فقط در یک جشن ادبی شرکت کرده بودیم! ✓ جز در یک جشن ادبی شرکت نکرده بودیم! ✓

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

شرکت کردیم («کُنَّا شارکنا» معادل ماضی بعید است، نه ماضی ساده).

ترجمه صحیح: «با همکارانم دو روز پیش فقط در یک جشن ادبی شرکت کرده بودیم!»

تست و پاسخ ۸۸

عین الصحیح:

«نوبل برای جبران خسارت‌های اختراعاتش جایزه‌ای را تعیین کرده بود، آن جایزه در زمینه‌های مشخصی داده می‌شود!»

۱) نوبل كَانَ يُعَيِّنُ لتعويض مضرّات اختراعه جائزة، تُمنَحُ تلك الجائزة في المجالات المحدّدة!

۲) كَانَ نوبل عَيَّنَ جائزة لتعويض مضرّات الاختراع، تُعطى الجائزة في مجالات محدّدة!

۳) نوبل كَانَ عَيَّنَ جائزة لتعويض مضرّات اختراعه، تُمنَحُ الجائزة في مجالات محدّدة!

۴) كَانَ نوبل قد عَيَّنَ الجائزة لِاختراعه المُضرّ الَّذِي تُعطى تلك الجائزة في مجالات محدّدة!

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در این مدل سوالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها

و... خیلی دقت کن!

خودت حل کنی بهتره معرفه یا نکره بودن اسم‌ها رو بررسی کن، به جواب می‌رسی!

درس نامه وقتی یک اسم ابتدا به شکل نکره در جمله به کار می‌رود و در ادامه همان اسم مجدداً با «ال» به کار رود، این «ال» را

می‌توانیم به شکل «این / آن» ترجمه کنیم.

مثال: «كَانَ طَالِبٌ مُؤَدَّبٌ فِي الصَّفِّ يَسْتَمِعُ الطَّالِبَ ...»: دانش‌آموز مؤدبی در کلاس بود، این / آن دانش‌آموز گوش می‌داد ...

پاسخ تشریحی کلمات مهم: برای جبران خسارت‌های اختراعاتش: «لتعويض مضرّات اختراعه» / جایزه‌ای: «جائزة» / تعیین کرده بود: «كَانَ عَيَّنَ»

/ آن جایزه: «الجائزة» / در زمینه‌های مشخصی: «في مجالات محدّدة» / داده می‌شود: «تُمنَحُ».

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) كَانَ يُعَيِّنُ (معادل ماضی استمراری است (تعیین می‌کرد) در حالی که «تعیین کرده بود» ماضی بعید است!) - المجالات المحدّدة (معادل

«زمینه‌های مشخص» است؛ «زمینه‌های مشخصی» نکره است، نه معرفه!)

۲) الاختراع (معادل «اختراع» است، نه «اختراعات»؛ معادل ضمیر «ش» ذکر نشده است!)

۴) الجائزة (اولی) («جایزه‌ای» نکره است، نه معرفه!) - لِاختراعه المُضرّ الَّذِي (معادل «برای اختراع مضرّش که» می‌باشد!) - معادل «برای جبران»

ذکر نشده است!

• اقرأ النَّصَّ التالي ثمَّ أجب عن الأسئلة (٨٩ - ٩١) بما يناسب النَّصَّ:

«إِنَّ التَّمْساحَ من أضخم الكائنات الحيّة. له جسم طويل و أرجل قصيرة و دُنْب قويّ يُساعده في السباحة، و أسنان حادّة يقبض بها على فريسته. يُوجد اثنا عشر نوعاً من التَّمساح في العالم. تعيش التَّمساح في الماء و البرّ في المناطق الحارّة و لكن تحبّ العيش في الماء أكثر و أيضاً تستطيع أن تعيش عدّة أشهر بلا طعام! حرارة جسم التَّمساح تتغيّر مع تغيّر الجوّ، فعندما ترتفع حرارة الجوّ تقلّ حرارة جسمه. يمضي التَّمساح اللّيل في الماء للمحافظة على حرارة جسمه و عند الصّباح يخرج و يستريح تحت أشعة الشَّمس. عندما يسبح التَّمساح في المياه، يُحرّك ذنبه و يجعل أنفه و عينيه خارج الماء لمراقبه الصّيد. يستطيع التَّمساح أن يبقى ساعتين تحت الماء دون الحاجة إلى الأكسجين. من ميزاته الرائعة و العجيبة أنّه لا يستطيع إخراج لسانه من فمه!»

ترجمه متن «تمساح از تنومندترین موجودات زنده است. دارای جسمی بزرگ و پاهایی کوتاه و دُمی نیرومند است که به او در شناکردن کمک می‌کند و دندان‌هایی تیز که (با کمک آن‌ها) شکارش را می‌گیرد. دوازده نوع تمساح در دنیا وجود دارد. تمساح‌ها در آب و خشکی در مناطق گرمسیر زندگی می‌کنند، ولی زندگی در آب را بیشتر دوست دارند. هم‌چنین می‌توانند که چندین ماه بدون غذا زندگی کنند. گرمای بدن تمساح با تغییر هوا، تغییر می‌کند، لذا هنگامی که گرمای هوا افزایش یابد حرارت بدنش کاهش می‌یابد. تمساح شب را در آب برای نگهداری گرمای بدنش سپری می‌کند و صبح بیرون می‌رود و زیر نور آفتاب استراحت می‌کند. هنگامی که تمساح در آب‌ها شنا می‌کند، دُمش را حرکت می‌دهد و بینی و چشمانش را برای زیر نظر گرفتن طعمه‌ها بیرون آب قرار می‌دهد. تمساح می‌تواند دو ساعت زیر آب بدون نیاز به اکسیژن بماند. از ویژگی‌های جالب و شگفتش این است که نمی‌تواند زبانش را از دهانش بیرون بیاورد.»

تست و پاسخ ٨٩

عين الصحیح:

- ١) إِنَّ الحیاة في الماء أو على الأرض لا فرق فيها للتَّمساح!
- ٢) لا يقدر التَّمساح أن يبقى حيّاً أكثر من عدّة أسابيع دون طعام!
- ٣) لا تحبّ التَّمساح أشعة الشَّمس فتهرب منها إلى داخل الماء!
- ٤) التَّمساح يستطيع أن يمضي أكثر من ستين دقيقة تحت الماء!

پاسخ: گزینه ٤

مشاوره در مورد حل سؤال‌ات درک متن چند نکته رو در نظر داشته باشین:

- ١) سؤال‌ات درک متن رو در آخر سؤال‌ات عربی جواب بدین.
- ٢) متن رو باید با دقت، ولی با سرعت بخونین. این کار نیاز به تمرین و تکرار زیاد داره. خوندن نصف و نیمه متن خیلی فایده‌ای نداره.
- ٣) توی متن و گزینه‌ها به کلماتی که معنای «هیچ، همه، گاهی، اصلاً، فقط، همیشه، بعضی، قطعاً، ممکنه و ...» دارن، دقت کنین.
- ٤) در سؤال‌ات درک مطلب برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنید و حتماً همه گزینه‌ها رو بخونید، سپس بهترین گزینه را انتخاب کنید!

پاسخ تشریحی ترجمه گزینه‌ها:

- ١) زندگی در آب یا روی زمین هیچ فرقی برای تمساح‌ها ندارد! (دارد! آب رو بیشتر دوست دارن!)
- ٢) تمساح نمی‌تواند بیشتر از چند هفته بدون غذا زنده بماند! (متن گفته می‌تونن چند ماه بدون غذا زنده بمونن!)
- ٣) تمساح‌ها پرتوهای خورشید را دوست ندارند و از آن به داخل آب فرار می‌کنند! (نه دیگه روزها میان زیر آفتاب استراحت می‌کنن!)
- ٤) تمساح می‌تواند بیشتر از شصت دقیقه را زیر آب سپری کند! (بله می‌تونن دو ساعت هم زیر آب بمونن!)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۹۰

عَيْنُ الْخَطَا «من صفات التَّمَسَّاحِ هي أَنَّهُ ...»

- (۱) لیست لَدِيهِ الْقَدْرَةَ عَلَى الْعَيْشِ فِي كُلِّ مَنْطِقَةٍ!
- (۲) عند ازدياد حرارة الجوّ تنقص حرارة جسمه!
- (۳) لا يقدر أن يُحرِّكَ لسانه!
- (۴) يقدر أن يفترس الإنسان!

پاسخ: گزینة ۳

خودت حل کنی بهتره جمله آخر متن رو دریاب!

پاسخ تشریحی از ویژگی‌های تمساح این است که ...

- ۱ قدرت زندگی در هر منطقه‌ای را ندارد!
- ۲ هنگام افزایش دمای هوا، دمای بدنش کم می‌شود!
- ۳ نمی‌تواند زبانش را حرکت بدهد! (نمی‌تواند از دهانشون فارغش کنن، نه این‌که نمی‌تواند حرکتش بدن!)
- ۴ می‌تواند انسان را شکار کند! (بله متأسفانه 😞)

تست و پاسخ ۹۱

عَيْنُ الصَّحِيحِ حَوْلَ التَّمَسَّاحِ:

- (۱) يفترس فرائسه غالباً في اللَّيْلِ!
- (۲) عند مراقبة الصَّيْدِ لا يخرج رأسه من الماء!
- (۳) حركة ذنبه في الماء دليلٌ على أَنَّهُ يراقب صيده!
- (۴) بقاءه ليلاً في الماء لتعديل حرارة جسمه!

پاسخ: گزینة ۴

پاسخ تشریحی ترجمه گزینة‌ها:

- ۱ غالباً در شب طعمه‌هایش را شکار می‌کند! (متن پی‌زی در این مورد نلفته بود!)
- ۲ هنگام زیر نظر گرفتن شکار سرش را از آب بیرون نمی‌آورد! (بینی و ششماش بیرونه دیگه!)
- ۳ حرکت دمش در آب نشانه‌ای است بر این‌که شکارش را زیر نظر دارد! (نه برای شنا کردن دمش رو حرکت می‌ده!)
- ۴ در شب باقی‌ماندنش در آب برای متعادل کردن دمای بدنش است!

• عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۹۲ - ۹۳):

تست و پاسخ ۹۲

«يُحرِّكُ - العيش - تتغيَّرُ - الكائنات»:

- (۱) الكائنات: اسم - جمع سالم للمؤنث (مفرده: الكائن أو الكائنة) - معرف بال / مضاف إليه و مجرور و موصوف
- (۲) العيش: اسم - مفرد مذکر - معرفة - معرب / مفعول أو مفعول به و منصوب بالفتحة لفعل «تَحَبَّ»
- (۳) تتغيَّرُ: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي (مصدره: «تَغْيَرُ») - معلوم / فعل و مع فاعله خبر لـ «حرارة»
- (۴) يُحرِّكُ: مضارع - للمفرد المذکر الغائب - مزيد ثلاثي (من باب «تفعيل») - لازم / فعل و مع فاعله جملة فعلية

پاسخ: گزینة ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خطارو!!!

خودت حل کنی بهتره اول موارد سمت راست رو بررسی کن، چون نیاز به بررسی جمله ندارن، بعد اگر سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

لازم («يُحْرَكُ»: حرکت می‌دهد» متعدی است، زیرا مفعول می‌پذیرد! «ذَنْبٌ» مفعول آن است!)

تست و پاسخ ۹۳

«حرارة - ترتفع - الرّائعة - يُساعد»:

- (۱) يُساعد: مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد و هو الألف - معلوم / فعلٌ و مع فاعله جملة فعلية
- (۲) ترتفع: فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي (من مصدر «افتعال») - لازم/ فعلٌ و مع فاعله «حرارة» جملة فعلية
- (۳) حرارة: اسم - مفرد مؤنث - معرب / فاعل و مرفوع بالضمّة لفعل «تقلّ» و مضاف للمضاف إليه «جسم»
- (۴) الرّائعة: مفرد مؤنث - اسم فاعل (من الفعل المجزّء) - معرفة / صفة أو نعت للموصوف «ميزات» و منصوب

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

منصوب («الرّائعة» صفت «ميزات» است و چون «ميزات» مجرور به حرف جرّ «من» می‌باشد، پس هر دو مجرور هستند!)

نکته صفت، اعراب ثابت و مشخصی ندارد و تابع موصوف خود است؛ مثلاً اگر موصوفش مرفوع باشد، آن هم مرفوع می‌شود.

تست و پاسخ ۹۴

عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) مَهْلًا يَا قَبِيرَ، دَعْ شَاتَمَكَ مَهَانًا تُرْضِ الرَّحْمَنَ!
- (۲) أَعْطِنِي بَعْدَ التَّخْفِيفِ مِثْنَيْنِ وَ عَشْرِينَ أَلْفًا!
- (۳) مَنْ جَرَبَ الْمُجْرَبَ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ!
- (۴) الْمَلِيحُ مَنْ يُعْجِبُكَ شَكْلُهُ وَ كَلَامُهُ وَ سُلُوكُهُ!

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حرکت‌ها بررسی بشن!!!

خودت حل کنی بهتره ابتدا برو سراغ وزن فعل‌ها و مصدرهای مزید و حرکت نون در آخر جمع‌های مذکر سالم و مثنی! بعد به اسم تفضیل‌ها، اسم فاعل‌ها و اسم مفعول‌ها و در نهایت به فعل‌های مجهول دقت کن!

پاسخ تشریحی خطاهای این گزینه:

شَاتَمَ (این کلمه اسم فاعل است؛ بنابراین «شَاتَمَ» دشنام‌گو» صحیح است!) - مَهَان (تلفظ صحیح این کلمه «مُهَان: خوار» است!)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۹۵

عین الأبعد للمفهوم: «السكوت ذهب و الكلام فضة»

- (۱) جز گرفتاری سخن‌سازی ندارد حاصلی
 (۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است
 (۳) به نطق است و عقل آدمیزاده فاش
 (۴) یک حرف بشنو از من و در خلد سیر کن
- طوطیان را در قفس شیرین‌زبانی کرده است!
 که ببند که شمع از زبان سوخته است!
 چو طوطی سخن‌گوی ناسدان مباش!
 در مجلسی که گوش توان شد، زبان مباش!

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سؤالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند؛ پس باید از قبل بررسی شده باشند!

خودت حل کنی بهتره صورت سؤال مفهوم «کم حرف زدن بهتره» رو می‌رسونه!

پاسخ تشریحی ترجمه عبارت: «سکوت، طلا و سخن نقره است.»

مفهوم عبارت: ستایش سکوت در برابر سخن گفتن.

بیت ۲۲ کم‌ترین قرابت معنایی را دارد، در سایر گزینه‌ها دقیقاً چنین مفهومی ذکر شده است.

تست و پاسخ ۹۶

عین ما فيه اسم التفضيل:

- (۱) أمر بدكان صديقي يوماً في الصباح الباكر!
 (۲) أنفع جميع الذين يعيشون معي بسلوكي!
 (۳) أكمل أحد تلاميذي الفراغات بإجابات صحيحة!
 (۴) أهدى ما سمعته في حياتي هو الالتزام بالأدب!

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره تشخیص اسم تفضیل از محبوب‌ترین مباحث طراحان کنکور در سال‌های اخیر است. می‌توان گفت پرتکرارترین مبحث عربی

در کنکورهای اخیر تشخیص اسم تفضیل بوده است!

خودت حل کنی بهتره اول به دنبال «أفعل» و «فعلی» بگرد. اگر چند گزینه باقی موند ترجمه‌شون کن. حتماً به سریشون فعل هستن.

ضمناً رنگ‌ها و عیب‌ها اسم تفضیل نیستن!

پاسخ تشریحی در ۴ «هدی: هدایت‌کننده‌ترین» اسم تفضیل است. (هدایت‌کننده‌ترین چیزی که در زندگی‌م شنیدم پایبندی به ادب است!)

در ۱ «أمر: گذر می‌کنم» فعل است، نه اسم تفضیل! (روزانه صبح زود از کنار مغازه دوستم می‌گذرم!)

در ۲ «أنفع: سود می‌رسانم» فعل است، نه اسم تفضیل! (به تمام کسانی که با من زندگی می‌کنند با رفتارم سود می‌رسانم!)

در ۳ نیز «أكمل: کامل کرد» فعل است، نه اسم! (یکی از دانش‌آموزانم جاهای خالی را با پاسخ‌های صحیحی کامل کرد!)

تست و پاسخ ۹۷

عین ما فيه اسم الفاعل و اسم المفعول معاً:

- (۱) عمال مصنعنا الأكبر يحاولون لإنتاج كثير للبلد!
 (۲) إلهي أنت مساعدي دائماً فأنا مجد للحصول على رضاك!
 (۳) هذه البضائع مناسبة فأعطيها النجار لصنع المنزل!
 (۴) موظفونا المتواضعون يهتّمون بأوامر رئيس الشركة!

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در تشخیص اسم فاعل و مفعول فقط به وزن‌های مخصوص این کلمات اکتفا نکنید و حتماً حواستان به جمع‌های مکتب باشد!

ابتدا باید آن‌ها را مفرد کنید و بعد دربار ه‌شان قضاوت کنید!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

خودت حل کنی بهتره اول وزن های اسم فاعل و اسم مفعول رو پیدا کن. بعد با استفاده از ترجمه کردن جمله ها تشخیص بده کدوم کلمه اسم فاعل یا اسم مفعول هست.

پاسخ تشریحی در ۴ «مَوْظَف: کارمند» اسم مفعول و «المُتَوَاضِع: فروتن» اسم فاعل است.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) کلمه «عَمَال» جمع مکسر «عَامِل: کارگر» و اسم فاعل است، اما اسم مفعول به کار نرفته است! («مَصْنَع: کارخانه» اسم مکان است!)

۲) با توجه به معنای جمله «مساعد: یاری کننده» و «مَجْد: کوشا» هر دو اسم فاعل هستند و اسم مفعول به کار نرفته است!

۳) کلمه «مُنَابِيَة: مناسب» اسم فاعل است، اما اسم مفعول به کار نرفته است! («الْمَنْزَل: خانه» اسم مکان است!)

تست و پاسخ ۹۸

عَيْن العبارة لا يوجد فيها اسم مبالغة:

۱) اليوم يرجع كثير من الزوار فانطلقت سيارات إليهم لنقلهم!

۲) هذه المادة تكون هدامة جداً فعلى مستخدميها الاطلاع على استفادتها!

۳) كان الحضار في الصلاة يشاهدون فلماً رائعاً عن الدواب!

۴) لم يقبل البائع أن يُبدل نظارتي الشمسية التي قد اشتريتها منه قبل أسبوع!

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره حتماً تفاوت دو وزن «فَعَال» و «فُعَال» را به خوبی بلد باشید!

خودت حل کنی بهتره کلمات بر وزن «فَعَال» و «فُعَال» رو پیدا کن. اون هایی که بر وزن «فُعَال» هستن که حتماً اسم مبالغه هستن، اون هایی که بر وزن «فَعَال» هستن هم اگر مفرد باشن اسم مبالغه هستن.

درس نامه

فُعَال	فَعَال	تفاوت «فَعَال» و «فُعَال»
جمع (مکسر)	مفرد	تعداد
اسم فاعل (اگر مفردش بر وزن فاعل باشد).	اسم مبالغه	نوع کلمه

پاسخ تشریحی در ۳ «الحضار: حاضران» جمع مکسر «الحاضر» و اسم فاعل است. «الدواب» هم جمع مکسر «دابة: جنبنده» و اسم فاعل است!

در ۱ «سيارات» جمع «سيارة: ماشین»، در ۲ «هدامة» و در ۴ «نظارة» اسم مبالغه هستند!

دقت کنید که در ۱ «الزوار» جمع مکسر «الزائر» اسم فاعل است.

تست و پاسخ ۹۹

عَيْن الصحيح في الإشارة إلى المستثنى منه:

۱) لم تتعرف الطالبات على علماء الكيمياء الكبار إلا واحداً منهم! ۲) أنفق أولئك أموالهم في سبيل الله إلا قليلاً منها!

۳) لا يقدر أحد على أن يدرك غايته إلا ما يسعى لها! ۴) اشتريت ملابس من ذلك المتجر إلا سروالاً!

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای پیدا کردن مستثنی منه این نکته را در نظر داشته باشید که بامستثنی رابطه معنایی دارد و مستثنی جزئی از مستثنی منه است.

خودت حل کنی بهتره بررسی کن بین کلمه بعد «إلا» از کدوم کلمه قبل «إلا» جدا شده!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) با توجه به «واحداً منهم» که در آن از یک ضمیر جمع مذكر استفاده شده، «الطالبات» که یک جمع مؤنث است نمی‌تواند مستثنی‌منه باشد؛ بلکه «علماء» مستثنی‌منه است.
- ۲) با توجه به «قلیلاً منها» که در آن از یک ضمیر مفرد مؤنث استفاده شده، مستثنی‌منه یا باید یک مفرد مؤنث باشد و یا یک جمع غیرانسان. با دقت به معنای جمله، «أموال» مستثنی‌منه است. (آن‌ها اموالشان را در راه خدا انفاق کردند، جز کمی از آن‌ها را!)
- ۳) «ما: چیزی» نمی‌تواند از «أحد: کسی» جدا شده باشد؛ بلکه از «غایات: اهداف» جدا شده است.
- ۴) واضح است که «سرواً: شلوار» از «ملابس: لباس‌ها» جدا شده است، نه «المتجر: مغازه»!

تست و پاسخ ۱۰۰

عین «إلا» یختلف معناه:

- ۱) ما رأیت زمیلاتی فی صالة الحفلة إلا سمیة و أختها!
- ۲) لا تطعموا المساکین الذین یعيشون حولکم إلا ممّا تأکلون!
- ۳) علیک ألا تطالع شیئاً ایام الإمتحانات إلا دروسک!
- ۴) کانت زمیلتی أکلت بین الحصّین ما وضعتهُ أمّها فی محفظتها إلا التّفاح!

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره ترجمه «إلا» هم در تست‌های ترجمه و هم در تست‌های قواعد اهمیت بسیاری دارد!

خودت حل کنی بهتره بررسی کن ببین در کدام گزینه‌ها مستثنی‌منه داریم و در کدام‌ها نداریم. هر کدام فرق کنه جوابه!

درس نامه •• کلمه «إلا: به‌جز» در جملات منفی می‌تواند به شکل «فقط، تنها» ترجمه شود به شرط آن که مستثنی‌منه در جمله ذکر نشده باشد.

مثال: «لا یقول المؤمن إلا الحق»: مؤمن چیزی جز حق نمی‌گوید. ✓ مؤمن فقط حق می‌گوید. ✓
«لا یقول المؤمن کلاماً إلا الحق»: مؤمن کلامی جز حق نمی‌گوید. ✓ مؤمن فقط حق می‌گوید. ✗ (نادرست است، زیرا کلمه «کلاماً» مستثنی‌منه است!)

پاسخ تشریحی در ۱) «سمیة» مستثنی و «زمیلات» مستثنی‌منه است، در ۳) «دروس» مستثنی و «شیئاً» مستثنی‌منه است و در ۴) «التّفاح» مستثنی و «ما» در «ما وضعتهُ أمّها» مستثنی‌منه است، پس در این گزینه‌ها «إلا» فقط به معنای «به‌جز، مگر» می‌باشد، اما در مستثنی‌منه محذوف است؛ بنابراین می‌توانیم «إلا» را به شکل «فقط، تنها» هم ترجمه کنیم.

تاریخ یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۴۱، تاریخ دوازدهم: صفحه‌های ۹۲ تا ۱۰۵

تست و پاسخ (۱۰۱)

منظور «تک‌نگاری» است.

کدام گزینه درباره نوعی از تاریخ‌نگاری که از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد، درست است؟

- ۱) با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، با تاریخ‌نویسی محلی پیوند خورد.
- ۲) با هدف ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی و زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی نگارش می‌یافت.
- ۳) به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او به صورت متمرکز و ویژه، توصیف، ثبت و ضبط می‌شد.
- ۴) نگارش تاریخ جهان، از آفرینش عالم آغاز شده و تا زمان حیات مؤلف ادامه پیدا می‌کرد.

(تاریخ یازدهم - درس ۱ - کتاب‌های تاریخی (عمومی، محلی، سلسله‌ای و تک‌نگاری))

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در سؤالات غیر مستقیم، اول باید منظور سؤال رو متوجه بشی و بعد بری سراغ گزینه‌ها؛ مثلاً در این سؤال، اول باید تشخیص بدی کدام نوع تاریخ‌نگاری از دوره تیموریان به بعد مرسوم شده (تک‌نگاری) و بعد ببینی کدام گزینه در موردش درسته.

درس‌نامه

از جمله مهم‌ترین منابع پژوهش در گذشته، کتاب‌های تاریخی هستند که توسط مورخان دوره‌های مختلف نوشته شده‌اند. در جدول زیر، به مهم‌ترین انواع کتاب‌های تاریخی و مشهورترین نمونه هر نوع، اشاره شده است:

نوع کتاب تاریخی	دوره زمانی	محتوا	نمونه مشهور
تاریخ عمومی	از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار رواج داشت.	تاریخ جهان از آفرینش عالم تا رویدادهای زمان حیات مؤلف	تاریخ طبری (محمد بن جریر طبری)
تاریخ محلی	-	ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی	تاریخ سیستان (مؤلف ناشناس)
تاریخ سلسله‌ای	در دوره اسلامی رواج یافت.	ثبت و ضبط رویدادهای دوران حکومت فرمانروایان کوچک و بزرگ	تاریخ بیهقی (ابوالفضل بیهقی)
تک‌نگاری	از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد.	شرح تاریخ زندگی یک فرمانروا به صورت ویژه و متمرکز به اشاره خود او	عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور (ابن عربشاه)
تاریخ منظوم	پیشینه دیرینه داشت و در دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت.	بیان رویدادهای تاریخی به نظم و در قالب شعر	شاهنامه فردوسی (ابوالقاسم فردوسی)

پاسخ تشریحی در «تک‌نگاری» که از تیموریان به بعد مرسوم شد، مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و

ویژه، توصیف، ثبت و ضبط می‌کردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) درباره تاریخ‌نگاری «سلسله‌ای» درست است.

۲) درباره تاریخ‌نگاری «محلی» درست است.

۴) درباره تاریخ‌نگاری «عمومی» درست است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۰۲

در رابطه با اعتبارسنجی و بررسی اصالت اخبار تاریخی، کدام موضوع، در مرحله «سنجش اعتبار و نقد راوی» مورد توجه قرار می‌گیرد؟

- (۱) راوی، خود شاهد وقوع رویداد بوده یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است؟
- (۲) روایت مورد نظر، زمان و مکان دقیق دارد یا فاقد زمان و مکان مشخص است؟
- (۳) آیا از نتایج تحقیقات علمی باستان‌شناسان برای روایت خبر استفاده شده است؟
- (۴) راوی، خبر را با اطلاعات سایر منابع و نوشته‌های تاریخی مطابقت داده است یا خیر؟

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ یازدهم - درس ۲ - معیارهای سنجش اعتبار فبر تاریفی (سنجش اعتبار و نقد راوی))

درس نامه مورخان وقتی با گزارش تاریخی روبه‌رو می‌شوند، آن را «اعتبارسنجی» می‌کنند و به اصطلاح به «نقد» آن می‌پردازند. نقد یک خبر تاریخی که در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر است، در دو مرحله انجام می‌شود:

۱) سنجش اعتبار و نقد راوی:

در مرحله سنجش اعتبار و نقد راوی، پژوهشگران و مورخان، موضوعاتی نظیر ویژگی‌های هویتی روایت‌کننده خبر، محل تولد و زندگی، گرایش فکری، مذهبی و سیاسی و جایگاه علمی او را بررسی می‌کنند.

- ۲) سنجش اعتبار و نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی
- ← مطابقت با عقل
 - ← مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد
 - ← مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی
 - ← سنجش گزارش‌ها براساس زمان و مکان
 - ← اعتبارسنجی با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی
 - ← اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم انسانی

پاسخ تشریحی

یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است تا معلوم شود که روایت‌کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است.

نکته

ارزش و اعتبار خبری که راوی آن، خود، به طور مستقیم شاهد رویداد بوده، از خبری که روایت‌کننده آن را از دیگران نقل کرده، به مراتب بیشتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

سایر گزینه‌ها به مرحله سنجش اعتبار و نقد «خبر» (نه راوی آن) اشاره دارند.

دام تستی

چون [۴] با واژه «راوی» شروع شده، ممکنه تصور کرده باشی که این گزینه به سنجش و نقد راوی (روایت‌کننده خبر) اشاره داره و توی دامش افتاده باشی؛ اما حواست باشه که مطابقت با سایر منابع و نوشته‌های تاریخی، به نقد خود خبر مربوط می‌شه، نه نقد راوی اون.

تست و پاسخ ۱۰۳

از مقایسه دو کتاب تاریخ طبری و تاریخ بیهقی، کدام نتیجه حاصل می‌شود؟

- (۱) هر دو کتاب در زمره بهترین تاریخ‌های عمومی قرار دارند که به شیوه‌ای روایی نوشته شده‌اند.
- (۲) اگرچه هر دو کتاب به روش روایی نوشته شده‌اند، اما تاریخ طبری، عمومی و تاریخ بیهقی، سلسله‌ای است.
- (۳) طبری، کتاب تاریخ عمومی خود را به شیوه‌ای روایی و بیهقی، کتاب تاریخ سلسله‌ای خود را با روشی تحلیلی نوشته است.
- (۴) بیهقی، با روش ترکیبی، یک تاریخ سلسله‌ای را نگاشته و طبری، به شیوه روایی، یک تاریخ عمومی را به رشته تحریر درآورده است.

پاسخ: گزینه ۳

(تاریخ یازدهم - درس ۱ (کتاب‌های تاریفی) و درس ۲ (انواع روش‌های تاریخ‌نگاری))

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

مشاوره توی کنکور سراسری، سال به سال داره سهم سوالات ترکیبی زیادتر می‌شه و تو هم باید تمرین کنی درس تاریخ رو ترکیبی بخونی؛ مثلاً وقتی، هم توی درس اول و هم توی درس دوم تاریخ یازدهم، به کتاب‌های تاریخ طبری و تاریخ بیهقی اشاره شده، باید مطالب این دوتا درس رو کنار هم بخونی و کنار هم به خاطر بسپاری یا مثلاً درباره شاهنامه فردوسی که توی درس اول بهش اشاره شده، دوباره توی درس نهم یه سری مطالب جدید دیگه می‌خونیم. از این نمونه‌ها زیاده؛ پس از شون غافل نشو.

درس نامه مورخان تاکنون تقسیم‌بندی‌های مختلفی از روش‌های تاریخ‌نگاری ارائه کرده‌اند که تقسیم‌بندی زیر یکی از آنهاست:

روش	ویژگی	نمونه مشهور
روایی	مورخ بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایات، آن‌ها را عیناً نقل می‌کند. نویسنده هیچ‌گونه نقد و نظری درباره درستی یا نادرستی خبر ارائه نمی‌دهد.	تاریخ طبری (محمد بن جریر طبری)
ترکیبی	مورخ به جای ذکر همه روایت‌ها درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت‌دادن همه روایات، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند؛ لذا ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم او دور بماند.	فتوح البلدان (بلذری) اخبار الطوال (دینوری)
تحلیلی	مورخ با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایات مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، علل، آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می‌کند.	تجارب‌الامم (ابوعلی مسکویه) تاریخ بیهقی (ابوالفضل بیهقی) مروج‌الذهب (مسعودی)

نکته مورخان در دوران اسلامی، گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به دو روش «سال‌شماری» و «موضوعی» تنظیم و ارائه می‌کردند و بنابراین، در کنار روش‌های روایی، ترکیبی و تحلیلی، می‌توان از این روش‌ها نیز یاد کرد.

پاسخ تشریحی از کنار هم گذاشتن مندرجات جدول‌های بخش درس‌نامه این سؤال و سؤال ۱۰۱، مشخص می‌شود که کتاب «تاریخ طبری» یک تاریخ عمومی است که با روش روایی نوشته شده و کتاب «تاریخ بیهقی» یک تاریخ سلسله‌ای است که به شیوه تحلیلی نگاشته شده است.

دام تستی اگه توی دام ۲ افتادی، به این نکته دقت نکردی که فقط قسمت دوم این گزینه کاملاً درسته و قسمت اولش، دست کم درباره تاریخ بیهقی، نادرسته. اگر هم توی دام ۴ افتادی، احتمالاً روش ترکیبی و تحلیلی رو با هم قاتی کردی، چون روش تاریخ‌نگاری بیهقی، تحلیلی بوده، نه ترکیبی.

تست و پاسخ ۱۰۴

کدام موارد درباره وضعیت شبه‌جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام درست است؟

(الف) حسب به معنای فخر و شرف اجدادی، از شاخص‌ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای اعراب بود.

(ب) قبایل عرب به صورت پراکنده می‌زیستند و تنها حکومت فراگیر و قدرتمند از آن قریش بود.

(ج) شهر یثرب که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به شمار می‌رفت.

(د) در برخی مناطق مانند یمن و طائف، در کنار پرورش شتر، کشاورزی هم وجود داشت.

(۱) «د» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ج» - «ب» (۴) «ب» - «الف»

پاسخ: گزینه ۲ (تاریخ یازدهم - درس ۳ - شبه‌جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام (نظام اجتماعی و سیاسی / اقتصاد و معیشت))

نکته قبیله قریش به سبب در اختیار داشتن کعبه و برقراری رابطه تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان سایر قبایل شبه‌جزیره عربستان داشت؛ اما این قدرت و نفوذ را نمی‌توان به منزله حکومتی پایدار شمرد.

پاسخ تشریحی از جمله شاخص‌ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای، افتخار به حسب و نسب بود. «حسب» به معنای فخر و شرف اجدادی است و منظور از افتخار به حسب، نقل سینه‌به‌سینه اقدامات شکوهمند و فخرآفرین قبیله است که با شاخ و برگ فراوان از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شد تا شکوه و بزرگی قبیله مورد نظر را نشان دهد. (درستی عبارت «الف»)

بخش عمدۀ شبه‌جزیره عربستان را صحراهای گرم و خشک تشکیل می‌دهند و قبایلی که در این بخش پراکنده بودند، اغلب از طریق پرورش معدودی بز و شتر و راهزنی، زندگی خود را تأمین می‌کردند. در برخی از مناطق آن، مانند یثرب، یمن و طائف، کشاورزی وجود داشت. (درستی عبارت «د»)

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) قبایل عرب به صورت پراکنده و جدا از هم می‌زیستند و حکومت فراگیر و قدرتمندی در شبه‌جزیره عربستان وجود نداشت؛ حتی قدرت قریش نیز متکی به تشکیلات سیاسی، اداری و نظامی منظم و منسجمی نبود و ثبات لازم را نداشت.

ج) «مکه» که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به شمار می‌رفت و سران قریش از طریق تجارت با شام و دیگر سرزمین‌های اطراف، سود سرشاری کسب می‌کردند.

دام تستی اگه توی دام ۴ افتادی، یعنی عبارت «ب» رو درست فرض کردی، حواست به این نکته نبوده که اگرچه قریش قدرتمندترین قبیله در شبه‌جزیره عربستان بوده، اما حتی قدرت قریش هم به معنای یک حکومت فراگیر نبوده؛ چرا؟ چون تشکیلات منسجم و با ثبات نداشته.

تست و پاسخ ۱۰۵

با تشدید آزار مشرکان مکه در پی رحلت ابوطالب، پیامبر (ص) دست به چه اقدامی زد؟

- ۱) در جست‌وجوی یافتن مردمانی با آمادگی بیشتر برای پذیرش اسلام، راهی طائف شد.
- ۲) هنگام مراسم حج، در مکانی موسوم به عقبه، با دوازده مرد یثربی پیمان بست.
- ۳) از قبیله بنی‌هاشم خواست تا برای مدتی به شعب ابی‌طالب پناه برند.
- ۴) مخفیانه از مکه خارج شد و به سوی شهر یثرب حرکت کرد.

(تاریخ یازدهم - درس ۳ - در اندیشه پایگاهی پدید برای اسلام)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره شیش‌دنگ حواست به توالی وقایع و این‌که کدام واقعه به کدام واقعه دیگه منجر شده، باشه تا با هم قاتی‌شون نکنی. مثلاً «تشدید آزار مشرکان مکه»، سبب شد پیامبر راهی طائف بشه و «دسیسه مشرکان در دار الندوه برای کشتن پیامبر» باعث شد پیامبر تصمیم بگیره که به یثرب (مدینه) مهاجرت کنه.

درس نامه

مدتی پس از پایان یافتن تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان در سال دهم بعثت، حضرت خدیجه و حضرت ابوطالب، دو حامی بزرگ حضرت محمد (ص) به فاصله کوتاهی از دنیا رفتند. با رحلت ابوطالب، جسارت و آزار سران قریش نسبت به رسول خدا بیشتر شد.

پاسخ تشریحی با تشدید آزار مشرکان، گسترش دعوت اسلامی در مکه با موانع اساسی روبه‌رو شد. در چنین شرایطی بود که اندیشه هجرت از مکه به ذهن پیامبر و مسلمانان راه یافت؛ در نتیجه رسول خدا در جست‌وجوی یافتن مردمانی که آمادگی بیشتری برای پذیرش اسلام داشته باشند، راهی طائف شد.

نکته اهالی طائف نه تنها از پیامبر استقبال نکردند، بلکه با بی‌احترامی و اهانت، آن حضرت را از شهرشان راندند و ایشان ناگزیر شد با حمایت‌خواهی یکی از اشراف مکه به نام «مطعم بن عدی» به آن شهر بازگردد.

دام تستی اگه توی دام ۴ افتادی، به این نکته توجه نداشتی که یثرب (مدینه)، گزینه اول پیامبر برای مهاجرت نبوده و پیامبر پس از این‌که به طائف میره و با عدم استقبال اهالی اون‌جا مواجه می‌شه، دوباره به مکه برمی‌گرده و بعد از کشف توطئه مشرکان برای کشتن ایشان، تصمیم می‌گیره این‌بار به مدینه هجرت کنه.

تست و پاسخ ۱۰۶

کدام موارد دربارهٔ عبدالله بن اُتبی، سردستهٔ منافقان مدینه، درست است؟

- الف) مردم یثرب او را به ریاست خود برگزیده بودند تا به تفرقهٔ قبایل اوس و خزرج پایان دهد.
 ب) زمانی که پیامبر تصمیم به محاصرهٔ یهودیان بنی‌نضیر گرفت، به یهودیان وعدهٔ کمک و یاری داد.
 ج) پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر اظهار مسلمانی کرد، اما نقش او در فتنه‌ها و آشوب‌ها آشکار است.
 د) می‌کوشید مهاجران را علیه انصار تحریک کند و در غزوهٔ تبوک، از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.
- ۱) «الف» - «ب» ۲) «ب» - «ج» ۳) «د» - «الف» ۴) «ج» - «د»

پاسخ: گزینهٔ ۲ (تاریخ یازدهم - درس ۴ - اوضاع اجتماعی و اقتصادی مدینه در آستانهٔ هجرت؛ مخالفت و دشمنی با امت و حکومت نوپای اسلامی منافقان))

مشاوره موقع مطالعهٔ درس تاریخ، حواست به همهٔ جزئیات باشه؛ مثلاً «تحریک مهاجران علیه انصار، با «تحریک انصار علیه مهاجران» از نظر مفهومی متفاوت، یا مثلاً «قصد داشتند تا برگزینند» با «برگزیده بودند» از زمین تا آسمون فرق داره! همین جزئیات به ظاهر کم‌اهمیت می‌تونن تو رو به اشتباه بندازن.

پاسخ تشریحی زمانی که پیامبر تصمیم به محاصرهٔ یهودیان بنی‌نضیر گرفت، سردستهٔ منافقان مدینه، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد و

به آن‌ها وعدهٔ یاری دارد. (درستی عبارت «ب»)

عبدالله بن اُتبی (سردستهٔ منافقان مدینه) پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر، اظهار مسلمانی کرد، اما نقش او در بسیاری از فتنه‌ها و آشوب‌ها آشکار است. (درستی عبارت «ج»)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) مردم یثرب که از تفرقه و جنگ به ستوه آمده بودند، اندکی پیش از هجرت پیامبر از مکه به مدینه، «قصد داشتند» شخصی به نام عبدالله بن اُتبی را به ریاست خویش برگزینند تا به این تفرقه‌ها پایان دهد، «اما این تصمیم هرگز عملی نشد».

د) عبدالله بن اُتبی می‌کوشید «انصار را علیه مهاجران» تحریک کند، نه مهاجران را علیه انصار.

دام‌تستی بی‌توجهی به نکته‌ای که در بخش مشاوره گفته شد، می‌تونه باعث گرفتارشدن در دام ۲ بشه.

تست و پاسخ ۱۰۷

در رابطه با تقدم و تأخر زمانی رویدادهای زیر، کدام گزینه درست است؟

- الف) مکه به طور مسالمت‌آمیز، فتح و کعبه از بت‌ها پاکسازی شد.
 ب) به فرمان پیامبر، امام علی (ع) برای ابلاغ سورهٔ براءت عازم مکه شد.
 ج) حضرت محمد (ص)، امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد.
 د) تعدادی از حاکمان محلی عمان، بحرین، نجران و یمن به اسلام گرویدند.
- ۱) «الف» مقدم و «ب» مؤخر از سایر رویدادها به وقوع پیوسته است. ۲) «ب» مقدم بر «الف» و «د» مؤخر از «ج» به وقوع پیوسته است.
 ۳) «الف» مقدم بر «ب» و «د» مؤخر از «ج» رخ داده است. ۴) به ترتیب، «ب»، «الف»، «د» و «ج» رخ داده است.

پاسخ: گزینهٔ ۳ (تاریخ یازدهم - درس ۴ - صلح حدیبیه و پیامدهای آن؛ فتح مکه و پیامدهای آن؛ اعلان براءت از مشرکان)

مشاوره برای پاسخ به سؤالات تقدم و تأخر زمانی، لازمه که موقع مطالعهٔ درس تاریخ برای خودت خط زمان وقایع رو ترسیم کنی و اون رو به خاطر بسپاری. حرف گوش کن قول میدم ضرر نکنی!

پاسخ تشریحی ترتیب درست عبارت‌های مندرج در صورت سؤال عبارت است از: ج ← د ← الف ← ب

ج) حضرت محمد (ص)، امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد. (پس از پیمان صلح حدیبیه در سال ششم هجری)

(د) تعدادی از حاکمان محلی عمان، بحرین، نجران و یمن به اسلام گرویدند. (سال‌های هفتم و هشتم هجری)
 (الف) مکه به طور مسالمت‌آمیز، فتح و کعبه از بت‌ها پاکسازی شد. (رمضان سال هشتم هجری)
 (ب) به فرمان پیامبر، امام علی (ع) برای ابلاغ سوره براءت عازم مکه شد. (آخرین ماه‌های سال نهم هجری)

دام تستی اگه پیش خودت دو دوتا چهارتا کنی که خب اول امام علی (ع) عازم مکه شده و بعدش مکه فتح شده و تازه بعد از فتح مکه بوده که پیامبر تصمیم گرفته بقیه حکومت‌های محلی و امپراتوری‌های بزرگ رو به اسلام دعوت کنه، قطعاً توی دام (۲) یا (۴) می‌افتی. پس حواست باشه که برای پاسخ به بعضی سؤالات تاریخ، استدلال منطقی جواب نمی‌ده!

تست و پاسخ ۱۰۸

بی‌نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹، انگلیسی‌ها را به کدام نتیجه رساند و این نتیجه موجب شد آن‌ها چه تصمیمی اتخاذ کنند؟

- (۱) برای انجام تغییرات مورد نظر خود نمی‌توانند روی قاجار حساب کنند. - حضور مستقیم نظامی در ایران
- (۲) نمی‌توانند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کنند. - طرح‌ریزی کودتا برای تغییر حکومت ایران
- (۳) فساد و بی‌کفایتی حکومت قاجار باعث نارضایتی مردم شده است. - سرکوب قیام‌های مردمی مانند قیام شیخ محمد خیابانی
- (۴) استفاده از نظامیان دست‌نشانده هزینه کم‌تری دارد. - تبدیل ایران به بازار مصرف محصولات صنعتی برای تأمین هزینه‌ها

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - انگلستان و تغییر سلطنت در ایران)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره استفاده از این سبک سؤال که در اون، خواسته می‌شه ابتدا یک واقعه یا مشکل رو تشخیص بدید و بعدش از نتیجه اون واقعه یا راهکار رفع اون مشکل می‌پرسه، توی کنکور سراسری هم سابقه داره؛ می‌گی نه؟ یه نگاهی به سؤال ۲۱۷ کنکور ۱۴۰۱ (داخل کشور) و سؤال ۱۹۸ کنکور ۱۴۰۰ (داخل کشور) بنداز.

درس نامه

در اوایل قرن بیستم، سیاستمداران انگلیسی برنامه تغییر سلطنت در ایران را پیگیری می‌کردند. دلایلی که آن‌ها برای انجام این کار داشتند را می‌توان در محورهای زیر خلاصه کرد:

- (۱) بیم و نگرانی از انتشار اندیشه‌های انقلابی کمونیست‌های روسیه در جنوب ایران
- (۲) حفظ منافع مربوط به سرمایه‌گذاری‌های نفتی انگلیس در جنوب ایران
- (۳) قراردادن ایران در مسیر ارتباطی اروپا با هندوستان و هزینه کم‌تر انگلستان برای جابه‌جایی کالا بین این دو منطقه
- (۴) ایجاد زیرساخت‌های مناسب در ایران به منظور عرضه محصولات انگلیسی
- (۵) ترس از پیروزی قیام‌های مستقل مردمی (مانند قیام میرزا کوچک‌خان و قیام شیخ محمد خیابانی)
- (۶) کاهش هزینه‌های حضور در ایران از طریق نیروهای نظامی دست‌نشانده
- (۷) عدم امکان حساب کردن روی حکومت قاجار به علت بی‌کفایتی و فساد دربار و نفرت مردم از آن‌ها
- (۸) بی‌نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹ در نتیجه بیداری و آگاهی مردم ایران پس از مشروطه

نکته طرح‌ریزی و اجرای برنامه کودتا برای تغییر حکومت در ایران به سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در ایران واگذار شد و آبرون ساید (فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران) به کمک سید ضیاء‌الدین طباطبایی، یکی از فرماندهان نظامی به نام رضاخان را که فردی مستبد و بی‌سواد بود، برای این منظور، مناسب تشخیص داد.

پاسخ تشریحی بی‌نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹ این نکته را به انگلیسی‌ها یادآور شد که آگاهی مردم به خصوص بعد از ماجرای مشروطه بالا رفته و نمی‌تواند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کند؛ در نتیجه مأموران انگلستان در ایران تصمیم گرفتند تا شخص مورد اعتماد خود را به حکومت رسانند تا از طریق او بتوانند به صورت غیرمستقیم اهداف خود را در ایران پیاده کنند. دولت انگلستان برای دستیابی به اهداف خود، در صدد تغییر حکومت ایران برآمد و به این منظور، برنامه یک کودتا را طرح‌ریزی و اجرا کرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تست و پاسخ ۱۰۹

کدام گزینه، درباره وقایع تاریخ ایران در فاصله سال‌های ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ درست است؟

- (۱) احمدشاه، تحت فشار انگلیسی‌ها، به ناچار سید ضیاء‌الدین طباطبایی را به نخست‌وزیری منصوب نمود.
- (۲) رضاخان در سمت وزارت جنگ، با دسیسه‌چینی و حمایت انگلستان، موقعیت خود را تثبیت کرد.
- (۳) سرکوب شورش شیخ خزعل و تبلیغات طرفداران رضاخان، مردم را به احمدشاه بدبین نمود.
- (۴) مجلس، طرح خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان را تصویب کرد.

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - رضایان از نخست‌وزیری تا پادشاهی)

مشاوره وقتی توی کتاب درسی با بازه‌های زمانی، مواجه می‌شی، کنارشون برای خودت مهم‌ترین وقایع اون بازه رو بنویس؛ مثلاً کنار ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ در صفحه ۹۴ بنویس: دوره وزارت جنگ رضاخان و ... حتی اگه توی کتاب درسی هم به بازه‌های زمانی به صورت مستقیم اشاره نشده، سعی کن خودت اون‌ها رو پیدا کنی و براشون جدول ترسیم کنی (مثل بخش درس‌نامه این سؤال)، تا بتونی مطالب رو بهتر به خاطر بسپاری.

درس‌نامه سمت‌های رضاشاه عبارت بودند از:

پیش از کودتای سیاه	یکی از فرماندهان نیروهای قزاق
نقش در کودتای سیاه	مهره نظامی (در کنار سید ضیاء: مهره سیاسی)
۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲	وزیر جنگ
۱۳۰۲ تا ۱۳۰۴	نخست‌وزیر
۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰	پادشاه (تأسیس سلطنت پهلوی)

پاسخ تشریحی رضاخان در سمت وزارت جنگ از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ ش. با دسیسه‌چینی و حمایت انگلستان، موقعیت خود را تثبیت کرد. سرانجام، احمدشاه قاجار و مجلس به ناچار به نخست‌وزیری رضاخان رضایت دادند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ① مربوط به زمان کودتای سیاه (سوم اسفند ۱۲۹۹ ش.) است.
- ② مربوط به دوره پس از نخست‌وزیری رضاشاه (۱۳۰۲ تا ۱۳۰۴ ش.) است.
- ③ مربوط به سال ۱۳۰۴ ش. است.

دام‌تستی هیچ بعید نیست توی دام ② افتاده باشی، چون این گزینه هم به وقایع پیش از سلطنت رضاشاه مربوط می‌شه، اما خب مربوط به دوره نخست‌وزیری ایشونه (یعنی بعد از سال ۱۳۰۲)، نه وزارت جنگ.

تست و پاسخ ۱۱۰

رضاشاه تصمیم گرفت ریل‌های راه‌آهن ایران در کدام جهت کشیده شود و این تصمیم چه پیامدی می‌توانست داشته باشد؟

- (۱) شمال به جنوب - دسترسی انگلیسی‌ها به مهم‌ترین مستعمره آن‌ها یعنی هندوستان تسهیل می‌شد.
- (۲) شرق به غرب - ایران به خط اصلی تجارت از چین در شرق آسیا تا انگلیس در غرب اروپا متصل می‌گشت.
- (۳) شمال به جنوب - در صورت پیشروی روس‌ها در ایران، انگلیسی‌ها با اعزام نیرو به شمال، مانع نفوذ آن‌ها می‌شدند.
- (۴) شرق به غرب - در جریان جنگ جهانی، متفقین می‌توانستند نیروهای پشتیبانی خود را با سهولت بیشتری جابه‌جا کنند.

پاسخ: گزینه ۳

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - ماهیت برفی از اصلاحات و اقدامات رضاشاه (امداد فط راه‌آهن سراسری))

مشاوره در بین اقدامات رضاشاه، احداث خط راه‌آهن سراسری، به دلیل نقشی که در جنگ جهانی دوم داشته، خیلی خیلی مهمه.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه ●● خطوط راه آهن یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های مورد نیاز توسعه به حساب می‌آید. در دوره قاجار خطوط محدودی در بعضی از مناطق ساخته شده بود، ولی احداث راه‌آهن سراسری در زمان رضاشاه آغاز گشت.

می‌توانست دسترسی زمینی به هندوستان را برای دشمنان انگلستان تسهیل کند و این با منافع انگلستان در شرق در تضاد بود.	مسیر شرقی - غربی راه آهن (در تضاد با منافع انگلستان)
(۱) دسترسی انگلستان به منابع نفتی در مناطق شمال ایران و انتقال آن به خلیج فارس (برای حمل به اروپا) را آسان می‌نمود. (۲) در صورت پیشروی روس‌ها در شمال ایران، انگلیسی‌ها (که بیشتر در جنوب ایران مستقر بودند) می‌توانستند نیروهای خود را به سرعت به شمال بفرستند و مانع نفوذ آن‌ها شوند.	مسیر شمالی - جنوبی راه آهن (همسو با منافع انگلستان)

نکته راه‌آهن سراسری ایران، در جنگ جهانی دوم به مهم‌ترین عامل ارتباطی نیروهای متفقین مبدل شد.

پاسخ تشریحی پیشنهاد بسیاری از صاحب‌نظران و نمایندگان این بود که خط راه‌آهن از شرق به غرب ساخته شود، ولی رضاشاه تصمیم گرفت ریل‌های راه‌آهن ایران از شمال به جنوب کشیده شود و بندر ترکمن را به بندر شاهپور متصل نماید. پیامد احداث مسیر شمالی - جنوبی رو هم که توی بیرون بالا می‌تونی ببینی؛ مگه نه؟!

دام تستی ۲) اگه توی دام (۲) افتادی، احتمالاً حواست نبوده که مسیر شرقی - غربی راه‌آهن، پیشنهاد برخی از صاحب‌نظران و نمایندگان مجلس بوده؛ پیشنهادی که رضاشاه اون رو نپذیرفت.

تست و پاسخ (۱۱۱)

کدام اقدامات رضاشاه، پایه‌های سلطنت وی را بیش از پیش متزلزل کرد؟

- الف) انباشت سرمایه شخصی و اجبار زمین‌داران بزرگ و کوچک به فروش زمین‌هایشان
ب) غدغن کردن عزاداری سیدالشهدا و جلوگیری از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی
ج) نادیده گرفتن اصول مشروطه، بی‌احترامی به مجلس و قوانین آن و گرایش به خودکامگی و استبداد
د) چادر کشیدن از سر زنان، تعطیل کردن دفترخانه‌های شرعی و منع روحانیون از دخالت در مسائل اجتماعی
- ۱) «الف» - «د» ۲) «الف» - «ج» ۳) «ب» - «ج» ۴) «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۲ (تاریخ دوازدهم - درس ۷ - ماهیت برقی از اصلاحات و اقدامات رضاشاه (یک شکل کردن لباس‌ها و کشف حجاب))

خودت حل کنی بهتره اون چیزی که پایه‌های سلطنت رضاشاه رو بیشتر لرزوند، اهانت رضاشاه به باورهای مذهبی مردم ایران بود؛ پس توی عبارت‌های سؤال باید دنبال مصادیق این اهانت باشی.

درس نامه ●● مهم‌ترین اقدامات و برنامه‌های رضاشاه که در حقیقت تأمین‌کننده منافع استعمارگران بود، عبارت بودند از:

- ۱) ایجاد ارتش منظم
- ۲) تغییرات در شیوه اداره کشور
- ۳) احداث خط راه‌آهن سراسری
- ۴) اسکان عشایر
- ۵) انباشت سرمایه شخصی
- ۶) یک‌شکل کردن لباس‌ها و کشف حجاب

پاسخ تشریحی رضاشاه که تصور می‌کرد مهم‌ترین راه پیشرفت و توسعه کشور، تقلید از غرب و اشاعه فرهنگ غربی است، پس از مسافرت به ترکیه و آشنایی با آتاتورک، رئیس‌جمهور آن کشور، به تقلید از او به مبارزه با سنت‌های اسلامی پرداخت:
(۱) مأموران مخصوص در کوچه و خیابان شهر گماشت که وظیفه داشتند به زور چادر را از سر زنان بکشند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

- ۲) برای تضعیف روحانیت، دستور داد که روحانیون لباس‌های مخصوص خود را کنار بگذارند.
 ۳) دفترخانه‌های شرعی را تعطیل و دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی را ممنوع اعلام کرد.
 ۴) عزاداری سیدالشهدا را غدغن و از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی جلوگیری کرد.
 سرکوب خشن رضاخانی و برخورد اهانت‌آمیز او با ایمان و احساس عمیق دینی مردم ایران، پایه‌های سلطنت او را بیش از پیش سست کرد.

دام تستی ۲، یعنی عبارت‌های «الف» و «ج»، مصادیق استبداد و خودکامگی رضاشاه هستند، نه توهین او به باورهای مذهبی مردم مسلمان ایران.

تست و پاسخ ۱۱۲

کدام گزینه توصیف درستی از وضعیت کشورهای شوروی، آلمان و ایتالیا در آستانه جنگ جهانی دوم ارائه می‌دهد؟

- ۱) در عرصه خارجی، با تدوین برنامه‌های توسعه‌طلبانه سرزمینی، به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر سرزمین‌های دیگر بودند.
 ۲) گروه‌های ملی‌گرای افراطی در تلاش بودند تا یک دولت تک‌حزبی نظامی‌گرا مبتنی بر اندیشه‌های کمونیستی ایجاد کنند.
 ۳) در نتیجه ویرانی‌های ناشی از جنگ جهانی اول و سقوط ارزش پول، درگیر بحران‌های اقتصادی، رکود و بیکاری بودند.
 ۴) در نظام جمهوری آن‌ها، تنها یک حزب حق فعالیت داشت و مخالفان به اردوگاه‌های کار اجباری فرستاده می‌شدند.

(تاریخ دوازدهم - درس ۸ - ظهور حکومت‌های فوکرانه تک‌حزبی و نظامی)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره اولاً این‌که، سؤالات مقایسه‌ای، یکی از سبک‌های مورد علاقه طراحان سؤال در کنکورهای اخیر بوده و ثانیاً، در سؤالات این‌چنینی، گزینه‌ای درسته که درباره همه کشورهای مذکور در صورت سؤال صادق باشد؛ پس آگه گزینه‌ای درباره حتی یکی از کشورها صادق نیست، سریع بذارش کنار. مثلاً فقط و فقط شوروی (نه آلمان و ایتالیا)، طرفدار اندیشه‌های کمونیستی بود؛ پس ۲ پیر! هم‌چنین، هیتلر رونق اقتصادی رو به آلمان برگردوند؛ پس ۳ هم پیر!

درس‌نامه ●● در فاصله دو جنگ، جهان و به‌ویژه کشورهای اروپایی، گرفتار مسائل و مشکلات بزرگی شدند که زمینه را برای جنگ جهانی

دوم فراهم آورد. مهم‌ترین این مسائل و مشکلات عبارت بودند از:

- ۱) صلح ناپایدار (ناخشنودی از قراردادهای صلح ویرسی)
 ۲) ضعف جامعه ملل (به خاطر حضور نداشتن آمریکا؛ خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا؛ اخراج شوروی)
 ۳) بحران اقتصادی (ویرانی کشورهای درگیر در جنگ جهانی اول)
 ۴) ظهور حکومت‌های خودکامه تک‌حزبی و نظامی‌گرا (کمونیست‌ها در شوروی؛ فاشیست‌ها در ایتالیا؛ نازی‌ها در آلمان)

پاسخ تشریحی برنامه سیاست خارجی کشورهای اروپایی در فاصله میان دو جنگ جهانی در قرن بیستم:

شوروی	گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین‌های اروپای شرقی
ایتالیا	احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا (حمله نظامی به اتیوپی)
آلمان	بستن پیمان‌های دو و چند جانبه با برخی کشورها و بیش‌بردن برنامه‌های توسعه‌طلبانه سرحدی و سرزمینی هیتلر عقیده داشت که آلمان برای به دست آوردن فضای حیاتی، باید سرزمین‌هایی را در اروپا فتح کند.

بنابراین، هر سه کشور فوق، با تدوین برنامه‌های توسعه‌طلبانه سرزمینی، به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر سرزمین‌های دیگر بودند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) اندیشه‌های کمونیستی درباره شوروی و فعالیت گروه ملی‌گرای افراطی درباره ایتالیا درست است.
 ۳) موسولینی در ایتالیا و هیتلر در آلمان تا اندازه زیادی به وعده‌های خود درباره پایان دادن به بحران رکود و بیکاری عمل کردند.
 ۴) کشورهای شوروی، آلمان و ایتالیا، در فاصله دو جنگ جهانی، حکومت تک‌حزبی نظامی‌گرا داشتند، نه نظام جمهوری.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

دام تستی اگه توی دام (۴) افتادی، یعنی همه حواست رو دادی به عبارت «اردوگاه‌های کار اجباری» و از کلمه «جمهوری» که نادرسته، غافل شدی. اگر هم توی دام (۳) افتادی، یادت رفته که اگرچه آلمان توی جنگ اول با خاک یکسان شد، اما هیتلر دوباره از نظر اقتصادی سرپاش کرد و اون قدر پول داشت که بتونه به جنگ جدید رو راه بندازه.

تست و پاسخ ۱۱۳

کدام موارد دربارهٔ اوضاع ژاپن در فاصلهٔ دو جنگ جهانی درست است؟

الف) تغییرات اساسی را در بخش‌های نظامی، مالیات و قانون اساسی تجربه کرد.

ب) از جامعهٔ ملل خارج شد و به همراه ایتالیا و آلمان کشورهای محور را شکل دادند.

ج) برای تحقق اهداف توسعه‌طلبانهٔ نظامی، به کشورهای همسایه از جمله چین لشکر کشید.

د) با سرمشق قراردادن کشورهای غربی، در صدد کشورگشایی و جبران عقب‌ماندگی خود برآمد.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ج» - «د»

(۳) «ب» - «ج» (۴) «الف» - «د»

(تاریخ دوازدهم - درس ۸ - توسعه‌طلبی نظامی ژاپن)

پاسخ: گزینهٔ ۳

درس نامه در پی اصلاحات موسوم به «انقلاب میجی» در نیمهٔ دوم قرن ۱۹م، حکومتی کاملاً مرکزی در ژاپن برپا شد.

<ul style="list-style-type: none"> تغییر وضع ناتوان ژاپن در رویارویی با خطر جهانگشایی غربی جبران عقب‌ماندگی‌های نظام قبلی 	<p>نخستین اولویت‌های ژاپن پس از انقلاب میجی</p>
<p>سرمشق قراردادن کشورهای غربی (گمان می‌کردند هیچ ملت آسیایی نمی‌تواند از ریشه‌های اصیل خود دژی در برابر طغیان و تهاجم غرب بسازد یا با آن‌ها رقابت کند).</p>	<p>راهکار ژاپنی‌ها برای تحقق اولویت‌های فوق</p>
<ul style="list-style-type: none"> گام برداشتن به سوی صنعتی شدن شروع به استعمار سرزمین‌های پیرامون خود ایجاد تغییرات اساسی در بخش نظامی، آموزش و پرورش، مالیات و قانون اساسی 	<p>تغییرات و تحولات انجام شده</p>

نکته ژاپن در جنگ جهانی اول به اتفاق مثلث پیوسته بود، اما در مقایسه با انگلستان، فرانسه و آلمان، زیان عمده‌ای متحمل نشد و اقتصادش در سال‌های پس از جنگ هم‌چنان شکوفا بود.

پاسخ تشریحی در فاصلهٔ دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن را در اختیار گرفتند و این کشور را در جهت اهداف توسعه‌طلبانهٔ نظامی سوق دادند. آنان هم‌چنین از جامعهٔ ملل خارج شدند و به کشورهای همسایه از جمله چین لشکرکشی کردند و به همراه آلمان و ایتالیا کشورهای محور را شکل دادند. (درستی عبارت‌های «ب» و «ج»)
علت نادرستی سایر عبارت‌ها:

عبارت‌های «الف» و «د» مربوط به اوضاع ژاپن در دورهٔ پس از انقلاب میجی (نیمهٔ دوم قرن ۱۹ م.) است.

جغرافیای یازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۳۶، جغرافیای دوازدهم: صفحه‌های ۵۹ تا ۸۰

تست و پاسخ ۱۱۴

کدام موارد دربارهٔ «ناحیه‌بندی» درست است؟

- (الف) عبارت است از تقسیم یک محیط جغرافیایی به واحدهای کوچک‌تر، به طوری که میان آن‌ها همگونی نسبی وجود داشته باشد.
 (ب) هدف از ناحیه‌بندی، شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات دربارهٔ این مکان‌هاست.
 (ج) انتخاب معیار و ملاک درست و مناسب برای ناحیه‌بندی، به عوامل طبیعی و انسانی موجود در مکان‌ها بستگی دارد.
 (د) ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوهٔ کار او صورت می‌گیرد.

(۲) «ج» - «ب»

(۱) «الف» - «ج»

(۴) «د» - «الف»

(۳) «ب» - «د»

(بفرمایید یازدهم - درس ۱ - ناحیه‌بندی)

پاسخ: گزینهٔ ۳

نکته «ناحیه» بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) همگون و خاصی دارد، به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

پاسخ تشریحی جغرافی‌دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی تقسیم کرده و سپس مورد مطالعه قرار داده‌اند. این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات دربارهٔ این مکان‌ها صورت می‌گیرد (درستی عبارت «ب») تا بتوان برای آن‌ها به طور صحیح برنامه‌ریزی کرد. ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوهٔ کار او صورت می‌گیرد (درستی عبارت «د»).
 بررسی عبارت‌های نادرست:

«الف»: در ناحیه‌بندی، یک محیط جغرافیایی براساس معیارهایی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌شود؛ به طوری که هر واحد با واحدهای مجاور خود تفاوت داشته باشد، نه این‌که بین واحدها همگونی نسبی وجود داشته باشد.

«ج»: انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد. این معیارها ممکن است عوامل طبیعی یا عوامل انسانی باشند.

دام‌تستی اگر به این نکته توجه نداشته باشی که همگونی نسبی، بین پدیده‌های یک ناحیه وجود دارد، نه بین نواحی مختلف (یعنی امری درون‌ناحیه‌ای است، نه میان‌ناحیه‌ای)، ممکنه توی دام ۴ بیفتی.

تست و پاسخ ۱۱۵

در کدام گزینه، شکل رابطهٔ میان انسان و محیط، مشابه شکل رابطهٔ میان انسان و محیط در عبارت زیر است؟

- «در کشورهایی مانند سوئد و نروژ، دولت هر ساله باید هزینه‌ها و تجهیزات خاصی را برای پاکسازی جاده‌ها از برف و یخ در زمستان اختصاص دهد.»
 (۱) کشور مراکش، بخشی از برق مصرفی خانوارها را از طریق صفحه‌های خورشیدی تأمین می‌کند.
 (۲) کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی، می‌تواند اقتصاد کشورهای عضو اوپک را با مشکل مواجه سازد.
 (۳) تصمیم دولت برزیل در انتقال پایتخت از ریودوژانیرو به برزیلیا، چشم‌اندازهای جغرافیایی را تغییر داده است.
 (۴) ادامهٔ کشتار مردم فلسطین توسط دولت اسرائیل، می‌تواند به حذف منطقهٔ مسلمان‌نشین در نوار غزه منجر شود.

پاسخ: گزینهٔ ۱ (بفرمایید یازدهم - درس ۲ - نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند / بفرمایید دوازدهم - درس ۴ - ویژگی‌های طبیعی و حمل و نقل)

مشاوره برای پاسخ به این سؤال، ابتدا باید چهار شکل رابطهٔ انسان و محیط (یعنی مندرجات جدول بخش درس نامه) را توی ذهنت مرور کنی و تشخیص بدی که عبارت مورد نظر سؤال، با کدام یکی از اون روابط مطابقت داره و بعد توی گزینه‌ها دنبال یه نمونهٔ مشابه اون بگردی.

درس نامه ●● رابطه متقابل انسان با محیط، می تواند به یکی از چهار شکل زیر باشد:

نمونه	نوع رابطه
ایجاد بازارهای شناور در بانکوک (پایتخت تایلند)	انسان ها نواحی را به وجود می آورند.
دشواری بودن احداث راه آهن در مناطق کوهستانی	نواحی به فعالیت های انسان ها شکل می دهند.
تأثیر وقوع خشکسالی در استرالیا بر افزایش قیمت غلات در جهان	نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
از بین رفتن یک منطقه مسلمان نشین در اثر سیاست های دولت میانمار	نواحی تحت تأثیر تصمیم گیری های سیاسی حکومت ها هستند.

پاسخ تشریحی ویژگی های طبیعی نواحی بر مدیریت سامانه های حمل و نقل تأثیر می گذارند؛ برای نمونه، در کشورهای اسکانندیناوی مانند سوئد و نروژ، با توجه به زمستان های سخت، بارش برف و یخبندان، دولت هر ساله باید هزینه ها و تجهیزات خاصی را برای پاکسازی جاده ها از برف و یخ اختصاص دهد. این نکته بیانگر آن است که «نواحی طبیعی به فعالیت های انسان ها شکل می دهند». از میان گزینه های سؤال، تنها ۱، یعنی امکان تولید انرژی از نور خورشید در نواحی گرم و خشک، به نقش و تأثیر محیط طبیعی در شکل دادن به فعالیت های انسانی اشاره دارد. بررسی سایر گزینه ها:

۲) مصداقی است از این که «نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند».

۳) مصداقی است از این که «انسان ها نواحی را به وجود می آورند».

۴) مصداقی است از این که «نواحی تحت تأثیر تصمیم گیری های سیاسی حکومت ها هستند».

دام تستی با توجه به این که در عبارت مورد سؤال، به واژه «دولت» اشاره شده و ۳ و ۴ هم به تصمیم دولت ها اشاره دارند، بعید نیست توی دام این گزینه ها افتاده باشی؛ اما حواست باشه که در ۳ و ۴، تصمیم دولت هاست که روی نواحی تأثیر می ذاره اما در عبارت مورد سؤال، این محیطه که تعیین می کنه دولت چه تصمیمی باید بگیره.

تست و پاسخ ۱۱۶

از مطابقت دادن نواحی بارشی ایران بر ویژگی های کانون و مرزهای ناحیه، کدام نتایج حاصل می شود؟

(الف) با حرکت از ناحیه خزر غربی به ناحیه خزر شرقی، از میزان بارش کاسته می شود.

(ب) با حرکت از ناحیه کردستان به ناحیه زاگرس، بر تراکم و قد گیاهان افزوده می شود.

(ج) با حرکت از ناحیه خراسان شمالی به ناحیه داخلی، تغییری در میزان بارش مشاهده نمی شود.

(د) با حرکت از ناحیه خزر غربی به ناحیه آذربایجان، از میزان بارش و تراکم پوشش گیاهی کاسته می شود.

(۱) «ب» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ج» - «الف» (۴) «د» - «ب»

پاسخ: گزینه ۲ (جغرافیای یازدهم - درس ۱ - معیارهای مربوط به عوامل طبیعی ناحیه بندی / درس ۲ - کانون و مرزهای ناحیه)

مشاوره در متن ابتدایی کتاب درسی، گفته شده که طرح سؤال از «زیر نویس»، عکس ها و نقشه ها ممنوعه؛ یعنی طرح سؤال از «محتوای نقشه ها هیچ ممنوعیتی ندارد، مخصوصاً وقتی خود کتاب درسی گفته باشه «به نقشه ها و تصاویر دقت کنید» (مثل صفحه ۵ کتاب درسی جغرافیای یازدهم). پس حواست حسابی به نقشه های کتاب درسی باشه. نگه نگفتی!

درس نامه ●● جغرافی دانان براساس ترکیب «ویژگی های عمده بارش» از قبیل (۱) میانگین بارندگی سالانه، (۲) توزیع فصلی بارش و (۳) بالاترین میزان بارش روزانه، ایران را به شش ناحیه بارشی تقسیم کرده اند.

نواحی بارشی ایران، به ترتیب از پربارش ترین به کم بارش ترین عبارت اند از:

خزر غربی ← خزر شرقی ← کردستان ← آذربایجان و زاگرس ← خراسان شمالی ← ناحیه داخلی

نکته هر چه از میزان بارش کاسته شود، پوشش گیاهی تنک تر و قد گیاهان کوتاه تر می شود.

پاسخ تشریحی ناحیه خزر غربی پربارش تر از ناحیه خزر شرقی است؛ بنابراین، با حرکت از ناحیه خزر غربی به ناحیه خزر شرقی، از میزان بارش کاسته می‌شود. (درستی عبارت «الف»)

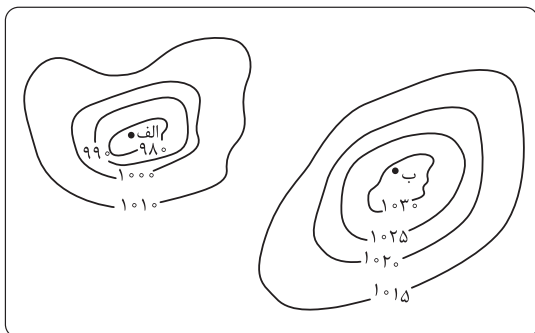
ناحیه خزر غربی پربارش تر از ناحیه آذربایجان و زاگرس است؛ بنابراین، با حرکت از ناحیه خزر غربی به ناحیه آذربایجان، از میزان بارش و تراکم پوشش گیاهی کاسته می‌شود. (درستی عبارت «د»)
بررسی عبارت‌های نادرست:

«ب»: ناحیه کردستان پربارش تر از ناحیه آذربایجان و زاگرس است؛ بنابراین، با حرکت از ناحیه کردستان به ناحیه زاگرس، از تراکم و قد گیاهان «کاسته» می‌شود.

«ج»: ناحیه خراسان شمالی پربارش تر از ناحیه داخلی است؛ بنابراین، با حرکت از ناحیه خراسان شمالی به ناحیه داخلی، از میزان بارش «کاسته» می‌شود.

تست و پاسخ ۱۱۷

با توجه به تصویر زیر که بیانگر دو مرکز فشار «الف» و «ب» است، کدام گزینه درست می‌باشد؟

(۱) «الف» مرکز فشاری را نشان می‌دهد که در آن تعداد مولکول‌ها در

واحد حجم کم است و در منطقه قطبی تشکیل می‌شود.

(۲) «ب» مرکز فشاری را نشان می‌دهد که در آن تعداد مولکول‌ها در

واحد حجم زیاد است و در منطقه حاره تشکیل می‌شود.

(۳) «الف» یک مرکز کم‌فشار را نشان می‌دهد که در منطقه معتدله تشکیل می‌شود و به دلیل سبکی قابلیت صعود دارد.

(۴) «ب» یک مرکز پرفشار را نشان می‌دهد که در منطقه استوایی

تشکیل می‌شود و به دلیل سنگینی فرومی‌نشیند.

پاسخ: گزینه ۳

(جغرافیای یازدهم - درس ۳ - فشار)

مشاوره برای پاسخ به این پرسش باید چندتا گام رو به ترتیب برداری:

(۱) با توجه به اعداد روی منحنی‌ها و این که آیا به سمت داخل، کم‌میش یا زیاد میشن؛ نوع منطقه فشار (کم‌فشار / پرفشار) رو تشخیص بدی.

(۲) توی ذهنت، ویژگی‌های مناطق پرفشار و کم‌فشار رو مرور کنی؛ این که در هر کدوم، وضعیت مولکول‌ها چه‌طوریه و هوا سبک و صعودکننده است، یا سنگین و فرونشیننده.

(۳) با یادآوری نقشه کمربندهای فشار و گردش عمومی جو توی ذهنت، به خاطر بیاری که هر کدوم از مناطق پرفشار و کم‌فشار، توی کدوم قسمت‌های کره زمین ایجاد می‌شن.

برای طی این مراحل، می‌تونی از جدول بخش درس‌نامه کمک بگیری.

درس‌نامه دو نوع منطقه فشار داریم:

مناطق شکل‌گیری	ویژگی‌ها	حرف اختصاری	نوع منطقه فشار
منطقه استوایی منطقه معتدله حوالی عرض ۶۰ درجه	مولکول‌ها سریع‌تر حرکت می‌کنند و از هم دورتر می‌شوند (تعداد مولکول‌ها در واحد حجم کم‌تر است)؛ در نتیجه از وزن و فشار هوا در واحد حجم کاسته می‌شود. هوای گرم، سبک است و به سوی بالا صعود می‌کند.	L	کم‌فشار
قطب‌ها (شمال و جنوب) منطقه جنب حاره حوالی عرض ۳۰ درجه	مولکول‌ها کندتر حرکت می‌کنند و به هم نزدیک می‌شوند (تعداد مولکول‌ها در واحد حجم زیادتر است)؛ در نتیجه بر وزن و فشار هوا در واحد حجم افزوده می‌شود. هوای سرد، سنگین است و به سمت پایین فرود می‌آید.	H	پرفشار

نکته در کم فشار، فشار هوا به سمت مرکز منطقه کم می شود (یعنی اعداد روی منحنی ها به سمت داخل کم تر می شوند) و در پرفشار، فشار هوا به سمت مرکز منطقه زیاد می شود (یعنی اعداد روی منحنی ها به سمت داخل زیاد تر می شوند).

پاسخ تشریحی تصویر «الف»: مرکز کم فشار / فاصله زیاد مولکول ها از هم / تعداد کم مولکول ها در واحد حجم / هوای گرم، سبک و صعود کننده / تشکیل شدن در نواحی استوایی و معتدله
تصویر «ب»: مرکز پرفشار / فاصله کم مولکول ها از هم / تعداد زیاد مولکول ها در واحد حجم / هوای سرد، سنگین و فرونشیننده / تشکیل شدن در نواحی قطبی و جنب حاره

دام تستی از اون جا که دو قسمت اول (۱) و (۲) درسته و فقط قسمت سوم یعنی منطقه تشکیل مرکز فشار نادرست بیان شده، ممکنه توی دام این گزینه ها افتاده باشی.

تست و پاسخ ۱۱۸

کدام گزینه، درباره نوعی از بارش که در حوالی مدار صفر درجه اتفاق می افتد، درست است؟

منطقه استوایی (حاره)

- (۱) در نتیجه برخورد توده های هوا با یکدیگر در محل جبهه ها ایجاد می شود.
- (۲) مانند بارش های بهاری، حاصل سرد شدن هوای گرم و مرطوب پس از صعود است.
- (۳) در نتیجه ناتوانی هوای سرد و مرطوب از حرکت افقی و نگاه داشتن رطوبت رخ می دهد.
- (۴) مانند بارش در دامنه های شمالی البرز و غربی زاگرس، تحت تأثیر عامل ناهمواری قرار دارد.

پاسخ: گزینه ۲ (مغرافیای یازدهم - درس ۳ - کمربندهای فشار و گردش عمومی هوا؛ انواع بارش)

مشاوره با توجه به این که سال به سال داره سه سوال ترکیبی توی کنکور بیشتر می شه، تو هم باید تمرین کنی که مطالب رو به صورت ترکیبی بخونی. ما هم سعی می کنیم توی هر آزمون چندتا سوال ترکیبی داشته باشیم، تا تو بتونی ترکیبی خوندن رو هر چه بیشتر و بیشتر تمرین کنی. این هم سومین سوال ترکیبی این آزمون. چندتا دیگه رو هم در ادامه خواهی دید.

درس نامه به طور کلی، سه نوع بارش وجود دارد:

ویژگی ها	نوع بارش
توده هوا از هوای مجاور خود گرم تر می شود؛ همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می آید و ابر تشکیل می شود و بارندگی صورت می گیرد. بارش های بهاری بیشتر از این نوع اند.	همرفتی
بیشتر در محل جبهه ها به وجود می آید، جایی که توده های هوا با یکدیگر برخورد می کنند.	جبهه ای (سیکلونی)
نواحی مرتفع و کوهستان ها با توجه به شکل و جهتی که دارند، مانع آن می شوند که توده هوای مرطوب به طور افقی حرکت کند. در نتیجه، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می یابد و دیگر نمی تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین، موجب بارش می شود.	کوهستانی (ناهمواری)

نکته بارش های بهاری بیشتر از نوع همرفتی هستند.

پاسخ تشریحی در منطقه استوایی یا حاره (از خط استوا یا همان مدار صفر درجه تا مدارهای $23^{\circ}27'$)، هوای گرم به سمت بالا صعود می کند و با بالا رفتن سرد می شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می ریزد. ریزش باران در نتیجه سرد شدن هوای مرطوبی که صعود کرده است، بیانگر بارش همرفتی است.

تست و پاسخ ۱۱۹

بیشتر مساحت ایران در کدام ناحیه آب‌وهوایی از تقسیم‌بندی کوپن واقع شده است و ویژگی‌های غالب این ناحیه آب‌وهوایی کدام‌اند؟

۱) E - نامناسب بودن برای رویش جنگل‌های سردسیری، بارش در زمستان بیشتر از تابستان، میانگین دما بین $+18$ تا -3

۲) B - بارش در زمستان بیشتر از تابستان، میانگین دما بین $+18$ تا -3 ، مناسب برای جنگل‌های مخروطی

۳) E - اختلاف دمای زیاد، کمبود بارش، مناسب برای رویش جنگل‌های تایگا و خزان‌دار

۴) B - کمبود بارش، نامناسب بودن برای رویش گیاه، اختلاف دمای زیاد

ناحیه گرم و خشک

(جغرافیای یازدهم - درس ۳ - طبقه‌بندی نواحی آب‌وهوایی (تقسیم‌بندی کوپن)؛ بیابان‌ها)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره برای پاسخ به سؤالات ترکیبی و غیرمستقیم، ابتدا باید صورت سؤال رو برای خودت معلوم و روشن کنی؛ مثلاً در این سؤال، اول باید تشخیص بدی که بیشتر مساحت ایران در منطقه آب‌وهوایی خشک از طبقه‌بندی کوپن واقع شده و بعد بری سراغ گزینه‌ها. این مطلب، هم در صفحه ۳۲ کتاب درسی اومده و هم از دقت در نقشه صفحه ۲۸ کتاب درسی قابل استنباطه.

درس نامه ●● اقلیم‌شناسان با استفاده از معیارهای مختلف، نواحی اقلیمی جهان را بررسی و تقسیم‌بندی کرده‌اند. یکی از معروف‌ترین این تقسیم‌بندی‌ها، طبقه‌بندی «کوپن» به شرح جدول زیر است:

علامت آب‌وهوا	نام آب‌وهوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
A	استوایی (گرم و مرطوب)	هیچ ماهی سردتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی
B	خشک	اختلاف دما زیاد است.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه
C	معتدل	میانگین سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.	بارش در دوره سرد سال بیشتر از دوره گرم	مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
D	سرد	میانگین سردترین ماه کم‌تر از -3°C است.	بارش تابستان بیشتر از زمستان	مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری
E	بسیار سرد (قطبی)	هیچ ماهی بیش از $+1^{\circ}\text{C}$ نیست.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

نکته کوپن، نواحی آب‌وهوایی را براساس سه معیار «بارش»، «دما» و «پوشش گیاهی» طبقه‌بندی کرده است.

پاسخ تشریحی بخش عمده‌ای از کشور ما را مناطق خشک و بیابانی تشکیل می‌دهد که در تقسیم‌بندی کوپن با حرف B نمایش داده می‌شود. ویژگی‌های این ناحیه آب‌وهوایی رو هم توی جدول بالا می‌تونی ببینی؛ مگه نه؟! پس یه نگاه دوباره به جدول بالا بنداز تا پاسخ درست رو پیدا کنی.

تست و پاسخ ۱۲۰

با توجه به انواع بیابان (سرد و گرم) و علل ایجاد بیابان‌ها، کدام گزینه درست است؟

الف) نامیب

ب) پاتاگونی

ج) تکلماکان

د) آتاکاما

۱) «د» همانند «الف» در زمره بیابان‌های گرم قرار دارد، اما برخلاف «ج» در نتیجه دوری از منابع رطوبتی ایجاد شده است.

۲) «ج» برخلاف «الف» در نتیجه دوری از منابع رطوبتی ایجاد شده است، اما همانند «د» در زمره بیابان‌های سرد قرار دارد.

۳) «ج» همانند «ب» در زمره بیابان‌های سرد قرار دارد، اما برخلاف «الف» در اثر استقرار مرکز پرفشار ایجاد نشده است.

۴) «الف» برخلاف «د» در نتیجه استقرار مرکز پرفشار ایجاد شده است، اما همانند «ب» در زمره بیابان‌های گرم قرار ندارد.

(جغرافیای یازدهم - درس ۳ - انواع بیابان‌ها؛ علل ایجاد بیابان‌ها)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره این هم یه سوال ترکیبی دیگه برای تمرین بیشتر!

درس نامه بیابان‌ها از نظر دما به دو گروه تقسیم می‌شوند:

نوع بیابان	ویژگی	مثال
گرم	در نواحی مجاور مدار رأس السرطان و رأس الجدی واقع شده‌اند.	صحرای بزرگ آفریقا، صحرای استرالیا، نامیب، آتاکاما، لوت
سرد	در عرض جغرافیایی بالا یا در ارتفاعات زیاد قرار دارند.	پاتاگونی، گبی، تکه‌ماکان، ترکستان

علل ایجاد بیابان‌ها عبارت‌اند از:

علت ایجاد بیابان	مثال
استقرار مرکز پرفشار	صحرای بزرگ آفریقا، نامیب، آتاکاما
دوری از منابع رطوبت	گبی، تکه‌ماکان

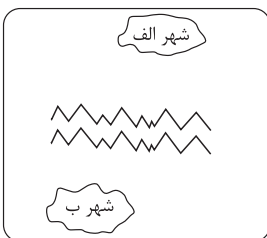
پاسخ تشریحی براساس مندرجات جدول‌های بخش درس‌نامه، بیابان‌های تکه‌ماکان و پاتاگونی، هر دو در زمره بیابان‌های سرد قرار دارند، اما برخلاف بیابان نامیب در اثر استقرار مرکز پرفشار ایجاد نشده‌اند؛ بلکه در اثر دوری از منابع رطوبت شکل گرفته‌اند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) نامیب و آتاکاما، هر دو بیابان گرم هستند و هر دو در اثر عامل استقرار مرکز پرفشار ایجاد شده‌اند.
- ۲) آتاکاما بیابان گرم است، نه سرد.
- ۴) نامیب، هم بیابان گرم است و هم همانند آتاکاما در اثر عامل استقرار مرکز پرفشار ایجاد شده است.

دام تستی عدم توجه به علت ایجاد بیابان‌های نامیب و آتاکاما (که استقرار مرکز پرفشار است، نه دوری از منابع رطوبتی) می‌تونه باعث گرفتارشدن در دام ۱) بشه. همچنین، عدم توجه به این نکته که آتاکاما بیابان گرمه (نه سرد)، می‌تونه تو رو توی دام ۲) بندازه.

تست و پاسخ ۱۲۱

با توجه به تصویر مقابل، کم‌هزینه‌ترین مسیر برای اتصال دو شهر «الف» و «ب» به یکدیگر کدام است؟

- ۱) مسیر کوتاه بدون حفر تونل
- ۲) مسیر طولانی با دورزدن کوه
- ۳) ترکیبی از «مسیر طولانی و مستقیم» و «حفر تونل کوتاه»
- ۴) ترکیبی از «مسیر کوتاه و مستقیم» و «حفر تونل طولانی»

(بغرافیای دوازدهم - درس ۴ - دسترسی (مسیرها و شبکه‌ها))

پاسخ: گزینه ۳

نکته هر چه مسیر کوتاه‌تر باشد، هزینه‌ی احداث آن کم‌تر است. همچنین، هر چه میزان انحراف یا پیچ‌وخم‌ها کم‌تر باشد، احداث راه آسان‌تر و کم‌هزینه‌تر است.

پاسخ تشریحی معمولاً کوتاه‌ترین و کم‌هزینه‌ترین مسیر بین دو نقطه، یک خط مستقیم است؛ بنابراین، برای اتصال دو شهر «الف» و «ب» به یکدیگر، کم‌هزینه‌ترین مسیر، حفر تونل در کل محدوده کوه است. توجه داشته باشید که میان هر دو شهر تا شروع کوه‌ها کمی فاصله وجود دارد که در آن محدوده نمی‌توان از تونل استفاده کرد و باید مسیر روی زمین احداث شود. همچنین، با توجه به این که مسیر روی زمین، طولانی‌تر از محدوده تونل می‌باشد، ترکیبی از «مسیر طولانی و مستقیم» و «حفر تونل کوتاه»، پاسخ درست می‌باشد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

دام تستی اگه به این موضوع توجه نداشته باشی که با توجه به فاصله شهرها از کوه (که زیادتره) و نیز عرض کوه (که کم تره)، درازای تونل کوتاه تر از مسیر روی زمین خواهد بود، ممکنه توی دام ۴ بیفتی.

تست و پاسخ ۱۲۲

در رابطه با عوامل مؤثر در مدیریت و برنامه ریزی حمل و نقل، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) نواحی پرجمعیت در مقایسه با نواحی دارای تقاضای حمل و نقل فصلی یا موقتی، در اولویت احداث مسیر قرار دارند.
- ۲) حمل و نقل ریلی به سرمایه فراوانی نیاز دارد، اما بازدهی آن در آینده، هزینه سرمایه گذاری اولیه را جبران خواهد کرد.
- ۳) میان حجم محموله و هزینه حمل آن رابطه مستقیم وجود دارد و افزایش حجم محموله، هزینه های حمل را بالا می برد.
- ۴) هر چه تعداد نقاطی که بر سر راه رسیدن به یک مکان قرار دارند، بیشتر باشد، قابلیت دسترسی آن مکان نامطلوب تر است.

پاسخ: گزینه ۳

(مغز افیای دوازدهم - درس ۴ - عوامل مؤثر در مدیریت و برنامه ریزی حمل و نقل)

درس نامه در مدیریت و برنامه ریزی حمل و نقل باید به ۸ عامل زیر توجه شود:

۱) دسترسی (مسیرها و شبکه ها)	۲) نوع و حجم محموله ها
۳) سرعت و زمان انتقال	۴) هزینه های حمل و نقل
۵) تقاضا	۶) ویژگی های طبیعی
۷) محیط زیست	۸) ایمنی (فرهنگ بیمه)

پاسخ تشریحی به طور کلی، هر چه حجم محموله بیشتر باشد (مانند غلات به صورت فله)، هزینه حمل آن کم تر می شود؛ بنابراین، میان حجم محموله و هزینه حمل آن رابطه «معکوس» وجود دارد. سایر گزینه ها درست اند.

دام تستی اگه فکر کنی، تعداد نقاط بیشتر بر سر راه یعنی دسترسی بهتر، توی دام ۴ می افتی؛ پس حواست باشه که تعداد نقاط بیشتر توی مسیر، یعنی تراکم رفت و آمد و تأخیر زمانی بیشتر و در نتیجه، دسترسی بدتر. به بیان دیگه، نباید مزیت «انعطاف پذیری بیشتر حمل و نقل جاده ای برای دسترسی به نقاط بیشتر و توقف در ایستگاه های متعدد بر سر راه» رو با شاخص مطلوبیت دسترسی براساس «مسیرها و گرہها» اشتباه بگیری.

تست و پاسخ ۱۲۳

به ترتیب، «تعریف مدیریت حمل و نقل» و «مهم ترین مزیت حمل و نقل چندمنظوره» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) فعالیت های برنامه ریزی و اجرایی با هدف بهینه کردن سامانه های حمل و نقل - کاهش هزینه های حمل و نقل
- ۲) ارتباط دادن مکان ها به یکدیگر با هدف بهینه کردن سامانه های حمل و نقل - افزایش سرعت در جابه جایی
- ۳) فعالیت های برنامه ریزی و اجرایی به منظور مکان گزینی مناسب برای سکونت و فعالیت - تسهیل انبارداری محموله ها
- ۴) ارتباط دادن مکان ها به یکدیگر به منظور مکان گزینی مناسب برای سکونت و فعالیت - کاهش زمان ارسال محموله ها

پاسخ: گزینه ۱

(مغز افیای دوازدهم - درس ۴ - مدیریت حمل و نقل؛ حمل و نقل چندوجهی (چندمنظوره))

درس نامه حمل و نقل چندوجهی یا چندمنظوره، ترکیبی از دو یا چند شیوه مختلف حمل و نقل است. امروزه تلاش می شود تا به جای یک شیوه حمل کالا از مبدأ تا مقصد، از دو یا چند شیوه استفاده شود تا بتوان زمان و هزینه حمل و نقل را به خوبی مدیریت کرد.

پاسخ تشریحی مدیریت حمل و نقل عبارت است از کلیه فعالیت های برنامه ریزی و اجرایی با هدف بهینه کردن سامانه های حمل و نقل.

مطالعات نشان می دهد که حمل و نقل چندوجهی (چندمنظوره)، هزینه های حمل و نقل را به طور مؤثری کاهش می دهد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

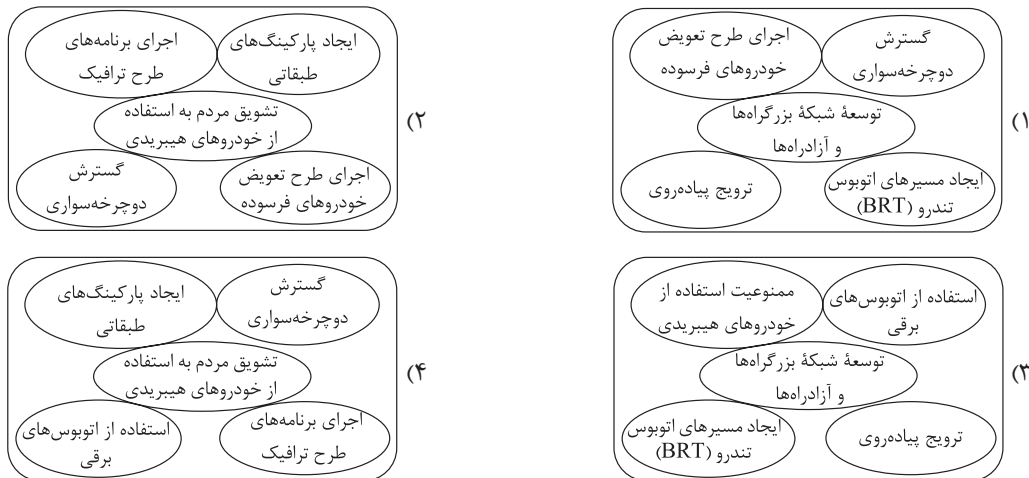

دام تستی درسته که علاوه بر کاهش هزینه‌ها، صرفه‌جویی در زمان و افزایش سرعت جابه‌جایی هم از جمله مزیت‌های حمل‌ونقل چندوجهی به شمار می‌ره، اما حواست به نادرستی چندتا کلمه اول (۲) باشه تا توی دام این گزینه نیفتی.

تست و پاسخ ۱۲۴

منظور «گسترش»
حمل‌ونقل عمومی است.

مصادیق مهم‌ترین راهکار بهبود حمل‌ونقل درون‌شهری را در کدام تصویر می‌توان جست‌وجو کرد؟

پاسخ: گزینه ۴

(بغرافیهی دوازدهم - درس ۴ - راهکارهای بهبود حمل‌ونقل شهری)

مشاوره با توجه به صورت سؤال، توی گزینه‌ها باید به دنبال مواردی باشیم که «حمل‌ونقل عمومی» رو یا تشویق می‌کنن یا بهبود می‌بخشن.

درس‌نامه به دلایل زیر، مدیریت حمل‌ونقل درون‌شهری، یکی از موضوعات مهم شهرها در چند دهه اخیر بوده است:

- (۱) حمل‌ونقل یکی از اساسی‌ترین نیازهای روزانه مردم شهرهاست.
- (۲) شهرهایی که مقصد گردشگری هستند، باید وسایل حمل‌ونقل مناسب برای گردشگران را نیز فراهم کنند.

نکته گسترش حمل‌ونقل عمومی، مهم‌ترین راهکار بهبود حمل‌ونقل درون‌شهری است.

پاسخ تشریحی در چند دهه اخیر، برای بهبود حمل‌ونقل عمومی درون‌شهری در کشورهای مختلف اقداماتی صورت گرفته است که برخی

از آن‌ها عبارت‌اند از:

- (۱) گسترش حمل‌ونقل درون‌شهری ریلی (مترو، تراموا و مونوریل)
- (۲) ایجاد مسیرهای اتوبوس تندرو (BRT)
- (۳) استفاده از اتوبوس‌های برقی
- (۴) گسترش دوچرخه‌سواری
- (۵) ترویج پیاده‌روی و ایجاد مسیرهای پیاده‌رو
- (۶) تشویق مردم به استفاده از خودروهای هیبریدی
- (۷) تعیین محدوده‌های ممنوعه برای تردد خودروهای شخصی (طرح ترافیک)
- (۸) ایجاد پارکینگ‌های طبقاتی

دام تستی اگه به این نکته توجه نداشته باشی که برای بهبود حمل‌ونقل عمومی باید استفاده از خودروهای هیبریدی رو تشویق کرد، نه ممنوع، ممکنه توی دام (۳) بیفتی. اگر هم به این نکته توجه نکنی که برای بهبود حمل‌ونقل شهری باید حمل‌ونقل عمومی رو ترویج کرد، نه استفاده از خودروهای شخصی رو، ممکنه توی دام (۱) یا (۲) بیفتی؛ چون طرح تعویض خودروهای شخصی فرسوده، یعنی بیا به جای خودروی اسقاطی قبلی، خودروی شخصی نو بگیر و دوباره بیارش توی خیابون و خب این کار، حمل‌ونقل عمومی رو گسترش نمیده!

تست و پاسخ ۱۲۵

با توجه به تصویر روبه‌رو، کدام گزینه دربارهٔ نقاط «الف» و «ب» درست است؟

۱) خورشید در نقطهٔ «الف» زودتر غروب می‌کند، اما در زمستان، طول مدت روز در نقطهٔ «ب» بیشتر است.

۲) نقطهٔ «الف» انرژی بیشتری از خورشید دریافت می‌کند، اما مردم نقطهٔ «ب» طلوع خورشید را زودتر می‌بینند.

۳) خورشید در نقطهٔ «ب» زودتر غروب می‌کند و در زمان تابستان نقطهٔ «الف»، نقطهٔ «ب» در زمستان به سر می‌برد.

۴) نقطهٔ «ب» در مقایسه با نقطهٔ «الف»، انرژی بیشتری از خورشید می‌گیرد و طلوع خورشید را نیز زودتر تجربه می‌کند.

پاسخ: گزینهٔ ۲ (مغرافیای یازدهم - درس ۳ - تابش خورشید / مغرافیای دوازدهم - فنون و مهارت‌های مغرافیایی ۲ (ساعت هماهنگ هوایی))

مشاوره وقتی با یه سؤال ترکیبی مواجه می‌شی که دوتا مبحث از دو جای مختلف دو تا کتاب درسی رو مورد توجه قرار داده، باید بتونی توی ذهنت این مباحث رو بر هم تطبیق بدی و وجوه تشابه و تفاوتشون رو پیدا کنی. برای این‌که بتونی ترکیبی فکر کنی هم چاره‌ای نیست جز این‌که بارها و بارها تمرین کنی. از قدیم گفتن: کاری نیست که با تمرین آسان نشود! این هم یه نمونه برای تمرین.

درس نامه ●● کرهٔ زمین حول محور قطب‌های خود در حال چرخش است و یک دور کامل آن، ۲۴ ساعت طول می‌کشد که به آن یک شبانه‌روز می‌گویند. با توجه به حرکت زمین از غرب به شرق، مناطق مختلف کرهٔ زمین واقع بر نصف‌النهارها پی‌درپی در مقابل خورشید قرار می‌گیرند.

نکته بین همهٔ مکان‌های واقع بر نصف‌النهارهای مختلف کرهٔ زمین، همواره اختلاف زمانی وجود دارد؛ به طوری که در یک کشور، زمان واقعی (= محلی) دو شهر مجاور، متفاوت است.

پاسخ تشریحی در تصویر مورد سؤال، با توجه به محور حرکت زمین (از غرب به شرق) و نیز ترتیب «نصف‌النهارها»، ابتدا نقطهٔ «ب» و سپس نقطهٔ «الف» در مقابل خورشید قرار می‌گیرد؛ بنابراین، ساکنان نقطهٔ «ب»، طلوع و غروب خورشید را زودتر می‌بینند. هم‌چنین، «عرض جغرافیایی» با میزان انرژی دریافتی از خورشید، رابطهٔ معکوس دارد؛ یعنی در عرض‌های جغرافیایی پایین‌تر (در مدارهای نزدیک‌تر به خط استوا)، میزان انرژی دریافتی از خورشید بیشتر است؛ بنابراین، نقطهٔ «الف» (که در آن، خورشید در هنگام ظهر نزدیک‌تر به عمود می‌تابد) در مقایسه با نقطهٔ «ب» (که در آن، خورشید مایل‌تر بر سطح زمین می‌تابد)، انرژی بیشتری از خورشید دریافت می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) خورشید در نقطهٔ «الف» دیرتر غروب می‌کند.

۲) هر دو نقطه در نیمکرهٔ شمالی قرار دارند و در نتیجه، اختلافی در فصول تابستان و زمستان ندارند.

۳) نقطهٔ «ب» در مقایسه با نقطهٔ «الف» انرژی کم‌تری از خورشید دریافت می‌کند.

دام‌تستی اگه به این نکته توجه نکنی که هر دو نقطه در یک نیمکرهٔ زمین واقع شدن، ممکنه توی دام ۳ بیفتی. اگر هم به این نکته توجه نکنی که میزان انرژی دریافتی از خورشید براساس عرض جغرافیایی (مدارها) و زمان طلوع و غروب خورشید براساس طول جغرافیایی (نصف‌النهارها) محاسبه می‌شه، ممکنه توی دام ۴ بیفتی.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

منطق: صفحه‌های ۷۲ تا ۸۲، فلسفه یازدهم: صفحه‌های ۵۸ تا ۶۸، فلسفه دوازدهم: صفحه‌های ۵۲ تا ۵۸

تست و پاسخ ۱۲۶

کدام گزینه در مورد استدلال زیر درست است؟

- «هر قیاس، نوعی استدلال قیاسی است. در داستان طوطی و بازرگان استدلال طوطی، قیاس بود؛ پس استدلال طوطی، نوعی استدلال قیاسی بود.»
- (۱) مقدمات، از نتیجه حمایت قطعی می‌کنند.
(۲) مقدمات با یکدیگر مرتبط نیستند.
(۳) قانون نتیجه قیاس رعایت نشده است.
(۴) شرط سوم اعتبار را ندارد.

(منطق - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

«قیاس» در مقدمه اول، قیاس منطقی است و در مقدمه دوم، به معنای تمثیل است؛ بنابراین حد وسط از نظر معنایی تکرار نشده است و دچار مغالطه عدم تکرار حد وسط شده‌ایم؛ بنابراین مقدمات جزء مشترک ندارند و به یکدیگر مرتبط نیستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در قیاس معتبر این گونه است، اما این قیاس نامعتبر است.

۳ و ۴) هر دو مورد رعایت شده است.

نکته «قیاس» در منطق به معنای استدلال قیاسی است که در آن مقدمات از نتیجه حمایت قطعی می‌کند، اما «قیاس» در ادبیات و فقه به معنای تمثیل است.

تست و پاسخ ۱۲۷

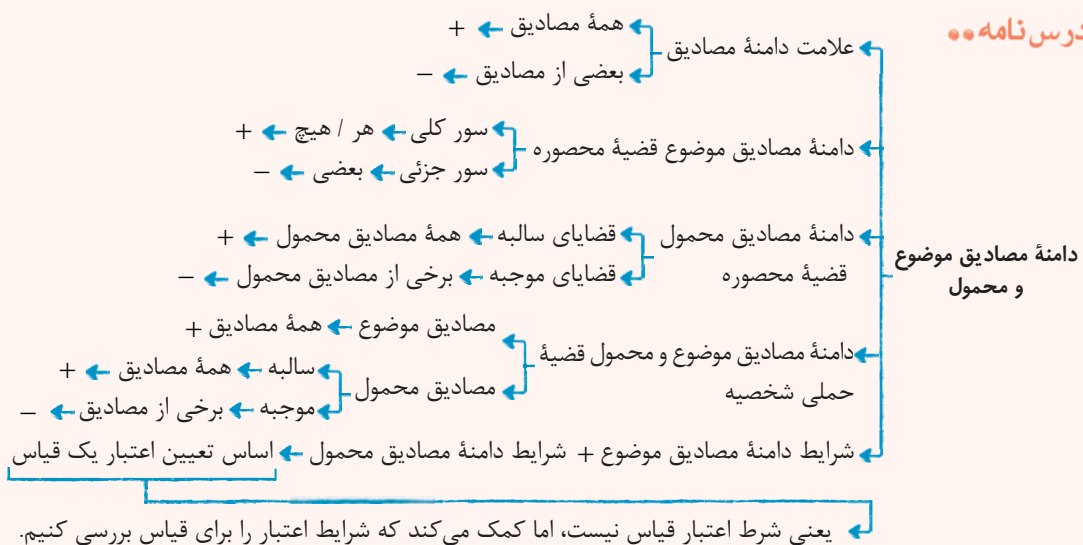
در کدام یک از گزینه‌های زیر برخی مصادیق موضوع و تمام مصادیق محمول، مد نظر گوینده است؟

- (۱) بادیه، معنای ظرف می‌دهد.
(۲) فلز، رسانای الکتریسیته است.
(۳) همه پرنده‌ها جاندار هستند.
(۴) درخت‌های این خیابان چنار نیستند.

(منطق - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پاسخ تشریحی برای تعیین دامنه مصادیق موضوع به سور قضیه نگاه می‌کنیم که اگر سور کلیه باشد به موضوع علامت مثبت و اگر سور جزئی بود، به موضوع علامت منفی می‌دهیم. برای تعیین دامنه مصادیق محمول به نسبت قضیه نگاه می‌کنیم، اگر نسبت قضیه موجهه باشد، به محمول علامت منفی و اگر نسبت قضیه سالبه باشد، به محمول علامت مثبت می‌دهیم. بررسی گزینه‌ها:

۱) موضوع: واژه بادیه که مفهوم جزئی است: + / محمول: موجهه است: -

۲) موضوع: سور مَهْمَل (اهمال شده) است، اما یک قانون علمی است، پس سور کلی است: + / محمول: موجهه است: -

۳ موضوع: سور کلی است: + / محمول: موجب است: -

۴ موضوع: سور مُهْمَل (اهمال شده) است، اما قانون نیست و شواهدی هم نداریم؛ پس سور را جزئی در نظر می‌گیریم: - / محمول: سالبه: +

تست و پاسخ ۱۲۸

در کدام مورد، علامت موضوع در دو قضیه متفاوت است؟

(۱) از جمله پایتخت‌های کشورهای اسلامی، بغداد است - دانش‌آموزان کلاس ما بیست نفرند.

(۲) انسان از نسیان گرفته شده است - دیدمش خرم و خندان، قدح باده به دست

(۳) اسلام به ذات خود ندارد عیبی - هر عیب که هست، از مسلمانی ماست.

(۴) جیوه در دمای اتاق مایع است - مردم ایران مهمان‌نوازند.

پاسخ: گزینه ۴

(منطق - درس ۸)

پاسخ تشریحی بررسی موضوع قضایا در گزینه‌ها:

۱) بغداد (+) - دانش‌آموزان کلاس ما (به عنوان یک مجموعه مورد نظر است). (+)

۲) لفظ «انسان» (+) - من (+)

۳) اسلام (+) (اسم خاص) - هر عیب که هست (+)

۴) سور اهمال شده است، اما قانون را بیان می‌کند، پس کلیه است؛ جیوه (+) - در این جا هم سور اهمال شده، اما چون شواهدی بر کلی بودن

سور نداریم، پس جزئی است؛ مردم ایران (-)

نکته اگر در مکالمات طبیعی و روزمره یا قوانین و ... سور اهمال شود (نیاید) باید سور را در نظر بگیریم. سور قوانین همیشه کلی است (هر قانونی اعم از اجتماعی، علمی، اخلاقی، شرعی و ...) اما اگر قضیه‌ای باشد که قانون نباشد و شواهد و قرائنی هم برای تشخیص سور نداشته باشیم، به حداقل اطلاعات بسنده می‌کنیم و سور جزئی را در نظر می‌گیریم.

تست و پاسخ ۱۲۹

کدام مورد یک قیاس معتبر است؟

(۱) سعید ایرانی است؛ سعید تهرانی است، پس بعضی تهرانی‌ها ایرانی‌اند.

(۲) بعضی انسان‌ها ایرانی‌اند، بعضی ایرانی‌ها تهرانی‌اند؛ پس بعضی انسان‌ها تهرانی‌اند.

(۳) هیچ انسانی گیاه نیست، هیچ گیاهی سنگ نیست؛ پس هیچ انسانی سنگ نیست.

(۴) بعضی انسان‌ها دانشجو نیستند، هر دانشجویی درسخوان است؛ پس بعضی انسان‌ها درسخوان نیستند.

پاسخ: گزینه ۱

(منطق - درس ۸)

درس نامه

برای اعتبار یک قیاس، باید علاوه بر رعایت قانون نتیجه قیاس، سه شرط دیگر صادق باشد.

(۱) حداقل یکی از مقدمات موجب باشد (شاید هم هر دو موجب باشد).

هر دو مقدمه نباید سالبه باشد.

(۲) حد وسط حداقل در یکی از مقدمات دارای علامت مثبت باشد.

حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی نداشته باشد.

(۳) هر کدام از موضوع یا محمول که در نتیجه علامت مثبت داشتند، در

مقدمات نیز علامت مثبت داشته باشند.

هر سه شرط فوق رعایت شود ← قیاس معتبر است.

یکی از سه شرط فوق رعایت نشود ← قیاس نامعتبر است.

شرایط معتبر بودن قیاس

شروط قیاس معتبر پس از
صادق بودن قانون نتیجه قیاس

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی

۱) یک قیاس شکل سوم است که تمامی شروط اعتبار در آن رعایت شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) حد وسط در هر دو مقدمه منفی است، پس شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نشده و قیاس نامعتبر است.

۳) هر دو مقدمه سالبه است، پس شرط اول اعتبار قیاس رعایت نشده است.

۴) «درسخوان» در نتیجه مثبت است، ولی در مقدمه دوم علامت منفی دارد؛ پس شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نشده است.

نکته وقتی در یک قیاس هر دو مقدمه جزئیه باشد، آن قیاس نامعتبر است.

تست و پاسخ ۱۳۰

اگر قضیه «بعضی ب الف است» مقدمه اول یک قیاس اقترانی معتبر باشد، مقدمه دوم می‌تواند کدام مورد باشد؟

(۱) بعضی ج ب است.

(۲) هیچ ج ب نیست.

(۳) هر ج ب است.

(۴) بعضی ب ج نیست.

(منطق - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

با توجه به گزینه‌ها می‌توان فهمید حد وسط «ب» است، چون هم در صورت سؤال تکرار شده هم در گزینه‌ها و در قضیه بیان شده در صورت سؤال علامت حد وسط یا همان «ب» منفی است و با توجه به شرط دوم اعتبار قیاس، حد وسط در هر دو مقدمه نباید منفی باشد. به همین دلیل تنها گزینه‌ای که حد وسط در آن مثبت است ۲ می‌باشد.

تست و پاسخ ۱۳۱

با علم به صدق «هر الف ب است» و کذب «بعضی غیر الف غیر ج است»، کدام نتیجه درست است؟

(۱) بعضی ب غیر الف است. (۲) بعضی ب غیر ج است. (۳) هیچ ب غیر ج نیست. (۴) هر غیر ج ب است.

(منطق - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

ابتدا باید بدانیم که هر دو مقدمه باید صادق باشد، پس در قدم اول «بعضی غیر الف غیر ج است» را نقیض می‌کنیم تا به قضیه صادق آن برسیم که می‌شود «هیچ غیر الف غیر ج نیست»، اما این قضیه حد وسطی با قضیه صورت سؤال ندارد و باید «غیر» را از آن حذف کنیم. تنها رابطه‌ای که در آن، قضیه «هیچ غیر الف غیر ج نیست» صادق است رابطه تباین است. وقتی در تباین یک طرف را نقیض کنیم، مثلاً «غیر الف» را به «الف» تبدیل کنیم، رابطه «الف» با «غیر ج» یا تساوی می‌شود یا عموم و خصوص مطلق. اگر رابطه «الف» با «غیر ج» تساوی باشد، قضایای صادق آن عبارت‌اند از: (۱) هر الف غیر ج است. (۲) هر غیر ج الف است. (۳) بعضی الف غیر ج است. (۴) بعضی غیر ج الف است.

اگر رابطه «الف» با «غیر ج» مطلق باشد، به شرطی که «الف» < «غیر ج» باشد، قضایای صادق آن عبارت‌اند از: (۱) هر غیر ج الف است. (۲) بعضی غیر ج الف است. (۳) بعضی الف غیر ج است. (۴) بعضی الف غیر ج نیست.

اگر رابطه «الف» با «غیر ج» مطلق باشد، به شرطی که «الف» > «غیر ج» باشد، قضایای صادق آن عبارت‌اند از: (۱) هر الف غیر ج است. (۲) بعضی الف غیر ج است. (۳) بعضی غیر ج الف است. (۴) بعضی غیر ج الف نیست.

میان این روابط، قضایای «بعضی الف غیر ج است» و «بعضی غیر ج الف است» است.

حال با توجه به این مقدمات، این قیاس‌ها تشکیل می‌شود:

(۱) هر الف ب است. (۲) بعضی الف غیر ج است. (۳) هر الف ب است. (۴) بعضی غیر ج الف است.

بعضی الف غیر ج است. هر الف ب است. بعضی غیر ج الف است. هر الف ب است.

•• بعضی ب غیر ج است. •• بعضی غیر ج ب است. •• بعضی ب غیر ج است. •• بعضی غیر ج ب است.

نکته در قیاس اقترانی، باید مقدمات صادق باشد، پس اگر هر کدام از مقدمات صادق نباشد، باید با استفاده از تناقض، به قضیه صادق برسیم.

تست و پاسخ ۱۳۲

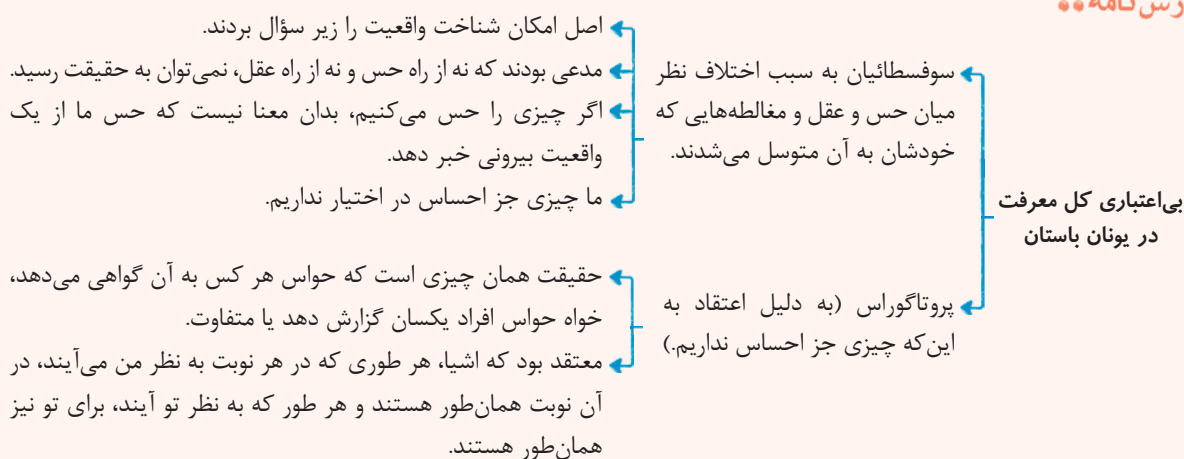
درباره معرفت‌شناسی در یونان باستان کدام گزینه درست است؟

- (۱) در این دوره، در معرفت‌شناسی به طور مستقل درباره مسئله شناخت و میزان انطباق آن با واقعیت نظر داده شده است.
- (۲) از نظر سوفیست‌ها انسان هیچ ابزاری برای درک درست از واقعیت ندارد؛ حتی حس که نمی‌توان وجودش را انکار کرد.
- (۳) اختلاف پارمنیدس و هراکلیتوس درباره اعتبار شناخت عقلی به اختلاف آن‌ها در قبول حرکت در جهان بازمی‌گردد.
- (۴) در یونان باستان از میان ابزارهای شناخت فقط حس و عقل مورد توجه بوده است.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

درس نامه

پاسخ تشریحی سوفسطائیان اصل امکان شناخت واقعیت را زیر سؤال برده و مدعی بودند که از راه حس و از راه عقل نمی‌توان به حقیقت

رسید و آنچه از طریق حس درک می‌کنیم بدان معنا نیست که حس ما از یک واقعیت بیرونی خبر می‌دهد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) در یونان باستان معرفت‌شناسی به صورت مستقل مطرح نبوده است.
- ۲) پارمنیدس حرکت را قبول نداشت، چون ادراک حسی و آنچه را با حس درک می‌شود معتبر نمی‌دانست و هراکلیتوس حرکت را قبول داشت چون ادراک حسی را معتبر می‌دانست؛ بنابراین اختلاف در قبول حرکت به خاطر اختلاف در قبول و اعتبار شناخت حسی بوده است.
- ۳) افلاطون و سقراط شناخت شهودی را نیز معتبر می‌دانستند. افلاطون معتقد بود که سقراط عالم برتر (عالم مُثُل) را از طریق شهود مشاهده کرده است.

تست و پاسخ ۱۳۳

اختلاف فلاسفه مسلمان درباره ابزارهای شناخت در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- (۱) اختلاف در محدوده کاربرد ابزارها
- (۲) قبول یا عدم قبول اعتبار شهود
- (۳) تأکید بیش از اندازه بر یکی از ابزارها
- (۴) انکار شناخت شهودی توسط ابن سینا و فارابی

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

فیلسوفان مسلمان همگی سه ابزار حس، عقل و قلب را معتبر می‌دانستند، اما معتقدند که عقل و حس و نیز شهود و وحی هر کدام در جایگاه خود اعتبار دارند و در جای خود می‌توانند ابزاری برای کسب معرفت باشند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

نکته • عموم فیلسوفان جهان اسلام، هر برای معرفت حسی و هم برای معرفت عقلی اعتبار قائل اند.
• فلاسفه اسلامی معرفت شهودی و وحیانی را نیز قبول دارند و هر کدام را در جای خود مفید می دانند.

تست و پاسخ ۱۳۴

کدام فیلسوف، در عین اعتقاد به معتبر بودن شهود، بحث از آن را به محلی غیر از کتب فلسفی خود، اختصاص می دهد؟
(۱) شیخ اشراق (۲) علامه طباطبایی (۳) صدرالمآلهین (۴) ابن سینا

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

از فیلسوفان بزرگ اسلام و جهان حکیم ابونصر فارابی و شیخ الرئیس ابن سینا
مانند افلاطون و ارسطو، هم حس و هم عقل را معتبر می دانستند.
برای شناخت وحیانی هم، که اختصاص به پیامبران دارد، اعتبار خاصی قائل بودند.
نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشتند، اما آن را در تبیین فلسفی خود وارد نمی کردند.

پاسخ تشریحی فارابی و ابن سینا نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشتند، اما آن را در تبیین فلسفی خود وارد نمی کردند. ابن سینا در یکی از کتاب‌های خود که به تبیین عرفان می پردازد، به طور دقیق معرفت شهودی را توضیح می دهد، اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال‌های فلسفی سخنی نمی گوید. بررسی سایر گزینه‌ها: همگی به بهره‌مندی از شهود در فلسفه معتقدند، البته نه به عنوان مقدمه استدلال.

تست و پاسخ ۱۳۵

کدام عبارت با دیدگاه کانت مطابق است؟

- (۱) مواردی مانند خدا و روح مجرد انسان، شناخت‌های ذاتی انسان هستند.
- (۲) انسان در معرفت به مفاهیمی مانند زمان و مکان، نیازی به حس و تجربه ندارد.
- (۳) اگر چیزی را علت چیزی دیگر می‌دانیم، حتماً از حس و تجربه کمک گرفته‌ایم.
- (۴) آشنایی ذهن با اموری مانند علیت، مشابه آشنایی ذهن با روح مجرد در دیدگاه دکارت است.

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

قرن هجدهم میلادی می‌خواست هم اعتبار عقل و هم تجربه را ثابت کند.
او به دنبال این بود که نشان دهد معرفت، حاصل همکاری عقل و حس است.
کانت بر آن است که قوه ادراکی انسان، تصوراتی مثل زمان و مکان و مفاهیمی مانند علیت را نزد خود دارد و آن‌ها را با حس و تجربه به دست نمی‌آورد ← انسان، آن‌چه را از طریق حس به او می‌رسد، در قالب این مفاهیم درک می‌کند.
مثال انسان روشن‌شدن زمین را بعد از طلوع خورشید درمی‌یابد.
وقتی می‌تواند بگوید طلوع خورشید علت روشن‌شدن زمین است که به کمک مفهوم علیت که در دستگاه ادراکی است و از جایی نیامده، میان تصور طلوع خورشید و روشن‌شدن زمین، ارتباط برقرار کند.

پاسخ تشریحی از نظر کانت معرفت و شناخت، حاصل همکاری عقل و حس است. کانت بر آن است که قوه ادراکی انسان تصوراتی مثل زمان و مکان و مفاهیمی مانند علیت را نزد خود دارد و آن‌ها را از راه حس و تجربه به دست نمی‌آورد. به نظر کانت، انسان آن‌چه را که از طریق حس به او رسید، در قالب این مفاهیم درک می‌کند؛ به عنوان مثال، انسان روشن‌شدن زمین را بعد از طلوع خورشید درمی‌یابد؛ اما وقتی می‌تواند بگوید طلوع خورشید علت روشن‌شدن زمین است که به کمک مفهوم علیت که خودش در دستگاه ادراکی موجود است و از خارج گرفته نشده، میان تصور طلوع خورشید و تصور روشن‌شدن زمین رابطه برقرار کند.
بنابراین از نظر کانت ادراک رابطه علیت بین دو شیء، یک معرفت و شناخت است که حاصل همکاری حس و عقل بوده و حتماً حس و تجربه در آن نقش داشته است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بحث شناخت‌های ذاتی، مربوط به دیدگاه دکارت است.
- ۲) آشنایی با مفاهیمی مانند زمان و مکان از نظر کانت، نیازی به حس و تجربه ندارد؛ اما این موارد، معرفت و شناخت محسوب نمی‌شوند، بلکه قالب‌های ذهنی انسان هستند.
- ۴) علیت در دیدگاه کانت، قالب ذهنی انسان است، اما آشنایی با روح مجرد در دیدگاه دکارت (نه کانت)، یک شناخت و معرفت محسوب می‌شود.

تست و پاسخ ۱۳۶

کدام گزینه دربارهٔ پوزیتیویست‌ها صحیح است؟

- ۱) آن‌ها معتقدند آن دسته از مفاهیمی که تجربه‌پذیر نیستند، اصولاً وجود واقعی ندارند.
- ۲) آن‌ها معتقدند که مهم‌ترین راه رسیدن به شناخت واقعیت تجربه است.
- ۳) معتقدند که برداشت یا درک واقعیت از طریق عقل محض قابل انکار نیست.
- ۴) آن‌ها روح یا نفس مجرد انسان را نفی یا اثبات نمی‌کنند.

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

حرکت به سوی ← علی‌رغم تلاش عقل‌گرایان در مقابل تجربه‌گرایان، تجربه‌گرایی به صورت یک دیدگاه غالب فلسفی در اروپا درآمد.
تجربه‌گرایی مطلق ← دیدگاه‌های جدید در میان تجربه‌گرایان ← «پوزیتیویسم» یا «اثبات‌گرایی»

تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند.
آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و نمی‌توان آن‌ها را از طریق تجربه بررسی کرد ← بی‌معنا هستند.

پوزیتیویست‌ها ← مفاهیمی مانند { خدا، اختیار، نفس و روح } ← معنای روشنی ندارند و قابلیت بررسی علمی ندارند.

• اوگوست کنت از مؤسسان پوزیتیویسم است که از این اصطلاح برای اولین بار استفاده کرد.

پاسخ تشریحی پوزیتیویست‌ها جزء جریان‌های تجربه‌گرا هستند که معتقدند تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت، تجربه است (رد ۲ و ۳). علاوه بر این معتقدند که آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد ارزیابی قرار گیرند، بی‌معنا هستند (رد ۱). بنابراین دیدگاه، مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه دربارهٔ نفی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر بدهد، بی‌معنا هستند.

تست و پاسخ ۱۳۷

کدام عبارت درست است؟

- ۱) از نظر پراگماتیست‌ها، واقعیت آن‌چه پوزیتیویست‌ها بامعنا می‌دانند، قابل شناخت نیست.
- ۲) از نظر نسبی‌گرایان، شناخت هر کس نسبت به خودش و برای خودش نسبی است.
- ۳) تجربهٔ دینی نوعی شناخت تجربی است که به کشف امور دینی می‌انجامد.
- ۴) بیکن با تأکید بر اصالت تجربه، اعتبار استدلال عقلی را زیر سؤال برد.

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی از نظر پوزیتیویست‌ها، مفاهیم تجربی، معنادار و مفاهیم غیرتجربی، بی‌معنا بودند؛ اما پراگماتیست‌ها معتقدند، حتی در مورد امور تجربی و حسی نیز ما نمی‌توانیم به شناخت واقعیت اشیا برسیم، بلکه درست‌بودن یک گزاره، معادل با سودمندی آن است و نباید هدف خود را شناخت واقعیت قرار دهیم، بلکه هدف باید رسیدن به سودمندی و فایده‌مندی باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) نسبی‌گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود، دربارهٔ امور به شناختی می‌رسد که با شناخت افراد دیگر متفاوت است؛ بنابراین شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد (نه این‌که برای خودش نسبی است).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

۳ تجربه دینی، نوعی شناخت قلبی و شهودی است، نه تجربی.

۴ در زمان بیکن، نزاع بر سر این بود که اعتبار بیشتر با حس و تجربه است یا با عقل، نه این که کدام معتبر و کدام بی اعتبار است. لذا نمی توان بیکن را منکر اعتبار استدلال عقلی دانست.

تست و پاسخ ۱۳۸

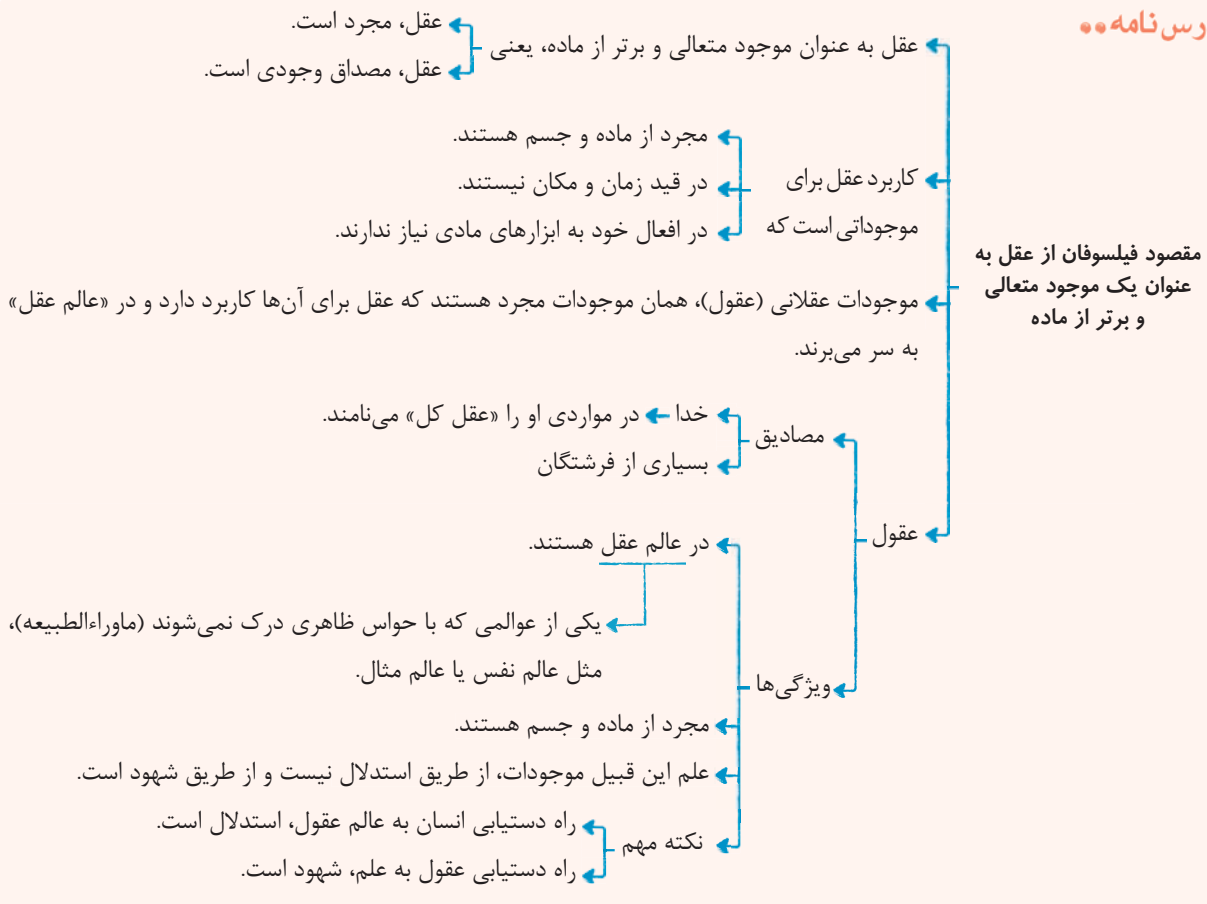
کدام گزینه از ویژگی های عقل به عنوان موجود متعالی نیست؟

(۱) مجرد از جسم و ماده هستند. (۲) فارغ از زمان و مکان هستند. (۳) با حس قابل درک نمی باشند. (۴) علاوه بر تعقل شهود هم دارند.

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

آزمون نهم حضوری

دوازدهم انسانی

پاسخ تشریحی

کاربرد دیگر عقل در فلسفه برای موجوداتی است که از ماده و جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند. در افعال خود به ابزار مادی احتیاج ندارند. علم این قبیل موجودات که با حواس ظاهری قابل درک نیستند از طریق استدلال و کنار هم قراردادن مفاهیم نیست، بلکه این موجودات، حقایق را شهود می کنند.

تست و پاسخ ۱۳۹

کدام گزینه بیانگر دیدگاه هراکلیتوس درباره لوگوس است؟

(۱) هراکلیتوس مانند فیلسوفان یونان باستان با به کار بردن کلمه لوگوس، به هر دو عقل توجه ویژه کرده است.

(۲) هراکلیتوس معتقد است که سخن و کلمات، همان لوگوس به معنای حقیقت برتر هستند.

(۳) هراکلیتوس با استفاده از لوگوس نشان می دهد که حقیقت برتر در جهانی که در حکم سخن و کلمه است، متجلی شده است.

(۴) لوگوس در کلام هراکلیتوس، معادل کلمه عقل نظری در بیان ارسطو است.

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه

- عقل در نظر هراکلیتوس
- او مانند سایر فلاسفه یونان باستان به هر دو کاربرد عقل توجه داشته است.
 - او از حقیقتی به نام «لوگوس» سخن می گوید.
 - هم به معنی یک وجود و حقیقت متعالی است.
 - هم به معنای نطق، سخن و کلمه است.
 - از نظر او، سخن و کلمه
 - ظاهر و پرتو عقل متعالی و برتر می باشد.
 - بیانگر افکار و اندیشه های انسان است.
 - آن چه را که انسان در ذهن دارد، با کلام ظاهر می کند و به دیگران می رساند.
 - جهان و اشیا نیز ظهور آن وجود و آن حقیقت متعالی و برتر (عقل) هستند.

پاسخ تشریحی

هراکلیتوس که از فیلسوفان دوره یونان باستان است از حقیقتی به نام لوگوس سخن گفته که هم به معنای یک وجود متعالی و هم به معنای نطق، سخن و کلمه است؛ یعنی وی به هر دو کاربرد عقل توجه داشته است. از نظر او «کلمه» و «سخن» ظهور و پرتو عقل متعالی و برتر می باشد. بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) عقل به معنای وجود متعالی و عقل به معنای دستگاه تفکر، دو معنا و دو کاربرد عقل هستند، نه این که دو عقل باشند.
- ۲) سخن و کلمات، ظهور و پرتو عقل متعالی هستند، نه خود آن.
- ۳) عقل نظری در نگاه ارسطو، یکی از کاربردهای عقل در معنای دستگاه تفکر و استدلال است که هیچ تناسبی با لوگوس در بیان هراکلیتوس ندارد.

تست و پاسخ ۱۴۰

کدام مورد، در حوزه علم عملی است؟

- ۱) این جهان باید خدایی داشته باشد.
- ۲) چاره ای جز مختار دانستن انسان نیست.
- ۳) موازین زندگی جمعی را نمی توان زیر پا گذاشت.
- ۴) پدرم در خانه نیست؛ پس باید در محل کارش باشد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

- عقل در نظر ارسطو
- ارسطو، عقل مجرد را قبول دارد، اما به عقل به عنوان قوه استدلال انسان، توجه ویژه ای کرد.
 - عقل، یکی است، اما براساس کارکردش، دو جنبه دارد.
 - عقل نظری
 - درباره هست و نیست صحبت می کند.
 - درباره چگونگی هست ها صحبت می کند.
 - عقل عملی
 - درباره باید و نباید صحبت می کند.
 - درباره اخلاقیات و امور اختیاری صحبت می کند.
 - براساس کارکردهای نظری و عملی عقل، دانش بشری (علم، حکمت) هم به دو قسم تقسیم می شود (نه برعکس).
 - علم نظری ← دانشی که از عقل نظری به دست می آید.
 - علم عملی ← دانشی که از عقل عملی به دست می آید.
 - ارسطو، انواع استدلال ها را در بخش منطق آثار خود تدوین کرد و کاربردشان را روشن کرد.
 - استدلال تجربی
 - استدلال عقلی
 - اختراع، ابداع، ایجاد
 - انسان حیوان ناطق است.
 - نظرات ارسطو درباره انسان «نطق» که همان قوه «تعقل و تفکر» است، ویژگی ذاتی انسان است.
 - «نطق» انسان را از سایر حیوانات جدا می کند.
 - علت: ارسطو، عقل را ذاتی انسان می دانست ← معلول: تصویر روشن تری از عقل ارائه کرد.

پاسخ تشریحی عقل، از آن جهت که درباره رفتارهای اختیاری انسان و بایدها و نبایدهای او، مانند این که باید راست بگوید، باید قانون را رعایت کند و نباید دروغ بگوید و نباید ظالم باشد، بحث می کند، عقل عملی نامیده می شود و دانشی که از این جهت به دست می آید، «علم عملی» نام دارد. لزوم رعایت کردن موازین زندگی جمعی، تعبیر دیگری از این است که باید قانون را رعایت کند و لذا علمی محسوب می شود. بررسی سایر گزینه ها:

۱) و ۲) باید دقت کرد که در عملی بودن یک دانش، لفظ «باید» مهم نیست، بلکه واژه «باید»، ضروری است که مفهوم «باید اخلاقی» باشد. در این دو گزینه، لفظ «باید» به معنای باید اخلاقی نیست، بلکه برای درست بودن یک مطلب و یا نتیجه گیری از استدلال استفاده شده است. ۲) مختار بودن انسان، از سنخ باید و نباید نیست و توسط عقل نظری فهمیده می شود. در این جا ما درک می کنیم که انسان ویژگی اختیار را دارد، پس صحبت از هست و نیست ها است.

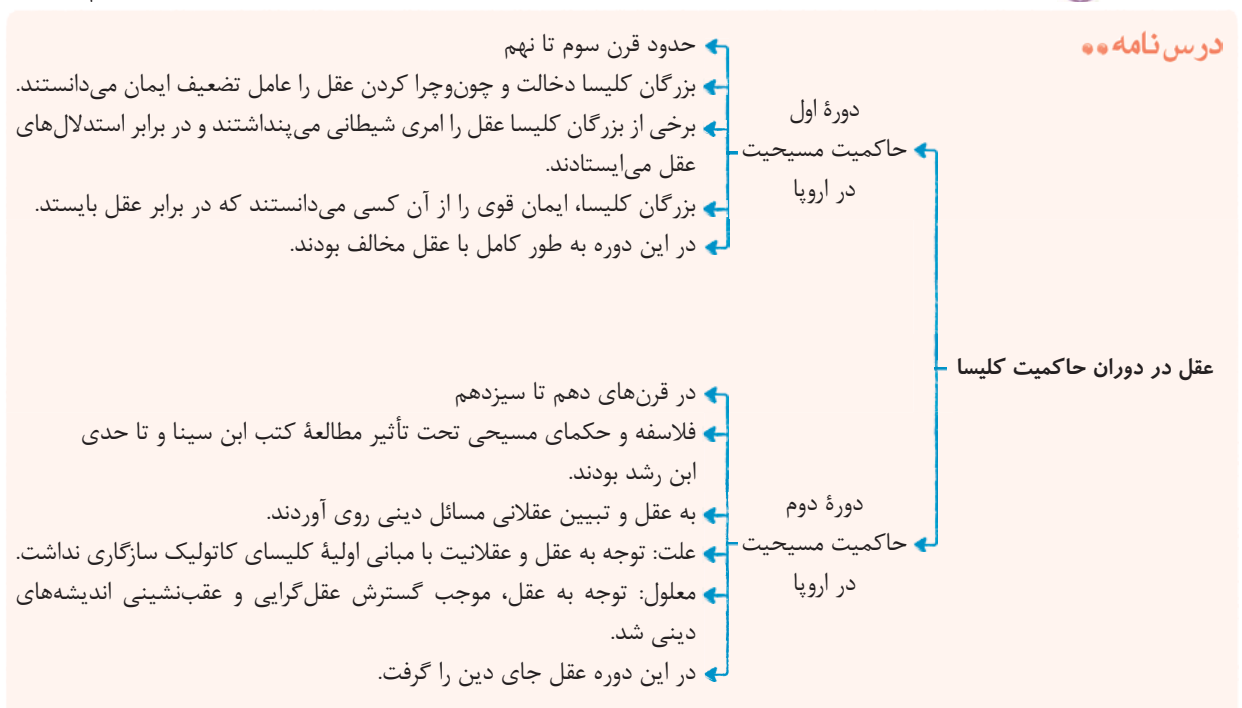
تست و پاسخ ۱۴۱

در چه فرضی ممکن بود عقل گرایی متفکران دوره دوم حاکمیت کلیسا، به انزوای دین مسیحیت منتهی نشود؟

- ۱) عدم تندروی بزرگان کلیسا در دوره اول حاکمیت، در زمینه مخالفت با عقل و چون و چراهای عقلی
- ۲) امکان تبیین آموزه های اساسی اعتقادی، بر اساس اصول و مبانی عقلی و استدلالی
- ۳) عدم بروز اختلاف بین اندیشمندان درباره محدود کارآمدی عقل
- ۴) باور به همه توانایی های عقل انسان و بهره گیری از آن ها

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در دوره دوم حاکمیت کلیسا، یعنی در قرن های دهم تا سیزدهم، فیلسوفان و حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه کتاب های ابن سینا، ابن رشد و سایر فیلسوفان مسلمان که به زبان های اروپایی ترجمه شده بود، به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند، اما از آن جا که توجه به عقل و عقلانیت با مبانی اولیه کلیسای کاتولیک سازگاری نداشت، این توجه و روی آوری، به تدریج به گسترش عقل گرایی و عقب نشینی اندیشه های دینی انجامید، تا این که در این دوره عقل جای دین را گرفت و دین مسیحیت را به گوشه ای از زندگی اروپاییان برد و در حاشیه قرار دارد.

بنابراین مشکل اساسی در عدم امکان تبیین عقلانی آموزه های اساسی کلیسای کاتولیک بوده است که اگر این مشکل نبود، ورود عقل به حوزه اعتقادات دینی، می توانست به انزوای دین مسیحیت منتهی نشود.

تست و پاسخ ۱۴۲

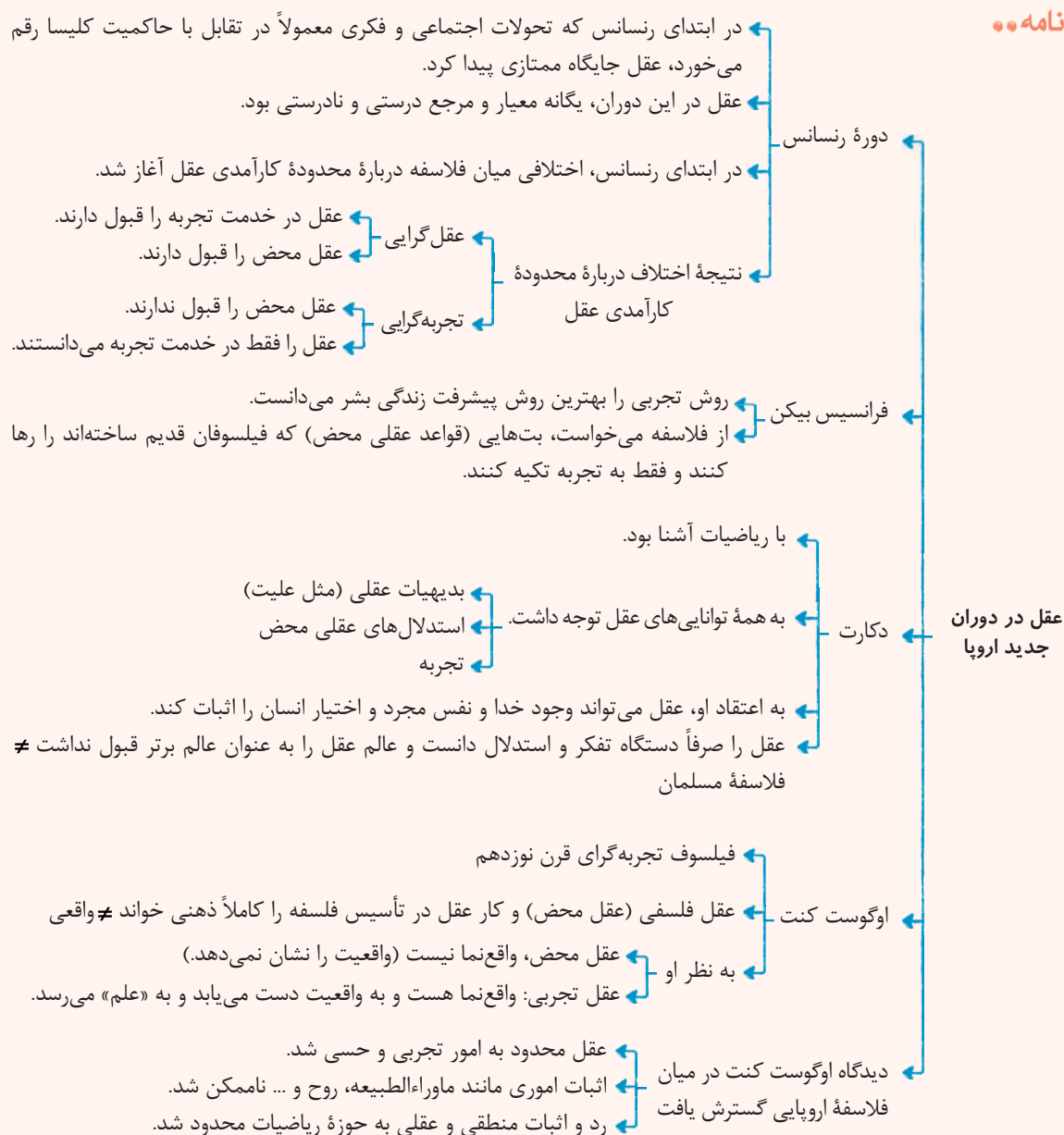
کدام گزینه دربارهٔ دورهٔ جدید اروپا و معانی عقل درست است؟

- ۱) از نظر اوگوست کنت، عقل به هیچ وجه معتبر نیست و نمی‌تواند به علم مطابق واقع دست پیدا کند.
- ۲) دکارت معتقد است عقل بدون نیاز به حس می‌تواند خدا و روح را اثبات کند.
- ۳) در این دوره برای اولین بار عقل، جای دین را گرفت و عقل‌گرایی گسترش یافت.
- ۴) در این دوره هیچ‌گاه توانایی عقل محصور به امور حسی و تجربی نشد.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه یازدهم - درس ۷)

درس نامه

پاسخ تشریحی دکارت که با ریاضیات به خوبی آشنا بود، به همهٔ توانمندی‌های عقل، مانند بدیهیات عقلی، استدلال‌های عقلی محض و نیز

تجربه توجه داشت و معتقد بود که عقل می‌تواند وجود خدا و نفس مجرد و غیرمادی انسان و اختیار او را اثبات کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از نظر کنت عقل صرفاً آن‌گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل شود، به واقعیت دست می‌یابد و به علم می‌رسد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

- ۳) اولین بار در دوره دوم حاکمیت کلیسا بود که عقل جای دین را گرفت و دین مسیحیت را به گوشه‌ای از زندگی اروپاییان برد.
۴) با رشد دیدگاه پوزیتیویسم در اروپا، توانایی‌های عقل محدود به امور حسی و تجربی شد.

تست و پاسخ ۱۴۳

کدام متفکر دوره جدید اروپا، با معرفی تجربه به عنوان تنها راه رسیدن به معرفت، کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد؟

- (۱) کانت
(۲) بیکن
(۳) کنت
(۴) هیوم

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی: دیوید هیوم، فیلسوف قرن هجدهم انگلستان، تجربه را تنها راه رسیدن انسان به دانش و معرفت دانست و کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد.

تست و پاسخ ۱۴۴

کدام گزینه درباره عقل در کاربرد رایج میان مردم، درست است؟

- (۱) حاصل مشورت کردن با افراد مختلف و صاحب نظر، استفاده درست انسان از دستگاه تفکر و استدلال است.
(۲) فعلیت عقل استدلالی افراد مختلف با یکدیگر متفاوت است و وابسته به تربیت عقلانی آن‌هاست.
(۳) انسان وقتی می‌تواند آیین حق را از باطل جدا سازد که روح خود را تهذیب داده باشد و وارد عالم عقول شود.
(۴) میزان بهره‌مندی همه افراد از عقل به صورت بالقوه یکسان است، اما وابسته به میزان توجه به عقل عملی و عقل نظری، به اندازه متفاوتی محقق می‌شود.

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

- این کاربرد عقل، همان کاربرد رایج در میان مردم است.
طبق این کاربرد، عقل یکی از ابزارهای شناخت انسان است.
- عقل ابزار استدلال و شناخت است
- استدلال می‌کند.
 - درمی‌یابد که چه چیزهایی هست و چه چیزهایی نیست.
 - کار خوب و بد را می‌فهمد.
 - سخن درست و نادرست را تشخیص می‌دهد.
 - سعادت بخش بودن یا گمراکننده بودن ادیان و مکاتب را می‌فهمد.
- این ابزار، یک استعداد فوق‌العاده است.
در ابتدای کودکی به صورت یک استعداد وجود دارد.
باید با تربیت و تمرین به شکوفایی و فعلیت برسد.
اگر «تربیت عقلانی» به خوبی صورت نگیرد، عقل به توانایی‌های لازم نمی‌رسد.
- نظر فیلسوفان درباره عقل
- توانایی افراد در:
 - تعقل
 - استدلال
 - فعلیت عقل
 - فهم عقلی
 - متفاوت است.
- انسان باید در مرتبه اول عقل خود را تقویت کند - حتی عقل بر مشورت هم مقدم است و می‌گوید بهتر است با چه کسی مشورت کنیم.
- پیوند فلسفه و عقل
- علت: فلسفه با استدلال‌های عقلی محض سر و کار دارد.
 - معلول: استفاده از عقل در فلسفه بیش از سایر دانش‌هاست و معمولاً عقل و استدلال عقلی همراه هم هستند.
- مقصود فیلسوفان از عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی از نظر فیلسوفان، عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال به صورت یک استعداد وجود دارد که باید با تمرین و تربیت یا همان تربیت عقلانی شکوفا شود و به فعلیت برسد که وابسته به آن (تربیت عقلانی)، توانایی افراد در تعقل و استدلال متفاوت است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) دقت کنید که عقل مقدم بر مشورت است و عقل به ما می‌گوید با چه کسی مشورت کنیم و با چه کسی نکنیم.
- ۲) تشخیص حق از باطل با عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال است و ربطی به عنوان وجود برتر و متعالی ندارد.
- ۳) آن چه میزان فعلیت عقل را تغییر می‌دهد، تربیت عقلانی است.

تست و پاسخ ۱۴۵

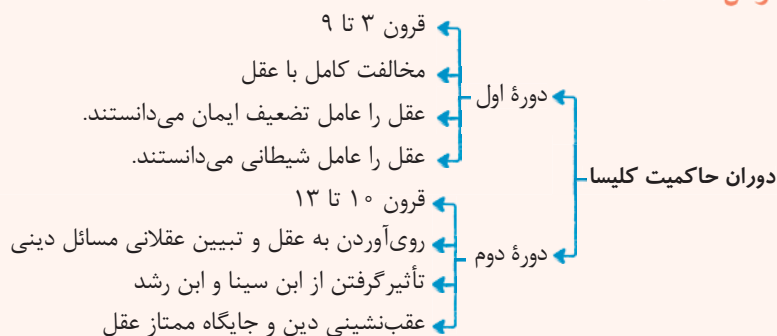
کدام دسته از افراد، سخت‌ترین شرایط را در بین قرون سوم تا نهم از نظر عقیدتی در اروپا داشتند؟

- ۱) حکام که می‌خواستند براساس اصول کلیسا مدیریت کنند.
- ۲) افرادی که اصول دینی کلیسا را بدون هیچ چون و چرایی می‌پذیرفتند.
- ۳) افرادی که کاملاً در مقابل جریان ایمانی ایستاده بودند.
- ۴) کسانی که در عین اعتقاد به کلیسا و مسائل دینی به دنبال تبیین عقلانی هم بودند.

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

پاسخ تشریحی در دوره اول حاکمیت کلیسا، عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند و کاملاً با عقل مخالف بودند، پس کسانی که هم می‌خواستند ایمان خود را حفظ کنند و هم به عقل توجه کنند، شرایط بسیار سختی داشتند.

اقتصاد: صفحه‌های ۶۷ تا ۱۱۵

تست و پاسخ ۱۴۶

سه کشور A، B و C به تولید دو محصول برنج و چای مطابق جدول زیر می‌پردازند، با توجه به جدول (هر سه کشور به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردارند):

کشور	برنج	چای
A	هزینه تولید: ۹ دلار	هزینه تولید: ۷ دلار
B	هزینه تولید: ۱۵ دلار	هزینه تولید: ۱۸ دلار
C	هزینه تولید: ۱۰ دلار	هزینه تولید: ۵ دلار

الف) کدام کشور در تولید چای و کدام کشور در تولید برنج مزیت مطلق دارد؟

ب) کدام گزینه در خصوص وضعیت تولید محصولات و مراوده‌های تجاری در کشور B صحیح است؟

- (۱) الف) $C - A$ / ب) باید در تولید چای متمرکز شود و برنج مورد نیاز خود را از کشور A وارد کند.
- (۲) الف) $A - C$ / ب) باید در تولید چای متمرکز شود و برنج مورد نیاز خود را از کشور A وارد کند.
- (۳) الف) $C - A$ / ب) باید در تولید برنج متمرکز شود و چای مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند.
- (۴) الف) $A - C$ / ب) باید در تولید برنج متمرکز شود و چای مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند.

(درس ۷ - اصل مزیت مطلق و نسبی در تجارت)

پاسخ: گزینه ۴

تکنیک در حل مسائل مزیت مطلق و نسبی به این نکته توجه داشته باشید:

- اگر اطلاعات جدول یا مسئله بر اساس هزینه تولید کالاها بود، کشوری که کالایی را با هزینه تولید کم‌تر تولید کند، در تولید آن کالا مزیت مطلق دارد.
- اگر اطلاعات جدول یا مسئله بر اساس میزان تولید کالاها بود، کشوری که میزان بیشتری از آن کالا را تولید کند، در تولید آن کالا مزیت مطلق دارد.
- اگر اطلاعات جدول یا مسئله بر اساس میزان هزینه فرصت تولید کالاها بود، کشوری که هزینه فرصت کم‌تری در تولید آن کالا داشته باشد، در تولید آن کالا مزیت نسبی دارد.

پاسخ تشریحی الف) هر کشوری که بتواند کالاها را با هزینه تولید کم‌تری تولید کند، در تولید آن کالا مزیت مطلق دارد، بنابراین کشور C

در تولید چای و کشور A در تولید برنج مزیت مطلق دارند.

ب) کشور B در تولید برنج و چای مزیت مطلق ندارد، اما در کشور خود در تولید برنج نسبت به چای مزیت نسبی دارد. بنابراین باید در تولید برنج متمرکز شود و چای مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند. به عبارت دیگر، هزینه تولید برنج در کشور B، کم‌تر از هزینه تولید چای است و همین امر باعث می‌شود تا کشور B منابع کمیاب خود را به تولید برنج، اختصاص دهد.

تست و پاسخ ۱۴۷

کدام مورد رابطه با کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل صحیح است؟

- (۱) در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان، در کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل شرکت کردند.
- (۲) در کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل، دولت آمریکا تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش داد و تجارت خود را با سایر کشورها کاهش داد.
- (۳) سیاست‌های حمایت‌گرایانه ایالات متحده و برخی کشورهای اروپایی باعث تشکیل کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل در سال ۱۹۹۲ شد که در این کنفرانس، پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا امضا شد.
- (۴) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

(درس ۷ - دولت‌ها و تجارت بین‌الملل)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●●

مثالهایی از عملکرد دولت در مسئله تجارت بین الملل:

کشور	سال وضع قرارداد - نام قرارداد	مفاد قرارداد
انگلستان	۱۷۰۱ - ممنوعیت واردات پوشاک	کشور انگلستان ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی را اعلام کرد. (با هدف: حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان)
آلمان، اروپای شرقی و ایالات متحده	اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم	تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند. (در جهت تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود)
ایالات متحده	در دوره بین دو جنگ جهانی	کارگران و تولیدکنندگان، کنگره آمریکا را متقاعد کردند که تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش دهد (سایر کشورها نیز به تلافی، تجارت خود با آمریکا را کاهش دادند).
ایالات متحده	در دهه ۷۰ قرن بیستم	ایالات متحده، مجدداً به سیاست‌های حمایت‌گرایانه در مقابل تجارت آزاد روی آورد.
چندین کشور	۱۹۴۴ - کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز)	نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.
۲۳ کشور	۱۹۴۷ - قرارداد گات	۲۳ کشور، قراردادی غیررسمی به نام قرارداد گات را امضا کردند. (برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان) بعدها این قرارداد به سازمان دائمی تجارت جهانی (WTO) تبدیل شد.
آمریکا، کانادا و مکزیک	۱۹۹۲ - پیمان تجارت آزاد (مشهور به پیمان نفتا)	برای مطالعه: طبق موافقت‌نامه نفتا تمام محدودیت‌های تجارت و سرمایه‌گذاری میان کانادا، مکزیک و آمریکا در مدت ۱۵ سال به تدریج از بین می‌رفت.

پاسخ تشریحی کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

تست و پاسخ ۱۴۸

عبارات کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- الف) دولت برای «بهبود روابط اقتصادی‌اش با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند.» یا برای «حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر»، به ترتیب، چه اقداماتی را انجام می‌دهد؟
- ب) کدام گزینه، از عوامل نزدیک شدن یک کشور به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نیست؟
- ج) عبارات کدام گزینه در رابطه با انواع نظام‌های اقتصادی صحیح است؟

۱) الف) ارائه انواع یارانه‌ها و تسهیلات اقتصادی و حقوقی - وضع پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها / ب) گوناگون کردن راه‌های تأمین کالاهای وارداتی / ج) عبارت: «کسانی که پول بیشتر یا قدرت خرید بالاتری داشته باشند، حق تصاحب بالاتری به دست می‌آورند و می‌توانند کالاها و منابع تولید بیشتری را از آن خود کنند و بر ابزارها و روش‌های تولید مسلط شوند.» به عقاید نظام سوسیالیستی اشاره دارد.

۲) الف) وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی از کالاها - ارائه انواع یارانه‌ها و تسهیلات اقتصادی و حقوقی / ب) توجه بیشتر به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان / ج) عبارت: «کارگران تنها طبقه‌ای هستند که حق دارند سازوکارهای حاکم بر میدان بازی اقتصاد را به اختیار و آگاهی خودشان، تعیین کنند.» به عقاید نظام سرمایه‌داری اشاره دارد.

۳) الف) وضع پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها - وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی از کالاها / ب) نزدیک شدن به وضعیت تک‌محصولی / ج) عبارت: «نه سرمایه اصل است، نه آزادی بازار، نه دخالت دولت و نه حتی حکومت طبقه کارگر»، به عقاید نظام اقتصاد اسلامی اشاره دارد.

۴) الف) وضع انواع عوارض یا سهمیه وارداتی - آزاد کردن صادرات به منظور رقابت تولیدکنندگان داخلی با تولیدکنندگان خارجی در جهت تولید کارآمدتر و بهتر / ب) خلق مزیت‌های جدید اقتصادی / ج) عبارت: «آنچه مبنای تعاملات اقتصادی را تعیین می‌کند، عدالت و توازن اجتماعی است.» به عقاید نظام اقتصاد اسلامی اشاره دارد.

پاسخ: گزینه ۳ (درس ۷- دولت‌ها و تجارت بین‌الملل تباری و تفریم‌های اقتصادی، شیوه تعامل بازیگران میدان اقتصاد و مسئله نظام‌های اقتصادی)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی

الف) گاهی دولت‌ها در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند و گاهی برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند.

ب) اگر کشوری «راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند و از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد و با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی، امکان تأمین برخی نیازهای مهم و اساسی را در داخل کشور فراهم کند و به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجه بیشتری داشته باشد»، به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک می‌شود.

ج) بررسی قسمت «ج» در گزینه‌ها:

۱) نادرست است؛ عبارت: «کسانی که پول بیشتر یا قدرت خرید بالاتری داشته باشند، حق تصاحب بالاتری به دست می‌آورند و می‌توانند کالاها و منابع تولید بیشتری را از آن خود کنند و بر ابزارها و روش‌های تولید مسلط شوند»، به عقاید نظام سرمایه‌داری اشاره دارد.

۲) نادرست است؛ عبارت: «کارگران تنها طبقه‌ای هستند که حق دارند سازوکارهای حاکم بر میدان بازی اقتصاد را به اختیار و آگاهی خودشان، تعیین کنند»، به عقاید نظام مارکسیسم اشاره دارد.

۳) صحیح است.

۴) صحیح است.

تست و پاسخ ۱۴۹

با توجه به اطلاعات جدول مقابل که مربوط به یک منطقه در سال گذشته است:

الف) نرخ بیکاری چند درصد است؟

ب) اگر یک کارخانه تازه تأسیس، ۵,۰۰۰ نیروی جدید از بین جمعیت بیکار استخدام کند، نرخ بیکاری چه تغییری خواهد کرد؟

ج) با شروع فصل زمستان برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان شغل خود را از دست می‌دهند و تعداد بیکاران افزایش پیدا می‌کند. این منطقه دچار کدام نوع بیکاری شده است؟

۱	جمعیت غیرفعال	۱۵,۲۵۰ نفر
۲	جمعیت شاغل	۱۰,۰۰۰ نفر
۳	جمعیت بیکار	۱۵,۰۰۰ نفر

۱) الف) ۴۵ درصد / ب) نرخ بیکاری ۱۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری فصلی

۲) الف) ۶۰ درصد / ب) نرخ بیکاری ۲۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری فصلی

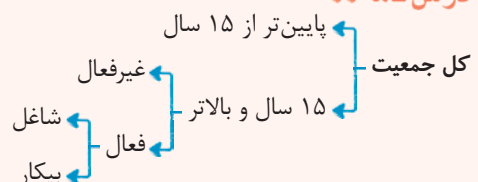
۳) الف) ۴۵ درصد / ب) نرخ بیکاری ۲۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری دوره‌ای

۴) الف) ۶۰ درصد / ب) نرخ بیکاری ۱۰ درصد کاهش می‌یابد. / ج) بیکاری دوره‌ای

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۸ - اشتغال و بیکاری، انواع بیکاری)

درس نامه

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل کشور

جمعیت فعال + جمعیت غیرفعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال

نرخ بیکاری: اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور است. نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور ضرب در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

$$\text{نرخ بیکاری (به درصد)} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

انواع بیکاری:

توضیحات	نوع بیکاری
<ul style="list-style-type: none"> این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. هم‌چنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد. 	بیکاری اصطلاحی
<ul style="list-style-type: none"> زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند. مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان 	بیکاری فصلی
<ul style="list-style-type: none"> بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است. 	بیکاری ساختاری
<ul style="list-style-type: none"> بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند. 	بیکاری دوره‌ای

پاسخ تشریحی الف) می‌دانیم که جمعیت فعال برابر با جمع تعداد جمعیت بیکاران و جمعیت شاغلان است، در نتیجه برای پاسخ به این سؤال به اطلاعات ردیف ۱ (جمعیت غیرفعال) نیاز نداریم. نفر $25,000 = 15,000 + 10,000$ (جمعیت افراد شاغل) = جمعیت فعال برای به دست آوردن نرخ بیکاری از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\text{درصد} = \frac{15,000}{25,000} \times 100 = 60$$

ب) با شاغل شدن ۵,۰۰۰ نفر از میان جمعیت بیکار، تعداد بیکاران ۵,۰۰۰ نفر کاهش پیدا خواهد کرد، در نتیجه نرخ بیکاری جدید عدد کوچک‌تری خواهد شد:

$$\text{نفر} = 15,000 - 5,000 = 10,000$$

$$\text{درصد} = \frac{10,000}{25,000} \times 100 = 40$$

توجه جمعیت فعال جامعه بدون تغییر می‌ماند.

ج) بیکاری فصلی زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند، مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان (مهم‌ترین تفاوت بیکاری فصلی و بیکاری دوره‌ای تو اینه که بیکاری فصلی تو یه بازه زمانی مشخص (مثل فصل زمستون) اتفاق می‌افته، اما بیکاری دوره‌ای بعد از یه اتفاق (مثل رکود اقتصادی) رخ میده.)

تست و پاسخ ۱۵۰

در هر یک از موارد زیر مشخص کنید، فرد از تورم زیان می‌برد و یا سود می‌کند؟

- خانم حمیدی دو سال قبل یک واحد آپارتمان به قیمت ۲ میلیارد تومان پیش خرید کرده است. امسال با وجود تورم ارزش این واحد به بیش از ۳ میلیارد تومان رسیده است.
 - آقای قیاسی که یک کفش فروش است، در ماه قبل تعداد ۱۰ هزار جفت کفش خریداری کرده است، قیمت کفش‌ها در این ماه ناگهان ۵۰ درصد افزایش پیدا کرد.
 - آقای محرمی هر ماه حقوق ثابتی دریافت می‌کند، اما در سال جاری وضعیت کشور تورمی است.
 - خانم فروزان با وجود تورم معادل ۲۰ درصد در جامعه، به ناچار قیمت خدمات مجموعه خود را ۱۵ درصد افزایش داده است.
- (۱) زیان می‌کند - سود می‌برد - زیان می‌کند - زیان می‌کند
 (۲) سود می‌برد - سود می‌برد - سود می‌برد - زیان می‌کند
 (۳) زیان می‌کند - زیان می‌کند - سود می‌برد - سود می‌برد
 (۴) سود می‌برد - زیان می‌کند - سود می‌برد - سود می‌برد

(درس ۹ - تمرین ۱، برای تفکر و تمرین صفحه ۱۰۴ کتاب درسی)

پاسخ: گزینه ۲

- پاسخ تشریحی** خانم حمیدی از وجود تورم سود می‌کند. - خانم حمیدی خانه را به ارزش ۲ میلیارد تومان خریداری کرده است، ولی حالا صاحب یک خانه به ارزش بیش از ۳ میلیارد تومان شده است.
- آقای قیاسی از وجود تورم سود می‌کند. - آقای قیاسی می‌تواند ۱۰ هزار جفت کفش خود را با مبلغ بالاتر به فروش برساند.
- آقای محرمی از وجود تورم زیان می‌کند. - (تورم باعث می‌شود فوق آقای مرمی روز به روز کم ارزش تر و قدرت خریدش کم تر بشه).
- خانم محرمی از وجود تورم زیان می‌کند. - (تورم ۲۰ درصد است، اما درآمد خانم مرمی حداقل ۱۵ درصد رشد کرده، یعنی در حقیقت قدرت خرید خانم مرمی ۵ درصد هم کم تر شده).

تست و پاسخ (۱۵)

کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) به چه دلیل معمولاً بیکاری را بیشتر از آن‌چه اعلام می‌شود، حس می‌کنیم؟

ب) بیکاران معمولاً علاوه بر از دست دادن بیمه خود را نیز از دست می‌دهند.

ج) تأثیر بیکاری بر درآمد مالیاتی دولت چگونه است؟

- ۱) الف) در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، افرادی که از جست‌وجوی کار دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌شوند. / ب) درآمد - خدمات درمانی / ج) درآمد مالیاتی دولت به دلیل بیکاربودن کارگران و کاهش تولید شرکت‌ها کاهش می‌یابد.
- ۲) الف) برخی افراد ممکن است به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیررسمی یا به امید بهره‌مندی از بیمه بیکاری و ... با مأموران آمارگیری درباره وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نکنند. / ب) شغل - بیکاری / ج) درآمد مالیاتی دولت به دلیل صرف هزینه‌های بیشتر برای انجام برنامه‌های اجتماعی افزایش می‌یابد.
- ۳) الف) در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، همه کسانی که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند را شاغل به حساب نمی‌آورند. / ب) درآمد - خدمات درمانی / ج) درآمد مالیاتی دولت به دلیل صرف هزینه‌های بیشتر برای انجام برنامه‌های اجتماعی افزایش می‌یابد.
- ۴) الف) در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، کسانی که به صورت پاره‌وقت مشغول به کارند و در جست‌وجوی شغل تمام وقت هستند را شاغل به حساب نمی‌آورند. / ب) شغل - بیکاری / ج) درآمد مالیاتی دولت به دلیل بیکاربودن کارگران و کاهش تولید شرکت‌ها کاهش می‌یابد.

(درس ۸ - چرا بیکاری را بیشتر از آن‌چه اعلام می‌شود احساس می‌کنیم؟، بیکاری و رکود چه پیامدهایی دارد؟)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی الف)

طبق تعریف اقتصاددانان	تصور عموم مردم
کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌شوند.	کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، خود را بیکار محسوب می‌کنند.
همه کسانی را که به صورت پاره‌وقت مشغول به کارند شاغل به حساب می‌آورند.	معمولاً کسانی که به صورت پاره‌وقت مشغول به کارند در جست‌وجوی شغل تمام‌وقت هستند و خود را شاغل به حساب نمی‌آورند.
همه کسانی را که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند، شاغل محسوب می‌کنند.	همه کسانی که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند، خود را شاغل به حساب نمی‌آورند.
برخی افراد نیز ممکن است به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیررسمی یا به امید بهره‌مندی از بیمه بیکاری و ... با مأموران آمارگیری درباره وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نکنند.	

بررسی قسمت «الف» در گزینه‌ها:

- ۱) صحیح است. کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌شوند.
- ۲) صحیح است.
- ۳) نادرست است؛ در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، همه کسانی که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند شاغل به حساب می‌آیند، در حالی که آن‌ها خود را شاغل به حساب نمی‌آورند.

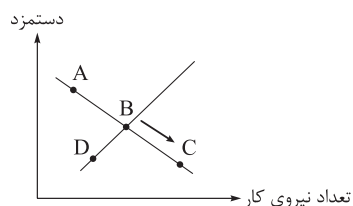

۱۲ نادرست است؛ در محاسبه نرخ بیکاری توسط مرکز آمار، کسانی که به صورت پاره‌وقت مشغول به کارند و در جست‌وجوی شغل تمام‌وقت هستند شاغل به حساب می‌آیند، در حالی که آن‌ها خود را شاغل به حساب نمی‌آورند و در جست‌وجوی شغل تمام‌وقت هستند. (ب) بیکاری مشکلات زیادی برای بیکاران و خانواده‌های آن‌ها به وجود می‌آورد. علاوه بر از دست دادن درآمد خانوار، بسیاری از بیکاران، بیمه خدمات درمانی خود را نیز از دست می‌دهند. (وقتی کسی بیکاره از بیمه بیکاری می‌تونه استفاده کنه و نه وقتی که کار داره.) (ج) بیکاری تأثیری منفی بر بودجه دولت (مواجه با کسری بودجه) دارد. میزان بالای بیکاری، دولت را مجبور به صرف پول بیشتر برای برنامه‌های اجتماعی (مانند بیمه بیکاری، کمک به تغذیه خانواده‌های نیازمند) می‌کند، در حالی که درآمد مالیاتی دولت به دلیل بیکاربودن کارگران و کاهش تولید شرکت‌ها کاهش یافته است.

نکته با بیکارشدن افراد، درآمد دولت از محل مالیات بر درآمد کاهش می‌یابد. (انها هم هزینه‌های اجتماعی، مخارج دولت رو افزایش می‌ده، اما درآمدهای دولت رو کم نمی‌کنه.)

تست و پاسخ ۱۵۲

با توجه به نمودار مقابل که مربوط به عرضه و تقاضای نیروی کار در یک کشور فرضی است:

الف) علت حرکت از نقطه B به نقطه C چیست؟

ب) وضع نقطه C نسبت به نقطه A چگونه است؟

ج) نقطه D بر روی محور قرار دارد.

۱) کاهش دستمزد / ب) دستمزد بالاتر و عرضه کم‌تر / ج) تقاضای نیروی کار

۲) کاهش دستمزد / ب) دستمزد پایین‌تر و تقاضا بیشتر / ج) عرضه نیروی کار

۳) افزایش دستمزد / ب) دستمزد بالاتر و عرضه کم‌تر / ج) عرضه نیروی کار

۴) افزایش دستمزد / ب) دستمزد پایین‌تر و تقاضا بیشتر / ج) تقاضای نیروی کار

پاسخ: گزینه ۲

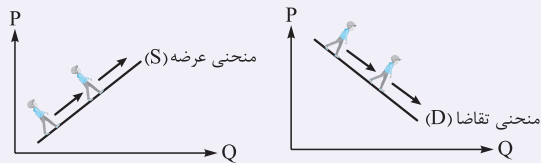
(درس ۸ - بازار نیروی کار)

درس نامه بازار نیروی کار

- نیروی کار در اقتصاد دارای بازار است.
- همان‌طور که در بازار کالا، مقدار عرضه یا تقاضای کالا با قیمت آن ارتباط دارد، در بازار کار نیز قیمت نیروی کار که همان دستمزد است، با میزان تقاضا یا عرضه نیروی کار ارتباط دارد.
- عرضه‌کننده نیروی کار: همان کارگرانی هستند که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی را تولید می‌کنند و حاضرند کار خود را در اختیار تقاضاکنندگان کار قرار دهند.
- تقاضاکنندگان نیروی کار: صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها یا سرمایه‌گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می‌کنند (گاهی در اقتصاد به تقاضاکنندگان نیروی کار، کارفرما هم می‌گویند).

پاسخ تشریحی الف) نموداری که نقاط B و C بر روی آن قرار دارند نزولی است (مقدار با دستمزد رابطه‌ای معکوس دارد)، در نتیجه این نمودار، نمودار تقاضای نیروی کار است. حال اگر بخواهیم از نقطه B به نقطه C برویم باید به سمت راست و پایین حرکت کنیم و هرگاه در نمودار تقاضا به سمت راست و پایین حرکت کنیم، یعنی دستمزد کاهش یافته و وقتی دستمزد کاهش یابد، میزان تقاضا برای نیروی کار بیشتر خواهد شد. (ب) نقطه C نسبت به نقطه A در سمت راست و پایین قرار دارد، در نتیجه مقدار تقاضای نیروی کار در آن بیشتر است، از طرفی نقطه C پایین‌تر از نقطه A است، در نتیجه سطح دستمزد در آن کم‌تر است. (ج) نموداری که نقطه D بر روی آن قرار دارد صعودی است (میزان عرضه نیروی کار با سطح دستمزد رابطه‌ای مستقیم دارد)، در نتیجه این نمودار، نمودار عرضه نیروی کار است.

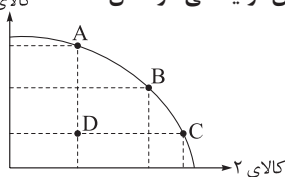
پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

نکته راه تشخیص صعودی یا نزولی بودن یک نمودار: اگر از چپ به راست فرض کنیم فردی بر روی منحنی ما در حال حرکت است اگر فرد رو به بالا حرکت کند، نمودار صعودی و اگر فرد رو به پایین حرکت کند، نمودار نزولی است.

تست و پاسخ ۱۵۳

با توجه به منحنی مرز امکانات تولید زیر که مربوط به یک کشور فرضی است، که تنها دو کالای ۱ و ۲ در آن تولید می‌شود، آن‌گاه: کالای ۱
الف) حرکت از نقطه D به B می‌تواند ناشی از چه اتفاقی باشد؟
ب) اگر تولید کشور در نقطه D باشد، کشور دچار چه نوع از بیکاری شده است؟
ج) اگر تعداد ۱۲۰ دانشجو که قبلاً در جست‌وجوی کاری نبوده‌اند وارد بازار نیروی کار شوند، منحنی مرز امکانات تولید چه تغییری می‌کند؟

- ۱) الف) بخشی از کارگران که بیکار بوده‌اند دوباره جذب بازار کار شده‌اند. / ب) بیکاری دوره‌ای / ج) به سمت بیرون جابه‌جا می‌شود.
- ۲) الف) منابع و عوامل تولید بیشتری خریداری شده است. / ب) بیکاری ساختاری / ج) به سمت داخل جابه‌جا می‌شود.
- ۳) الف) رسیدن به کارایی / ب) بیکاری دوره‌ای / ج) تغییری نمی‌کند.
- ۴) الف) دور شدن از وضعیت کارایی / ب) بیکاری ساختاری / ج) به سمت بیرون جابه‌جا می‌شود.

(درس ۱ - منابع غیرفعال و منفی مرز امکانات تولید)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

الف) حرکت از نقاط زیر منحنی به نقاط روی منحنی مرز امکانات تولید نشان از این دارد که از منابع و عوامل تولید به درستی استفاده شده و هیچ‌کدام از منابع بدون استفاده نمانده‌اند. از آنجایی که نیروی انسانی بخش مهمی از عوامل تولید را در بر می‌گیرد، با جذب و به کارگیری نیروهای بیکار، می‌توان به نقاط روی منحنی تولید، دست پیدا کرد.
ب) با وقوع رکود (بیکاری دوره‌ای)، گروهی از کارگران بیکار می‌شوند و بخشی از منابع تولید بدون استفاده می‌مانند. در این حالت نقطه تولید کشور به نقطه‌ای در زیر منحنی مرز امکانات تولید منتقل می‌شود.
ج) با جذب بازار کار شدن ۱۲۰ دانشجو، منابع تولید افزایش پیدا می‌کند. ← منحنی مرز امکانات تولید به سمت بیرون جابه‌جا می‌شود. (مواست باشد، دانشجوهای بیکار محسوب نمی‌شوند، آنگاه اونا بیکار بودن و دوباره جذب بازار نیروی کار می‌شوند، منفی مرز امکانات تولید منتقل نمی‌شود، فقط نقطه تولید می‌آورد روی منفی مرز امکانات تولید، اما حالا منابع تولید (نیروی انسانی) بیشتر شده، در نتیجه منفی مرز امکانات تولید به بیرون منتقل می‌شود.)

تست و پاسخ ۱۵۴

کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- الف) عدم وجود وسیله‌ای برای سنجش ارزش، موجب پدید آمدن کدام وسیله برای مبادله شد؟
ب) چرا به چک، پول تحریری نیز می‌گویند؟
ج) چه چیزی را نخستین اسکناس نامیدند؟

- ۱) الف) کالاهای خاص و پرترفدار در هر منطقه / ب) چون چک برخلاف اسکناس که چاپی است، توسط خود افراد تحریر می‌شود. / ج) پول‌های منتشر شده توسط یک بانک تجاری
- ۲) الف) سکه‌های فلزی / ب) چون براساس مبلغ تحریر شده بر روی چک، بانک موجودی حسابی را کاهش و موجودی حساب دیگری را افزایش می‌دهد. / ج) رسیدهای کاغذی صادر شده توسط صرافان و بازرگانان
- ۳) الف) کالاهای خاص و پرترفدار در هر منطقه / ب) چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند. / ج) رسیدهای کاغذی صادر شده توسط صرافان و بازرگانان
- ۴) الف) سکه‌های فلزی / ب) چون افراد خودشان مبلغ مورد نظر را روی چک تحریر می‌کنند. / ج) پول‌های منتشر شده توسط یک بانک تجاری

(درس ۹ - پول چیست؟)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

الف) مشکلات مبادله تهاتری از جمله نبودن وسیله‌ای برای سنجش ارزش (به معنای مبادله چه قدر از یک کالا با چه میزان از کالای دیگر) باعث شد افراد هر منطقه، کالایی خاص و پرترفدار را برای استفاده در مبادلات به کار گیرند.

ب) چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند، به آن «پول تحریری» یا «ثبتی» گفته می‌شود.
 ج) عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. طرف مقابل هم براساس اعتمادی که داشت، این رسید را می‌پذیرفت. به تدریج بازرگانانی که به یکدیگر اعتماد داشتند، این رسیدها را بین خود مبادله می‌کردند. مردم هم برای در امان ماندن از خطرهای احتمالی و همچنین رهایی‌یافتن از حمل مسکوکات در معامله‌ها، پول‌های خود را به تجار یا صرافان معتبر می‌سپردند و در مقابل، رسید معتبر از آنان دریافت می‌کردند و در معاملات خود این رسیدها را به کار می‌گرفتند. این رسیدها در واقع نخستین اسکناس‌ها بود که پشتوانه آن‌ها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد.

تست و پاسخ ۱۵۵

کدام گزینه دربردارنده پاسخ دو پرسش زیر است؟

الف) در دوران کنونی پشتوانه پول‌های کاغذی، فلزی، تحریری و ... چیست؟

ب) هر یک از موارد زیر به کدام یک از وظایف پول اشاره دارد؟

• در صورتی که در یک کشور نیاز به اعمال سیاست پولی انقباضی باشد، این وظیفه پول به درستی تحقق نمی‌یابد.

• این‌که واحد پول مالزی، رینگیت و واحد پول چین، یوان است به این وظیفه پول اشاره دارد.

۱) الف) جواهرات و شمش‌های طلا و ارزهای نگهداری شده نزد بانک مرکزی / ب) وسیله پرداخت‌های آینده - وسیله سنجش ارزش

۲) الف) قدرت اقتصادی کشور / ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله پرداخت در مبادلات

۳) الف) جواهرات و شمش‌های طلا و ارزهای نگهداری شده نزد بانک مرکزی / ب) وسیله پرداخت‌های آینده - وسیله پرداخت در مبادلات

۴) الف) قدرت اقتصادی کشور / ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله سنجش ارزش

(درس ۹ - پول چیست؟ وظایف پول، علل تورم و نقش دولت)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پشتوانه پول = اطمینان مردم به ارزش پول در مبادلات

نوع پول	پشتوانه پول
زمانی که پول فلزی (طلا و نقره) رایج بود.	همان طلا و نقره موجود در خود پول بود.
زمانی که پول کاغذی (رسیدها) رایج بود.	پول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهراتی بود که نزد صراف یا بانک بود.
پول‌های فلزی، کاغذی، تحریری و الکترونیکی که امروزه در دست افراد یا در حساب آن‌هاست.	قدرت اقتصادی کشورها

وظایف پول:

<ul style="list-style-type: none"> در هنگام خرید و فروش هر کالایی، پول پرداخت می‌شود. افراد در مبادلات پول را می‌پذیرند، زیرا می‌دانند دیگران نیز هنگام فروش کالا یا خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت. نقش اصلی پول در مبادلات = آسان‌سازی مبادله 	۱) وسیله پرداخت در مبادلات
<ul style="list-style-type: none"> می‌توان ارزش کالاها را مشخص کرد و سپس ارزش نسبی آن‌ها را با هم سنجید. عملاً پول، کار خرید و فروش کالاها را با به یکدیگر آسان می‌کند. هر کشور دارای واحد ارزش خاص خود است، مانند یورو در اتحادیه اروپا، دلار در آمریکا و ریال (تومان) در ایران 	۲) وسیله سنجش ارزش
<ul style="list-style-type: none"> علاوه بر مخارج روزمره، برخی مخارج غیرقابل پیش‌بینی وجود دارد. افراد پول‌هایی را که نزد خود پس‌انداز کرده‌اند، به عنوان وسیله حفظ ارزش در زمان لازم مورد استفاده قرار می‌دهند (فرد باید همواره مقداری پول را برای رفع نیازهای آینده خود نگهداری کند). هم‌چنین برخی اوقات افراد تمایل دارند بخشی از ثروت و دارایی خود را به شکل پول نگه دارند. 	۳) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش
<ul style="list-style-type: none"> در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند ← می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد. اکثر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد. همانند: خریدهای اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی 	۴) وسیله پرداخت‌های آینده

الف) امروزه پول‌های فلزی و کاغذی و تحریری و الکترونیکی که در دست افراد یا در حساب آن‌هاست، پشتوانه‌ای به‌جز قدرت اقتصادی کشور ندارد. (ب) یکی از وظایف پول، وسیلهٔ پس‌انداز و حفظ ارزش است. افراد پول‌هایی را که نزد خود پس‌انداز کرده‌اند، به عنوان وسیلهٔ حفظ ارزش در زمان لازم مورد استفاده قرار می‌دهند. این وظیفه زمانی تحقق می‌یابد که پول بتواند در مقابل سطح عمومی قیمت‌ها ارزش خود را حفظ کند. در صورتی که در یک کشور، نیاز به اعمال سیاست پولی انقباضی باشد، یعنی کشور درگیر تورم است و پول نمی‌تواند ارزش خود را حفظ کند، در نتیجه وظیفهٔ «پس‌انداز و حفظ ارزش پول» نمی‌تواند به درستی تحقق یابد.

• وسیلهٔ سنجش ارزش: با پول می‌توان ارزش کالاها را مشخص کرد و سپس ارزش نسبی آن‌ها را با هم سنجید. عملاً پول، کار خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها را به یکدیگر آسان می‌کند. هر یک از کشورها دارای واحد ارزش خاص خود است؛ مثلاً واحد ارزش در اتحادیهٔ اروپا، یورو و در آمریکا دلار و ... است.

تست و پاسخ ۱۵۶

در جدول زیر، هزینهٔ سبد بازار در ابتدا و انتهای یک سال مشخص در سه کشور مختلف با نرخ تورم یکسان آمده است.

هزینهٔ سبد بازار		
نام کشور	ابتدای سال	انتهای سال
A	۳۰,۰۰۰	?
B	?	۲۶,۰۰۰
C	۴۰۰۰	۵۲۰۰

• هزینهٔ سبد بازار در ابتدای سال در کشور B چه قدر است؟

• هزینهٔ سبد بازار در انتهای سال در کشور A چه قدر است؟

(۱) ۲۰,۰۰۰ - ۳۲,۷۰۰

(۲) ۳۰,۰۰۰ - ۳۹,۰۰۰

(۳) ۲۰,۰۰۰ - ۳۹,۰۰۰

(۴) ۳۰,۰۰۰ - ۳۲,۷۰۰

پاسخ: گزینهٔ ۳

پاسخ تشریحی

اول باید نرخ تورم رو به دست بیاریم، محاسبهٔ نرخ تورم با توجه به اطلاعات کشور C امکان‌پذیر است:

$$100 \times \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال}} = \text{نرخ تورم کشور C}$$

$$\text{درصد} = \frac{1,200}{4,000} \times 100 = \frac{5,200 - 4,000}{4,000} \times 100 = 30$$

$$\text{درصد} = 30 = \text{تورم کشور C} = \text{تورم کشور A} = \text{تورم کشور B}$$

$$\text{تورم کشور B} \Rightarrow \frac{30}{100} = \frac{26,000 - \text{B}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال در کشور B}}$$

$$\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال در کشور B} = 26,000 - \text{B} = \frac{26,000}{1/3} = 78,000$$

$$\Rightarrow 26,000 = \text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال در کشور B} \times \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow \text{B} = \frac{26,000}{1/3} = 78,000$$

$$\text{تورم کشور A} \Rightarrow \frac{30}{100} = \frac{30,000 - \text{A}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال در کشور A}}$$

$$-30,000 = \text{A} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال در کشور A} \times \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow \text{A} = 9,000 + 30,000 = 39,000$$

تکنیک راه حل ساده‌تر:

در سؤال‌هایی که نرخ تورم به ما داده شده است و قیمت سال قبل و یا سال جدید را از ما می‌خواهد، می‌توان خیلی راحت به جواب رسید. ابتدا باید عدد تورم را به صورت اعشاری بنویسیم، سپس آن را با عدد ۱ جمع کنیم؛ یعنی اگر نرخ تورم برابر با ۳۰ درصد است، می‌شود ۰/۳ و سپس با یک جمع می‌کنیم و برابر می‌شود با ۱/۳.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

حال دوتا حالت پیش می آید:

حالت اول: قیمت سال جدید را داریم و باید قیمت سال قبل را به دست بیاریم. در این حالت باید قیمت سال جدید را بر عدد به دست آمده $(\frac{1}{3})$

$$\frac{26,000}{1/3} = 20,000 \quad \text{تقسیم کنیم:}$$

حالت دوم: قیمت سال قبل را داریم و باید قیمت سال جدید را به دست بیاریم. در این حالت باید قیمت سال قبل را در عدد به دست آمده $(\frac{1}{3})$

$$1/3 \times 30,000 = 39,000 \quad \text{ضرب کنیم:}$$

تست و پاسخ ۱۵۷

با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر:

۱	اسکناس‌ها	۳۲۰ واحد پولی
۲	سپرده پس انداز بلندمدت	۴۸۰ واحد پولی
۳	مجموع سپرده پس انداز کوتاه مدت و سپرده های دیداری	۸۰۰ واحد پولی
۴	ارزش مسکوکات در دست مردم	$\frac{1}{5}$ ارزش کل اسکناس‌ها
۵	چک پول‌ها	۲ برابر ارزش مسکوکات
۶	سپرده های جاری	۲۴۸ واحد پولی

الف) ارزش سپرده پس انداز کوتاه مدت،

ب) شبه پول،

ج) نقدینگی کشور، چند واحد پولی است؟

۱) الف) ۵۵۲ / ب) ۱۰۳۲ / ج) ۱۷۹۲

۲) الف) ۳۲۰ / ب) ۱۲۸۰ / ج) ۱۷۹۲

۳) الف) ۵۵۲ / ب) ۱۲۸۰ / ج) ۲۰۴۰

۴) الف) ۳۲۰ / ب) ۱۰۳۲ / ج) ۲۰۴۰

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

نقدینگی (فرمول های مهم):

(درس ۹ - نقدینگی)

چک پول + سپرده های دیداری + اسکناس و مسکوکات = حجم پول

حساب های پس انداز بلندمدت + حساب های پس انداز کوتاه مدت = شبه پول

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

پاسخ تشریحی الف) سپرده دیداری، همان سپرده جاری است، در نتیجه خواهیم داشت:

$$800 = \text{سپرده های دیداری (جاری)} + \text{سپرده پس انداز کوتاه مدت: طبق فرض مسئله}$$

$$\text{واحد پولی } 552 = 800 - 248 = \text{سپرده پس انداز کوتاه مدت} \Rightarrow 800 + 248 = \text{سپرده پس انداز کوتاه مدت}$$

$$\text{حساب های پس انداز بلندمدت} + \text{حساب های پس انداز کوتاه مدت} = \text{شبه پول} \quad \text{ب)}$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی } 1032 = 552 + 480 = \text{شبه پول}$$

$$\text{حجم پول} + \text{شبه پول} = \text{نقدینگی} \quad \text{ج)}$$

$$\text{چک پول ها} + \text{سپرده های دیداری} + \text{اسکناس ها و مسکوکات} = \text{حجم پول}$$

$$\text{واحد پولی } 64 = 320 = \frac{1}{5} \times \text{ارزش کل اسکناس ها} = \frac{1}{5} \times \text{ارزش مسکوکات در دست مردم}$$

$$\text{واحد پولی } 128 = 2 \times 64 = \text{ارزش مسکوکات} \times 2 = \text{چک پول ها}$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی } 760 = 320 + 64 + 248 + 128 = \text{حجم پول}$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی } 1792 = 1032 + 760 = \text{نقدینگی}$$

تست و پاسخ ۱۵۸

کدام گزینه متضمن پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(الف) در کدام گزینه به یکی از علل به وجود آمدن تورم در جامعه، اشاره شده است؟

(ب) در کشوری فرضی با بیکاری شدید و کاهش سطح تولید مواجه شده‌ایم، اعمال کدام سیاست پولی در این شرایط راهگشاست؟

(ج) در شرایطی که دولت بخواهد برای مقابله و کنترل تورم، عرضه را افزایش دهد، کدام راهکار برای تنظیم بازار اعمال می‌شود؟

(۱) الف) هماهنگ‌نبودن افزایش نقدینگی با افزایش تولید در کشور / ب) سیاست پولی انقباضی / ج) افزایش میزان صادرات

(۲) الف) نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد به صورت فزونی عرضه بر تقاضا / ب) سیاست پولی انقباضی / ج) افزایش ظرفیت‌های تولیدی

(۳) الف) هماهنگ‌بودن افزایش نقدینگی با افزایش تولید در کشور / ب) سیاست پولی انبساطی / ج) کاهش میزان صادرات

(۴) الف) نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد به صورت فزونی تقاضا بر عرضه / ب) سیاست پولی انبساطی / ج) افزایش میزان واردات

(درس ۹ - علل تورم و نقش دولت)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

دلایل به وجود آمدن تورم در جامعه:

(۱) نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (فزونی تقاضا بر عرضه)

● در این شرایط دولت برای مقابله و کنترل تورم: باید میزان عرضه کالاها را افزایش دهد.

روش‌های دولت برای افزایش عرضه کالاها - (۱) ظرفیت‌های تولیدی را افزایش می‌دهد (این روش زمان‌بر است).

(۲) از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند. (روش ترجیحی دولت)

(۲) یکی دیگر از دلایل وجود تورم در جامعه: هماهنگ‌نبودن افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید (در این حالت دولت برای کنترل

تورم باید میزان نقدینگی در کشور را کنترل کند).

(۳) در کشور ما: افزایش درآمدهای نفتی (اگرچه گاهی به افزایش ظرفیت‌های تولیدی کمک کرده است)، باعث رشد درآمدهای اقتصادی و

رشد حجم نقدینگی شده است که تورم‌زا است.

(۴) در کشور ما: نوسانات نرخ ارز هم می‌تواند اثر منفی بر ارزش پول ملی ما بگذارند و باعث کاهش قدرت خرید پول ملی و در نتیجه منجر به تورم شود.

● به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای «مدیریت حجم نقدینگی» و «حفظ ارزش پول» اعمال می‌کند، «سیاست‌های پولی» می‌گویند.

انواع سیاست‌های پولی - (۱) کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی): مانند: فروش اوراق مشارکت به مردم

(۲) افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی): مانند: خرید اوراق مشارکت در دست مردم

انواع سیاست‌های پولی	شرایط اتخاذ این سیاست توسط بانک مرکزی	روش اعمال سیاست‌های پولی
کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی)	زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن	بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم به طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد و تورم را کنترل و نقدینگی در گردش را کاهش دهد.
افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی)	در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد.	بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق کند.

پاسخ تشریحی (الف)

(۱) نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد به صورت فزونی تقاضا بر عرضه

علل به وجود آمدن تورم در جامعه (۲) هماهنگ‌نبودن افزایش نقدینگی با افزایش تولید در کشور

(۳) در کشور ما: افزایش درآمدهای نفتی و نوسانات نرخ ارز

(ب) در شرایط رکود (افزایش بیکاری، کاهش تولید)، دولت از طریق بانک مرکزی با اعمال سیاست پولی انبساطی می‌تواند با افزایش سطح پول

در گردش یا افزایش نقدینگی تا حدی شرایط را بهبود بخشد.

(ج) دولت برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضه کالاها را افزایش دهد. دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد و بازار را تنظیم کند:

(۱) افزایش ظرفیت‌های تولیدی (۲) افزایش میزان واردات

تست و پاسخ ۱۵۹

- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش از مسیر تاریخی اقتصاد ایران است؟
- حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.
 - در این دوران کشورهای دیگر منطقه (مثل مصر و ترکیه (امپراطوری عثمانی)، سوریه و لبنان) در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند.
 - برقراری خطوط تلگراف به اروپا
 - نظم جهانی در آن دوران، اقتصاد ایران را به سمت وابستگی به قدرتهای جهانی سوق داد.
 - دولت با هدف ایجاد توسعه به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و بخشی از درآمدهای نفتی صرف ساخت‌وساز شد.
 - احکام اقتصادی اسلام، پایه‌ی قواعد و مقررات اقتصادهای موفق مانند آسیای غربی و جنوب غربی قرار گرفت.

- ۱) نیمه اول حکومت صفویه، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران شکوفایی تمدن اسلامی
 - ۲) دوره پایانی حکومت صفویه، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران شکوفایی تمدن اسلامی
 - ۳) دوره پایانی حکومت صفویه، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران شکوفایی تمدن اسلامی
 - ۴) نیمه اول حکومت صفویه، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی، دوران حکومت قاجار، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی
- (درس ۱۰ - مسیر تاریخی اقتصاد ایران)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

- حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند: دوره پایانی حکومت صفویه
- در این دوران کشورهای دیگر منطقه (مثل مصر و ترکیه (امپراطوری عثمانی)، سوریه و لبنان) در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند: دوران حکومت قاجار
- برقراری خطوط تلگراف به اروپا: دوران حکومت قاجار
- نظم جهانی در آن دوران، اقتصاد ایران را به سمت وابستگی به قدرتهای جهانی سوق داد: دوران حکومت پهلوی
- دولت با هدف ایجاد توسعه به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و بخشی از درآمدهای نفتی صرف ساخت‌وساز شد: دوران حکومت پهلوی
- احکام اقتصادی اسلام، پایه‌ی قواعد و مقررات اقتصادهای موفق مانند آسیای غربی و جنوب غربی قرار گرفت: دوران شکوفایی تمدن اسلامی

تست و پاسخ ۱۶۰

کدام گزینه در رابطه با واقعیت نادرست است؟

- ۱) وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان با نام استقلال اقتصادی شناخت. با این حال استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست و هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد.
- ۲) اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است پیشرفته، مردمی و دانش‌بنیان که در برابر تهدیدات و تکانه‌های داخلی و خارجی آسیب‌ناپذیر است.
- ۳) مقاومت‌سازی اقتصادی به معنای آن است که مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.
- ۴) اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند «خودکفایی»، «نوآوری»، «آسیب‌زدایی» و «شناسایی کانون‌های ضعف و بحران» بر مقاومت‌سازی اقتصادی تأکید می‌کنند.

(درس ۱۰ - اقتصاد مقاومتی و استقلال اقتصادی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

- اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند «ثبات اقتصادی»، «استحکام اقتصادی»، «تاب‌آوری اقتصاد» و «پایداری» بر مقاومت‌سازی اقتصاد تأکید می‌کنند.